PIU

Polska Izba Ubezpieczeń

RAPORT ROCZNY 2016

PIU

Polska Izba Ubezpieczeń

RAPORT ROCZNY 2016

Wydawca:
Polska Izba Ubezpieczeń
ul. Twarda 18
00-105 Warszawa
tel. 022 42 05 105
fax 022 42 05 187
office@piu.org.pl
www.piu.org.pl

ISBN 978-83-65486-02-8

Spis treści

List Prezesa Zarządu Polskiej Izby Ubezpieczeń 7

1. Organizacja Polskiej Izby Ubezpieczeń 9

1.1. Zarząd Polskiej Izby Ubezpieczeń 9

1.2. Komisja Rewizyjna Polskiej Izby Ubezpieczeń 9

1.3. Struktura Biura Izby 10

1.4. Spis Komisji, Podkomisji, Grup Ekspertów oraz Zespołów i Grup Roboczych wg stanu na koniec 2016 roku 11

2. Działalność Polskiej Izby Ubezpieczeń 13

2.1. Działalność legislacyjna, autoregulacyjna i standaryzacyjna 13

2.1.1. Współpraca samorządu z administracją, parlamentem i instytucjami rynku ubezpieczeniowego w kraju 13

2.1.2. Działania samoregulacyjne i standaryzacyjne 21

2.1.3. Działania inicjujące i wspierające prace legislacyjne i autoregulacyjne 21

2.2. Statystyki i bazy danych 22

2.2.1. Platformy wspierające procesy biznesowe w zakładach ubezpieczeń 23

2.3. Działania wizerunkowe 24

2.4. Działalność wydawnicza i edukacyjna 25

2.5. Działalność międzynarodowa 25

2.6. Działalność Komisji, Podkomisji, Grup Ekspertów oraz Zespołów i Grup Roboczych 26

2.7. Działalność Rady Bezpośredniej Likwidacji Szkód 39

3. Analiza rynku ubezpieczeń 41

3.1. Najważniejsze zmiany w prawie ubezpieczeniowym w 2016 r. 41

3.2. Informacje o zakładach ubezpieczeń oraz definicje stosowanych skrótów i wskaźników 42

3.3. Globalny rynek ubezpieczeń 43

3.4. Rynek ubezpieczeń w Unii Europejskiej w latach 2014-2015 44

3.5. Lokaty krajów EU27 w latach 2014-2015 51

3.6. Rynek ubezpieczeń w Polsce w ostatnich dziesięciu latach 53

3.7. Rynek ubezpieczeń w Polsce w latach 2015-2016 58
3.7.1. Odszkodowania i świadczenia 62
3.7.2. Retencja 65
3.7.3. Koszty działalności ubezpieczeniowej 67
3.7.4. Reasekuracja 69
3.7.5. Lokaty 71
3.7.6. Wyniki finansowe 75
3.7.7. Wyniki techniczne 76
3.7.8. Wyniki finansowe netto 77
3.7.9. Podsumowanie 81

4. Zestawienia tabelaryczne – rynek ubezpieczeń w liczbach 83
4.1. Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń 83
4.1.1. Składka ubezpieczeniowa 83
4.1.2. Odszkodowania i świadczenia 88
4.1.3. Techniczny wynik ubezpieczeń 93
4.1.4. Koszty działalności ubezpieczeniowej 95
4.1.5. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe 99
4.1.6. Lokaty 101
4.1.7. Wynik finansowy 103
4.1.8. Reasekuracja 105
4.2. Wskaźniki charakteryzujące działalność ubezpieczycieli 109
4.2.1. Współczynnik retencji i współczynnik zatrzymania odszkodowań 109
4.2.2. Współczynnik szkodowości 114
4.2.3. Stopa rezerw techniczno-ubezpieczeniowych 118
4.2.4. Rentowność kapitałów własnych 120
4.2.5. Rentowność majątku 122
4.2.6. Wskaźnik zespolony 124
4.3. Struktura rynku 126
4.3.1. Struktura rynku 2015-2016 126
4.3.2. Rynek 2006-2016 128
4.3.3. Struktura rynku 2006-2016 129

4.4. Skonsolidowane sprawozdania finansowe 130
4.4.1. Ubezpieczenia na życie 130
4.4.1.1 Bilans Aktywa 130
4.4.1.2 Bilans Pasywa 131
4.4.1.3 Techniczny rachunek ubezpieczeń 132
4.4.1.4 Ogólny rachunek zysków i strat 133
4.4.2. Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe 134
4.4.2.1 Bilans Aktywa 134
4.4.2.2 Bilans Pasywa 135
4.4.2.3 Techniczny rachunek ubezpieczeń 136
4.4.2.4 Ogólny rachunek zysków i strat 137

5. Podział ryzyka według działów, grup i rodzajów ubezpieczeń 139
(wg Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r.)

6. Wykaz zakładów ubezpieczeń i oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli, będących członkami Polskiej Izby Ubezpieczeń (stan na 1 czerwca 2017 r.) **..... 141**

7. Wykaz instytucji, organizacji i stowarzyszeń ubezpieczeniowych 151

LIST PREZESA ZARZĄDU POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ

Szanowni Państwo,

mam przyjemność zaprosić Państwa do lektury raportu Polskiej Izby Ubezpieczeń, podsumowującego rok 2016.

W ubiegłym roku rynek ubezpieczeniowy żył przede wszystkim kwestią ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Szeroka ochrona osób poszkodowanych, coraz wyższe świadczenia, a także nowe tytuły, uprawniające do świadczeń, przyniosły znaczące zmiany w stawkach za ubezpieczenie. Podniesienie składek w segmencie dotyczącym 23 milionów kierowców wywołało publiczną debatę. Polska Izba Ubezpieczeń, dzięki setkom wystąpień medialnych, organizacji cyklu debat oraz stałemu dialogowi z legislatorem (m.in. stałe uczestnictwo w obradach parlamentarnego Zespołu ds. na rzecz Wspierania Przedsiębiorczości i Patriotyzmu Ekonomicznego), miała możliwość publicznego wyjaśnienia mechanizmu funkcjonowania ubezpieczenia OC ppm. Izba wskazała dzięki temu na czynniki mające wpływ na zachowanie równowagi pomiędzy wypłacanym świadczeniem a możliwą do udźwignięcia składką.

2016 r. to nie tylko wiele prac związanych z komunikacją na temat OC ppm. Izba na poziomie europejskim brała udział w konsultacjach związanych z IDD (Insurance Distribution Directive). Dyrektywa ta, której założenia zostaną implementowane do polskiego prawa poprzez ustawę o dystrybucji ubezpieczeń, to jeden z najważniejszych aktów prawnych dla całej branży. Poprzez regulacje dla dystrybucji, branżę czeka w 2017 r. wiele prac dostosowawczych, nie tylko w obszarze sieci sprzedaży, ale też w obszarze komunikacji z klientami. Dzięki nowym regulacjom, dystrybucja ubezpieczeń wiązać się będzie z jeszcze większym profesjonalizmem i jeszcze lepszym dopasowaniem produktów do potrzeb klientów.

Na poziomie europejskim w 2016 r. kontynuowane były też prace nad RODO. W kwietniu w Dzienniku Urzędowym UE ukazał się tekst rozporządzenia, a już w maju podczas IV Kongresu PIU, Izba podpisała porozumienie z GIODO, na mocy którego branża zobowiązała się do stworzenia Kodeksu Dobrych Praktyk Ochrony Danych Osobowych.

Intensywna współpraca z administracją publiczną w 2016 r. dotyczyła także ubezpieczeń na życie. PIU podjęła rozmowy z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Komisją Nadzoru Finansowego, dotyczące regulacji opłat przy produktach z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. W efekcie pod koniec 2016 r. PIU oraz 16 zakładów ubezpieczeń na życie podpisało porozumienia, regulujące zwrot części pobranych opłat likwidacyjnych osobom w podeszłym wieku. Kwestie produktów z UFK będą kluczowe dla branży także przez kolejne lata. PIU w 2016 r. pracowała bowiem także nad zaangażowaniem branży ubezpieczeniowej w program długoterminowego oszczędzania.

Po raz pierwszy w historii działalności Izby, w 2016 r. przeprowadzona została pogłębiona analiza reputacji branży ubezpieczeniowej. Dzięki badaniom wśród klientów, pośredników oraz decydentów, branża otrzymała pełny obraz własnego wizerunku wraz ze zdefiniowaniem inicjatyw, które, jeśli zostaną podjęte, mogą ten wizerunek poprawić.

PIU jak co roku zorganizowała w 2016 r. wiele konferencji i seminariów, poruszających najważniejsze dla branży kwestie. Przede wszystkim wspomnieć trzeba o IV Kongresie PIU, który jest najważniejszym forum debaty ubezpieczeniowej w Polsce. Podczas kongresu przedstawiciele branży dyskutowali o atrakcyjności ubezpieczycieli, ekonomicznych skutkach stanowienia prawa, regulacjach prokonsumenckich i odpowiedzialności za szkody osobowe. Spośród zorganizowanych w 2016 r. wydarzeń, wymienić należy zorganizowaną wspólnie z Katedrą Prawa Ubezpieczeń WPiA UW konferencję, poświęconą nowej ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Izba była też organizatorem szeregu seminariów, dotyczących m.in. Solvency II, ubezpieczeń turystycznych, zasad rachunkowości ubezpieczeniowej. Po raz ósmy PIU wspólnie ze Związkiem Banków Polskich zorganizowała też Kongres Bancassurance.

Przyszły rok stać będzie pod znakiem kolejnych kluczowych regulacji, takich jak IDD, definiujące na nowo rynek pośrednictwa. Rozstrzygnie się też kwestia rządowych planów długoterminowego oszczędzania. Plany te nie mogą funkcjonować prawidłowo bez udziału ubezpieczycieli, powołanych do zarządzania kluczowymi dla człowieka i jego przyszłości kwestiami. Rok 2017 oznacza też duże wyzwania w kwestiach związanych z wdrożeniem w zakładach ubezpieczeń RODO. PIU z kolei rozpocznie w 2017 r. prace nad stworzeniem w Izbie forum zajmującym się digitalizacją procesów ubezpieczeniowych.

Zapraszam Państwa do lektury.

Jan Grzegorz Prądzyński
Prezes Zarządu
Polska Izba Ubezpieczeń

1. ORGANIZACJA POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ

1.1 ZARZĄD POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ

W 2016 roku Zarząd Polskiej Izby Ubezpieczeń działał w składzie:

Jan Grzegorz Prądzyński – Prezes Zarządu

Andrzej Maciążek – Wiceprezes Zarządu

1.2. KOMISJA REWIZYJNA POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ

Skład Komisji Rewizyjnej PIU w 2016 r.

- Anna Włodarczyk-Moczkowska – Przewodnicząca KR
- Rafał Grodzicki – Członek KR do 17.01.2016
- Beata Kozłowska-Chyła – Członek KR od 29.03.2016 do 17.10.2016
- Michał Krupiński – Członek KR od 29.03.2016
- Sławomir Łopalewski – Członek KR od 16.02.2016
- Piotr Narloch – Członek KR
- Jarosław Parkot – Członek KR
- Aneta Podyma – Członek KR od 29.03.2016
- Jan E. Rościszewski – Członek KR do 29.02.2016
- Ewa Stachura-Kruszewska – Członek KR
- Piotr Śliwicki – Członek KR
- Adam Uszpolewicz – Członek KR od 16.02.2016
- Monika Woźniak-Makarska – Członek KR

1.3. STRUKTURA BIURA IZBY

Rysunek 1.

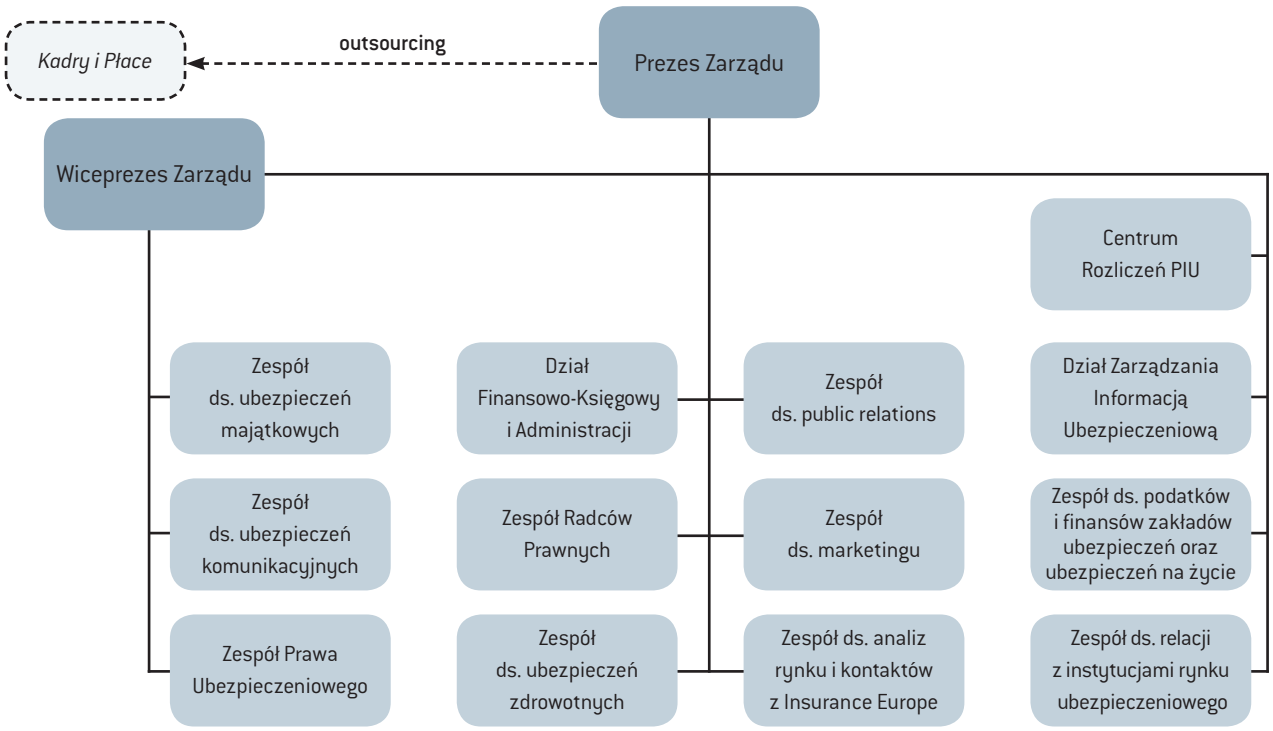

Polska Izba Ubezpieczeń jest organizacją samorządu branżowego reprezentującą wszystkie zakłady ubezpieczeń działające w Polsce. Do jej podstawowych zadań należy wspieranie ustawodawcy w zakresie kształtowania prawa asekuracyjnego. Izba prowadzi również działania mające na celu zwiększenie świadomości ubezpieczeniowej społeczeństwa oraz inicjuje wielostronny dialog na rzecz rozwoju sektora ubezpieczeń.

Biuro Polskiej Izby Ubezpieczeń jest centrum kompetencyjnym samorządu ubezpieczeniowego. Składa się z działów obsługujących rynek ubezpieczeniowy, organizuje prace komisji merytorycznych, prowadzi projekty wspierające procesy legislacyjne, współpracując z rynkiem oraz innymi instytucjami. Pracownicy biura przygotowują analizy, opracowania i raporty, z których korzysta rynek ubezpieczeniowy, nadzór finansowy oraz ustawodawca. Izba współpracuje także z innymi instytucjami krajowymi i zagranicznymi, w tym przede wszystkim z europejskim stowarzyszeniem ubezpieczycieli i reasekuratorów Insurance Europe.

Wsparciem merytorycznym dla zarządu Izby, a także członków PIU, są działające komisje, podkomisje, grupy ekspertów oraz zespoły i grupy robocze. Są one komórkami opiniodawczo-doradczymi zarządu, w których w 2016 roku pracowało 465 osób. Komisje powołuje Komisja Rewizyjna, natomiast podkomisje, grupy ekspertów, zespoły i grupy robocze powołuje Zarząd PIU. Również Zarząd powołuje wszystkich członków tych społecznych komórek. W ich skład wchodzą przedstawiciele zakładów ubezpieczeń oraz sekretarz, pracownik Izby. Do komunikacji między komisjami, podkomisjami, grupami ekspertów, zespołami i grupami roboczymi służą dokumenty legislacyjne i komunikaty wewnętrzne Izby. Pierwsze z nich pozwalają na konsultowanie aktów prawnych, drugie informują o najważniejszych działaniach Izby, wydarzeniach na rynku, spotkaniach i publikacjach. W 2016 roku PIU stworzyła i wysłała 77 komunikatów wewnętrznych oraz 198 dokumentów dotyczących prac legislacyjnych.

Ten opracowany przez Izbę sposób komunikacji z rynkiem sprawdza się w praktyce. Członkowie Izby mogą na bieżąco komentować propozycje legislacyjne oraz zgłaszać opinie o innych wydarzeniach związanych z rynkiem ubezpieczeniowym. Poza komunikacją formalną z członkami Izba organizuje – na wniosek przewodniczących – wyjazdowe posiedzenia komisji, podczas których aktywizuje prace nad konkretnymi projektami lub zadaniami.

1.4. SPIS KOMISJI, PODKOMISJI, GRUP EKSPERTÓW ORAZ ZESPOŁÓW I GRUP ROBOCZYCH WG STANU NA KONIEC 2016 ROKU

Rysunek 2.

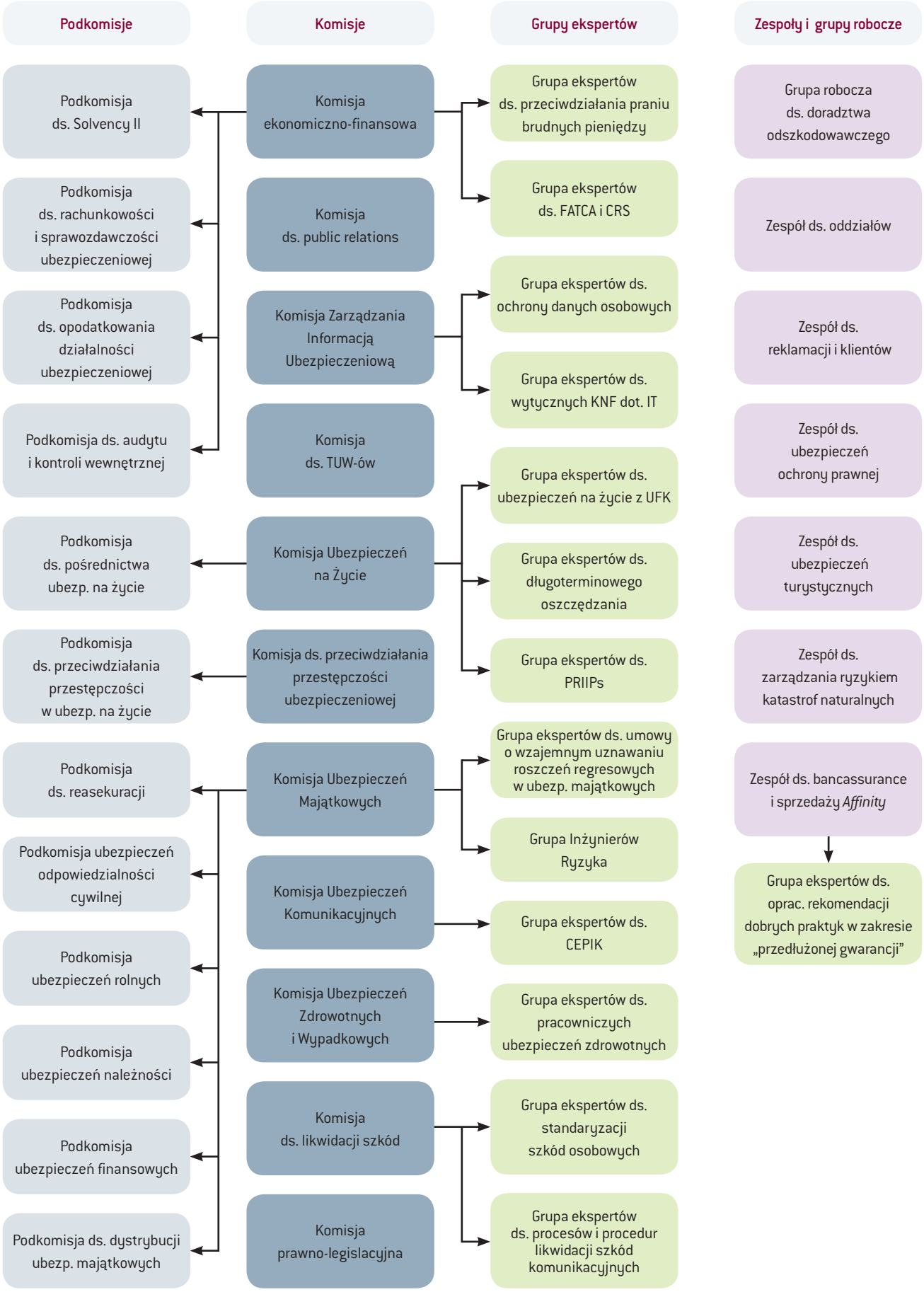

2. DZIAŁALNOŚĆ POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ

2.1 DZIAŁALNOŚĆ LEGISLACYJNA, AUTOREGULACYJNA I STANDARYZACYJNA

Działania legislacyjne prowadzone przez Izbę zmierzały do ochrony i polepszenia warunków funkcjonowania rynku. W ramach tych prac zarząd prowadził system monitoringu projektów legislacyjnych. Ogółem w 2016 r. trwały prace nad 193 krajowymi i 5 europejskimi projektami legislacyjnymi, co przełożyło się na 198 dokumentów „Legislacja" wysyłanych do konsultacji z członkami PIU.

2.1.1. Współpraca samorządu z administracją, parlamentem i instytucjami rynku ubezpieczeniowego w kraju

Izba intensywnie rozwijała kontakty z krajową administracją rządową, nadzorem i przedstawicielami instytucji ubezpieczeniowych. W ramach prac nad opiniowanymi projektami legislacyjnymi Izba uczestniczyła w posiedzeniach komisji i podkomisji sejmowych i senackich, odbywała spotkania i konferencje uzgodnieniowe z przedstawicielami administracji rządowej.

W zakresie prowadzonych działań legislacyjnych i autoregulacyjnych samorządu statutowe organy Izby wspomagane były poprzez prace komisji, podkomisji, zespołów i grup ekspertów. W 2016 r. odbyło się 236 spotkań komisji, podkomisji, zespołów oraz grup ekspertów, które przebiegały na podstawie zatwierdzonych przez zarząd rocznych planów. Ich prace polegały na:

- opiniowaniu krajowych i unijnych projektów legislacyjnych;
- inicjowaniu strategicznych projektów podejmowanych przez Izbę;
- współpracy z odnośnymi komisjami europejskiego stowarzyszenia ubezpieczycieli i reasekuratorów Insurance Europe;
- wymianie poglądów i doświadczeń między uczestnikami rynku.

Ponadto członkowie komisji, jako eksperci Izby, brali czynny udział w posiedzeniach towarzyszących pracom legislacyjnym prowadzonym przez organy rządu oraz w parlamencie, a także prezentowali stanowisko Izby na konferencjach i seminariach organizowanych przez Izbę oraz inne instytucje.

W 2016 r. Izba pracowała nad stanowiskami do następujących krajowych i europejskich projektów legislacyjnych:

- Projekt rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego dot. procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych
- Projekt Oceny Skutków Regulacji do projektu rekomendacji KNF dot. procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych
- Wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 16 grudnia 2014 r. dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji, które wg oczekiwań organu będą zrealizowane przez podmioty nadzorowane nie później niż do 31 grudnia 2016 r.
- Wzór formularza KNF-02 na 2017 rok
- Projekt ustawy o dystrybucji ubezpieczeń (UC66) implementującej do krajowego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz. Urz. UE L 26 z 02.02.2016, s. 19)
- Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej (w zakresie propozycji stanowiących o zachowaniu zasady odpowiedzialności podmiotu tworzącego za funkcjonowanie SPZOZ – samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej)
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw (w zakresie rezygnacji projektodawcy z obowiązku posiadania ubezpieczenia z tytułu zdarzeń medycznych)
- Projekt ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych
- Projekt ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości
- Projekt ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym
- Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia dochodzenia wierzytelności wraz z: 1/ zarysem koncepcji umów procesowych w postępowaniu cywilnym – materiał do prekonsultacji; 2/ postępowanie grupowe w modelu opt-out – materiał do prekonsultacji
- Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców
- Projekt ustawy o Centralnej Bazie Rachunków
- Projekt partii Nowoczesna o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych
- Projekt ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o usługach turystycznych
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o pracy na morzu oraz niektórych innych ustaw
- Projekt ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym
- Ustawa z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz.U. 2016, poz. 1579)
- Projekt ustawy o komornikach sądowych
- Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie
- Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo lotnicze oraz niektórych innych ustaw
- Projekt ustawy Kodeks urbanistyczno-budowlany
- Projekt ustawy Prawo wodne
- Projekt ustawy o kredycie hipotecznym
- Projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami

- Projekt założeń projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w zw. ze skróceniem okresu przechowywania akt pracowniczych oraz ich elektronizacją
- Projekt założeń do projektu ustawy o Krajowym Rejestrze Obiektów Kosmicznych
- Ustawa z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. 2016 poz. 1823)
- Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym – profesjonalna rejestracja pojazdów
- Projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw – profesjonalna rejestracja pojazdów
- Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw – czasowe wycofanie z ruchu
- Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o kierujących pojazdami oraz niektórych innych ustaw
- Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)
- Projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców
- Projekt rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017 (RD129)
- Projekt rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady dotycząca dystrybucji ubezpieczeń (IDD Insurance Distribution Directive) oraz projekty aktów delegowanych do IDD
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIPs) oraz projektu Regulacyjnych Standardów Technicznych do rozporządzenia PRIIPs
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych, tzw. ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO)
- Konsultacja KE „Zielonej Księgi w sprawie detalicznych usług finansowych"
- Projekt rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy o przetwarzaniu danych osobowych dotyczących zdrowia dla celów ubezpieczeniowych
- Projekt rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki w sprawie Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Pośredników Turystycznych
- Projekt rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki w sprawie wysokości składki na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny
- Projekt rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki w sprawie zakresu kwartalnej informacji o wykorzystaniu środków Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego składanej przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny
- Projekt rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki w sprawie wzoru deklaracji składanej przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych do Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego
- Projekt Programu współpracy Ministra Sportu i Turystyki z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2017-2020
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju w sprawie sposobu ustalania opłat za czynności związane z akredytacją jednostek oceniających zgodność oraz maksymalnych wysokości tych opłat
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju w sprawie sposobu ustalania opłat za czynności związane z obowiązkową oceną zgodności wyrobów
- Projekt Ministerstwa Rozwoju Zarysu koncepcji Prostej Spółki Akcyjnej
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie określenia wzoru deklaracji w zakresie podatku od niektórych instytucji finansowych
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie uznawania praktyki zawodowej kandydatów na aktuariuszy odbytej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej
- Projekt Rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie terminów uiszczania, wysokości i sposobu obliczania należności na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie rocznych i półrocznych sprawozdań ubezpieczeniowego funduszu kapitałowego
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie środków i warunków technicznych służących do przekazywania niektórych informacji przez podmioty nadzorowane przez Komisję Nadzoru Finansowego
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych

- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dokumentów załączanych do zawiadomień o zamiarze nabycia lub objęcia akcji lub praw z akcji krajowego zakładu ubezpieczeń lub krajowego zakładu reasekuracji lub o zamiarze stania się podmiotem dominującym takiego zakładu
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie uznawania praktyki zawodowej kandydatów na aktuariuszy odbytej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie uznawania praktyki zawodowej kandydatów na aktuariuszy odbytej poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie danych statystycznych dotyczących koasekuracji
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 lipca 2016 r. w sprawie danych gromadzonych w informatycznej bazie danych Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (Dz.U. 2016 , poz. 1040)
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. 2016 poz. 634)
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 lutego 2016 r. w sprawie minimalnego zakresu danych zamieszczanych w ankiecie dotyczącej potrzeb ubezpieczającego lub ubezpieczonego (Dz.U. 2016, poz. 167)
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz sprawozdań z działalności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 lipca 2016 r. w sprawie danych gromadzonych w informatycznej bazie danych Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie upoważnienia do uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych
- Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 grudnia 2016 r. w sprawie wysokości wnoszonej przez zakłady ubezpieczeń na rzecz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz terminów uiszczania tej składki
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu upoważnionego do przeprowadzania przeglądów technicznych jachtów komercyjnych
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kwalifikowanego dostawcy usług zaufania
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 marca 2016 r. w sprawie danych gromadzonych przez Polską Izbę Ubezpieczeń w zakresie statystyki ubezpieczeniowej (Dz.U. 2016, poz. 378)
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 5 października 2016 r. w sprawie dokumentów związanych z zawieraniem i wykonywaniem umów ubezpieczenia sporządzanych w postaci elektronicznej (Dz.U. 2016, poz. 1693)
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 stycznia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. 2017 nr 0 poz. 231)
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie określenia wzoru uproszczonego sprawozdania w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie określenia wzoru uproszczonego sprawozdania w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie informacji zawartych w dokumentacji podatkowej w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych
- Projekt rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie informacji zawartych w dokumentacji podatkowej w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych
- Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych
- Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie zakresu danych udostępnianych podmiotom obowiązanym do przekazywania danych do Centralnej Ewidencji Pojazdów
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłaty ewidencyjnej stanowiącej przychód Funduszu – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w sprawie przekazywania danych pomiędzy centralną ewidencją pojazdów, a Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu danych udostępnianych podmiotom obowiązanym do przekazywania danych do centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wyjaśniania niezgodności w danych zgromadzonych w centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań technicznych i jakościowych w zakresie standardów przesyłanych danych do centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu danych udostępnianych podmiotom obowiązanym do przekazywania danych do centralnej ewidencji pojazdów
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie prowadzenia katalogu marek i typów pojazdów homologowanych oraz dopuszczonych do ruchu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wyjaśniania niezgodności w danych zgromadzonych w centralnej ewidencji pojazdów
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie katalogu danych gromadzonych w centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie katalogu danych gromadzonych w centralnej ewidencji pojazdów
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu danych udostępnianych w postaci elektronicznej z centralnej ewidencji pojazdów
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzoru wniosku o udostępnienie danych z centralnej ewidencji pojazdów

- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzaju i zakresu danych udostępnianych z centralnej ewidencji pojazdów
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu danych udostępnianych w postaci elektronicznej z centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzoru wniosku o udostępnienie danych z centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie rodzaju i zakresu danych udostępnianych z centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie przekazywania danych pomiędzy centralną ewidencją pojazdów a Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań technicznych i jakościowych w zakresie standardów przesyłanych danych do centralnej ewidencji posiadaczy kart parkingowych
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie przekazywania staroście informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego popełnianych przez kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wymagań technicznych i jakościowych w zakresie standardów przesyłanych danych do centralnej ewidencji pojazdów
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie wyjaśniania niezgodności w danych zgromadzonych w centralnej ewidencji posiadaczy kart parkingowych
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie przekazywania staroście informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego przez osoby szkolone w ośrodku szkolenia kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie przekazywania marszałkowi województwa informacji o naruszeniach przepisów ruchu drogowego przez kierowców, którzy zdali egzamin w wojewódzkim ośrodku ruchu drogowego
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłaty za udostępnienie danych z centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłaty za udostępnienie danych z centralnej ewidencji pojazdów
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłaty ewidencyjnej stanowiącej przychód Funduszu – Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie zakresu danych udostępnianych powiatowym zespołom do spraw orzekania o niepełnosprawności
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu, trybu i terminów przekazania danych do centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Cyfryzacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie przekazania kopii wpisów z ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego do centralnej ewidencji kierowców
- Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie wysokości opłaty za brak sieci oraz stawki opłaty za brak sieci
- Projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie informacji udzielanych zakładom ubezpieczeń przez podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz Narodowy Fundusz Zdrowia *(będącego kontynuacją sukcesu Izby w zakresie uznania przez projektodawcę za zasadne uregulowanie w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej kwestii pozyskiwania informacji przez zakłady ubezpieczeń od podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz od Narodowego Funduszu Zdrowia)*

Do najistotniejszych tematów prac prowadzonych w 2016 r. należały:

w obszarze kwestii ekonomiczno-finansowych:

- **Likwidacja zwolnienia z podatku VAT usług likwidacji szkód**
  Izba podjęła szerokie działania w odniesieniu do rządowego projektu usunięcia z ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw art. 43 ust. 13 („Zwolnienie od podatku stosuje się również do świadczenia usługi stanowiącej element usługi wymienionej w ust. 1 pkt 7 i 37-41, który sam stanowi odrębną całość i jest właściwy oraz niezbędny do świadczenia usługi zwolnionej zgodnie z ust. 1 pkt 7 i 37-41."). Przede wszystkim Izba zgłosiła sprzeciw tej propozycji, przedstawiając szeroką merytoryczną opinię ujemnych skutków proponowanych zmian zarówno dla ubezpieczonych, zakładów ubezpieczeń i gospodarki narodowej. Opinia ta została przekazana przez PIU m.in.: Ministrowi Rozwoju i Finansów, Marszałkowi Sejmu, wszystkim posłom zasiadającym w Komisji Finansów Publicznych Sejmu RP oraz Komisji Nadzoru Finansowego. PIU działając aktywnie w całym procesie legislacyjnym, w tym na etapie prac w Sejmie, stała na stanowisku usunięcia z projektu ustawy zapisów dotyczących art. 43 ustawy o VAT. W trakcie tego procesu, biorąc pod uwagę stanowisko rządu, PIU zgłaszała alternatywne rozwiązania, jak między innymi wyłączenia z opodatkowania VAT likwidacji szkód prowadzonej w ramach BLS i komisarki awaryjnej oraz wszelkich innych usług poza likwidacją szkód. Dodatkowym postulatem PIU było wprowadzenie określonego *vacatio legis* do ewentualnie wprowadzanych zmian w zapisie art. 43 ust. 13 ustawy o VAT. Działania Izby przyniosły pozytywny skutek polegający na wprowadzeniu przez Sejm 6-miesięcznego okresu *vacatio legis* do likwidacji z podatku VAT zwolnienia usług pomocniczych do usług ubezpieczeniowych. Nadal od podatku VAT zwolnione jest pośrednictwo ubezpieczeniowe.

Po wprowadzeniu zmiany przepisów polegających na wykreśleniu ust. 13 w art. 43 ustawy VAT, ze zwolnienia zostają wyłączone usługi, które przed zmianą przepisów były uznawane za stanowiące element usługi ubezpieczeniowej, które były świadczone przez podmioty trzecie na rzecz zakładów ubezpieczeń.
Ponadto przedmiotowa nowelizacja może mieć wpływ na możliwość stosowania zwolnienia od podatku VAT do szerszego zakresu usług nabywanych przez zakłady ubezpieczeń, przez co podatek VAT będzie stanowił ciężar ekonomiczny tych transakcji. Oznacza to, że konieczne może być przeprowadzenie zmian w organizacji poszczególnych zakładów ubezpieczeń w zakresie obsługi ubezpieczeń (głównie likwidacji szkód), w tym również w odniesieniu do aktualnego modelu współpracy w zakresie BLS, dla którego zwolnienie potwierdzane było w wyrokach sądowych opartych o dotychczasowe przepisy.

- **Wprowadzenia podatku od aktywów**

Izba aktywnie uczestniczyła w procesie legislacyjnym wprowadzenia w naszym kraju podatku od aktywów. Ze wstępnych informacji prasowych o wprowadzeniu takiego podatku wynikało, że zakłady ubezpieczeniowe będą z niego wyłączone. W projekcie ustawy wprowadzającej podatek od niektórych instytucji finansowych w zakresie podmiotowym podatku znalazły się obok banków zakłady ubezpieczeniowe i firmy pożyczkowe. W PIU – już przed ukazaniem się projektu ustawy – została powołana specjalna grupa ekspertów w celu wypracowania stanowiska branży i podjęcia aktywnych działań w celu zminimalizowania ujemnych skutków dla zakładów ubezpieczeń wprowadzenia ewentualnego podatku bankowego w naszym kraju. Działania skupione zostały przede wszystkim na możliwości wyłączenia zakładów ubezpieczeń z tego podatku, a jeżeli nie byłoby to możliwe, to wyłączeniu z podstawy opodatkowania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. W wyniku działań PIU udało się obniżyć stawkę opodatkowania.
Działania Izby były kontynuowane nawet po uchwaleniu ustawy wprowadzającej podatek od niektórych instytucji finansowych. Dotyczyły one odpowiednich działań w celu wydania przez Ministra Finansów interpretacji ogólnej dotyczącej wprowadzonego podatku, ze względu na niejasność wielu zapisów ustawy. Wynikiem tych działań było wydanie przez resort Ministerstwa Finansów odpowiedniej interpretacji określonych przepisów ustawy dotyczącej podatku od aktywów.
Jednocześnie PIU zabiegała, aby w przepisach o rachunkowości dotyczących zakładów ubezpieczeń i reasekuracji znalazły się odpowiednie zapisy dotyczące, gdzie należy prezentować opłacany przez zakłady ubezpieczeń podatek od aktywów. W wyniku działań PIU zapisy takie znalazły odzwierciedlenie w nowym rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

w obszarze pośrednictwa ubezpieczeniowego:

- 20 stycznia 2016 r. weszła w życie **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 w sprawie dystrybucji ubezpieczeń** (Dz. Urz. UE L 26 z dnia 2.02.2016 r., s. 19). Dla rynku ubezpieczeniowego i Polskiej Izby Ubezpieczeń wprowadza szereg istotnych zmian w zakresie dystrybucji ubezpieczeń. Wejście w życie Dyrektywy wymaga jej implementowania do prawa krajowego. Na mocy nowych przepisów zakłady ubezpieczeń prowadzące bezpośrednią sprzedaż produktów ubezpieczeniowych zostały objęte zakresem stosowania dyrektywy w podobny sposób jak agenci i brokerzy ubezpieczeniowi. Zakresem stosowania dyrektywy objęto także innych uczestników rynku, którzy prowadzą sprzedaż produktów ubezpieczeniowych jako działalność uboczną, takich jak biura podróży i wypożyczalnie samochodów, chyba że spełniają oni warunki zwolnienia.
Pośrednicy ubezpieczeniowi i reasekuracyjni oraz pośrednicy oferujący ubezpieczenia uzupełniające powinni spełniać ścisłe wymogi zawodowe dotyczące ich umiejętności, dobrej reputacji, ubezpieczenia od odpowiedzialności zawodowej i zdolności finansowej.
Dyrektywa wymaga, aby wprowadzić ustawiczne szkolenie i doskonalenie zawodowe w wymiarze co najmniej 15 godzin rocznie.
Należy wprowadzić zasady regulujące wzajemne uznawanie wiedzy i umiejętności pośredników.
Na zakłady ubezpieczeń Dyrektywa nakłada wymóg przekazywania klientom informacji o charakterze wynagrodzenia, które ich pracownicy otrzymują z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Ubezpieczeniowe produkty inwestycyjne powinny podlegać szczególnym standardom, mającym na celu uwzględnienie wbudowanego w te produkty elementu inwestycyjnego. Takie szczególne standardy powinny obejmować przepisy dotyczące udostępniania odpowiednich informacji, wymogi w zakresie adekwatności udzielanych porad oraz ograniczenia w zakresie wynagrodzeń.
Klientom należy z wyprzedzeniem udostępniać jasne informacje na temat statusu osób, które sprzedają produkty ubezpieczeniowe, oraz rodzaju wynagrodzenia, jakie te osoby otrzymują. Informacje te powinny być przekazywane klientom przed zawarciem umowy.
Przed zawarciem umowy, klientowi należy przekazać stosowne informacje na temat produktu ubezpieczeniowego, aby umożliwić mu podjęcie świadomej decyzji. Dokument zawierający informacje o produkcie ubezpieczeniowym powinien zawierać ustandaryzowane informacje o produktach ubezpieczeniowych innych niż ubezpieczenia na życie.
Sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powinien zawsze towarzyszyć test wymagań i potrzeb klienta w oparciu o uzyskane od niego informacje.
W przypadku udzielenia porady przed sprzedażą produktu ubezpieczeniowego, oprócz wypełnienia obowiązku określenia wymagań i potrzeb klienta, należy przedstawić klientowi zindywidualizowaną rekomendację, wyjaśniając, dlaczego dany produkt najlepiej spełnia wymagania i potrzeby ubezpieczeniowe danego klienta.
Wynagrodzenie oparte na wynikach sprzedaży nie powinno być zachętą do proponowania klientowi określonego produktu.
Państwa członkowskie Unii Europejskiej powinny dokonać implementacji dyrektywy do dnia 23 lutego 2018 r.

- **Funkcjonowanie sprzedaży w kanale affinity**

Zespół ds. bancassurance i sprzedaży affinity kontynuował prace nad kwestią samoregulacji sprzedaży w kanale affinity, wykorzystującego potencjał sieci dystrybucyjnych, takich jak: supermarkety, spółki telekomunikacyjne oraz dystrybutorzy energii. W odpowiedzi na zastrzeżenia UOKiK dotyczące stosowania w komunikacji z klientami zawierającymi ubezpieczenia od awarii nabytego sprzętu elektronicznego sformułowań zawierających słowo „gwarancja" (np. „przedłużona gwarancja") opracowano i przyjęto Dobre praktyki PIU na polskim rynku ubezpieczeń sprzętu. Prace prowadzono wspólnie z przedstawicielami wybranych dystrybutorów sprzętu elektronicznego.

w obszarze ubezpieczeń komunikacyjnych:

- Współpraca z UKNF w zakresie przygotowywanego projektu rekomendacji KNF oraz Oceny Skutków Regulacji do ww. projektu, rekomendacji dot. procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

- Oddanie do użytku ZU narzędzia „**Porównywarka Wyroków Sądowych**". Celem Porównywarki jest wyszukiwanie i porównywanie przez użytkowników, w szybki i prosty sposób, informacji z wprowadzonych do narzędzia prawomocnych wyroków sądowych po zadanych kryteriach wyszukiwania w zakresie: roszczeń poszkodowanego, roszczeń uprawnionego, postępowania likwidacyjnego, etapu Sądu I Instancji, etapu Sądu II Instancji, etapu Sądu Najwyższego. Stworzenie aplikacji umożliwia gromadzenie skanów zanonimizowanych, prawomocnych wyroków sądowych oraz informacji zawartych w ww. wyrokach.
- Udział w pracach KNF w zakresie „Forum Zadośćuczynień", którego celem jest wypracowanie **projektu rozwiązania legislacyjnego regulującego kwestię ustalania wysokości kwot zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej** i ich wypłaty przez zakłady ubezpieczeń w związku z ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.
- Podjęto prace nad: */przeprowadzeniem analizy prawnej i biznesowej w zakresie nieprzewidywalności wyroków sądowych w podobnych stanach faktycznych w zadośćuczynieniach za szkody osobowe; */przygotowaniem propozycji rozwiązań, „zmian" prawnych i regulacyjnych, prowadzących do uzyskania przewidywalności wysokości wypłat w szkodach osobowych ze szczególnym uwzględnieniem zadośćuczynienia w odniesieniu do kształtowania się wysokości składki ubezpieczeniowej zwłaszcza w ubezpieczeniach obowiązkowych; */ przeprowadzeniem długoterminowej akcji PR-informacyjnej przy wsparciu środowisk prawnych i naukowych wskazującej na konieczność zmian w systemie prawnym, których beneficjentem będą wszyscy ubezpieczeni.
- Opracowano **metodykę/generator kalkulacji wysokości zadośćuczynień** z uwzględnieniem poszczególnych obiektywnych kryteriów wymienionych w Rekomendacjach KNF dot. procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.
- W 2016 r. Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych i Grupa ekspertów ds. **CEPiK 2.0** kontynuowały prace związane ze zmianami związanymi z Systemem Informatycznym CEPiK 2.0, zarówno w zakresie prac legislacyjnych, jak i wypracowaniem rozwiązań dotyczących wymiany danych i informacji pomiędzy CEPIK 2.0. a zakładami ubezpieczeń za pośrednictwem UFG. Pod koniec 2016 r., w wyniku audytu projektu przeprowadzonego przez Ministerstwo Cyfryzacji i wskutek rekomendacji wynikających z tego audytu, przesunięty został termin wejścia w życie zmian związanych z tym projektem z 1 stycznia 2017 r. na 4 czerwca 2018 r. MC przygotowało harmonogram prac związanych z budową struktury programu, zakładający podział tego programu na kilka etapów, w których będą uruchamiane poszczególne funkcjonalności i e-usługi, co pozwoli zminimalizować ryzyka występujące przy jednoczesnym uruchomieniu całego programu tej skali. Do udziału w pracach zaproszeni zostali wszyscy interesariusze, w tym również zakłady ubezpieczeń.
- **Profesjonalna rejestracja pojazdów** – w związku z pracami Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa nad wprowadzeniem ułatwień w zakresie rejestracji pojazdów dla podmiotów zajmujących się produkcją, dystrybucją (sprzedażą i handlem) lub badaniem pojazdów poprzez wprowadzenie możliwości czasowego użytkowania pojazdów w ruchu drogowym z wykorzystaniem profesjonalnego dowodu rejestracyjnego i profesjonalnych zalegalizowanych tablic (tablicy) rejestracyjnej dla wielu pojazdów. Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych opiniowała kolejne wersje projektu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym, a następnie również samego projektu ustawy w zakresie objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych pojazdów, które wprowadzone zostaną do ruchu drogowego na podstawie szczególnej formy rejestracji czasowej – profesjonalnej rejestracji pojazdów. Uwzględnione zostały postulowane przez środowisko ubezpieczeniowe zmiany dotyczące możliwości zawarcia umowy ubezpieczenia krótkoterminowego na pojazdy do jazd testowych, docelowego wprowadzania do CEP pojazdów, które będą użytkowane w ruchu drogowym przez uprawnione podmioty i zobowiązanie uprawnionego podmiotu do przekazania zakładowi ubezpieczeń wykazu użytkowanych pojazdów w terminie 30 dni od dnia otrzymania pisemnego wezwania.
- **Czasowe wycofanie pojazdu z ruchu** – Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych przedstawiała opinię do Szefa Kancelarii Sejmu RP, a także do Ministerstwa Finansów i Rozwoju oraz Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa odnośnie rozszerzenia możliwości czasowego wycofania pojazdu z ruchu na wszystkie zarejestrowane pojazdy na okres wskazany we wniosku przez właściciela pojazdu. Okres ten będzie mógł zostać przedłużony lub skrócony decyzją starosty właściwego ze względu na miejsce ostatniej rejestracji pojazdu. Właściciel – pod rygorem unieważnienia wydanej przez starostę decyzji – obowiązany będzie zapewnić wycofanemu z ruchu pojazdowi postój poza drogą publiczną, strefą zamieszkania i strefą ruchu. Prace nad projektem nie zostały jeszcze zakończone.

w obszarze ubezpieczeń na życie:

- Działania mające na celu wypracowanie rozwiązań umożliwiających dalszy rozwój ubezpieczeń na życie, w tym o charakterze inwestycyjnym, jak również całego sektora finansowego w Polsce. W szczególności działania te dotyczyły wypracowania argumentów oraz merytorycznej treści prezentacji organowi nadzoru, UOKiK, Rzecznikowi Finansowemu i ustawodawcy skutków ewentualnych dalszych niekorzystnych uregulowań w zakresie umów ubezpieczenia na życie z UFK – m.in. w zakresie opłat pobieranych przez zakłady ubezpieczeń. W tym celu powołano grupę ekspertów ds. ubezpieczeń na życie

z UFK koordynującą działania w tym zakresie. W efekcie powyższych działań PIU oraz 16 zakładów ubezpieczeń na życie, mających w portfelu ubezpieczenia z UFK, podpisało w grudniu 2016 r. **porozumienia z UOKiK rozszerzające już zawarte przez zakłady ubezpieczeń porozumienia z UFK** na umowy z UFK zawarte przed 2016 r. oraz regulujące zwrot części pobranych opłat likwidacyjnych osobom w podeszłym wieku.

- Działania mające na celu rezygnację z obowiązku rozkładania w czasie prowizji od umów ubezpieczenia na życie z UFK ze składką jednorazową. W tym celu przygotowane zostało szczegółowe opracowanie składające się z raportu dotyczącego rachunkowego traktowania kosztów akwizycji dla produktów z UFK ze składką jednorazową oraz opinii prawnej dotyczącej wskazanej powyżej kwestii. Wypracowana przez Komisję propozycja została przedstawiona Ministerstwu Finansów oraz przedstawicielom Komisji Nadzoru Finansowego.
- Przygotowano propozycję zaangażowania branży ubezpieczeniowej w program gromadzenia oszczędności długoterminowych Polaków w ramach Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. W szczególności propozycja obejmowała koncepcję akumulacji oszczędności długoterminowych w Pracowniczych Planach Kapitałowych oraz koncepcję wypłat zgromadzonych oszczędności przez zakład ubezpieczeń.
- Działania mające na celu zwrócenie uwagi Ministerstwa Finansów na konieczność zmiany terminu wejścia w życie Rozporządzenia PRIIPs ze względu na wątpliwości związane z przepisami regulacyjnych standardów technicznych do Rozporządzenia.
- Obowiązująca od 1 stycznia 2016 r. ustawa o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015r r., poz. 1844) miała bezpośredni wpływ na sprawozdawczość tych zakładów ubezpieczeń działu I, które aktywnie uczestniczą w raportowaniu do dobrowolnej bazy statystycznej PIU nt. nowej sprzedaży ubezpieczeń na życie. Uczestnicy bazy zwrócili uwagę na potrzebę rozszerzenia sprawozdawanych danych tak, by odpowiadały obecnie obserwowanym trendom „nowej sprzedaży", tzn. zmiany modelu sprzedaży z ubezpieczeń grupowych na ubezpieczenia indywidualne oraz uwzględniały zmiany w prawie ubezpieczeniowym. Brak zmian szablonu niesie za sobą wysokie ryzyko braku porównywalności danych oraz utrudniać będzie analizę trendów sprzedaży.
- Rekomendacja członków bazy PIU by niezwłocznie, począwszy od IV kwartału 2016 r. rozpocząć nową rozszerzoną sprawozdawczość została przedstawiona do zaakceptowania przez Przewodniczącego i członków Komisji ds. Ubezpieczeń na Życie w PIU.
- W wyniku przeprowadzonych konsultacji **Izba podjęła prace nad wdrożeniem kolejnej aplikacji w ramach baz statystycznych PIU, uwzględniającej nowe trendy sprzedażowe produktów ubezpieczeń na życie**.

w obszarze ubezpieczeń zdrowotnych:

- Kontynuacja sukcesu Izby w zakresie uznania przez projektodawcę za zasadne **uregulowanie w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej kwestii pozyskiwania informacji przez zakłady ubezpieczeń od podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz od Narodowego Funduszu Zdrowia** i opublikowanie przez projektodawcę aktu wykonawczego do ww. ustawy. Ministerstwo Zdrowia zaakceptowało uwagę Izby dot. wskazania w rozporządzeniu terminu 14 dni na udzielenie informacji przez NFZ.
- Rezygnacja projektodawcy z **obowiązku posiadania ubezpieczenia z tytułu zdarzeń medycznych**.
- Prace w zakresie **projektu rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy o przetwarzaniu danych osobowych dotyczących zdrowia dla celów ubezpieczeniowych**. Izba przekazała do Ministerstwa Sprawiedliwości stanowisko do uwag, które zebrał resort w toku konsultacji dokumentu. Poinformowała także Ministerstwo Cyfryzacji o wypracowaniu i opublikowaniu przez Insurance Europe dokumentu „Data processing is key for insurers and consumer", który prezentuje wspólne stanowisko europejskich ubezpieczycieli, podzielane także przez Polską Izbę Ubezpieczeń.

w obszarze ubezpieczeń majątkowych:

- Konsultacje projektu ustawy **Kodeks budowlany** – ustawodawca umieścił w jednym akcie prawnym przepisy dotyczące realizacji procesu inwestycyjnego w odniesieniu do pojedynczego obiektu budowlanego oraz zapisy regulujące politykę urbanistyczną państwa. Nowe przepisy mają wpływ zarówno na bezpieczeństwo pożarowe poszczególnych obiektów, jak i politykę zagospodarowania przestrzennego.
- Konsultacje projektu ustawy **Prawo zamówień publicznych** – uwagi Polskiej Izby Ubezpieczeń dotyczyły zapisów dotyczących kryterium efektywności ekonomicznej, które stosowane jest przy wyborze zakładu ubezpieczeń przez podmiot sektora publicznego.
- Opiniowanie ustawy **Prawo wodne** – ustawa zmienia ustrój zarządzania gospodarką wodną w Polsce. Nowa instytucja „Wody Polskie", podlegająca ministrowi odpowiedzialnemu za sprawy środowiska, ma zastąpić Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej.

w obszarze ubezpieczeń rolnych:

- **Konsultacje projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych** – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało projekt ustawy zmieniającej zasady funkcjonowania dotowanych ubezpieczeń upraw. Celem Ministerstwa miało być upowszechnienie umów ubezpieczenia zawierających pełny pakiet ryzyk wypełnionych w ustawie łącznie z suszą.

w obszarze ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej:

- **Analiza działań ustawodawczych – krajowych i unijnych – w zakresie wprowadzania nowych obowiązkowych ubezpieczeń OC** lub zmian przepisów wpływających na kształt istotnych ubezpieczeń. Izba rekomendowała rozwiązania umożliwiające stosowanie przepisów regulujących obowiązkowe ubezpieczenia OC w praktyce działalności zakładów ubezpieczeń. Dokonano wstępnego przeglądu ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych pod kątem zdiagnozowania przepisów wymagających nowelizacji w celu ułatwienia oferowania obowiązkowych ubezpieczeń OC.

w obszarze ubezpieczeń turystycznych:

- **Udział w pracach legislacyjnych nad ustawami regulującymi system zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności przedsiębiorców w branży turystycznej.** Izba sygnalizowała organom ustawodawczym kluczowe zagrożenia związane z funkcjonowaniem tego systemu (problem wybiórczej niewypłacalności, ryzyka wynikające z wejścia w życie projektu nowelizacji ustawy o usługach turystycznych). Zorganizowano seminarium w celu

omówienia zabezpieczeń finansowych w Unii Europejskiej oraz podjęcia próby skonstruowania modelu adekwatnego dla specyfiki polskiego rynku, który uwzględniałby interesy zakładów ubezpieczeń udzielających zabezpieczeń finansowych, klientów usług turystycznych oraz przedsiębiorców z branży turystycznej.

w obszarze ubezpieczeń finansowych:

- Opracowanie wspólnie ze Związkiem Banków Polskich wzoru aneksu do zabezpieczeń wystawianych przed wejściem w życie Unijnego Kodeksu Celnego, dzięki czemu udało się uniknąć paraliżu działalności agencji celnych.
- Analiza projektów wzorów treści gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych, poręczenia oraz upoważnienia do wyłącznego dysponowania lokatą, składanych jako zabezpieczenie majątkowe w związku z udzielaniem koncesji na wytwarzanie paliw ciekłych oraz koncesji na obrót paliwami ciekłymi z zagranicą.
- Konsultacje projektu ustawy Prawo zamówień publicznych – Polska Izba Ubezpieczeń analizowała dokument między innymi pod kątem funkcjonowania gwarancji ubezpieczeniowych, zabezpieczających interesy inwestorów sektora publicznego.

w obszarze zarządzania informacją:

- 10 maja 2016 r. – podczas otwarcia IV Kongresu Polskiej Izby Ubezpieczeń – Andrzej Lewiński, zastępca Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych i J. Grzegorz Prądzyński, prezes zarządu PIU, podpisali **porozumienie o wspólnym działaniu na rzecz podnoszenia poziomu ochrony danych osobowych**.
  Zgodnie z porozumieniem PIU podjęła działania w celu stworzenia kodeksu postępowania w zakresie ochrony danych osobowych w działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Kodeks przygotowany będzie zgodnie z wymaganiami ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, przepisami prawa krajowego oraz uwzględnieniem specyfiki sektora ubezpieczeniowego. W czerwcu 2016 r. odbyło się spotkanie inicjujące współpracę pomiędzy PIU a GIODO.
  W tym kierunku również w 2016 r. trwały intensywne prace powołanej przez Komisję Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową PIU Grupy ekspertów ds. ochrony danych osobowych w PIU, której głównym zadaniem jest **wypracowanie kodeksu dla rynku ubezpieczeniowego implementującego Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych** (tzw. ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
  Ponadto działania Komisji Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową PIU koncentrowały się wokół znowelizowanej ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 922) oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dn. 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (tzw. ogólne rozporządzenie o ochronie danych).
  Nowe przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych zaczną obowiązywać po upływie dwóch lat od ich opublikowania w dzienniku ustaw UE i zastąpią Dyrektywę 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych.
  Analiza wpływu ustawy i implementacji Rozporządzenia do polskiego porządku prawnego, w tym w szczególności regulacji ubezpieczeniowych, była do końca 2016 roku prowadzona przez Komisję Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową PIU oraz Grupę ekspertów ds. ochrony danych osobowych w PIU. Jednakże zakres koniecznych zmian w prawie ubezpieczeniowym wykracza znacząco poza zakres prac KZI i GE ds. ochrony danych osobowych w PIU i już w 2017 r. decyzją Zarządu PIU powołano Grupę ekspertów ds. ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Zadaniem nowo powołanej Grupy ekspertów będzie wsparcie przygotowania zakładów ubezpieczeń do zmian prawa w obszarze ochrony danych osobowych i ścisła współpraca z Ministerstwem Cyfryzacji, które jest wiodącym podmiotem w pracach nad nowym prawem o ochronie danych osobowych oraz organizuje spotkania z przedstawicielami kluczowych środowisk i branż gospodarki, w tym z przedstawicielami branży ubezpieczeń.
- Ponadto w kręgu bezpośredniego zainteresowania Komisji Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową PIU był przyjęty w dniu 16 grudnia 2014 r. na 246. posiedzeniu Komisji Nadzoru Finansowego dokument pt. „**Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji**". Jak wskazał organ nadzoru we wstępie do „Wytycznych", konieczność wydania dokumentu wynikała z rozwoju technologicznego oraz systematycznego wzrostu znaczenia obszaru technologii informacyjnej dla działalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, jak również pojawienia się nowych zagrożeń w tym zakresie. Stąd KNF wyraziła oczekiwania względem rynku ubezpieczeniowego, że odpowiednie działania mające na celu wdrożenie standardów wskazanych w „Wytycznych" zostaną zrealizowane nie później niż do 31 grudnia 2016 r. Komisja Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową w PIU kontynuowała prace analityczne w ramach powołanej Grupy ekspertów ds. wytycznych IT KNF, w gestii której leży wypracowanie standardów rynkowych w zakresie metod i sposobów spełnienia wymogów, o których mowa w wytycznych KNF. W ramach prac Grupy odbywały się cykliczne spotkania środowiska ubezpieczeniowego, na których były identyfikowane problemy we wdrażaniu poszczególnych wytycznych w sektorze ubezpieczeniowym oraz dyskutowane możliwości rozwiązań.

2.1.2. Działania samoregulacyjne i standaryzacyjne

Działania samoregulacyjne

Jednym z podstawowych zadań realizowanych przez Polską Izbę Ubezpieczeń jest działanie w kwestii dobrych praktyk w działalności ubezpieczeniowej w kontekście relacji Zakład Ubezpieczeń – Klient. *Best practices* stanowiły przedmiot prac w ramach organów merytorycznych i były realizowane poprzez tryb konsultacyjny uwzględniający współpracę sektora ubezpieczeniowego z administracją publiczną (legislator i regulator) i organizacjami konsumenckimi w procesie tworzenia tych rozwiązań.

Najważniejsze działania samoregulacyjne w 2016 r. dotyczyły:

- Ujednolicenia Zasad Dobrych Praktyk Ubezpieczeniowych, które zostały znowelizowane przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie Polskiej Izby Ubezpieczeń w dniu 11 maja 2016 r.;
- nowego ukształtowania „rynku" sądownictwa polubownego w świetle Ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. 2016 poz. 1823). W 2016 roku w ramach Izby prowadzone były analizy i konsultacje projektu założeń i projektu ustawy o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich;
- zakresu i form relacji ubezpieczycieli z Rzecznikiem Finansowym w oparciu o zapisy Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz.U. 2015 poz. 1348), a w szczególności nowego podejścia do kwestii pozasądowego rozpatrywania sporów konsumenckich przed Rzecznikiem Finansowym. Podjęto prace nad przygotowaniem dobrych praktyk w zakresie pozasądowego rozstrzygania sporów konsumenckich przez RzF i przed KNF;
- zmiany podejścia sektora ubezpieczeniowego w kontekście zmian wprowadzonych ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r. poz. 184, 1618, 1634.), dotyczących zasad i trybu przeciwdziałania praktykom ograniczającym konkurencję, praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów oraz stosowaniu niedozwolonych postanowień wzorców umów, a także przeciwdziałaniu antykonkurencyjnym koncentracjom przedsiębiorców i ich związków. Zmiany zaczęły obowiązywać od 17.04.2016 r.;
- inicjatywy PIU dotyczącej porozumienia Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 16 zakładami ubezpieczeń na życie, dzięki któremu klientom obniżone zostaną opłaty likwidacyjne, pobierane przy ubezpieczeniach z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (UFK);
- przygotowania dokumentu „Dobre praktyki PIU na polskim rynku ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń sprzętu". Celem dobrych praktyk jest poprawa jakości informacji przekazywanych wszystkim klientom, którzy wraz zakupem urządzeń elektronicznych oraz sprzętów RTV/AGD, otrzymują ofertę dodatkowego ubezpieczenia;
- podpisania porozumienia pomiędzy Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych i Polską Izbą Ubezpieczeń, o wspólnym działaniu na rzecz podnoszenia poziomu ochrony danych osobowych. Podpisanie porozumienia odbyło się podczas pierwszego dnia IV Kongresu PIU w Sopocie.

Działania standaryzacyjne

Inicjatywy standaryzacyjne PIU wynikają nie tylko z potrzeby budowania zaufania do branży, ale także wpływają na racjonalizację kosztów prowadzenia działalności ubezpieczeniowej.

W 2016 r. PIU prowadziła prace nad następującymi projektami standaryzacyjnymi:

- standaryzacja szkód osobowych,
- standaryzacja likwidacji komunikacyjnych szkód rzeczowych, w tym prace nad Projektem Bezpośredniej Likwidacji Szkód,
- kodeks postępowania w zakresie ochrony danych osobowych w działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej,
- dobre praktyki w zakresie pozasądowego rozstrzygania sporów konsumenckich przed Rzecznikiem Finansowym i przed KNF,
- dobre praktyki w zakresie ubezpieczeń sprzętu, tj. urządzeń elektrycznych, elektronicznych lub gazowych.

W 2016 roku Centrum Rozliczeń, będące komórką organizacyjną Izby, kontynuowało zadania, które zostały uruchomione w wyniku podpisania w dniu 30 marca 2015 r. umowy o współpracy w zakresie bezpośredniej likwidacji szkód (Umowy BLS). Dzięki przystąpieniu do Umowy BLS kolejnego zakładu ubezpieczeń, tj. Avanssur SA Oddział w Polsce, system BLS od 1 kwietnia 2016 roku stał się dostępny dla klientów 9 zakładów ubezpieczeń (prawie 75% rynku OC komunikacyjnego, mierzonego składką przypisaną brutto, według danych UFG za IQ 2016).
Poza standardowymi zadaniami Centrum Rozliczeń związanymi ze wspomaganiem procesu rozliczeń Stron Umowy BLS oraz ze sporządzaniem analiz statystycznych, Izba koordynowała realizację zmian formalnych i procesowych w systemie BLS, wynikających z przystąpienia do Umowy BLS Avanssur, jak również wynikających z późniejszego nabycia przez Axa Ubezpieczenia TUiR SA zorganizowanej części przedsiębiorstwa Liberty i Avanssur.

2.1.3. Działania inicjujące i wspierające prace legislacyjne i autoregulacyjne

Jedną z najbardziej efektywnych praktykowanych przez Izbę form wspierania prac legislacyjnych oraz inicjatyw w obszarze autoregulacji jest organizacja otwartych konferencji naukowych. W 2016 r. PIU zorganizowała lub była współorganizatorem sześciu konferencji naukowych dotyczących najważniejszych aspektów funkcjonowania rynku ubezpieczeń, w tym:

- konferencji na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego pt. *„Pozycja Ubezpieczeń Ochrony Prawnej w świadomości społecznej"* (wspólnie z Kołem Naukowym Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego),
- XIX międzynarodowej konferencji nt. przestępczości ubezpieczeniowej, która odbyła się w Szczecinie (pod patronatem m.in. Ministerstwa Sprawiedliwości i Komendy Głównej Policji oraz Wojewody Zachodniopomorskiego),
- konferencji *„Siła wzajemności ubezpieczeniowej – aspekty społeczne, ekonomiczne i prawne"* ,
- VIII Kongresu Bancassurance (wspólnie ze Związkiem Banków Polskich),
- konferencji naukowej poświęconej wybranym zagadnieniom ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej rok po jej uchwaleniu (wspólnie z Katedrą Prawa Ubezpieczeń WPiA UW),

- konferencji szkoleniowej pt. *„Aktualne zasady finansowania procedur medycznych, w tym rehabilitacji, w systemie publicznej opieki zdrowotnej. Wskazania do leczenia rehabilitacyjnego w systemie prywatnym"*.

Największym wydarzeniem konferencyjnym 2016 roku był IV Kongres Polskiej Izby Ubezpieczeń, który odbył się 10-11 maja 2016 r. w hotelu Sheraton w Sopocie. Kongres zaszczyciła swoją obecnością największa w jego historii liczba przedstawicieli Sejmu, Senatu, ministerstw i urzędów. Jak co roku do Sopotu przybyli także przedstawiciele zarządów niemal wszystkich polskich ubezpieczycieli. Kongres otworzyli: dr Jacek Karnowski – prezydent miasta Sopotu; dr Józef Zych – sędzia Trybunału Stanu, Marszałek Sejmu RP w latach 1995-97; Andrzej Jaworski – przewodniczący sejmowej Komisji Finansów Publicznych; Grzegorz Bierecki – przewodniczący senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych; Adam Hamryszczak – podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju oraz Andrzej Lewiński – zastępca Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych. Tematem przewodnim IV Kongresu były regulacje prawne i ich nieprzewidywalność. Jak podkreślił w prezentacji otwierającej kongres J. Grzegorz Prądzyński, prezes zarządu PIU, regulacje są w działalności ubezpieczeniowej jedynym żywiołem, który nie poddaje się prognozom i statystyce. Podczas pierwszego dnia w dyskusjach panelowych debatowano o atrakcyjności branży ubezpieczeniowej, a także o ekonomicznych skutkach stanowienia prawa. Pierwszy dzień kongresu zakończył wykład Natalii Hatalskiej, zatytułowany „Technologia we krwi. Ubezpieczenia przyszłości". Drugi dzień kongresu poświęcony był przede wszystkim kwestiom konsumenckim – konsumeryzmowi w aspekcie nowych regulacji prawnych, a także nieprzewidywalności w zakresie szkód osobowych.

W celu wspierania kadr ubezpieczycieli przy implementacji regulacji Izba od lat organizuje seminaria i szkolenia dedykowane rozmaitym, technicznym aspektom prowadzenia działalności ubezpieczeniowej. W 2016 r. odbyło się dziewięć bezpłatnych seminariów i szkoleń dla pracowników członków PIU w zakresie: zasad audytu wewnętrznego, reasekuracji w świetle nowych uwarunkowań prawnych, przepisów podatkowych, rachunkowości, wdrożenia wytycznych IT oraz możliwości zastosowania usług chmurowych w sektorze ubezpieczeniowym, ochrony danych osobowych, przestępczości ubezpieczeniowej oraz systemu zabezpieczeń finansowych w Europie (wspólnie z Polską Izbą Turystyki). Izba rozpoczęła cykl warsztatów nt. ubezpieczeń ochrony prawnej, które będą kontynuowane w kolejnym roku. Ponadto Polska Izba Ubezpieczeń objęła patronatem konferencję pt. *„Bezpieczeństwo na uczelniach"* oraz XI Ogólnopolską Konferencję Aktuarialną, a także była partnerem głównym Autodromu Pomorze w Pszczółkach, gdzie tematem głównym była kultura motoryzacyjna i bezpieczeństwo.
W sumie w 2016 r. Izba zorganizowała 16 wydarzeń konferencyjnych, w których wzięło udział blisko 2500 osób.

2.2. STATYSTYKI I BAZY DANYCH

W roku 2016 funkcjonowały statystyczne bazy danych PIU udostępnione członkom Izby w ramach jednej aplikacji webowej służącej do zautomatyzowanego procesu zbierania i udostępniania danych.
Izba odnotowała trzykrotny wzrost liczby użytkowników zakładów ubezpieczeń upoważnionych do korzystania z aplikacji.

Izba jest jedynym na rynku ubezpieczeń dostępnym źródłem informacji rynkowej, o unikalnym w skali rynku zakresie danych statystycznych. W ramach baz statystycznych PIU kontynuuje udostępnianie miesięcznych i kwartalnych zagregowanych informacji o stanie rynku oraz dedykowanych poszczególnym zakładom ubezpieczeń raportów porównawczych, które prezentują udział zakładu na tle uczestników bazy statystycznej.

Realizując postanowienia art. 426 ust. 2 pkt. 8) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1844) Izba rozwija narzędzia analityczne na potrzeby zrzeszonych zakładów ubezpieczeń.

W 2016 r. zainicjowany został proces zwiększenia zakresu danych w kwartalnej bazie statystycznej nt. nowej sprzedaży ubezpieczeń na życie w dziale I. Zmiany w otoczeniu prawnym, w tym obowiązywanie od 1 stycznia 2016 r. ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, wdrażającej m.in. przepisy Solvency II czy regulacje KNF w postaci wytycznych i rekomendacji dla rynku finansowego, determinowały zmiany w tej bazie PIU, które zostały wprowadzone wraz z raportowaniem za 4 kw. 2016 r.

Ponadto zespół ds. bancassurance i sprzedaży Affinity w PIU podjął w 2016 r. prace nad opracowaniem założeń do systematycznego gromadzenia danych nt. ubezpieczeń przedłużonej gwarancji. Prace w tym temacie będą kontynuowane w 2017 r.

W 2016 r. PIU udostępnia dane statystyczne z następujących baz zawierających:
- kwartalne i roczne sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów Działu I i II – 100% rynku,
- miesięczne dane nt. wielkości sprzedaży i szkód wg ryzyk 1-18 działu II, obejmująca 23 zakłady (94% rynku),
- kwartalne informacje o wielkości nowej sprzedaży ubezpieczeń na życie Działu I, obejmująca 20 zakładów (96% rynku),
- kwartalne informacje nt. sprzedaży ubezpieczeń w kanale direct dla zakładów i oddziałów z Działu II, obejmująca 7 zakładów i 2 oddziały,
- kwartalne informacje nt. sprzedaży ubezpieczeń bancassurance w Dziale I, obejmująca 21 zakłady i 2 oddziały (97% rynku), i Działu II – obejmująca 16 zakładów i 3 oddziały (89% rynku),
- kwartalne informacje o sprzedaży ubezpieczeń zdrowotnych w Dziale I obejmuje 4 zakłady i 1 oddział (41% rynku), zaś Dział II obejmuje 9 zakładów i 2 oddziały (19% rynku).

Nad prawidłowym rozwojem merytorycznym poszczególnych raportów statystycznych czuwają właściwe komisje, podkomisje i zespoły Izby, z których inicjatywy owe bazy powstały. Dzięki temu bazy w optymalnym stopniu odzwierciedlają potrzeby biznesowe konkurencyjnego rynku oraz jego gotowość do wzajemnego dzielenia się informacją.

2.2.1. Platformy wspierające procesy biznesowe w zakładach ubezpieczeń

Baza danych PIU zawierająca informacje o przyczynach rozwiązania umów pośrednictwa ubezpieczeniowego między zakładami ubezpieczeń a agentami

Od 2006 r. w PIU funkcjonuje baza, która jest normowana Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 września 2006 r. w sprawie prowadzenia rejestru pośredników ubezpieczeniowych oraz sposobu udostępniania informacji z tego rejestru (Dz. U. z 03.10.2006 r., Nr 178, poz. 1316) do ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

Planowana na 2016 r. modernizacja bazy PIU została decyzją Zarządu PIU wstrzymana. Było to podyktowane uchwaleniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz. U. L 26/19, z 2.2.2016 r.) i zapowiedzią Ministerstwa Rozwoju i Finansów prac legislacyjnych nad wdrożeniem przedmiotowej Dyrektywy do polskiego porządku prawnego.

1 grudnia 2016 r. Ministerstwo Rozwoju i Finansów przedstawiło do konsultacji publicznych i międzyresortowych projekt ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, który to projekt w całości zastąpi obecnie obowiązująca ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1450 oraz z 2015 r. poz. 1844 i 1893). Projekt ustawy o dystrybucji ubezpieczeń m.in. normować będzie prowadzoną przez ostatnie 10 lat bazę w PIU. Prezentacja precyzyjnego harmonogramu prac dotyczących rozwoju i modernizacji bazy w PIU służącej do informowania o powodach rozwiązania umowy agencyjnej przez zakłady ubezpieczeń możliwa będzie po zakończeniu pełnego procesu legislacyjnego i zapoznaniu się Izby ze szczegółowym zakresem i sposobem realizacji zadań przypisanych Polskiej Izbie Ubezpieczeń.

Podsumowując dziesięć lat funkcjonowania bazy w PIU, rok 2016 został zakończony z ponad 3 700 wpisami dotyczącymi agentów, z którymi zakłady ubezpieczeń z Działu I i Działu II rozwiązały współpracę, wskazując jako przyczynę rozwiązania umowy agencyjnej naruszenie przez agenta: przepisów prawa, umowy agencyjnej, staranności lub dobrych obyczajów, zaś uprawnione zakłady ubezpieczeń złożyły ponad 48 100 wniosków o weryfikację agenta ubezpieczeniowego w funkcjonującej w Izbie bazie.

System Obsługi Porozumienia Regresowego

W 2016 roku z systemu obsługującego roszczenia regresowe w ubezpieczeniach komunikacyjnych korzystało 19 zakładów ubezpieczeń. W sumie od momentu uruchomienia aplikacji, tj. w październiku 2014 r. na wniosek Komisji Likwidacji Szkód w PIU, zarejestrowano prawie 36 300 roszczeń regresowych. W końcu roku 2016 odbyło się coroczne spotkanie użytkowników aplikacji, na którym przedstawiono propozycje zmian funkcjonalnych systemu usprawniające pracę użytkowników. Specyfikacja zmian funkcjonalnych poddana została analizie merytorycznej oraz biznesowej i zostanie wdrożona etapowo w 2017 roku.

Projekt Bazy Zdarzeń i Szkód

W obowiązującej od 1 stycznia 2016 r. ustawie z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1844) zadanie tworzenia i prowadzenia informatycznej bazy danych w zakresie niezbędnym do identyfikacji, weryfikacji i przeciwdziałania naruszeniu interesów uczestników rynku ubezpieczeniowego obejmującej w szczególności informacje o wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach z umów ubezpieczenia, o których mowa w dziale I lub II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, legislator powierzył Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu.

Polska Izba Ubezpieczeń w oparciu o art. 486 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej przekazała dane i informacje zgromadzone w bazie danych, o których mowa w art. 220 ust. 2 pkt. 7 ustawy uchylanej w art. 503, Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu.

W 2016 r. Izba ściśle współpracowała z Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym nad określeniem zakresu danych, jakie mają być gromadzone w bazie danych przez Fundusz oraz terminu i formy ich przekazywania przez zakłady ubezpieczeń do Funduszu.

W informatycznej bazie danych UFG gromadzone będą dane niezbędne do przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej, w tym informacje o umowach ubezpieczenia, dotyczące przedmiotu ubezpieczenia i uczestników stosunku ubezpieczeniowego, zakresie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, roszczeniach, wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach, a także o przyczynach odmów ich wypłacenia. Dane dotyczą umów ubezpieczenia na życie oraz pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych. Zakres danych obejmować będzie także inne informacje, które przez Fundusz w porozumieniu z zakładami ubezpieczeń będą identyfikowane jako konieczne do przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej.

Gromadzenie danych o uczestnikach rynku ubezpieczeniowego w określonym w Rozporządzeniu z dnia 8 lipca 2016 r. w sprawie danych gromadzonych w informatycznej bazie danych Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (Dz. U. z dn. 2016 r., poz. 1040) zakresie stwarza realną szansę na większą skuteczność przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej.

System do dokonywania rozliczeń między zakładami ubezpieczeń (Aplikacja BLS)

Z dniem 01.04.2015 roku, tj. z dniem wejścia w życie Umowy o współpracy w zakresie Bezpośredniej Likwidacji Szkód, Izba udostępniła Aplikację BLS – program komputerowy dedykowany do wspomagania wzajemnych rozliczeń stron umowy w systemie BLS.

Jest to narzędzie, które jednocześnie umożliwia Izbie, jako stronie umowy, wykonywanie nałożonych na Izbę zadań wynikających z umowy, takich jak wspomaganie stron w realizacji umowy i opracowywanie odpowiednich statystyk.

Z Aplikacji BLS korzysta osiem zakładów ubezpieczeń będących stronami umowy. Do końca roku 2016 w systemie zostały rozliczone 60 762 sprawy szkodowe.

Porównywarka wyroków sądowych

Projekt powstał z inicjatywy Komisji Likwidacji Szkód PIU. Członkowie PIU zgłosili zapotrzebowanie na narzędzie umożliwiające w szybki i prosty sposób wyszukiwanie i porównywanie dokumentów dotyczących prawomocnych wyroków sądowych.

Celem projektu jest stworzenie aplikacji umożliwiającej gromadzenie skanów zanonimizowanych wyroków sądowych oraz informacji w nich zawartych, które następnie będą porównywane przez użytkowników po zadanych kryteriach wyszukiwania.

Z porównywarki można korzystać za pomocą dedykowanej strony www dostępnej w ramach serwisu piu.org.pl. Przewidywana liczba użytkowników aplikacji – 500 osób; liczba zarejestrowanych spraw w ciągu roku – 12 000 prawomocnych wyroków. PIU uruchomiła aplikację w II kwartale 2016 r.

2.3. DZIAŁANIA WIZERUNKOWE

Najważniejszym w 2016 r. projektem wizerunkowym PIU był raport dotyczący reputacji branży. Opracowanie jest kompleksową diagnozą reputacji ubezpieczycieli, pokazującą silne i słabe strony branży w obszarze jej wizerunku. Rolą Komisji ds. PR PIU był wybór oferenta do realizacji zadania, a także organizacja wszystkich prac związanych z raportem. Pracom nad projektem przewodniczył Sławomir Łopalewski, członek Komisji Rewizyjnej PIU i prezes zarządu PKO Ubezpieczenia. Efekt prac został przekazany Komitetowi Sterującemu, a następnie Komisji Rewizyjnej PIU. Dzięki przeprowadzonym badaniom, a także zawartym w raporcie rekomendacjom, PIU przystąpi w 2017 r. do realizacji kolejnego projektu wizerunkowego – raportu wpływu branży ubezpieczeniowej.

Komunikacja z dziennikarzami

Dział Marketingu i PR zadbał o obecność mediów podczas IV Kongresu PIU w Sopocie. Zjawili się tam reprezentanci najważniejszych polskich mediów. W ramach codziennych prac PIU regularnie publikuje informacje prasowe, których owocem są publikacje w mediach. W 2016 r. PIU sporządziła następujące informacje prasowe:

1. Cztery kwartalne informacje na temat danych finansowych zakładów ubezpieczeń;
2. Cztery kwartalne informacje na temat danych związanych z rynkiem ubezpieczeń zdrowotnych;
3. Informacja oraz spotkanie z dziennikarzami, poświęcone nowej ustawie o reklamacjach;
4. Poradnik dotyczący ubezpieczenia na ferie zimowe;
5. Poradnik dotyczący ubezpieczeń dla rowerzystów;
6. Poradnik na temat ubezpieczeń dla dzieci;
7. Komunikat na temat dobrych praktyk ubezpieczeń sprzętu.

Ponadto PIU prowadziła działania komunikacyjne za pomocą:
1. Serwisu Twitter,
2. Serwisu YouTube.

PIU regularnie dystrybuuje raporty dotyczące:
1. Ubezpieczeń zdrowotnych,
2. Wyników finansowych ubezpieczycieli,
3. Rynku bancassurance,
4. Przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej,
5. Rynku ubezpieczeń direct.

Główne obszary działań komunikacyjnych

W szczególnie istotnych dla rynku zagadnieniach, w każdym przypadku następuje wewnętrzna komunikacja między działami PR poszczególnych zakładów ubezpieczeń. W ten sposób możliwe jest uzyskanie wspólnego przekazu komunikacyjnego. Zakłady wspomagają ponadto PIU wiedzą biznesową na potrzeby różnego rodzaju wystąpień. W 2016 r. główne obszary komunikacji dotyczyły ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz związanych z nimi podwyżek cen. PIU zorganizowała:
1. trzy debaty w mediach ogólnopolskich z udziałem przedstawicieli rynku oraz polityków,
2. szereg wywiadów w największych ogólnopolskich mediach,
3. debatę, tzw. okrągły stół przy współpracy z Warsaw Enterprise Institute,
4. ponad 1000 wystąpień przedstawicieli PIU na temat rynku OC w telewizji, radiu, prasie i internecie.

Poza ubezpieczeniami OC, aktywność PIU w mediach koncentrowała się przede wszystkim na:
1. komunikowaniu wypracowanych dobrych praktyk w zakresie ubezpieczeń sprzętu,
2. komunikowaniu wypracowanych porozumień z UOKiK w obszarze ubezpieczeń inwestycyjnych.

Obecność w mediach

PIU kontynuuje misję bycia stale dostępnym, profesjonalnym źródłem informacji o najważniejszych zjawiskach na rynku ubezpieczeniowym.

W 2016 r. wypowiedzi przedstawicieli Izby znalazły się w:
- 421 publikacjach prasowych
  Większość tekstów dotyczyła ubezpieczeń komunikacyjnych.
- 681 audycjach radiowych
  Znaczna część audycji koncentrowała się na ubezpieczeniach

komunikacyjnych. Wiele audycji miało też charakter poradnikowy w zakresie ubezpieczenia na ferie i wakacje.
- 152 audycjach telewizyjnych
  Stacje telewizyjne skupiały się przede wszystkim na ubezpieczeniach komunikacyjnych. Popularnością cieszyły się również ubezpieczenia wyjazdów zagranicznych.
- 2700 publikacjach internetowych
  Publikacje internetowe w serwisach ogólnotematycznych dotyczą w dużej mierze tych samych kwestii, co materiały telewizyjne i prasowe.

Zdecydowana większość działań medialnych PIU prowadzona jest bezkosztowo.

Komunikacja z otoczeniem

Izba oprócz stałej współpracy z mediami prowadzi też komunikację z członkami PIU oraz innymi organizacjami, stanowiącymi tzw. otoczenie zewnętrzne. Do tego celu Izba stosuje następujące narzędzia:
- Strony internetowe i newsletter
  - Strona internetowa piu.org.pl, od końca 2016 roku działająca w wersji przystosowanej do urządzeń mobilnych, bieżąco aktualizowana, prowadzona w dwóch językach.
  - Strony internetowe poznajdirect.pl oraz polisynazdrowie.pl, pełniące rolę *stricte* edukacyjną i niewymagające tak częstej aktualizacji jak serwis główny PIU.
  - Internetowy Tygodnik Ubezpieczeniowy z bazą około 4000 subskrybentów.

- Komunikaty i legislacje PIU
  - Izba w 2016 r. sporządziła 77 komunikatów do członków, dzięki czemu otrzymywali oni stałą informację na temat wszystkich działań PIU.
  - Izba stworzyła ponad 198 dokumentów legislacyjnych, będących podstawą konsultacji rynkowych w zakresie wszelkich aktów modyfikujących prawo ubezpieczeniowe w Polsce.

- Serwis członkowski PIU
  W 2016 r. z serwisu członkowskiego PIU korzystało ponad 400 osób – członków komisji, podkomisji, zespołów i grup roboczych PIU. Serwis członkowski służył jako narzędzie do wymiany informacji i dokumentów pomiędzy członkami poszczególnych komisji.

2.4. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA I EDUKACYJNA

W 2016 r. Izba prowadziła bardzo intensywną działalność wydawniczą, wspierającą cele strategiczne PIU oraz realizującą jej zadanie edukacji ubezpieczeniowej. Tak jak w latach poprzednich ukazał się coroczny raport o ubezpieczeniach w Polsce, *Raport Roczny 2015 Polskiej Izby Ubezpieczeń* w wersji polskiej i angielskiej, zawierający pogłębioną analizę polskiego rynku ubezpieczeń. Działania na rzecz rozwoju prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce zostały wsparte przez publikację broszury *Europejski Konsumencki Indeks Zdrowia 2015*.

Izba, jak w poprzednich latach, kontynuowała działalność w zakresie prezentowania aktualnej i unikalnej informacji o polskim rynku ubezpieczeń. Biuro Zarządu Izby przygotowało i wysłało do członków PIU kwartalne biuletyny szybkiej informacji o stanie rynku (tzw. *snapshots*) oraz kwartalne raporty o wynikach sektora ubezpieczeń. Izba kontynuowała systematyczne monitoringi wybranych obszarów ubezpieczeń: monitoringu sprzedaży bancassurance, nowej sprzedaży ubezpieczeń na życie oraz monitoring sprzedaży ubezpieczeń zdrowotnych. Ważnym elementem działalności wydawniczej Izby jest kwartalnik „Wiadomości Ubezpieczeniowe" publikowany od 2007 r. przez Centrum Edukacji Ubezpieczeniowej. W 2016 r. Polska Izba Ubezpieczeń poczyniła dalsze starania w celu umacniania pozycji tego czasopisma i została bezpośrednim wydawcą czasopisma powołując nowych członków. Zarazem dokonała uzupełnienia Rady Programowej oraz wzmocnienia Redakcji poprzez zatrudnienie sekretarza naukowego.

Ponadto Izba opublikowała serię broszur informacyjnych mających promować wiedzę o aktualnych aspektach rynku ubezpieczeń, w tym m.in. *Ubezpieczenia w liczbach 2015*, raport *Rynek ubezpieczeń komunikacyjnych w Polsce, przegląd danych z lat 2013-2015* oraz jak co roku raport *Analiza danych dotyczących przestępstw ujawnionych w 2015 r. w związku z działalnością zakładów ubezpieczeń*.

W 2016 roku Izba prowadziła edukacyjną witrynę internetową na temat ubezpieczeń zdrowotnych – polisynazdrowie.pl. W ramach działań wspierających edukację ubezpieczeniową w dalszym ciągu rozwijana była współpraca z organizacjami naukowymi i studenckimi poprzez patronaty nad podyplomowymi studiami o profilu ubezpieczeniowym, wspomaganie inicjatyw ubezpieczeniowych kół naukowych i patronaty nad konferencjami nt. ubezpieczeń organizowanymi przez uczelnie wyższe. W 2016 r. Izba przystąpiła do ogólnopolskiego programu edukacyjnego Nowoczesne Zarządzanie Biznesem wspierając moduł dydaktyczny *„Długoterminowe oszczędzanie i inwestowanie"*, przygotowując moduł o ubezpieczeniach inwestycyjnych i ubezpieczeniowych rozwiązaniach emerytalnych.

Polska Izba Ubezpieczeń wspiera również działania zmierzające na rzecz wspierania edukacji zawodowej w zakresie ubezpieczeń. W 2016 r. PIU dołączyła do Związku Banków Polskich oraz Warszawskiego Instytutu Bankowości do projektu utworzenia Sektorowej Rady Kompetencji dla branży finansowej. Projekt powołania i funkcjonowania Rady jest prowadzony na zlecenie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Głównym celem Rady jest wspieranie rozwiązań służących lepszemu dopasowaniu kompetencji pracowników sektora finansowego do wymogów szybko zmieniającego się środowiska pracy. Rada ds. Kompetencji, której działania są projektowane na lata 2017-23, będzie istotnym forum współpracy wszystkich interesariuszy rynku pracy i edukacji. Oprócz tego Izba jak co roku organizowała seminaria i szkolenia skierowane do pracowników zakładów ubezpieczeń (m.in. dot. audytu wewnętrznego, reasekuracji, rachunkowości, opodatkowania, przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej oraz ubezpieczeń ochrony prawnej), a także obejmowała patronatem studia podyplomowe o profilu ubezpieczeniowym na polskich uczelniach.

2.5. DZIAŁALNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA

Izba aktywnie uczestniczy w opiniowaniu projektów legislacyjnych podejmowanych na poziomie Unii Europejskiej.

Współpraca z Insurance Europe jest podstawowym sposobem, w jaki Izba bierze udział w opiniowaniu propozycji regulacji Komisji Europejskiej i Parlamentu Europejskiego dotyczących działalności ubezpieczeniowej, zabiegając przy tym o odpowiednią reprezentację interesów polskich ubezpieczycieli.

Najważniejsze obszary działań Insurance Europe w 2016 r. dotyczyły:

- ochrony i polepszenia otoczenia biznesowego ubezpieczycieli oraz zapewnienia konkurencyjności sektora ubezpieczeń (m.in. implementacja Solvency II, przegląd europejskiego systemu nadzoru, opodatkowanie działalności ubezpieczeniowej, projekty związane z dalszą integracją UE, ochrona inwestycji długoterminowych i ubezpieczeniowych form długoterminowego oszczędzania);
- zapewnienia adekwatnej ochrony klientów usług ubezpieczeniowych (m.in. w odniesieniu do ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych, pośrednictwa ubezpieczeniowego, ochrony danych osobowych, europejskiego prawa kontraktowego);
- obrony warunków ubezpieczalności starych i nowych ryzyk (m.in. ubezpieczanie katastrof naturalnych i szkód środowiskowych, projekty dot. antydyskryminacji, ubezpieczeń OC zawodów i profesji, paneuropejskie produkty i programy emerytalne);
- digitalizacji otoczenia biznesowego ubezpieczycieli oraz samej działalności ubezpieczeniowej.

Izba brała udział w konsultacjach i przygotowaniu opinii i stanowisk Insurance Europe dotyczących następujących unijnych inicjatyw legislacyjnych:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady dotycząca dystrybucji ubezpieczeń (IDD Insurance Distribution Directive) oraz projekty aktów delegowanych do IDD;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych (PRIIPs) oraz projektu Regulacyjnych Standardów Technicznych do rozporządzenia PRIIPs;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnym przepływem takich danych, tzw. ogólne rozporządzenie o ochronie danych (RODO);
- Konsultacja KE „Zielonej Księgi w sprawie detalicznych usług finansowych".

Izba, poprzez udział swoich przedstawicieli w pracach i posiedzeniach komisji i grup roboczych Insurance Europe, włączała się w opiniowanie projektów legislacyjnych Unii Europejskiej, które mają wpływ na działalność ubezpieczeniową. W 2016 r., łącząc prace Insurance Europe z pracami poszczególnych komisji i grup roboczych PIU, Izba delegowała swoich przedstawicieli na plenarne i robocze spotkania ciał Insurance Europe, dzięki czemu uczestniczyła we wszystkich istotnych z punktu widzenia polskiego rynku ubezpieczeń gremiach opiniotwórczych.
Izba kontynuowała zainicjowaną w poprzednich latach współpracę z krajowymi stowarzyszeniami ubezpieczycieli w Europie. Przedstawiciele Izby brali udział w bilateralnych spotkaniach z przedstawicielami stowarzyszeń Austrii, Białorusi i Francji.
Ponadto PIU rozwijała kontakty międzynarodowe za sprawą uczestnictwa w konferencjach Międzynarodowego Stowarzyszenia Nadzorów Ubezpieczeniowych (IAIS) oraz Europejskiego Nadzoru nad Ubezpieczeniami i Funduszami Emerytalnymi (EIOPA), międzynarodowej organizacji ubezpieczycieli życiowych LIMRA oraz International Insurance Association (IIA), a także współpracowała z Globalną Federacją Stowarzyszeń Ubezpieczeniowych (GFIA).

2.6. DZIAŁALNOŚĆ KOMISJI, PODKOMISJI, GRUP EKSPERTÓW ORAZ ZESPOŁÓW I GRUP ROBOCZYCH

W 2016 r. funkcjonowały następujące komisje, podkomisje, grupy ekspertów oraz zespoły i grupy robocze:

Komisje i podkomisje

- Komisja ekonomiczno-finansowa
  - Podkomisja ds. Solvency II
  - Podkomisja ds. rachunkowości i sprawozdawczości ubezpieczeniowej
  - Podkomisja ds. opodatkowania działalności ubezpieczeniowej
  - Podkomisja ds. audytu i kontroli wewnętrznej
- Komisja ds. public relations
- Komisja Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową
- Komisja ds. towarzystw ubezpieczeń wzajemnych
- Komisja Ubezpieczeń na Życie
  - Podkomisja ds. pośrednictwa ubezpieczeń na życie
- Komisja ds. przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej
  - Podkomisja ds. przeciwdziałania przestępczości w ubezpieczeniach na życie
- Komisja Ubezpieczeń Majątkowych
  - Podkomisja ds. reasekuracji
  - Podkomisja ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej
  - Podkomisja ubezpieczeń rolnych
  - Podkomisja ubezpieczeń należności
  - Podkomisja ubezpieczeń finansowych
  - Podkomisja ds. dystrybucji ubezpieczeń majątkowych (od października 2016 r.)
- Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych
- Komisja Ubezpieczeń Zdrowotnych i Wypadkowych
- Komisja ds. likwidacji szkód
- Komisja prawno-legislacyjna (do lutego 2016 r.: zespół ds. prawno-legislacyjnych)

Grupy ekspertów

- Grupa ekspertów ds. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy
- Grupa ekspertów ds. FATCA i CRS
- Grupa ekspertów ds. ochrony danych osobowych

- Grupa ekspertów ds. wytycznych KNF dot. IT
- Grupa ekspertów ds. ubezpieczeń na życie z UFK
- Grupa ekspertów ds. długoterminowego oszczędzania (od sierpnia 2016 r.)
- Grupa ekspertów ds. PRIIPs (od sierpnia 2016 r.)
- Grupa ekspertów ds. umowy o wzajemnym uznawaniu roszczeń regresowych w ubezpieczeniach majątkowych
- Grupa Inżynierów Ryzyka
- Grupa ekspertów ds. CEPIK
- Grupa ekspertów ds. pracowniczych ubezpieczeń zdrowotnych
- Grupa ekspertów ds. standaryzacji szkód osobowych
- Grupa ekspertów ds. procesów i procedur likwidacji szkód komunikacyjnych
- Grupa ekspertów ds. opracowania rekomendacji dobrych praktyk w zakresie „przedłużonej gwarancji"

Zespoły i grupy robocze
- Grupa robocza ds. doradztwa odszkodowawczego (od maja 2016 r.)
- Zespół ds. oddziałów
- Zespół ds. reklamacji i klientów
- Zespół ds. ubezpieczeń ochrony prawnej
- Zespół ds. ubezpieczeń turystycznych
- Zespół ds. zarządzania ryzykiem katastrof naturalnych
- Zespół ds. bancassurance i sprzedaży Affinity

Diagram pokazujący strukturę samorządu ubezpieczeniowego wg stanu na koniec 2016 roku prezentujemy na stronie 11.

Komisja ekonomiczno-finansowa
Przewodniczący: Przemysław Dąbrowski (do marca 2016 r.)
Sekretarz: Piotr Wrzesiński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 2

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- W 2016 r., jak i w latach poprzednich, komisja pełniła funkcje koordynujące w stosunku do czterech działających w jej ramach podkomisji.
- W ramach działań z zakresu wszystkich podkomisji odbyły się konsultacje i spotkania dotyczące omówienia uwag zakładów ubezpieczeń do metodyki BION stosowanej przez KNF oraz kwestii związanych z wprowadzeniem Jednolitego Pliku Kontrolnego.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Wypracowanie stanowiska rynku ubezpieczeniowego poprzez sformułowanie wielu uwag i postulatów do UKNF, dotyczących Metodyki Badania i Oceny Nadzorczej (BION) zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji.

Podkomisja ds. Solvency II
Przewodniczący: Robert Pusz
Sekretarz: Jan Piątek (od maja 2016 r.)
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4 oraz konsultacje prowadzone w ramach wymiany korespondencji e-mail

Najważniejsze spotkania i rekomendacje:
- Bieżące konsultowanie stanowiska rynku odnośnie wdrażanej w zakładach ubezpieczeń od 1 stycznia 2016 r. dyrektywy Solvency II.
- Przygotowanie i przeprowadzenie ankiety wśród zakładów ubezpieczeń dotyczącej uwzględnienia podatku od aktywów w bilansie Solvency II.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Członkowie podkomisji omówili uwagi i wątpliwości dotyczące korekty z tytułu zdolności do pokrywania strat w świetle regulacji Solvency II.
- Członkowie podkomisji wymienili stanowiska dotyczące stosowania outsourcingu przez zakłady ubezpieczeń wynikające z przepisów nowej ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
- Podkomisja wypracowała wzór ankiety w celu przeprowadzenia badania dotyczącego stosowania korekty z tytułu zdolności do pokrywania strat w świetle regulacji Solvency II.
- Członkowie podkomisji dokonali analizy i oceny wyników przeprowadzonego badania dotyczącego stosowania korekty z tytułu zdolności do pokrywania strat w świetle regulacji Solvency II.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- 6 kwietnia 2016 r. w siedzibie PIU odbyła się prezentacja pt. *„Korekty z tytułu zdolności podatków do pokrywania strat"* przygotowana przez PwC.

Podkomisja ds. rachunkowości i sprawozdawczości ubezpieczeniowej
Przewodniczący: Jan Terlecki
Sekretarz: Jan Piątek
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 1

Najważniejsze spotkania i rekomendacje:
- Udział w spotkaniu w UKNF, mającym na celu omówienie uwag zakładów ubezpieczeń do metodyki BION.
- Omówienie uwag zakładów ubezpieczeń do zapowiadanych przez GUS zmian w formularzach sprawozdawczych KNF-02 na 2017 rok.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Kontynuowano prace prowadzone wspólnie z UKNF oraz GUS odnośnie aktualizacji zakresu dodatkowej sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń na potrzeby statystyczne oraz doprecyzowania szczegółowych instrukcji regulujących tę sprawozdawczość. Uwagi dotyczyły w szczególności projektu formularza KNF-02 na rok 2017 oraz projektu dodatkowych tabel regionalnych w formularzu KNF-02 na rok 2017.
- W ramach prac Podkomisji omówiono i przygotowano uwagi zakładów ubezpieczeń do *projektu ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości, projektu ustawy o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym oraz poprawionego projektu ustawy o zmianie ustawy o rachunkowości oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym*.
- Przygotowano stanowisko rynku ubezpieczeniowego i uczestniczono w konsultacjach w Ministerstwie Finansów *projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji* stanowiącego obok ustawy o rachunkowości podstawową regulację zasad prowadzenia rachunkowości przez zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji.
- Opracowano stanowisko rynku ubezpieczeniowego i aktywnie uczestniczono w konsultacjach *projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów*

reasekuracji. Rozporządzenie wprowadzające nową sprawozdawczość statutową na rzecz organu nadzoru w związku z wdrożeniem do naszego prawa dyrektywy Solvency II.
- Opracowano stanowisko rynku ubezpieczeniowego i aktywnie uczestniczono w konsultacjach *projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji* przez podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych. Rozporządzenie wprowadza do polskiego prawa obowiązek badania wypłacalnościowej sprawozdawczości zakładów ubezpieczeń wynikającej z wdrożenia od 1 stycznia 2016 roku dyrektywy Solvency II.
- Przygotowano stanowisko rynku ubezpieczeniowego dotyczącego *projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie danych statystycznych dotyczących koasekuracji*.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- 22 listopada 2016 r. w Warszawie odbyło się seminarium „Zamknięcie roku – wpływ zmian regulacyjnych na rachunkowość i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń" przygotowane wspólnie z KPMG.

Podkomisja ds. opodatkowania działalności ubezpieczeniowej
Przewodnicząca: Anna Kacprowska
Sekretarz: Jan Piątek
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 3

Najważniejsze spotkania i rekomendacje:
- Członkowie podkomisji aktywnie uczestniczyli w pracach nad wypracowaniem stanowiska oraz konieczności podjęcia przez zakłady ubezpieczeń działań w związku z projektowanym, a następnie uchwalonym przez parlament uchyleniem zwolnienia od podatku VAT usług pomocniczych do usług ubezpieczeniowych.
- Członkowie podkomisji przygotowali propozycję interpretacji określonych niejasnych przepisów uchwalonej ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, którą PIU zarekomendowała Ministerstwu Finansów do przygotowywanej interpretacji ogólnej przepisów tej ustawy.
- Udział w spotkaniu z przedstawicielami zajmującymi się Bezpośrednią Likwidacją Szkód (BLS) poświęconemu wypracowaniu stanowiska dotyczącego opodatkowania podatkiem VAT.
- Udział w spotkaniu w UKNF, mającym na celu omówienie uwag zakładów ubezpieczeń do metodyki BION.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Podkomisja dokonała analizy i oceny opodatkowania podatkiem VAT procesu Bezpośredniej Likwidacji Szkód (BLS).
- Wypracowano stanowisko rynku ubezpieczeniowego do wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE C-40/15) z dnia 17 marca 2016 r. w sprawie opodatkowania podatkiem VAT usług likwidacji szkód oraz dokonano analizy i oceny jego ewentualnych skutków dla działalności zakładów ubezpieczeń.
- Wypracowano bardzo szczegółowe merytoryczne stanowisko rynku do *projektu z dnia 22 września 2016 r. ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw*.
- Przygotowano stanowisko rynku i oceniono skutki propozycji rządowej uchylenia w art. 43 punktów 13 i 14 obowiązującej ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw, powodującego likwidację zapisów ustawowych zwalniających od podatku VAT usługi pomocnicze do usługi ubezpieczeniowej.
- W ramach prac podkomisji omówiono i przygotowano uwagi zakładów ubezpieczeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.
- Opracowano stanowisko rynku ubezpieczeniowego do *projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie określenia wzoru deklaracji w zakresie podatku od niektórych instytucji finansowych*.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- 30 listopada 2015 r. w Warszawie odbyło się seminarium „Podatki w branży ubezpieczeniowej" przygotowane wspólnie z Deloitte.

Podkomisja ds. audytu i kontroli wewnętrznej
Przewodnicząca: Beata Sambora (od czerwca 2016 r.)
Sekretarz: Piotr Wrzesiński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 6

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Udział w wypracowaniu uwag zakładów ubezpieczeń do metodyki BION.
- Organizacja wspólnie z KPMG seminarium audytowego dotyczącego w szczególności obowiązków audytu wewnętrznego wynikających z wytycznych KNF oraz roli audytu wewnętrznego w ocenie modeli wewnętrznych i zarządzaniu ryzykiem nadużyć.
- Opracowanie klasyfikacji ryzyk występujących w działalności zakładów ubezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem wymogów Solvency II.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- 23 maja 2016 r. w Warszawie odbyło się seminarium „Nowe obowiązki audytu wewnętrznego wynikające ze zmian otoczenia regulacyjnego" przygotowane wspólnie z KPMG.

Grupa ekspertów ds. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy
Przewodniczący: Jakub Niedźwiedzki
Sekretarz: Jan Piątek
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 1 oraz konsultacje prowadzone w ramach wymiany korespondencji e-mail

Najważniejsze spotkania i rekomendacje:
- Współpraca z Departamentem Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów w zakresie poprawnego stosowania przepisów *ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*.

- Omówienie i wyjaśnienie z przedstawicielami Departamentu Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów wątpliwości dotyczących stosowania przepisów *ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Członkowie Grupy omówili uwagi i wątpliwości zakładów ubezpieczeń dotyczących stosowania przepisów *ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu*.
- Członkowie Grupy aktywnie uczestniczyli w poniedziałkowych spotkaniach z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej odbywających się w siedzibie Ministerstwa Finansów. Spotkania te miały charakter prezentacji oraz dyskusji nad najważniejszymi problemami dotyczącymi zapobiegania praniu brudnych pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz wyłudzania podatków, głównie podatku VAT.

Grupa ekspertów ds. FATCA i CRS
Przewodniczący: Jakub Niedźwiedzki
Sekretarz: Piotr Wrzesiński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Współpraca z ZBP – udział w grupie roboczej w ramach ZBP w zakresie wypracowania wspólnego podejścia instytucji finansowych do implementacji przepisów FATCA oraz CRS w Polsce.
- Przygotowanie informacji na temat szacowanego wpływu finansowego wdrożenia regulacji CRS na potrzeby prac legislacyjnych w Ministerstwie Finansów.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Omówienie uwag i wątpliwości zakładów ubezpieczeń dotyczących wdrożenia FATCA i CRS.
- Przygotowanie stanowiska rynku do projektów ustaw i rozporządzeń wdrażających przepisy FATCA i CRS w Polsce.

Komisja ds. public relations
Przewodnicząca: Aleksandra Leszczyńska
Sekretarz: Marcin Tarczyński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 9

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Projekt diagnozy reputacji branży.
- Rekomendacje dotyczące komunikacji związanej z cenami ubezpieczenia OC ppm.
- Rekomendacje dotyczące komunikacji związanej z ubezpieczeniami z UFK.

Komisja Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową
Przewodniczący: Wojciech Gruszecki
Sekretarz: Mariusz Kuna
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 3

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Analiza oddziaływania na zakłady ubezpieczeń ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r. poz. 922) oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dn. 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (tzw. ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Komisja Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową przy pracach nad wdrożeniem ogólnego rozporządzenia o ochronie danych współpracowała z nowo powołaną przy Komisji Prawno-Legislacyjnej PIU Grupą ekspertów ds. wdrożenia ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Komisja Zarządzania Informacją Ubezpieczeniową przekazywała dorobek prac Grupy ekspertów ds. ochrony danych osobowych w gestii, której jest m.in. zidentyfikowanie przepisów nowelizacji prawa ochrony danych osobowych i oddziaływanie tych przepisów bezpośrednio na rynek ubezpieczeniowy.
- Kontynuowanie w ramach powołanej Grupy ekspertów ds. wytycznych KNF IT analizy wpływu na zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji dokumentu wydanego przez Komisję Nadzoru Finansowego w dniu 16 grudnia 2014 r. pt. Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Konsultacje Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2016/679 z dn. 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (tzw. ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Konsultacje obejmowały działanie krajowe w tym na forum GIODO, MC oraz Insurance Europe.
- Komisja analizowała projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie minimalnego zakresu danych zamieszczanych w ankiecie dotyczącej potrzeb ubezpieczającego lub ubezpieczonego pod kątem zapewnienia zakresu danych osobowych w celu adekwatnej identyfikacji klienta oraz spełnienia obowiązku dokumentowania zgody na przetwarzanie danych osobowych klienta w celu realizacji ustawowych zadań zakładu ubezpieczeń.
- Komisja prowadziła również konsultacje projektu Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie dokumentów związanych z zawieraniem i wykonywaniem umów ubezpieczenia sporządzanych w postaci elektronicznej. Dzięki współpracy PIU i MC legislator uwzględnił uwagi rynku ubezpieczeniowego, by w ramach tego aktu wykonawczego do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej zapewnić zgodność zapisów aktu wykonawczego z obecnie stosowanymi rozwiązaniami technologicznymi w zakresie tworzenia i przechowywania kopii dokumentów elektronicznych, rozwiązań chmurowych, macierzy danych, automatyzacji procesu tworzenia backupów, stosowania podpisów i pieczęci elektronicznych, uwzględniając wszystkie rozwiązania wskazane w ustawie z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z dn. 29 września 2016 r., poz. 1579), implementującej Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (zwane eIDAS).
- Komisja zainicjowała współpracę z Ministerstwem Cyfryzacji w sprawie możliwości zastosowania profilu ePUAP w działalności zakładów ubezpieczeń. Komisja dostrzegła możliwość wykorzystania profilu ePUAP jako narzędzia autoryzującego klienta w systemach i serwisach udostępnionych klientom przez zakłady ubezpieczeń oraz jako narzędzie do autoryzacji działań klientów w ramach tych systemów. Dodatkowym

rozwiązaniem może być włączenie usług elektronicznych oferowanych przez ubezpieczycieli do ogólnokrajowej platformy usług ePUAP, jako rozwiązanie komercyjne uzupełniające paletę usług oferowaną przez administrację publiczną.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- 19 maja 2016 r. odbyło się otwarte posiedzenie KZI, które poświęcone było tematyce wdrożenia wytycznych IT oraz możliwości zastosowania usług chmurowych w sektorze ubezpieczeniowym. W otwartym posiedzeniu w roli prelegentów wystąpili przedstawiciele Departamentu Inspekcji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych, Komisja Nadzoru Finansowego, Kancelarii Prawnej Traple Konarski Podrecki i Wspólnicy, Amazon Web Services Polska, Google Poland i Microsoft Polska.

Grupa ekspertów ds. ochrony danych osobowych
Przewodniczący: Ambroży Wójcik
Sekretarz: Mariusz Kuna
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 6

Wprowadzenie:
2016 rok to czas intensywnych prac nad wypracowaniem rozdziałów Kodeksu dobrych praktyk ochrony danych osobowych w ubezpieczeniach.

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
W trakcie 5 posiedzeń Grupa ekspertów prowadziła dyskusje i analizy nad wykazem czynności przetwarzania danych osobowych w ubezpieczeniach oraz zakresem podmiotowym i przedmiotowym spełnienia obowiązków informacyjnych. Na 2017 r. założono realizację tematów profilowania, retencji danych osobowych, naruszenia ochrony danych osobowych, funkcji inspektora ochrony danych osobowych, współadministrowania, prowadzenia oceny skutków dla ochrony danych oraz implementacji zasady „uwzględniania ochrony danych w fazie projektowania oraz domyślnej ochrony danych" (ang. Data protection by design and by default).

Efektem prac Grupy ekspertów było zidentyfikowanie obszarów prawa ubezpieczeniowego, z szeroko rozumianego pakietu ustaw ubezpieczeniowych, które wymagają nowelizacji i dostosowania do ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Wynik tych prac przekazany został nowopowołanej przy Komisji Prawno-Legislacyjnej PIU Grupy ekspertów ds. wdrożenia ogólnego rozporządzenia o ochronie danych.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- 8 czerwca 2016 r. współudział w dedykowanym dla członków ciał statutowych PIU spotkaniu poświęconym „Nowemu unijnemu rozporządzeniu w sprawie ochrony danych osobowych" prowadzonym przez prof. Krystynę Szczepanowską-Kozłowską oraz st. pr. Justynę Ostrowską z Kancelarii Prawnej Allen & Overy.

Grupa ekspertów ds. wytycznych KNF dot. IT
Przewodniczący: Wojciech Gruszecki
Sekretarz: Mariusz Kuna
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 3

Wprowadzenie:
Grupa ekspertów ds. wytycznych KNF dot. IT kontynuowała analizę kluczowych z punktu widzenia zakładów ubezpieczeń „Wytycznych dotyczących zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji".

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Zadaniem Grupy ekspertów było wypracowanie standardów rynkowych w zakresie metod i sposobów spełnienia poszczególnych wymogów, o których mowa w 22 rozdziałach „Wytycznych".
- Prace Grupy ekspertów będą kontynuowane w 2017 r. i polegać będą m.in. na monitorowaniu wdrożenia „Wytycznych" i podejmowaniu rozmów z KNF w celu ich eliminacji i wypracowaniu jednolitych standardów rynku ubezpieczeniowego.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- 18 lutego 2016 r. odbyło się posiedzenie Grupy ekspertów, w którym udział wzięli przedstawiciele firmy konsultingowej PwC, którzy zaprezentowali podejście firmy do wytycznych z obszaru bezpieczeństwa. Mottem przewodnim wystąpienia PwC było motto: potraktowanie wytycznych jako szanse na uporządkowanie obszaru IT;
- 26 kwietnia 2016 r. gościem posiedzenia Grupy ekspertów byli przedstawiciele Kancelarii Prawnej Traple Konarski Podrecki. Przedstawiciele Kancelarii zwrócili uwagę na wynikającą ze zmiany prawa ubezpieczeniowego od 1 stycznia 2016 r. potrzebę ponownej rewizji „Wytycznych KNF" pod kątem dostosowania do zmian w prawie.
- 25 października 2016 r. na posiedzeniu Grupy ekspertów wystąpili konsultanci firmy EY, którzy podkreślili, iż z uwagi na wytyczne z innych obszarów niż IT oraz wymagania będące następstwem Solvency II, KNF szczególną uwagę przykłada do roli zarządów i rad nadzorczych w procesach zarządzania przedsiębiorstwami i odpowiedzialności za podejmowane działania w organizacji. Dlatego obszar informacji zarządczej jest szczególnie ważny dla organu nadzoru.

Komisja ds. towarzystw ubezpieczeń wzajemnych
Przewodnicząca: Maria Kuchlewska
Sekretarz: Waldemar Kowalski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 3

Komisja odbyła 3 posiedzenia w 2016 r., które były poświęcone przede wszystkim merytorycznym aspektom i organizacji konferencji dot. towarzystw ubezpieczeń wzajemnych „Siła wzajemności członkowskiej – aspekty ekonomiczne społeczne i prawne", która odbyła się 19 października 2016 r. w Warszawie. Ponadto komisja zajęła się kwestią zasady proporcjonalności

i jej funkcjonowania w TUW-ach.

Komisja Ubezpieczeń na Życie
Przewodniczący: Jarosław Bartkiewicz
Sekretarz: Piotr Wrzesiński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 12

W 2016 r. komisja zajmowała się przede wszystkim tematem umów ubezpieczenia na życie z UFK, w tym w szczególności kwestią opłat likwidacyjnych w produktach z UFK oraz rozkładaniem w czasie wydatków z tytułu prowizji w produktach z UFK ze składką jednorazową. Obszarem prac komisji była również implementacja dyrektywy IDD oraz rozporządzenia PRIIPs, jak również zaangażowanie zakładów ubezpieczeń w program budowy oszczędności długoterminowych w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju przygotowanej przez Ministerstwo Rozwoju. Komisja działała głównie w ramach powołanych w jej ramach, dedykowanych podkomisji, grup ekspertów i grup roboczych.

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Podjęcie działań mających na celu wypracowanie rozwiązań umożliwiających dalszy rozwój ubezpieczeń na życie, w tym o charakterze inwestycyjnym, jak również całego sektora finansowego w Polsce. W szczególności działania te dotyczyły wypracowania argumentów oraz merytorycznej treści prezentacji organowi nadzoru, UOKiK, Rzecznikowi Finansowemu i ustawodawcy skutków ewentualnych dalszych niekorzystnych uregulowań w zakresie umów ubezpieczenia na życie z UFK – m.in. w zakresie opłat pobieranych przez zakłady ubezpieczeń. W tym celu powołano Grupę Roboczą ds. umów z UFK koordynującą działania w powyższym zakresie.
- Podjęcie działań mających na celu rezygnację z obowiązku rozkładania w czasie prowizji od umów ubezpieczenia na życie z UFK ze składką jednorazową. W tym celu przygotowane zostało szczegółowe opracowanie składające się z raportu dotyczącego rachunkowego traktowania kosztów akwizycji dla produktów z UFK ze składką jednorazową przygotowane przez EY oraz opinia prawna przygotowana przez kancelarię DLA Piper. Wypracowana przez komisję propozycja została przedstawiona Ministerstwu Finansów oraz przedstawicielom Komisji Nadzoru Finansowego.
- Przygotowanie analizy raportu opublikowanego przez Rzecznika Finansowego dotyczącego umów ubezpieczenia na życie z UFK.
- Przygotowanie publikacji dotyczącej ubezpieczeń na życie.
- Konsultacje projektu rekomendacji KNF dotyczącej badania adekwatności produktu.

Podkomisja ds. pośrednictwa ubezpieczeń na życie
Przewodniczący: Patrycja Duszeńko-Majchrowska
Sekretarz: Piotr Wrzesiński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 11

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Przygotowanie analizy dotyczącej wdrożenia dyrektywy o dystrybucji ubezpieczeń (IDD) przez zakłady ubezpieczeń działające w Polsce.
- Przygotowanie analizy dotyczącej wdrożenia Rozporządzenia PRIIPs – wątpliwości zakładów ubezpieczeń.
- Udział w pracach Grupy Roboczej ds. dystrybucji ubezpieczeń w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów.
- Przygotowanie analizy i stanowiska rynku do projektu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń implementującej dyrektywę IDD do polskiego porządku prawnego.

Grupa ekspertów ds. ubezpieczeń na życie z UFK
Przewodniczący: Jarosław Bartkiewicz
Sekretarz: Piotr Wrzesiński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 19

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Przygotowanie uzupełnionej analizy wpływu wybranych scenariuszy regulacyjnych dotyczących opłat likwidacyjnych w umowach ubezpieczenia na życie z UFK na sektor ubezpieczeń na życie.
- Podjęcie rozmów z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Komisją Nadzoru Finansowego mających na celu wskazanie negatywnych skutków dla rynku ubezpieczeń oraz całego sektora finansowego, zbyt dalekiego uregulowania opłat w umowach ubezpieczenia z UFK.
- W efekcie powyższych działań PIU oraz 16 zakładów ubezpieczeń na życie, mających w portfelu ubezpieczenia z UFK, podpisało w grudniu 2016 r. porozumienia rozszerzające już zawarte przez zakłady ubezpieczeń porozumienia z UFK na umowy z UFK zawarte przed 2016 r. oraz regulujące zwrot części pobranych opłat likwidacyjnych osobom w podeszłym wieku.

Grupa ekspertów ds. długoterminowego oszczędzania (od sierpnia 2016 r.)
Przewodniczący: Paweł Pytel
Sekretarz: Piotr Wrzesiński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 8

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Przygotowanie propozycji zaangażowania branży ubezpieczeniowej w program gromadzenia oszczędności długoterminowych Polaków w ramach Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. W szczególności propozycja obejmowała koncepcję akumulacji oszczędności długoterminowych w Pracowniczych Planach Kapitałowych oraz koncepcję wypłat zgromadzonych oszczędności przez zakład ubezpieczeń.
- Podjęcie rozmów z przedstawicielami Ministerstwa Finansów, Ministerstwa Rozwoju oraz Polskiego Funduszu Rozwoju mających na celu zapewnienie udziału zakładów ubezpieczeń w programie.
- Udział w pracach Zespołu Roboczego ds. oszczędności długoterminowych w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów.

Grupa ekspertów ds. PRIIPs (od sierpnia 2016 r.)
Przewodniczący: Jerzy Kryk
Sekretarz: Piotr Wrzesiński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 7

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Przygotowanie analizy dotyczącej wdrożenia Rozporządzenia PRIIPs przez zakłady ubezpieczeń działające w Polsce.
- Podjęcie działań mających na celu zwrócenie uwagi Ministerstwa Finansów na konieczność zmiany terminu wejścia w życie Rozporządzenia PRIIPs ze względu na wątpliwości związane ze przepisami regulacyjnych standardów technicznych do Rozporządzenia.

Komisja ds. przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej
Przewodniczący: Robert Dąbrowski, od kwietnia 2016 r. Tomasz Cichoń
Sekretarz: Ewa Czapska
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 3

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Standardy wymiany informacji, właściwe dla bezpieczeństwa informatycznego, gwarantujące wymianę informacji wyłącznie między podmiotami do tego upoważnionymi, podnoszące jakość, kompletność oraz wiarygodność przekazywanych danych.
- Raport „Analiza danych dotyczących przestępstw ujawnionych w 2015 r. w związku z działalnością zakładów ubezpieczeń" ukazującego rozkład zjawiska w kontekście zróżnicowania produktów ubezpieczeniowych.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Związane z pracami nad aktami wykonawczymi ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej dotyczącymi tworzenia i prowadzenia przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny baz danych w zakresie niezbędnym do identyfikacji, weryfikacji i przeciwdziałania naruszeniu interesów uczestników rynku ubezpieczeniowego; powołanie Grupy ekspertów ds. BZS.
- Związane z poparciem projektu Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego – Zintegrowana Platforma Identyfikacji i Weryfikacji Zjawisk Przestępczości Ubezpieczeniowej.
- Wstępna analiza cyberzagrożeń w ubezpieczeniach, szczególnie wpływu na obszar przeciwdziałania przestępczości ubezpieczeniowej.
- Związane z przestępczością ubezpieczeniową w audycie i kontroli wewnętrznej, na jakie sygnały ostrzegawcze powinni zwracać audytorzy podczas audytów chcąc przeciwdziałać wyłudzeniom.
- Współpraca z Komendą Główną Policji.
- Współpraca z Prokuraturą Generalną.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- XIX Międzynarodowa Konferencja „Przestępczość ubezpieczeniowa" 17-18 marca 2016 r. w Szczecinie. Temat przewodni: „Przeciwdziałanie przestępczości ubezpieczeniowej w nowych realiach". Założeniem tej edycji było poruszenie kwestii kształtowania świadomości bezpieczeństwa, nowych rozwiązań technologicznych do walki z przestępczością, zmian w otoczeniu prawnym oraz praktycznych działań.
- Seminarium „Współpraca policji, zakładów ubezpieczeń i innych instytucji rynku ubezpieczeniowego w zakresie zapobiegania, ujawniania oraz zwalczania przestępczości ubezpieczeniowej" 22-23 września 2016 r. w Szczytnie. Seminarium było spotkaniem roboczym specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem i zwalczaniem przestępczości na szkodę zakładów ubezpieczeń. Jak co roku głównym jego celem była wymiana praktycznych doświadczeń na temat współczesnych form przestępczości ubezpieczeniowej, a jednocześnie możliwość opracowania założeń wspólnych działań ubezpieczycieli i przedstawicieli organów ścigania w tym obszarze.

Podkomisja ds. przeciwdziałania przestępczości w ubezpieczeniach na życie
Przewodniczący: Piotr Raubo
Sekretarz: Ewa Czapska
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 3

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
– wspólne z Komisją ds. Przeciwdziałania Przestępczości Ubezpieczeniowej:
- Standardy wymiany informacji,
- Raport „Analiza danych dotyczących przestępstw ujawnionych w 2015 r. w związku z działalnością zakładów ubezpieczeń".

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Związane z przestępczością ubezpieczeniową w audycie i kontroli wewnętrznej, na jakie sygnały ostrzegawcze powinni zwracać audytorzy podczas audytów chcąc przeciwdziałać wyłudzeniom.
- Współpraca z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

– wspólne z Komisją ds. Przeciwdziałania Przestępczości Ubezpieczeniowej:
- Związane z pracami nad aktami wykonawczymi ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej dotyczącymi tworzenia i prowadzenia przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny baz danych w zakresie niezbędnym do identyfikacji, weryfikacji i przeciwdziałania naruszeniu interesów uczestników rynku ubezpieczeniowego; utworzenie Grupy ekspertów ds. bazy danych ubezpieczeniowych.
- Współpraca z Komendą Główną Policji.
- Współpraca z Prokuraturą Generalną.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
– wspólne z Komisją ds. Przeciwdziałania Przestępczości Ubezpieczeniowej:
- XIX Międzynarodowa Konferencja „Przestępczość ubezpieczeniowa" 17-18 marca 2016 r. w Szczecinie.
- Seminarium „Współpraca policji, zakładów ubezpieczeń i innych instytucji rynku ubezpieczeniowego w zakresie zapobiegania, ujawniania oraz zwalczania przestępczości ubezpieczeniowej" 22-23 września 2016 r. w Szczytnie.

Komisja Ubezpieczeń Majątkowych
Przewodniczący: Witold Janusz
Sekretarz: Rafał Mańkowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 6

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Przegląd rekomendacji PIU „Wzory porozumień koasekuracyjnych" pod kątem zgodności z aktualnie obowiązującymi przepisami prawnymi. Rekomendacje funkcjonują na polskim rynku ubezpieczeniowym już ponad cztery lata. Komisja do-

konała oceny uwag zgłaszanych przez zakłady, dotyczących zapisów powodujących w praktyce spory interpretacyjne.

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Konsultacje projektu ustawy „Kodeks budowlany" – ustawodawca umieścił w jednym akcie prawnym przepisy dotyczące realizacji procesu inwestycyjnego w odniesieniu do pojedynczego obiektu budowlanego oraz zapisy regulujące politykę urbanistyczną państwa. Polska Izba Ubezpieczeń w swoim stanowisku odniosła się w szczególności do zagadnień związanych z uwzględnianiem w procesach inwestycyjnych i urbanistycznych wiedzy o zagrożeniach powodzi i osuwania się ziemi. Zwrócona została uwaga na konieczność dostosowania projektowanych przepisów do aktualnego stanu polityki przestrzennej państwa.
- Prawo zamówień publicznych – uwagi Polskiej Izby Ubezpieczeń dotyczyły zapisów dotyczących kryterium efektywności ekonomicznej, które stosowane jest przy wyborze zakładu ubezpieczeń przez podmiot sektora publicznego. Pierwotnie zakładano ograniczenie czynnika ceny do poziomu 40% na rzecz pozostałych, nieokreślonych elementów oferty. Postulaty PIU zawierały wniosek o uelastycznienie zapisu, ponieważ przedmiotem zamówień są zarówno skomplikowane programy ubezpieczeniowe, jak i ubezpieczenia, których ogólne warunki określone są przepisami prawa. Polska Izba Ubezpieczeń doprowadziła także do usunięcia zapisów nakładających na podmioty realizujące zamówienia publiczne zatrudniania wszystkich pracowników na umowę o pracę. W praktyce zapis taki mógłby prowadzić do częstego wypowiadania przez podmioty sektora publicznego umów zabezpieczanych gwarancjami ubezpieczeniowymi.

Podkomisja ds. reasekuracji
Przewodniczący: Jacek Kugacz
Sekretarz: Rafał Mańkowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Działalność reasekuratorów mających siedzibę poza Europejskim Obszarem Gospodarczym – przedmiotem prac podkomisji była ocena wpływu Decyzji i działań Komisji Europejskiej w sprawie uznania równoważności systemów wypłacalności Szwajcarii, Bermudów i Japonii w stosunku do systemu wypłacalności ustanowionego w dyrektywie WYPŁACALNOŚĆ II. Podkomisja ustaliła, że decyzje te wpłynęły w sposób pozytywny na funkcjonowanie polskiego rynku ubezpieczeniowego i reasekuracyjnego, stwarzając zakładom szerszy wachlarz możliwości transferu ryzyka.

Najważniejsze konferencje i seminaria:

- Seminarium reasekuracyjne dotyczące funkcjonowania obszaru reasekuracji w reżimie WYPŁACALNOŚĆ II – podczas tego wydarzenia omawiane były aspekty prawne, które są szczególnie ważne z reasekuracyjnego punktu widzenia, jeśli chodzi o tworzenie strategii zarządzania ryzykiem zakładu ubezpieczeń. Zaprezentowana została także metodyka testowania adekwatności programów reasekuracyjnych pod kątem efektywności transferu ryzyka.

Podkomisja ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej
Przewodniczący: Radosław Kamiński
Sekretarz: Renata Orzechowska
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 2

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Konsultacje aktów prawa krajowego i unijnego odnoszących się do ubezpieczeń OC oraz udział w procesie legislacyjnym. Przedmiotem analiz podkomisji były m.in. projekty legislacyjne wprowadzające nowe obowiązkowe ubezpieczenia OC:
  1. Pośrednika kredytu hipotecznego,
  2. Organizacji szkolących personel lotniczy,
  3. Podmiotu upoważnionego do przeprowadzania przeglądów technicznych jachtów komercyjnych.
- Badania wpływu propozycji zmian w przepisach regulujących ubezpieczenia obowiązkowe OC:
  1. Kwalifikowanego dostawcy usług zaufania,
  2. Podmiotu uprawniony do badania sprawozdań finansowych,
  3. Komornika sądowego,
  4. Pośrednika w obrocie nieruchomościami,
  5. Zarządcy nieruchomościami,
  6. Rzeczoznawcy majątkowego.
- Przegląd ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych w celu zdiagnozowania obszarów wymagających doprecyzowania i uporządkowania istniejących regulacji prawnych w zakresie ubezpieczeń obowiązkowych innych niż obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, ubezpieczenia OC rolników z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i ubezpieczenia budynków rolniczych.

Podkomisja ubezpieczeń rolnych
Przewodniczący: Andrzej Janc
Sekretarz: Rafał Mańkowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi przygotowało projekt ustawy zmieniającej zasady funkcjonowania dotowanych ubezpieczeń upraw. Celem Ministerstwa miało być upowszechnienie umów ubezpieczenia zawierających pełny pakiet ryzyk wypełnionych w ustawie łącznie z suszą. Podkomisja przygotowała analizy aktuarialne, bazujące na dotychczasowych wynikach szkodowych, wykazujące wzrost cen ubezpieczeń upraw rolnych wynikający z oceny ryzyka ubezpieczeniowego. Efekt wprowadzenia zmian legislacyjnych w pierwotnie proponowanym kształcie mógłby doprowadzić do ograniczenia możliwości ubezpieczania przez rolników swoich upraw. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi po zapoznaniu się z materiałami przygotowanymi przez podkomisję wprowadziło na powrót do projektu ustawy możliwość zawierania ubezpieczeń od kilku wybranych ryzyk.

Podkomisja ubezpieczeń należności
Przewodniczący: Dariusz Poniewierka (do marca 2016 r.)
Sekretarz: Rafał Mańkowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 0

W 2016 r. podkomisja nie prowadziła prac. Działalność podkomisji została wznowiona w 2017 r.

Podkomisja ubezpieczeń finansowych
Przewodnicząca: Joanna Domańska
Sekretarz: Rafał Mańkowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 5

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Formy zabezpieczenia zapłaty długu celnego w kontekście wejścia w życie Unijnego Kodeksu Celnego – Polska Izba Ubezpieczeń wspólnie ze Związkiem Banków Polskich opracowała wzór aneksu do zabezpieczeń wystawianych przed wejściem Unijnego Kodeksu Celnego w życie, dzięki czemu udało się uniknąć paraliżu działalności agencji celnych. W dalszej kolejności podkomisja monitorowała funkcjonowanie unijnych wzorców zabezpieczeń zapłaty długu celnego w praktyce, zidentyfikowała zapisy, które wstrzymywały zakłady od wystawiania przedmiotowych zabezpieczeń, a następnie konsultowała z Ministerstwem Finansów treść rozporządzenia zawierającego krajowy wzór zabezpieczenia finansowego zapłaty długu celnego.
- Wzory treści gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych, poręczenia oraz upoważnienia do wyłącznego dysponowania lokatą, składanych jako zabezpieczenie majątkowe w związku z udzielaniem koncesji na wytwarzanie paliw ciekłych oraz koncesji na obrót paliwami ciekłymi z zagranicą – podkomisja przygotowała własne wzory gwarancji, które zostały wysłane do Ministerstwa Finansów. Uwagi podkomisji odnosiły się w szczególności do zapisów określających okres obowiązywania gwarancji oraz limit odpowiedzialności gwaranta.

Podkomisja ds. dystrybucji ubezpieczeń majątkowych
Przewodniczący: Krzysztof Szypuła
Sekretarz: Andrzej Kiciński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:

- Opracowanie stanowiska PIU do Rekomendacji Zespołu roboczego dotyczącego projektu ustawy implementującej Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97.
- Opiniowanie i konsultacje Projektu ustawy dystrybucji ubezpieczeń (UC66) implementującej do krajowego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz. Urz. UE L 26 z 02.02.2016, s. 19).

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (Dz. Urz. UE L 26 z dnia 2.02.2016 r., s. 19). Prace w ramach Zespołu Roboczego ds. dystrybucji ubezpieczeń w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego. Zadaniem Zespołu roboczego było wypracowanie rozwiązań legislacyjnych umożliwiających implementacje do krajowego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu europejskiego i Rady Europy dyrektywy o dystrybucji ubezpieczeń (IDD Insurance Distribution Directive).

Grupa ekspertów ds. umowy o wzajemnym uznawaniu roszczeń regresowych w ubezpieczeniach majątkowych
Przewodniczący: Artur Cieczkiewicz
Sekretarz: Rafał Mańkowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:

- Przygotowanie treści umów: o wzajemnym uznawaniu roszczeń regresowych oraz o uproszczonej procedurze wzajemnego uznawania niskich roszczeń w ubezpieczeniach majątkowych.
- Opracowanie procesów uproszczonego rozliczania roszczeń regresowych oraz mechanizmu kontrolnego.
- Ustalenie zakresu i słowników danych, które będą gromadzone w systemie obsługi porozumienia regresowego.
- Przygotowanie wymagań funkcjonalnych do systemu obsługi porozumienia regresowego oraz zasad korzystania z tego systemu.
- Opracowanie treści umów dotyczących powierzenia danych osobowych na potrzeby obsługi umów porozumienia regresowego oraz na czas naprawy awarii lub błędu w systemie obsługi porozumienia regresowego.

Grupa Inżynierów Ryzyka
p.o. przewodniczącego: Rafał Mańkowski
Sekretarz: Rafał Mańkowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:

- Opracowanie dotyczące zabezpieczeń odgromowych i przeciwprzepięciowych – wydawnictwo przygotowane wspólnie z Polskim Komitetem Ochrony Odgromowej oraz Krajową Izbą Gospodarczą Elektroniki i Telekomunikacji. Stanowi odpowiedź na coraz większą wrażliwość infrastruktury technicznej i wyposażenia przedsiębiorstw na przepięcia wywołane przez wyładowania atmosferyczne. Opracowanie stanowi kompendium wiedzy na temat zasad: działania zabezpieczeń, analizy ryzyka i sposobach dopasowania zabezpieczeń do specyfiki danego obiektu, konserwacji oraz najczęściej popełnianych błędach przy montażu zabezpieczeń.

Komisja Ubezpieczeń Komunikacyjnych
Przewodniczący: Tomasz Piekarski
Sekretarz: Monika Chłopik
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Opiniowanie propozycji zmian legislacyjnych związanych z profesjonalną rejestracją pojazdów, czasowym wycofaniem pojazdu z ruchu, zmianami do ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i BPUK.
- Opracowanie raportu komunikacyjnego za lata 2013-2015.
- Opiniowanie na wniosek MF wpływu orzecznictwa TSUE na prawo polskie (Vnuk Case).

- Reprezentowanie polskiego rynku ubezpieczeń przez przewodniczącego komisji w spotkaniach Motor Working Group przy Insurance Europe.
- Konsultacje i wyrażanie opinii w sprawie zapytań z rynków europejskich otrzymywane za pośrednictwem IE.

Grupa ekspertów ds. CEPiK
Przewodniczący: Tomasz Piekarski
Sekretarz: Monika Chłopik
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Konsultacje, opiniowanie i uzgadnianie z Ministerstwem Cyfryzacji zmian legislacyjnych do ustaw zmieniających ustawę Prawo o ruchu drogowym i ustawę o kierujących pojazdami oraz rozporządzeń wykonawczych do tych ustaw.
- Udział przewodniczącego w posiedzeniach komisji sejmowych i senackich, podczas których omawiane były zmiany legislacyjne związane z CEPiK 2.0.
- Uzgadnianie i uzasadnianie adekwatności i celowości zakresów danych, do jakich dostęp będą miały zakłady ubezpieczeń w Centralnej Ewidencji Pojazdów i Centralnej Ewidencji Kierowców.
- Opiniowanie i uzgadnianie z MC, Centralnym Ośrodkiem Informatyki oraz UFG dokumentacji analitycznej do komunikacji zakładów ubezpieczeń z CEPiK 2.0 za pośrednictwem UFG.
- Stała wymiana korespondencji, przede wszystkim w postaci elektronicznej z Ministerstwem Cyfryzacji, Centralnym Ośrodkiem Informatyki i UFG.

Komisja Ubezpieczeń Zdrowotnych i Wypadkowych
Przewodniczący: Paweł Kacprzyk
Sekretarz: Dorota M. Fal
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 2

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Działania w zakresie udostępniania zakładom ubezpieczeń przez NFZ danych i adresów świadczeniodawców.
- Tłumaczenie raportu „Euro Health Consumer Index 2015", który następnie opublikowano na stronie internetowej Izby oraz w serwisie edukacyjnym.
- Na podstawie opracowanej definicji prywatnego ubezpieczenia zdrowotnego kontynuowano prace z zakresu podnoszenia dokładności raportowanych przez ZU danych dotyczących wysokości sprzedaży z rynku zdrowotnego w podziale na składkę przypisaną brutto oraz liczbę ubezpieczonych.
- Prowadzono serwis internetowy www.polisynazdrowie.pl o charakterze edukacyjno-poradnikowym. Zadaniem serwisu jest promowanie idei prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych, jako nowoczesnych rozwiązań dających dostęp do szybkiej, wysokiej jakości opieki medycznej. Serwis zawiera przystępne wiadomości na temat budowy systemu opieki zdrowotnej w Polsce, aktualności z wydarzeń na rynku oraz informacje o funkcjonowaniu, zasadach i korzyściach płynących z dodatkowych ubezpieczeń zdrowotnych. Serwis przedstawia także publikacje cenione i polecane w środowisku branżowym.
- Publikacje i artykuły na temat korzyści płynących z posiadania komercyjnych ubezpieczeń zdrowotnych.
- Prowadzenie regularnych analiz związanych z wydatkami na zdrowie/leczenie w Polsce.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Aktywny udział w pracach nad projektem rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie informacji udzielanych zakładom ubezpieczeń przez podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz Narodowy Fundusz Zdrowia, będącego kontynuacją sukcesu Izby w zakresie uznania przez projektodawcę za zasadne uregulowanie w ustawie o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej kwestii pozyskiwania informacji przez zakłady ubezpieczeń od podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz od Narodowego Funduszu Zdrowia. Uwagi Izby zostały uznane za zasadne i uwzględnione w rozporządzeniu.
- Czynny udział nad opiniowaniem projektu ustawy o zmianie ustawy o działalności leczniczej oraz niektórych innych ustaw w zakresie rezygnacji projektodawcy z obowiązku posiadania ubezpieczenia z tytułu zdarzeń medycznych. Izba zwracała uwagę resortu, iż w celu przywrócenia w przyszłości obowiązku ubezpieczenia z tytułu zdarzeń medycznych, konieczne byłyby prace nad nowym rozwiązaniem prawnym. W przypadku podjęcia przez resort zdrowia działań w powyższym zakresie, Izba zgłosiła gotowość aktywnego eksperckiego zaangażowania w prace nad regulacją.
- Prace w zakresie projektu rekomendacji Komitetu Ministrów Rady Europy o przetwarzaniu danych osobowych dotyczących zdrowia dla celów ubezpieczeniowych. Izba przekazała do Ministerstwa Sprawiedliwości stanowisko do uwag, które zebrał resort w toku konsultacji dokumentu. Poinformowała także Ministerstwo Cyfryzacji o wypracowaniu i opublikowaniu przez Insurance Europe dokumentu „Data processing is key for insurers and consumer", który prezentuje wspólne stanowisko europejskich ubezpieczycieli, podzielane także przez Polską Izbę Ubezpieczeń.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- 29 czerwca 2016 r., Warszawa: „Nowe wyzwania w zakresie refundacji wyrobów medycznych",
- 29-30 września 2016 r., Warszawa: „Kongres zdrowia Pracodawców RP",
- 26-27 października 2016 r., Warszawa: „XII Forum Rynku Zdrowia",
- 24-26 listopada 2016 r., Wrocław: „Kongres Zdrowia Publicznego".

Grupa ekspertów ds. pracowniczych ubezpieczeń zdrowotnych
Przewodniczący: Sandip Godbole
Sekretarz: Paulina Pyrko
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 2

Grupa ekspertów ds. Ubezpieczeń Zdrowotnych dla Pracowników została powołana w 2015 r. celem uszczegółowienia koncepcji projektu pracowniczych ubezpieczeń zdrowotnych. Prace Grupy ekspertów adresować miały następujące zagadnienia: kwestie operacyjne, świadczeniodawcy, współpraca z NFZ, temat „kolejki"; fazowanie projektu; standaryzacja zakresu produktu vs. rozszerzenie zakresu produktu; produkt dobrowolny rozszerzany dla rodzin; kwestie prawne – określenie zakresu niezbędnych regulacji prawnych; nadzór.

Z uwagi na zmianę priorytetów, które zaplanował Rząd na rok 2016, decyzją Komisji Ubezpieczeń Zdrowotnych i Wypadkowych PIU prace Grupy ekspertów zostały zawieszone do odwołania.

Komisja ds. likwidacji szkód
Przewodniczący: Rafał Stankiewicz
Sekretarz: Łukasz Kulisiewicz
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 20

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:

- Opracowanie założeń i przygotowanie do wdrożenia ogólnorynkowego *Rekomendacji KNF dotyczących procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych* (obszar wspólny z Grupą ekspertów ds. Standaryzacji Szkód Osobowych).
- Stworzenie projektu porównywarki wyroków sądowych PIU w związku z planowanym wdrożeniem Rekomendacji KNF dot. szkód niemajątkowych (obszar wspólny z Grupą ekspertów ds. Standaryzacji Szkód Osobowych).
- Opracowanie koncepcji realizacji wypłat bezpośrednich na rzecz poszkodowanych w szkodach, w których występuje profesjonalny pełnomocnik.
- Analiza nowej linii orzecznictwa sądów powszechnych w odniesieniu do zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych, czyli praktyczne wykorzystanie art. 448 w związku z art. 24 § 1 Kodeksu cywilnego oraz opracowanie rekomendacji dla rynku w tym zakresie.
- Prowadzenie monitoringu roszczeń i rozstrzygnięć sądowych dotyczących roszczeń z art. 448 w zw. z art. 24 KC na podstawie danych z zakładów ubezpieczeń.
- Przygotowanie wspólnie z firmą Deloitte Strategy and Research Sp. z o. o. raportu dotyczącego wartości i liczby szkód w pojazdach mechanicznych likwidowanych metodą kosztorysową i serwisową na rynku polskim w 2015 roku.
- Przygotowanie wspólnie z firmą Deloitte Strategy and Research Sp. z o. o. oceny skutków regulacji dotyczących projektu Rekomendacji dotyczących zadośćuczynień z OC ppm.
- Dokonanie przeglądu rynku w zakresie dostępnych narzędzi służących ocenie stanu zdrowia osób poszkodowanych w wypadkach drogowych (Medatex, HBT Index), ocena merytoryczna narzędzi pod kątem wymagań nakładanych m.in. przez Rekomendacje KNF.
- Prace nad określeniem wysokości składek wnoszonych przez zakłady ubezpieczeń na rzecz UFG w ramach realizacji Bazy Danych Ubezpieczeniowych zawierającej danych o wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach jako uzupełnienie dla Baz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego oraz narzędzie pomocnicze w przeciwdziałaniu przestępczości.
- Udział w pracach powołanego przy Komisji Nadzoru Finansowego *Forum zadośćuczynień*, którego głównym celem jest wprowadzenie modelu przewidywalności zadośćuczynień oraz zmian legislacyjnych związanych ze wzrostem wartości wypłat świadczeń z tytułu szkód niemajątkowych z ubezpieczenia OC ppm.

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Współpraca z Ministerstwem Finansów w sprawie projektu zmian w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK – baza danych ubezpieczeniowych, składka na rzecz UFG.
- Konsultacje z Ministerstwem Finansów – problemy związane z wyczerpywaniem sum gwarancyjnych w ubezpieczeniach OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.
- Konsultacje z Ministerstwem Finansów, Kancelarią Prezydenta i Kancelarią Senatu w zakresie propozycji zmian legislacyjnych w przepisach związanych z zagadnieniem wyczerpywania się sum gwarancyjnych w ubezpieczeniach OC ppm.

Grupa ekspertów ds. standaryzacji szkód osobowych
Przewodniczący: Jakub Jacewicz
Sekretarz: Paulina Pyrko
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 18

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:

- Wypracowanie systemu informowania o zjawiskach i zagrożeniach związanych z orzecznictwem w sprawach szkód osobowych (system tzw. alertów). Przeprowadzono warsztaty dla prawników ZU na temat analizy zgłoszonych roszczeń w postępowaniach sądowych na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c.
- Aktywne działania w zakresie wypłaty bezpośredniej dla poszkodowanego oraz kierowania przez ZU korespondencji do poszkodowanych.
- Prace nad standaryzacją i stworzeniem Dobrych Praktyk w likwidacji szkód osobowych.
- Współpraca z UKNF nad przygotowywanymi Rekomendacjami dotyczącymi zadośćuczynień.
- Opracowano metodykę/generator kalkulacji wysokości zadośćuczynień z uwzględnieniem poszczególnych obiektywnych kryteriów wymienionych w Rekomendacjach KNF dot. procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.
- Kontynuacja prac nad implementacją Międzynarodowej Klasyfikacji ICF do oceny stanu zdrowia i funkcjonowania poszkodowanych.
- Stworzenie bazy wyroków sądowych w sprawach dotyczących szkód osobowych, tzw. Porównywarka Wyroków Sądowych.
- Długoterminowa akcja PR-informacyjna realizowana we współpracy ze środowiskiem naukowym.
- Do udziału w pracach nad zadośćuczynieniami i problemem nieprzewidywalności wypłat w szkodach osobowych zaproszono również UFG.
- Zainicjowano prace nad przygotowaniem propozycji rozwiązań, „zmian" prawnych i regulacyjnych, prowadzących do uzyskania przewidywalności wysokości wypłat w szkodach osobowych ze szczególnym uwzględnieniem zadośćuczynienia.
- Podjęto prace nad analizą sytuacji i oceną skutków wydanej przez SN uchwały dotyczącej pokrywania kosztów leczenia prywatnego poszkodowanych. Izba zorganizowała konferencję „Aktualne zasady finansowania procedur medycznych, w tym

rehabilitacji w systemie publicznej opieki zdrowotnej. Wskazania do leczenia rehabilitacyjnego w systemie prywatnym" – kompendium wiedzy dla likwidatorów ZU w zakresie funkcjonowania publicznego i prywatnego systemu ochrony zdrowia oraz obowiązujących standardów leczenia i rehabilitacji.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Aktywna współpraca z KNF nad kształtem projektowanych rekomendacji KNF dot. procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. W dalszej kolejności czynny udział w opiniowaniu projektu ww. rekomendacji oraz projektu Oceny Skutków Regulacji do projektu tych rekomendacji.
- Działania Izby zaowocowały zbudowaniem platformy współpracy stron zainteresowanych wprowadzeniem ładu i przewidywalności w zakresie zadośćuczynień za szkodę niematerialną. Spowodowało to realną możliwość wypracowania propozycji wprowadzenia zmiany legislacyjnej dzięki stworzeniu formalnej platformy interesariuszy, tj. sądów, Min. Sprawiedliwości, Min. Finansów, UKNF i utworzenia przez UKNF tzw. „Forum Zadośćuczynień".
- Aktywne działania i konsultacje z branżą w zakresie przygotowania oraz implementacji przez Izbę narzędzia tzw. „Porównywarki Wyroków Sądowych".

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- 27 września 2016 r., Warszawa: „Rynek ubezpieczeń – zmiany, wyzwania, trendy";
- 13 października 2016 r., Warszawa: „Wyzwania ubezpieczeń komunikacyjnych w Polsce";
- 18 października 2016 r., Warszawa: „Rozbieżności w ustalaniu zadośćuczynienia, na rzecz poszkodowanych oraz najbliższych członków rodziny w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (teoria, orzecznictwo i praktyka)";
- 21 października 2016 r., Warszawa: „Po pierwsze prewencja" (organizator: Polskie Towarzystwo Orzecznictwa Lekarskiego);
- 5 grudnia 2016 r., Warszawa: „Śniadanie ubezpieczeniowe" (organizator: EY);
- 13 grudnia 2016 r., Warszawa: „Aktualne zasady finansowania procedur medycznych, w tym rehabilitacji w systemie publicznej opieki zdrowotnej. Wskazania do leczenia rehabilitacyjnego w systemie prywatnym." (organizator: PIU).

Grupa ekspertów ds. procesów i procedur likwidacji szkód komunikacyjnych
Przewodniczący: vacat
Sekretarz: Łukasz Kulisiewicz
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 1

Grupa ekspertów ds. procesów i procedur likwidacji szkód istnieje w celu wspierania zadań realizowanych przez komisję ds. likwidacji szkód w obszarze szkód rzeczowych.
Z uwagi na ogólnorynkowe działania skoncentrowane na regulacji kwestii związanych ze szkodami niemajątkowymi i konsekwentnie prowadzone w tym nurcie prace w ramach komisji ds. likwidacji szkód, grupa prowadziła prace jedynie nad zagadnieniem związanym z problemem skupu roszczeń (kosztorysy, pojazd zastępczy), wynikających ze szkód majątkowych w ramach ubezpieczenia OC ppm, przez profesjonalne podmioty prowadzące taką działalność.

Komisja prawno-legislacyjna (do lutego 2016 r. zespół ds. prawno-legislacyjnych)
Przewodnicząca: Ewa Jezierewska
Sekretarz: Hanna Karwat-Ratajczak
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 8

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Z inicjatywy komisji w PIU odbyło się spotkanie z Pawłem Zagajem, z-cą Rzecznika Finansowego, dotyczące postępowań w sprawie polubownego rozpatrywania sporów przed Rzecznikiem.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Stanowisko dotyczące wysokości rezerw w przypadku zawierania porozumień koasekuracyjnych w ramach postępowania o zamówienie publiczne (przedstawione przez Komisję Ubezpieczeń Majątkowych).
- Konsultacje dotyczące informacji zamieszczanych przez zakład ubezpieczeń w stosowanych przez siebie wzorcach umów, w szczególności w ogólnych warunkach ubezpieczenia.
- Konsultacje rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia dochodzenia wierzytelności oraz założeń zmian w postępowaniu grupowym w modelu opt-out i dotyczących koncepcji umów procesowych w postępowaniu cywilnym.
- Konsultacje rozwiązań przewidzianych w projekcie ustawy o dystrybucji.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- Konferencja naukowa Katedry Prawa Ubezpieczeń Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego i Polskiej Izby Ubezpieczeń: „Ustawa z dnia 11 września 2015 o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – refleksje przedstawicieli nauki po roku od uchwalenia ustawy".

Grupa Robocza ds. doradztwa odszkodowawczego
Przewodniczący: Andrzej Bielecki (do sierpnia 2016), Anna Grykin (od sierpnia 2016)
Sekretarz: Andrzej Kiciński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 7

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Opracowanie memorandum PIU kierowanego do Ministerstwa Sprawiedliwości, wskazujące argumentację o potrzebie podjęcia inicjatywy legislacyjnej zmierzającej do zapewnienia bezpieczeństwa finansowego i prawnego osób poszkodowanych, reprezentowanych przez tzw. kancelarie odszkodowawcze.
- Opracowanie wystąpienia PIU do Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczącego wskazania możliwych kierunków tworzenia regulacji prawnych nad unormowaniem doradztwa odszkodowawczego w Polsce, w oparciu o sposoby regulacji działalności odszkodowawczej w prawie brytyjskim i niemieckim.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Opiniowanie i konsultacje dotyczące projektu ustawy o doradztwie odszkodowawczym przygotowanym przez Rzecznika Finansowego.
- Przygotowanie dwóch koncepcji normowania kwestii doradztwa odszkodowawczego:
  - W oparciu o nowelizacje ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
  - W oparciu o uzupełnienie zapisów ustawy o pośrednictwie ubezpieczeniowym.

- Konsultacje w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego przy Ministrze Rozwoju i Finansów, w ramach Zespołu Roboczego ds. przeglądu przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych aspektów działalności kancelarii odszkodowawczych.

Zespół ds. oddziałów
Przewodniczący: vacat
Sekretarz: Marek Kurowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 0

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Opiniowanie projektu rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017 (RD129) nakładającego nowe obowiązki sprawozdawcze na oddziały zagranicznych ubezpieczycieli w Polsce.

Zespół ds. reklamacji i klientów
Przewodnicząca: Sylwia Szymula (do 10.2016),
Wojciech Brewczyński (od 10.2016)
Sekretarz: Andrzej Kiciński
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 6

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Opracowanie stanowiska rynku do zapisów Ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. 2016 poz. 1823)
- Przygotowanie i konsultacja stanowiska rynku do Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji w kontekście kwestii dotyczących raportowania skarg

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Opiniowanie i konsultowanie zapisów Ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. 2016 poz. 1823).
- Opracowanie stanowiska rynku i konsultacje zapisów Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. 2016 poz. 634).
- Konsultacje i opiniowanie projektu Rozporządzenia Ministra Finansów zmieniającego rozporządzenie w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (projekt z dnia 31 sierpnia 2016 r. wprowadzony Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 stycznia 2017 r.) zmieniające rozporządzenie w sprawie dodatkowych sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. 2017 nr 0 poz. 231).

Zespół ds. ubezpieczeń ochrony prawnej
Przewodniczący: Robert Szywalski
Sekretarz: Renata Orzechowska
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 6

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Analiza projektów zmian rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz w sprawie opłat za czynności adwokackie pod kątem wpływu obniżenia stawek wynagrodzenia radców prawnych i adwokatów na koszty działalności zakładów ubezpieczeń.
- Współpraca z samorządami prawniczymi w zakresie budowania świadomości prawnej i popularyzacji ubezpieczeń ochrony prawnej.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- W dniu 27 stycznia 2016 r. zorganizowano wraz z Kołem Naukowym Ubezpieczeń Społecznych i Gospodarczych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego konferencję pt. „Pozycja ubezpieczeń ochrony prawnej w świadomości społecznej", która odbyła się na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego w Warszawie. Patronami wydarzenia byli Dziekan WPiA UW, prof. dr hab. Krzysztof Rączka oraz Dziennik Gazeta Prawna.
- W dniu 14 grudnia 2016 r. zorganizowano warsztaty z ubezpieczeń ochrony prawnej dla zakładów ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Warsztaty skierowano przede wszystkim do zakładów ubezpieczeń i pośredników ubezpieczeniowych. Ich celem było m.in. wyjaśnienie, jakie potrzeby klienta i pośrednika spełnia ubezpieczenie, ochrona prawna oraz szczegółowe omówienie zakresu ubezpieczenia, procesu ustalania odpowiedzialności i likwidacji szkód.

Zespół ds. ubezpieczeń turystycznych
Przewodnicząca: Beata Kalitowska
Sekretarz: Renata Orzechowska
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 8

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Opinia naukowa na temat kluczowych zagrożeń związanych z projektem nowelizacji ustawy o usługach turystycznych oraz ustawy o obowiązkowych, UFG i PBUK, opracowana przez prof. nadzw. UEP, dr. hab. Jacka Lisowskiego, Kierownika Katedry Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu oraz dr Mariettę Janowicz-Lomott z Zakładu Ryzyka i Ubezpieczeń w Szkole Głównej Handlowej.

Najważniejsze opinie i konsultacje:
- Analiza projektu nowelizacji ustawy o usługach turystycznych pod kątem wpływu zaproponowanych zmian, w szczególności wprowadzenia Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, na zabezpieczenia finansowe oferowane przez zakłady ubezpieczeń na wypadek niewypłacalności organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.

- Analiza wstępnego projektu ustawy o imprezach turystycznych w zakresie wpływu na działalność zakładów ubezpieczeń oferujących zabezpieczenia finansowe na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki lub podmiotu ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz ubezpieczeń turystycznych.
- Analiza zmian rozporządzenia Ministra Sportu i Turystyki w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia na rzecz klientów w związku z działalnością wykonywaną przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych.
- Analiza projektu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń w zakresie wpływu na działalność zakładów ubezpieczeń oferujących ubezpieczenia turystyczne za pośrednictwem biur podróży.
- Spotkanie z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz Urzędami Marszałkowskimi w celu omówienia problemów związanych z funkcjonowaniem gwarancji ubezpieczeniowych na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki i pośrednika turystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeby przeciwdziałania zjawisku wybiórczej niewypłacalności i wykorzystywania gwarancji jako środka dofinansowania przedsiębiorcy.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- W dniu 25 listopada 2016 r. zorganizowano wraz z Polską Izbą Turystyki seminarium pt. „Europejskie systemy zabezpieczeń finansowych w turystyce", które odbyło się podczas Międzynarodowych Targów Turystycznych w Warszawie.

Zespół ds. zarządzania ryzykiem katastrof naturalnych
Przewodniczący: Piotr Lewiński
Sekretarz: Rafał Mańkowski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 1

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Opiniowanie ustawy Prawo wodne – ustawa zmienia ustrój zarządzania gospodarką wodną w Polsce. Nowa instytucja „Wody Polskie", podlegająca ministrowi odpowiedzialnemu za sprawy środowiska, ma zastąpić Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej. Zgodnie z postanowieniami Dyrektywy Wodnej podział organizacyjny nowo powołanej instytucji ma odpowiadać granicom zlewni głównych rzek. Zespół ds. zarządzania ryzykiem katastrof naturalnych podczas analizy projektu aktu prawnego skupił się w szczególności na zagadnieniach związanych z ryzykiem powodzi oraz udostępnianiu cyfrowych map zagrożenia i ryzyka powodziowego. Nowa ustawa zmienia także funkcjonowanie katastru wodnego w obszarze ustalania cen za korzystanie danych gromadzonych w rejestrze, co stanowi częściowe spełnienie postulatów zgłaszanych w tej sprawie do dotychczasowego Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz Ministerstwa Środowiska.

Zespół ds. bancassurance i sprzedaży Affinity
Przewodniczący: Agnieszka Gocałek
Sekretarz: Grzegorz Krasiński (do lutego 2016 r.),
Piotr Wrzesiński (od marca 2016 r.)
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Udział w pracach Grupy Roboczej ds. dystrybucji ubezpieczeń w ramach Rady Rozwoju Rynku Finansowego w Ministerstwie Finansów.
- Przygotowanie analizy i stanowiska rynku (w zakresie bancassurance) do projektu ustawy o dystrybucji ubezpieczeń implementującej dyrektywę IDD do polskiego porządku prawnego.
- Przygotowanie kwartalnych raportów, prezentujących zmiany zachodzące na rynku bancassurance.
- Podjęcie prac nad przygotowaniem bazy zawierającej dane o rynku *Affinity*.

Najważniejsze konferencje i seminaria:
- Przygotowanie, współorganizowanej wspólnie ze Związkiem Banków Polskich, VIII edycji Kongresu Bancassurance „Łączy nas klient", która odbyła się w dniach 27-28 października 2016 r. w Józefowie.

Grupa ekspertów ds. opracowania rekomendacji dobrych praktyk w zakresie „przedłużonej gwarancji"
Przewodniczący: Marcin Gajzler (do maja 2016 r.),
Agnieszka Gocałek (od czerwca 2016 r.)
Sekretarz: Grzegorz Krasiński (do lutego 2016 r.),
Piotr Wrzesiński (od marca 2016 r.)
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Najważniejsze opracowania i rekomendacje:
- Przygotowanie w odpowiedzi na zastrzeżenia zgłaszane przez UOKiK *Dobrych Praktyk PIU na polskim rynku ubezpieczeń sprzętu.* Dobre praktyki zawierają rekomendacje dotyczące stosowania w komunikacji z zawierającymi ubezpieczenia nabytego sprzętu elektronicznego sformułowań odnoszących się do „gwarancji". Dobre praktyki w toku prac były konsultowane z UOKiK, KNF oraz Rzecznikiem Finansowym. W pracach nad przygotowaniem dokumentu brali również udział przedstawiciele dystrybutorów sprzętu elektronicznego.

2.7. DZIAŁALNOŚĆ RADY BEZPOŚREDNIEJ LIKWIDACJI SZKÓD

Rada BLS
Przewodniczący: Rafał Stankiewicz
Sekretarz: Agnieszka Dąbrowska/Krzysztof Koziarski
Liczba posiedzeń w 2016 r.: 4

Rada Bezpośredniej Likwidacji Szkód (Rada BLS) to ciało działające w oparciu o Umowę o współpracy w zakresie bezpośredniej likwidacji szkód (Umowa BLS). W skład Rady BLS wchodzą przedstawiciele wszystkich Stron Umowy BLS, tj. Aviva TUO SA, Axa Ubezpieczenia TUiR SA, Concordia Polska TUW, Gothaer TU SA, PZU SA, STU ERGO HESTIA SA, TUiR WARTA SA, UNIQA TU SA oraz PIU (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.).
Zadania Rady BLS to okresowa ocena funkcjonowania systemu BLS i postanowień Umowy BLS, formułowanie wniosków dotyczących modyfikacji i rozwoju systemu BLS oraz propozycji zmian postanowień Umowy BLS.

Obsługę merytoryczną i administracyjną Rady BLS wykonuje Centrum Rozliczeń, tj. komórka organizacyjna PIU, wspomagająca Strony Umowy BLS w realizacji tej umowy.
Niezbędnym elementem efektywnego wspomagania zakładów ubezpieczeń w wykonywaniu postanowień Umowy BLS były organizowane w 2016 roku przez Centrum Rozliczeń PIU cykliczne spotkania koordynatorów BLS, zrealizowane w formie warsztatów, podczas których omawiano powstające zagadnienia i wypracowywano ich rozwiązania. Tematyka poruszana podczas

warsztatów stanowiła cenne źródło informacji o przebiegu procesów dot. BLS. Wiedza uzyskana od pracowników operacyjnych stanowiła tym samym doskonały materiał do wykorzystania przez Radę BLS podczas okresowej oceny funkcjonowania systemu BLS oraz przy planowaniu modyfikacji systemu BLS.

W 2016 r. działania Izby w ramach zadań związanych z systemem BLS skoncentrowane były na monitorowaniu procesu legislacyjnego dotyczącego zmian w Ustawie o VAT w kontekście prawa do zwolnienia z VAT usług pomocniczych do usług ubezpieczeniowych, w tym usług likwidacji szkód, jak również orzecznictwa wpływającego na obszar VAT w likwidacji szkód i na działaniu na rzecz wspierania zakładów ubezpieczeń w budowaniu rozwiązań mitygujących negatywne skutki zmian w obszarze BLS.

Najważniejsze opracowania i rekomendacje realizowane przez Radę BLS/Centrum Rozliczeń PIU:

- Realizacja testów bezpieczeństwa Aplikacji BLS (narzędzia do rozliczeń systemu BLS) oraz nowych funkcjonalności aplikacji.
- Przygotowanie zmian formalnych i procesowych w systemie BLS, związanych z rozwojem systemu BLS, tj. przystąpieniem do Umowy BLS Avanssur SA Oddział w Polsce.
- Realizacja zmian formalnych i operacyjnych w systemie BLS, wynikających z nabycia przez Axa Ubezpieczenia TUiR SA zorganizowanej części przedsiębiorstwa Liberty i Avanssur.
- Ustalenie zakresu kampanii promującej BLS w 2017 roku.
- Decyzje dotyczące kierunków działań wynikających z orzecznictwa dotyczącego VAT w likwidacji szkód oraz zmian w Ustawie o VAT.

Najważniejsze opinie i konsultacje:

- Konsultacje z doradcą zewnętrznym dotyczące konsekwencji dla systemu BLS usunięcia art. 43 ust. 13 z ustawy VAT, dotyczącego zwolnienia z podatku VAT usług pomocniczych do usług ubezpieczeniowych, w tym usług likwidacji szkód, w sytuacji jeżeli zakład ubezpieczeń zleca je podmiotowi trzeciemu.
- Korespondencja z Ministerstwem Finansów, w której Izba wyraziła sprzeciw wobec kształtu projektowanej legislacji zakładającej uchylenie przepisu art. 43 ust. 13 ustawy VAT. Izba przekazała stanowisko rynku również do Marszałka Sejmu oraz przewodniczącego i wiceprzewodniczących sejmowej Komisji Finansów Publicznych.
- Aktywne uczestnictwo Izby w posiedzeniach komisji odpowiednio w Sejmie i w Senacie, przy czym działania Izby poskutkowały uzyskaniem *vacatio legis* do 1 lipca 2017 na uchylenie art. 43 ust 13 i 14 ustawy VAT.
- Zakwestionowanie przez Izbę stanowiska Ministra Finansów dotyczącego opodatkowania podatkiem VAT usług świadczonych przez Centrum Rozliczeń PIU na rzecz członków PIU, będących Stronami Umowy BLS. Zgodnie z wyrokiem WSA usługa świadczona przez Centrum Rozliczeń PIU na rzecz członków PIU została uznana za bezpośrednio niezbędną do świadczenia usługi ubezpieczeniowej, a więc usługi zwolnionej, a zatem podlega zwolnieniu od podatku VAT. W wyniku działań PIU Strony Umowy BLS będą ponosiły niższe koszty funkcjonowania Centrum Rozliczeń, którego zadaniem jest wspomaganie Stron w realizacji Umowy BLS, w szczególności procesu rozliczeń.

3. ANALIZA RYNKU UBEZPIECZEŃ

3.1 NAJWAŻNIEJSZE ZMIANY W PRAWIE UBEZPIECZENIOWYM W 2016 R.

- **1 stycznia 2015 r. weszły w życie znowelizowane przepisy Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1182).** Ustawa zwiększa kompetencje GIODO, m.in. do prowadzenia rejestru zbiorów danych oraz rejestru administratorów bezpieczeństwa informacji, uprawnia do zwrócenia się do ABI wpisanego do rejestru o dokonanie sprawdzenia danych u administratora, który go powołał, a także sporządzenia sprawozdania ze sprawdzenia.

- **Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2015 r., poz. 1273).** Zapewnia dostęp zakładów ubezpieczeń do Centralnej Ewidencji Pojazdów i Centralnej Ewidencji Kierowców na potrzeby zasilania ewidencji danymi o umowach OC i istotnych szkodach oraz przewiduje 3-letni okres przejściowy na dostosowanie. Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2017 r.

- **Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym (Dz.U. 2015, poz. 1348).**
  Ustawa wprowadziła zasady rozpatrywania reklamacji m.in. przez zakłady ubezpieczeń. Instytucja Rzecznika Ubezpieczonych została zastąpiona instytucją Rzecznika Finansowego. Od 1 stycznia 2016 r. spór między klientem a podmiotem rynku finansowego będzie mógł być rozstrzygnięty w drodze pozasądowego postępowania między klientem a podmiotem rynku finansowego, przeprowadzanego przez Rzecznika Finansowego. Ustawa weszła w życie 11 października 2015 r.

- **Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. z 2015 r., poz. 1844).**
  Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2016 r. Ustawa stanowi implementację dyrektywy 2009/138/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i wykonywania działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej – Wypłacalność II, dyrektywy 2014/51/UE Omnibus II oraz rozporządzenia WE nr 10160/2009, (UE) nr 1094/2010 i (UE) nr 1095/2010.

  Ponadto na zakłady ubezpieczeń nałożono wiele nowych obowiązków informacyjnych w odniesieniu do ubezpieczających i ubezpieczonych w umowach ubezpieczenia na życie z elementem inwestycyjnym.
  W zakresie ubezpieczeń Działu I – Grupa 3 wprowadzono obowiązek przeprowadzenia ankiety dotyczącej potrzeb, wiedzy i doświadczenia oraz sytuacji finansowej ubezpieczonego.
  Do ustawowego zakresu zadań PIU wpisano zadanie polegające na tworzeniu systemu rozliczeń i dokonywanie rozliczeń między zakładami ubezpieczeń wykonującymi na zlecenie innego zakładu ubezpieczeń czynności ubezpieczeniowe oraz gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji dotyczących rozliczeń między uczestnikami tego systemu (Centrum Rozliczeń).
  Wprowadzono uprawnienie dla organu nadzoru do wydawania rekomendacji skierowanych do zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Organ nadzoru ma obowiązek konsultacji projektu rekomendacji z zainteresowanymi podmiotami oraz dokonania oceny przewidywanych skutków (kosztów i korzyści) społeczno-gospodarczych regulacji.
  Wprowadzono zasadę równomiernego rozłożenia w czasie wydatków z tytułu prowizji pośrednika ubezpieczeniowego w umowie ubezpieczenia na życie, jeżeli jest związana z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a wysokość świadczenia w tej umowie jest ustalana w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe. Zasada ta nie będzie miała zastosowania do umowy ubezpieczenia na życie z UFK z przeważającym elementem ubezpieczeniowym.
  Wprowadzono zakaz w ubezpieczeniach na cudzy rachunek, w szczególności grupowych, pobierania przez ubezpieczającego wynagrodzenia lub innych korzyści w związku z oferowaniem możliwości skorzystania z ochrony ubezpieczeniowej lub czynnościami związanymi z wykonywaniem umowy ubezpieczenia. Zakaz nie dotyczy umowy ubezpieczenia grupowego, zawartej na rachunek pracowników lub osób wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych oraz członków ich rodzin, a także umowy zawartej na rachunek członków stowarzyszeń, samorządów zawodowych lub związków zawodowych.
  Zakłady ubezpieczeń zdobyły uprawnienie do pozyskania od Narodowego Funduszu Zdrowia danych o nazwach i adresach świadczeniodawców, którzy udzielili świadczeń opieki zdrowotnej w związku z wypadkiem lub zdarzeniem będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, wysokości odszkodowania lub świadczenia.

  Ustawa dokonała też zmian w wielu innych ustawach, m.in.: **w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2013 r., poz. 392, z późn. zm.)** m.in. poprzez:
  - nałożenie na UFG obowiązku tworzenia i prowadzenia informatycznej bazy danych w zakresie niezbędnym do identyfikacji, weryfikacji i przeciwdziałania naruszeniu interesów uczestników rynku ubezpieczeniowego, obejmującej w szczególności informacje o wypłaconych odszkodowaniach i świadczeniach z umów ubezpieczenia, o których mowa w dziale I lub II załącznika do ustawy o działalności ubezpieczeniowej,
  - nałożenie na zakład ubezpieczeń obowiązku poinformowania uprawnionego z umowy ubezpieczenia, o której mowa w art. 4 pkt 1 lub 2 ustawy, o możliwości wyczerpania się sumy gwarancyjnej, jeżeli łączna kwota wypłaconych odszkodowań lub innych świadczeń przekroczyła przed dniem wejścia w życie ustawy 80% określonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

- 10 listopada 2015 r. weszła w życie **ustawa o wykonaniu Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki w sprawie poprawy wypełniania międzynarodowych obowiązków podatkowych oraz wdrożenia ustawodawstwa FATCA (Dz.U. z 2015 r., poz. 1712).**
  Ustawa nakłada na instytucje finansowe, w tym zakłady ubezpieczeń, od dnia 1 grudnia 2015 r. obowiązek identyfikacji i raportowania danych o rachunkach klientów będących podatnikami amerykańskimi.

- **Ustawa z dnia 16 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy Prawo wodne (Dz.U. z 2015 r., poz. 2295)**.
  Ustawa znosi obligatoryjność uwzględniania przez samorządy

informacji zawartych w mapach zagrożenia i ryzyka powodziowego w decyzjach administracyjnych dotyczących zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania pojedynczych pozwoleń budowlanych. Ustawa weszła w życie w dniu 31 grudnia 2015 r.

3.2 INFORMACJE O ZAKŁADACH UBEZPIECZEŃ ORAZ DEFINICJE STOSOWANYCH SKRÓTÓW I WSKAŹNIKÓW

Na dzień 31 grudnia 2016 r. Polska Izba Ubezpieczeń zrzeszała 79 członków. Wśród nich było 50 spółek akcyjnych, 18 oddziałów zagranicznych oraz 11 towarzystw ubezpieczeń wzajemnych. W porównaniu z 2016 r. liczba członków PIU nie zmieniła się. Według danych Komisji Nadzoru Finansowego na koniec 2016 r. w Polsce notyfikowanych było 697 zagranicznych zakładów ubezpieczeń.
Oddziały zagranicznych zakładów nie podlegają polskim wymogom sprawozdawczości i nie przekazują sprawozdań finansowych ani do Komisji Nadzoru Finansowego, ani do PIU. Z tego powodu w niniejszym raporcie nie ma części poświęconej działalności oddziałów zagranicznych zakładów ubezpieczeń.

Prezentowane w raporcie dane finansowe w zakresie ubezpieczeń w Polsce pochodzą z raportów kwartalnych PIU. Charakterystykę światowego i europejskiego rynku ubezpieczeniowego wykonano na podstawie danych ze strony Insurance Europe Statistics. Ranking krajów na światowym rynku ubezpieczeniowym oparty jest na danych z OECD.

Podstawowe wielkości charakteryzujące rynek ubezpieczeniowy w obu działach zaprezentowane są między innymi za pomocą tak zwanych „bubble charts", które są wykresami typu XY z punktami (kołami) o współrzędnych (X;Y), których powierzchnia odpowiada wartości prezentowanej kategorii (składki, lokaty, odszkodowania) w roku 2016. Na osi rzędnych (Y) takiego wykresu wskazano dynamikę badanej kategorii w relacji do roku poprzedniego dla każdego zakładu ubezpieczeń. Na osi odciętych (X) wskazano iloraz badanej wartości dla danego zakładu do wartości całego segmentu, czyli jego udział rynkowy. Oś ta ma skalę logarytmiczną i przecina oś Y w punkcie odpowiadającym dynamice całego segmentu rynku. Taki, pozornie skomplikowany, sposób prezentacji pozwala jednak na pokazanie rankingu wszystkich zakładów oraz zmian wartości wybranych kategorii względem średniej całego segmentu.

Wybrane wskaźniki efektywności prezentowane są również na wykresach typu XY, które prezentują rozkład wartości wskaźników poszczególnych zakładów w dwóch okresach, bez ich identyfikacji, ale ze wskazaniem poszczególnych kwartyli (Q1=25%, mediana=Q2=50% oraz Q3=75%) oraz „średnich" Działów ubezpieczeń liczonych dla sum poszczególnych kategorii. Na osi Y przedstawiono skumulowaną częstotliwość. Oś (X) wskazuje wartości wskaźników poszczególnych zakładów uszeregowanych rosnąco. Obie osie przecinają się w punkcie wskazującym wartość wskaźnika dla całego Działu (różną od średniej wartości wskaźników). Taki sposób prezentacji pozwala na pokazanie benchmarku zakładów ubezpieczeń względem wartości wskaźników liczonych dla całego segmentu rynku.

DEFINICJE STOSOWANYCH SKRÓTÓW I WSKAŹNIKÓW

Przypis lub składka – składki przypisane brutto.
Odszkodowania – odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto.
Zakłady – zakłady (towarzystwa) ubezpieczeń i zakłady reasekuracji objęte niniejszym raportem.
Udział rynkowy – mierzony jest relacją wartości analizowanej kategorii dla zakładu do sumy wartości tej kategorii dla wszystkich zakładów z danego Działu.
CAGR – średnioroczna stopa wzrostu.
PPS i PPP – Purchasing Power Standard – stosowana przez Eurostat wirtualna jednostka monetarna, w której wyraża się różne wielkości rachunków narodowych skorygowanych parytetem siły nabywczej, tzw. Purchasing Power Parities (PPP). PPP może być interpretowany jako kurs wymiany PPS na EUR i jest miarą zmienności poziomu cen w poszczególnych krajach EU27 definiowaną i obliczaną przez Eurostat.

Prezentowane w raporcie wskaźniki liczone są według formuł zgodnych z definicjami stosowanymi przez UKNF, w szczególności:

- **Współczynnik retencji (zatrzymania)** jest to procentowy udział składki na udziale własnym w składce przypisanej brutto.
- **Współczynnik zatrzymania odszkodowań** jest to procentowy udział odszkodowań i świadczeń na udziale własnym w odszkodowaniach i świadczeniach brutto.
- **Współczynnik szkodowości brutto** liczony jest jako stosunek sumy odszkodowań i świadczeń brutto oraz zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto do składki zarobionej brutto.
- **Wskaźnik zespolony (combined ratio)** jest to stosunek odszkodowań i świadczeń brutto skorygowanych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto, powiększonych o koszty akwizycji i administracji oraz o pozostałe koszty techniczne na udziale własnym do składki zarobionej brutto.
- **Współczynnik rentowności działalności lokacyjnej** mierzony jest stosunkiem dochodów z lokat do średniej wartości lokat finansowych.
- **Rentowność kapitałów własnych** mierzona jest stosunkiem wyniku finansowego netto do kapitałów własnych.
- **Rentowność majątku** mierzona jest stosunkiem wyniku finansowego netto do aktywów bilansowych.

Wartości wskaźników liczone dla Działów (tzw. **„średnich" Działów**) to ich wartości wyliczone według tych samych formuł, ale dla sum odpowiednich kategorii ze wszystkich zakładów Działu I lub odpowiednio Działu II.

3.3 GLOBALNY RYNEK UBEZPIECZEŃ

Rysunek 1.

Nominalna składka przypisana brutto globalnego rynku ubezpieczeń w latach 2006-2015 w mld USD

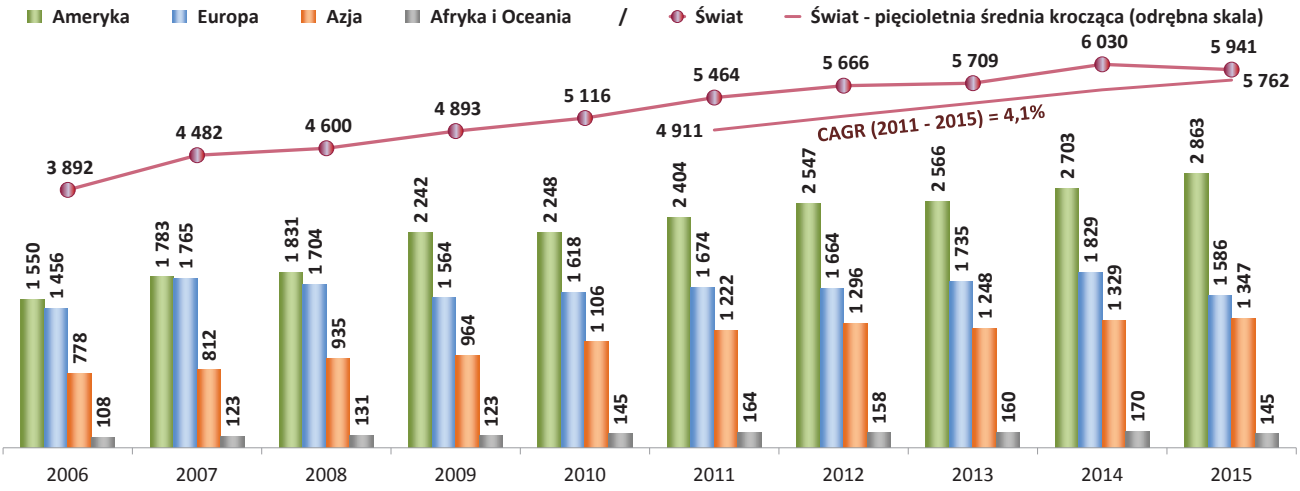

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane z Insurance Europe Statistics N°50 oraz statystyk OECD, które korygują składki USA.

- Stosownie do danych Swiss Re cytowanych w raporcie Insurance Europe, skorygowanych danymi OECD dla USA, globalny rynek ubezpieczeń zmalał w 2015 r. o 1,5% nominalnie względem roku poprzedniego i jego wartość spadła poniżej 6,0 bilionów USD.
- CAGR (2011-2015) dla pięcioletniej średniej kroczącej wartości nominalnej globalnych składek wynosił 4,1%.
- CAGR (2006-2015) dla Ameryki wynosił 7,1%, dla Europy 1,0%, a w Azji CAGR (2006-2015) wynosił 6,3%.
- Po spadku składek w latach 2008 i 2013 rynek ubezpieczeniowy w Europie w 2014 osiągnął poziom sprzed kryzysu, czyli z roku 2007. Jednak w 2015 roku zmalał o 13,3% w relacji do 2014 r., głównie z uwagi na spadek notowań EUR względem USD o 16%.

Rysunek 2.

Struktura terytorialna ubezpieczeń w 2015 r.

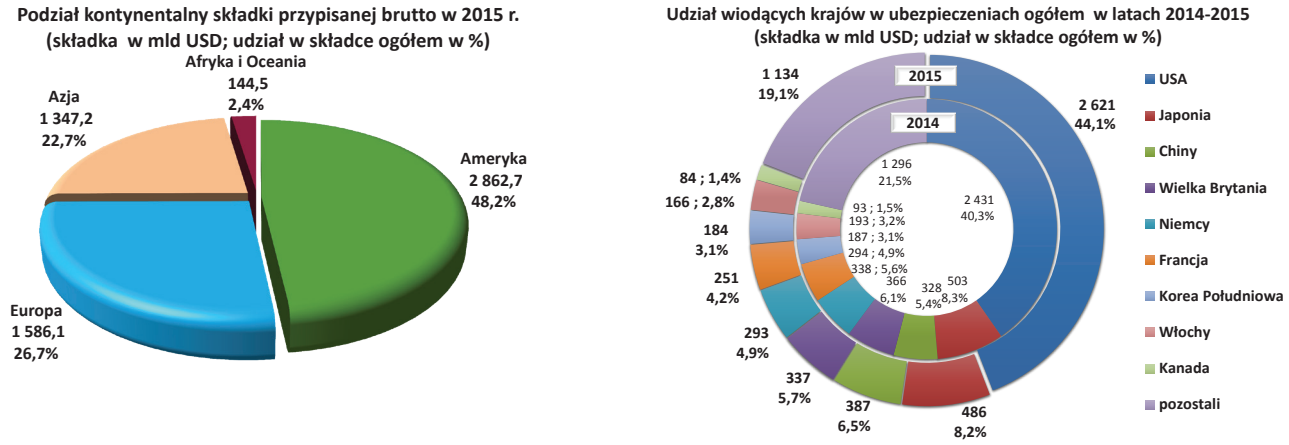

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe oraz statystyk OECD.

- W strukturze kontynentalnej ubezpieczeń według statystyk OECD dominuje Ameryka z udziałem 48,2%.
- Według OECD tylko Stany Zjednoczone mają ponad 50% udział w składce krajów zrzeszonych w tej organizacji.
- Niezależnie od źródeł statystycznych różniących się metodyką liczenia składki, Stany Zjednoczone są na pierwszym miejscu globalnego rynku ubezpieczeń. Na drugim miejscu jest Japonia, ze składką szacowaną na 486 mld USD w 2015 r. (8,2% globalnego rynku).
- Chiny, które jeszcze rok wcześniej zajmowały piąte miejsce w światowym rankingu, przez dwa lata notowały 17% wzrost składek ubezpieczeniowych i w 2015 r. były już na trzecim miejscu.
- Kolejne trzy miejsca w 2015 r. zajmowały kraje europejskie: Wielka Brytania 5,7%, Niemcy 4,9% oraz Francja, która zajmowała szóste miejsce w 2015 roku z 4,2% udziałem w składkach ubezpieczeniowych.

3.4 RYNEK UBEZPIECZEŃ W UNII EUROPEJSKIEJ W LATACH 2014-2015

Rysunek 3.
Wartość i dynamika składki przypisanej brutto krajów Unii Europejskiej w latach 2014-2015

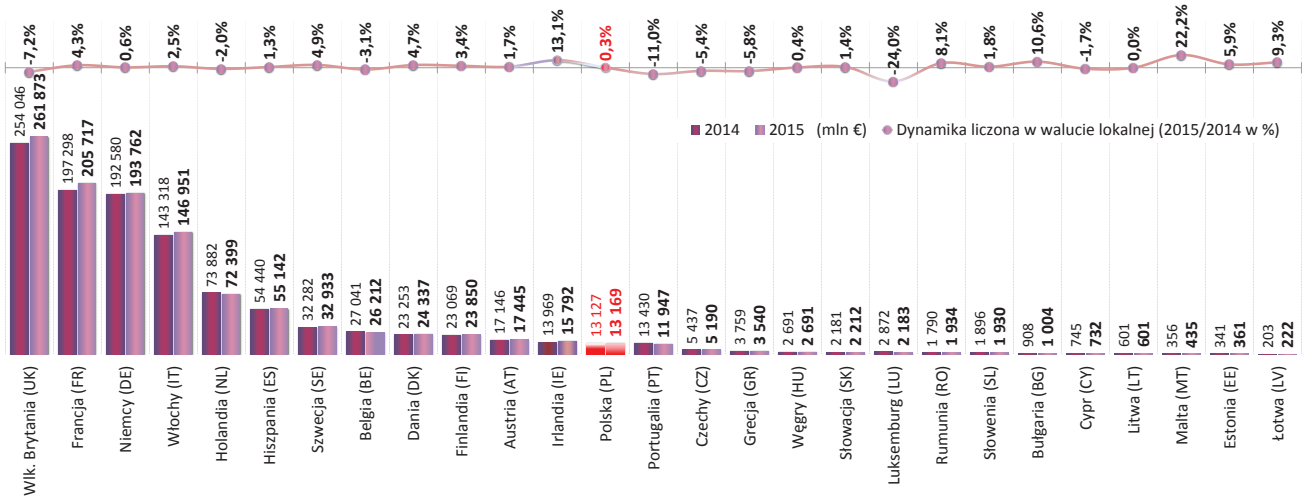

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma całkowitych składek 27 krajów Unii Europejskiej wynosiła nieco ponad 1,1 biliona € w 2015 r. i wzrosła o 2,0% względem roku 2014.
- Wzrost całkowitych składek polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2015 r., liczony w walucie lokalnej był niewielki i wynosił 0,3% względem roku poprzedniego.
- Polska ze składką 13,2 mld € w 2015 r. stanowiła 1,2% rynku unijnego i zajmowała 13. miejsce w rankingu krajów EU27. Nominalnie było to więcej niż w Portugalii, lecz mniej niż w Irlandii czy Austrii.
- W 2015 r. pośród dominujących krajów największe wzrosty względem roku poprzedniego, liczone w walutach lokalnych osiągnęły: Francja (4,3%), Szwecja (4,9%) i Dania (4,7%).
- W tym samym okresie spadki odnotowało 8 krajów, w tym: Wielka Brytania o 7,2%, Holandia o 2,0% oraz Belgia o 3,1%.

Rysunek 4.
Struktura składki przypisanej brutto krajów Unii Europejskiej w 2015 r. (kraje uporządkowane składką malejącą)

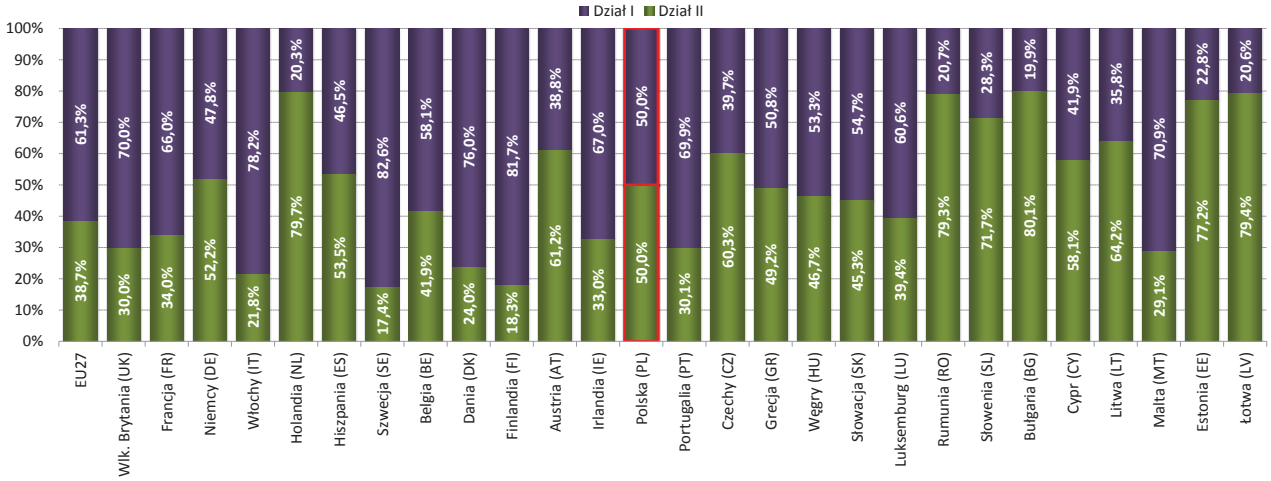

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- W strukturze ubezpieczeń w Unii Europejskiej w 2015 r. przewagę miały ubezpieczenia Działu I: 61,3%.
- Relatywnie wysoki udział Działu II w ubezpieczeniach niektórych wiodących krajów to efekt wysokiego udziału ubezpieczeń zdrowotnych: Holandia, Niemcy czy Hiszpania.
- Całkowita składka przypisana brutto z ubezpieczeń zdrowotnych w EU27 wynosiła 124 mld € w 2015 r. i wzrosła o 1,5% w relacji do 2014 r. Składka z ubezpieczeń komunikacyjnych nieznacznie, bo o 1% wzrosła w relacji do roku wcześniejszego i wynosiła 132 mld €.
- W nowych i mniejszych krajach członkowskich UE składki Działu II dominują z uwagi na wysoki udział ubezpieczeń komunikacyjnych i rzeczowych.
- W Polsce udział Działu II w ubezpieczeniach ogółem wynosił 50,0% w 2015 r., a udział ubezpieczeń komunikacyjnych i rzeczowych w Dziale II stanowił 73,8%.

Rysunek 5.

Wartość i dynamika składki przypisanej brutto Działu I krajów Unii Europejskiej w latach 2014-2015

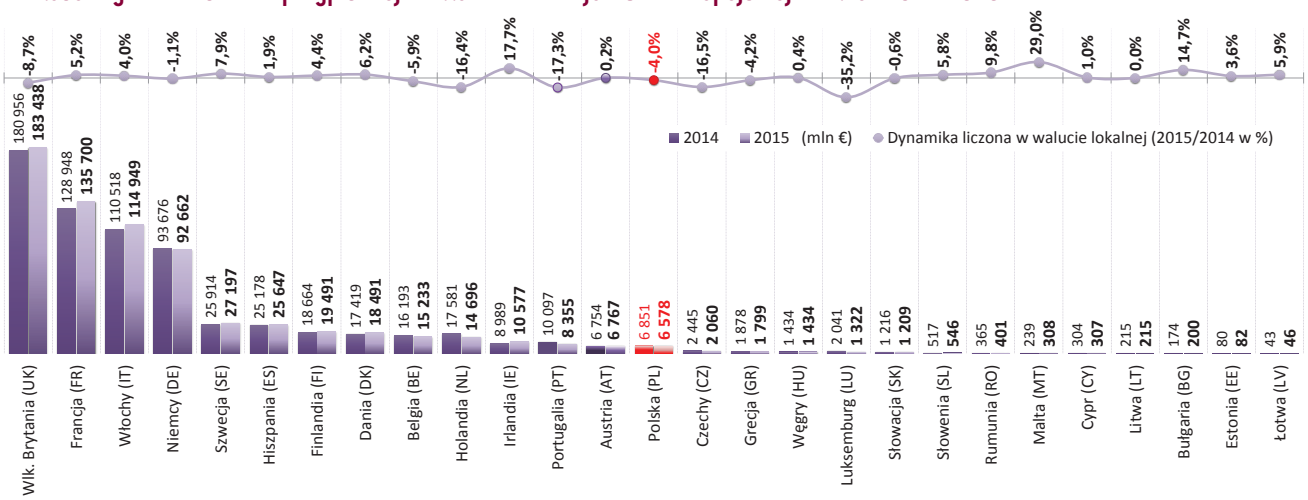

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma składek Działu I krajów Unii Europejskiej wynosiła 690 mld € w 2015 r. i wzrosła o 1,6% względem roku 2014.
- Spadek składek Działu I polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2015 r., liczony w walucie lokalnej wynosił 4,0% względem roku poprzedniego.
- Polska ze składką 6,6 mld € w 2015 r. stanowiła 1,0% rynku unijnego i zajmowała 13. miejsce w rankingu krajów EU27. Nominalnie było to więcej niż w Grecji czy Czechach, ale mniej niż w Austrii czy w Portugalii.
- W 2015 r. pośród dominujących krajów największe wzrosty względem roku poprzedniego, liczone w walutach lokalnych osiągnęły: Francja (5,2%), Włochy (4,0%) i Szwecja (7,9%).
- W tym samym okresie spadki odnotowało 10 krajów, w tym: Wielka Brytania o 8,7%, Niemcy o 1,1%, Belgia o 5,9% oraz Holandia o 16,4%.

Rysunek 6.

Wartość i dynamika składki przypisanej brutto Działu II krajów Unii Europejskiej w latach 2014-2015

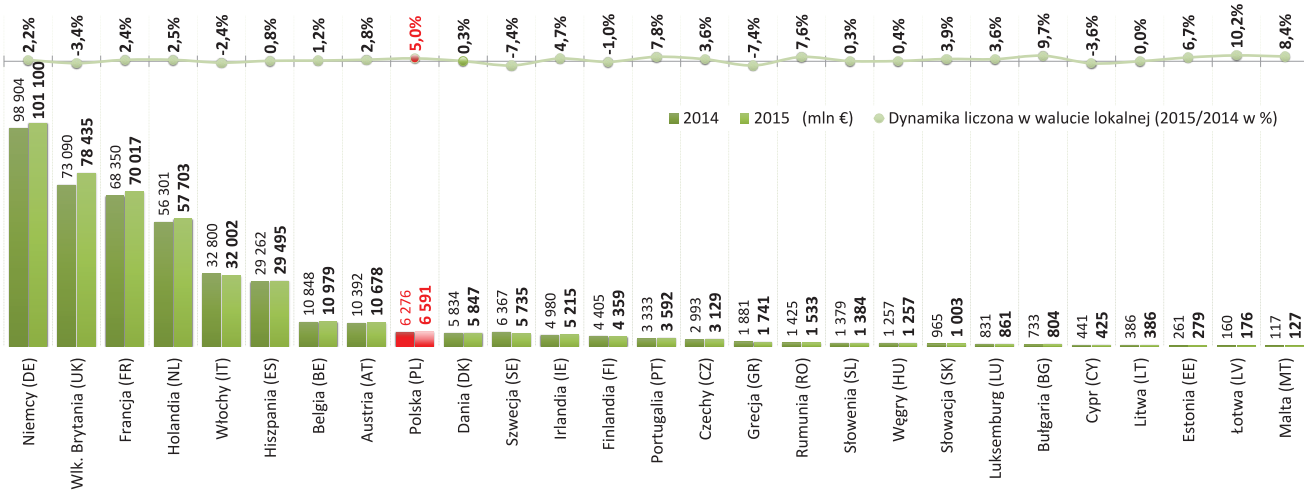

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma składek Działu II krajów Unii Europejskiej wynosiła 435 mld € w 2015 r. i wzrosła o 2,6% względem roku 2014.
- Wzrost składek Działu II polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2015 r., liczony w walucie lokalnej wynosił 5,0% względem roku poprzedniego.
- Polska ze składką 6,6 mld € w 2015 r. stanowiła 1,5% rynku unijnego i zajmowała 8. miejsce w rankingu krajów EU27. Nominalnie było to więcej niż w Danii, Szwecji, Irlandii, Finlandii czy Portugalii, ale mniej niż w Austrii, Belgii czy porównywalnej Hiszpanii.
- W 2015 r. pośród dominujących krajów Niemcy, Francja, Holandia odnotowały wzrosty względem roku poprzedniego, liczony w walucie lokalnej w przedziale od 2,2% do 2,5%.
- W tym samym okresie Wielka Brytania odnotowała spadek składek Działu II o 3,4%. Spadały też składki we Włoszech.

Rysunek 7.
Udział wiodących krajów Unii Europejskiej w składce przypisanej brutto w 2015 r.

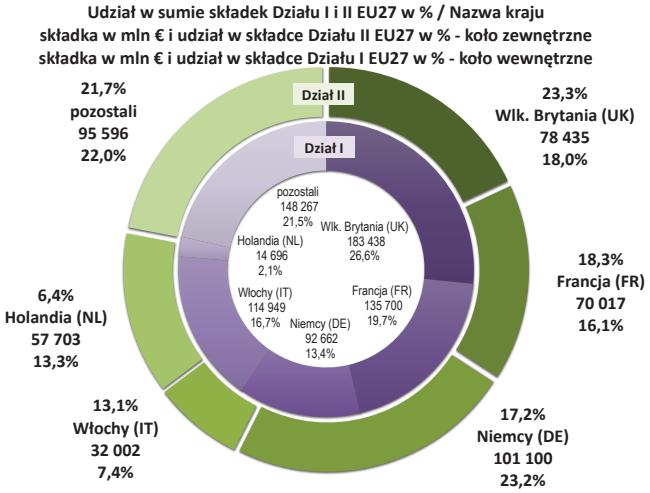

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Pięć państw zebrało łącznie 78,3% składek ogółem rynku ubezpieczeniowego Unii Europejskiej w 2015 r.
- Wielka Brytania miała 23,3%, a Francja 18,3% łącznej składki z obu działów ubezpieczeń w 2015 r.
- Na trzecim miejscu były Niemcy posiadające 17,2% unijnego rynku ubezpieczeń w 2015 r.
- Te trzy wymienione państwa miały łącznie 58,8% całego rynku Unii Europejskiej w 2015 r.
- Na czwartym miejscu były Włochy z udziałem 13,1%.
- Holandia z uwagi na imponujący poziom składek z ubezpieczeń zdrowotnych uplasowała się na piątym miejscu w Unii z 6,4% udziałem w 2015 r.

Rysunek 8.

Pięć wiodących krajów Unii Europejskiej w składce przypisanej brutto Działu I i II w latach 2014-2015

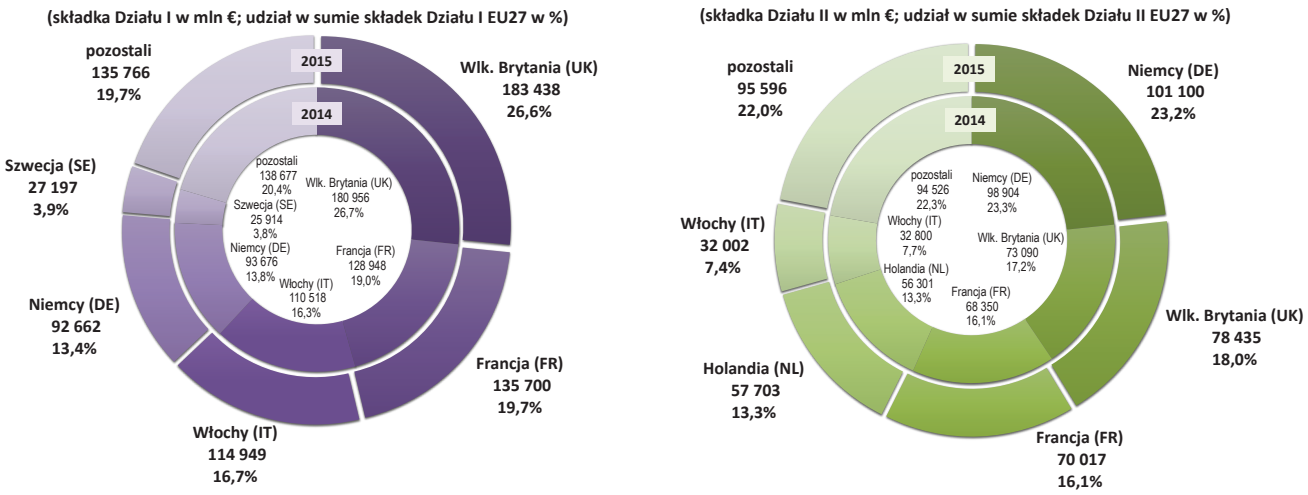

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Podobnie jak dla ogółu składek, Dział I unijnego rynku ubezpieczeniowego, zdominowany był przez pięć państw posiadających w 2015 r. łącznie 80,3% udziału w składce przypisanej brutto.
- Dwa czołowe miejsca zajmowały Wielka Brytania i Francja z udziałem odpowiednio 26,6% oraz 19,7% w 2015 r. Składki, zarówno w Wielkiej Brytanii, jak i we Francji wzrosły w 2015 r. w relacji do roku 2014.
- Dwa kolejne miejsca zajmowały Włochy i Niemcy z udziałem odpowiednio 16,7% i 13,4%.
- Na piątym miejscu była Szwecja z udziałem 3,9%.
- W Dziale II dominującą pozycję miały Niemcy z 23,2% unijnego rynku w 2015 r.
- Kolejne dwa kraje to Wielka Brytania (18,0%) i Francja (16,1%). Niewiele mniej, bo 13,3% unijnego rynku w Dziale II miała Holandia dzięki wysokiemu udziałowi składek zdrowotnych.
- Włochy z wkładem 7,4% dopełniały udział pięciu wymienionych państw do 78,0% składek Działu II w 2015 r.
- W strukturze składek Działu II państw Unii w 2015 r., 30,4% to ubezpieczenia komunikacyjne, 28,5% ubezpieczenia zdrowotne (z wyłączeniem wypadkowych), a 21,4% to ubezpieczenia rzeczowe.

Rysunek 9.

Gęstość i penetracja ubezpieczeń Działu I w krajach Unii Europejskiej w 2015 r.

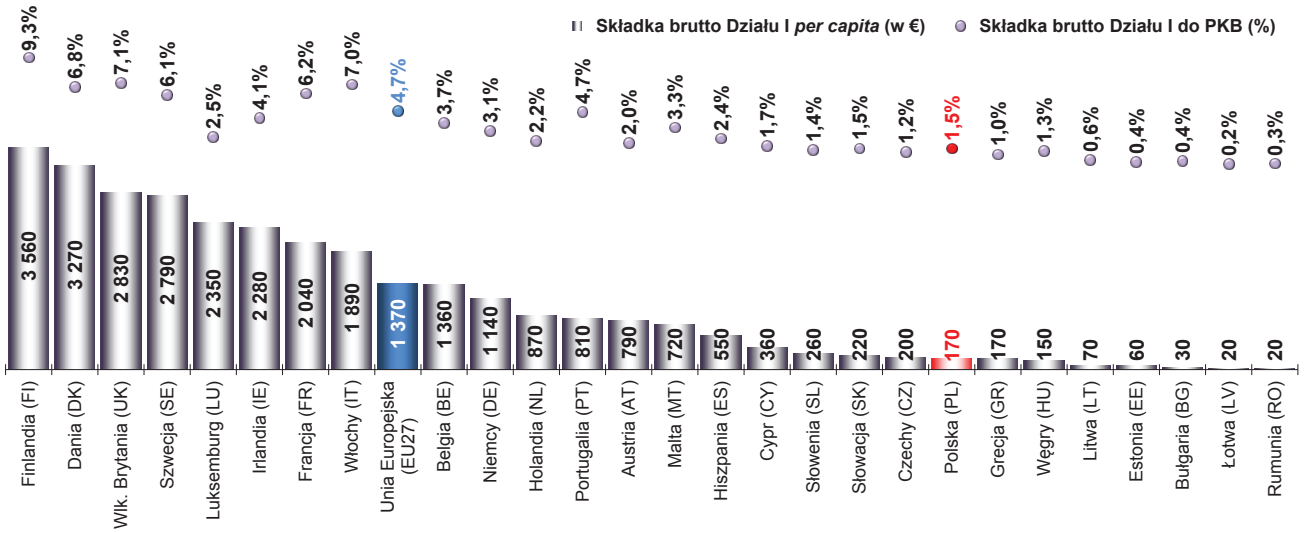

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- Relacja składki przypisanej brutto ubezpieczeń Działu I do PKB dla Polski wynosiła 1,5% w 2015 r. To był wynik lepszy od dotkniętej kryzysem Grecji i nieco lepszy do Czech czy Węgier, ale ponadtrzykrotnie niższy niż średnia w krajach Unii Europejskiej.
- Składka przypisana brutto Działu I *per capita* w Polsce wynosiła 170 € w porównaniu z 1 370 € dla wszystkich krajów Unii Europejskiej. To był wynik porównywalny do Grecji, ale ponadtrzykrotnie niższy niż w porównywalnej, pod względem populacji, Hiszpanii.

Rysunek 10.
Zależność penetracji ubezpieczeń Działu I od PKB *per capita* w krajach Unii Europejskiej w 2015 r.

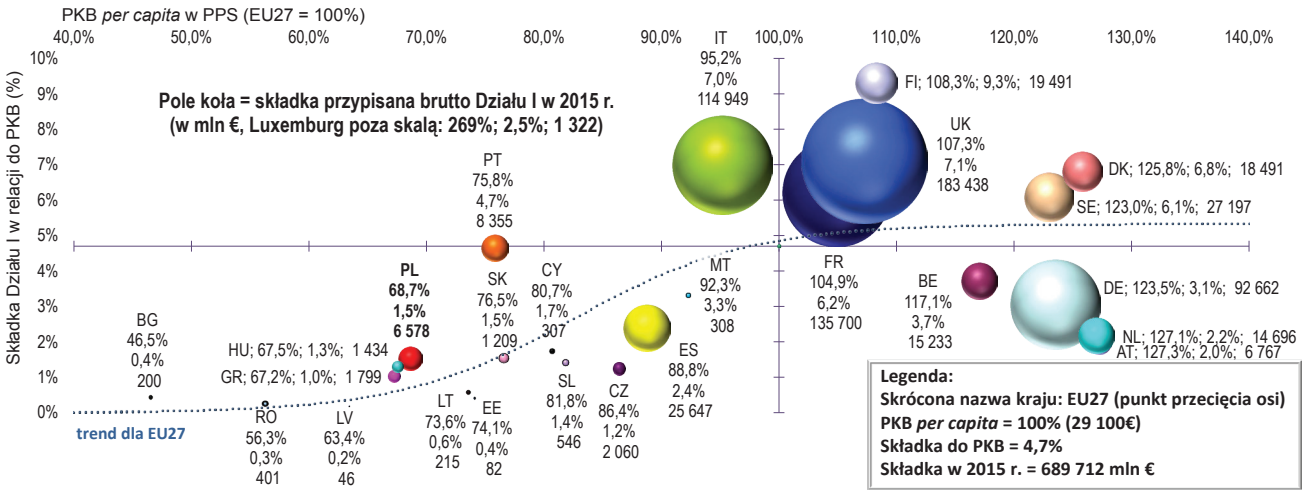

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- W 2015 r. średni PKB *per capita* dla EU27 wynosił około 29,1 tys. € = 29,1 tys. PPS (kurs wymiany PPS na €=1). PKB *per capita* w Polsce, po przeliczeniu przez średni kurs €/PLN wynosił 11,3 tys. €. PPP dla Polski wynosiło 1,77. Zatem polski PKB *per capita* wynosił 11,3*1,77≈20,0 tys. PPS. Jeśli przyjmiemy, że EU27=100%, to polski PKB *per capita* można przeliczyć jako iloraz (20,0 tys. PPS) ÷ (29,1 tys. PPS) co dawało Polsce 68,7% średniej EU27 (zgodnie z tabelą Eurostat i wykresem powyżej).
- Polska w 2015 r. odnotowała przypis składki brutto w Dziale I blisko 6,58 miliarda €, co stanowiło 1,0% całego przypisu EU27 wynoszącego 690 mld €.
- Relacja składki Działu I do PKB dla Polski wynosiła 1,5%, w porównaniu z 4,7% dla EU27, przy PKB *per capita* na poziomie 68,7% średniej dla EU27.
- W Polsce wskaźnik penetracji był najwyższy pośród nowych członków Unii i przewyższał poziom linii trendu wyliczonego dla wszystkich krajów metodą regresji krzywą logistyczną. Był to jednak efekt utrzymującego się jeszcze na relatywnie wysokim poziomie w 2015 r. przypisu z portfela produktów oszczędnościowych w Polsce.
- Wyniki roku 2016, w którym penetracja Polski istotnie zmalała z racji spadku składek o 13,3% przy szacowanym wzroście PKB o 2,8%, spowodują spadek pozycji Polski.

Rysunek 11.

Gęstość i penetracja ubezpieczeń Działu II w krajach Unii Europejskiej w 2015 r.

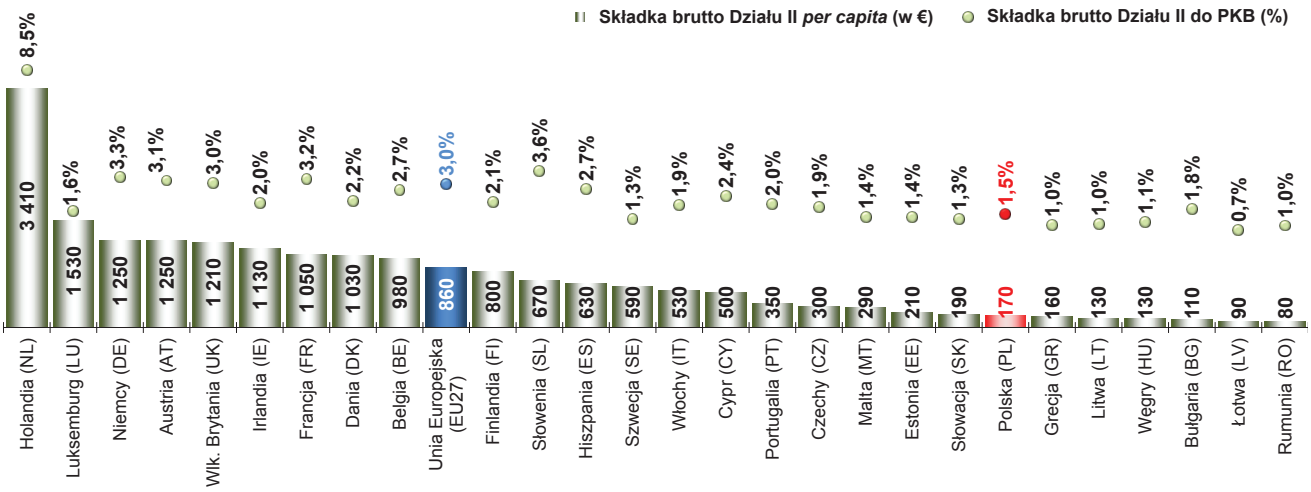

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- Relacja składki przypisanej brutto ubezpieczeń Działu II do PKB dla Polski wynosiła 1,5% w 2015 r. To był wynik lepszy od dotkniętej kryzysem Grecji, jednak dwukrotnie niższy niż średnia dla krajów Unii Europejskiej.
- W Polsce składka przypisana brutto Działu II *per capita* wynosiła 170 € w porównaniu z 860 € dla 27 krajów Unii Europejskiej. To był również jeden z najniższych wyników spośród krajów unijnych i niższy niż w Estonii czy Słowacji.
- Wyjątkowo wysoki poziom składki *per capita* oraz penetracji w Holandii wynika z faktu wprowadzenia od 2006 r. obowiązkowych ubezpieczeń zdrowotnych w tym kraju.

Rysunek 12.

Zależność penetracji ubezpieczeń Działu II od PKB *per capita* w krajach Unii Europejskiej w 2015 r.

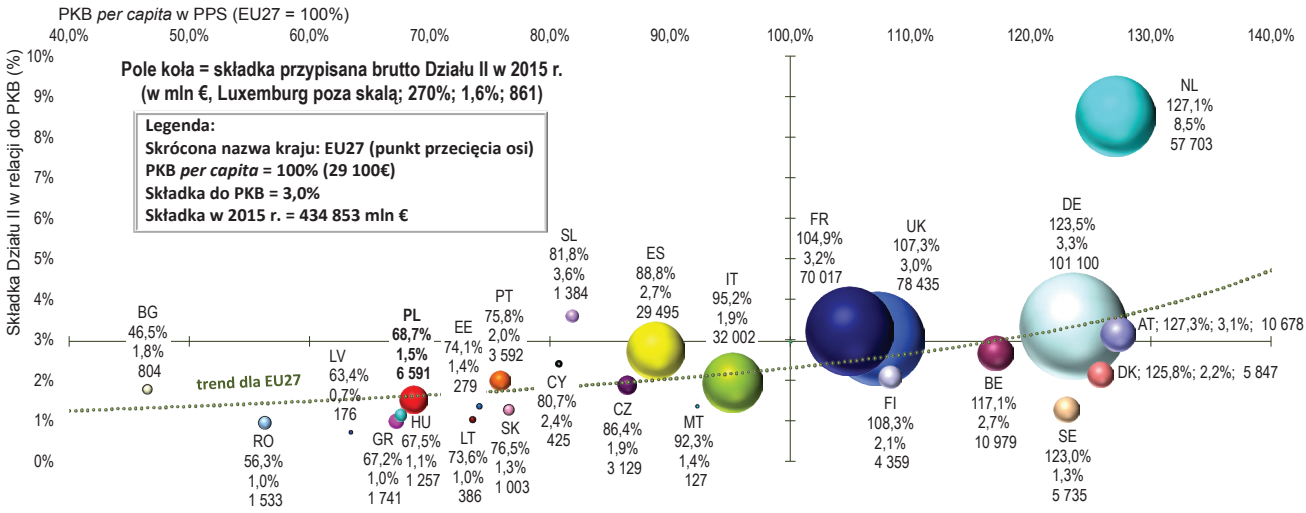

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- Polska w 2015 r. odnotowała przypis składki brutto ponad 6,6 mld €, co stanowiło 1,5% całego przypisu EU27 wynoszącego 435 mld €.
- Relacja składki Działu II do PKB dla Polski wynosiła 1,5%, w porównaniu z 3,0% dla EU27, przy PKB *per capita* na poziomie 68,7% średniej dla EU27.
- Polska miała zatem penetrację zbliżoną do nowych członków Unii, ale nieco poniżej krzywej trendu wyliczonej dla wszystkich krajów metodą regresji. Krzywa ta w Dziale II ma charakter liniowy w przeciwieństwie do krzywej logistycznej (typu S) obserwowanej w Dziale I.
- Poziom linii trendu EU27 osiągnęły Czechy i zbliżyły się wartościowo do Portugalii, przewyższając Grecję.
- Zważywszy, że Polska należy do najbardziej zmotoryzowanych krajów Europy oraz leży w niemal identycznej strefie klimatycznej co Czechy, to należałoby się spodziewać dalszego wzrostu wartości składek z ubezpieczeń Działu II.
- Wyniki roku 2016, w którym penetracja rynku w Polsce wzrosła wobec skoku wartości składek Działu II o 16,7%, przy szacowanym wzroście PKB o 2,8%, wskazują, że Polska znajdzie się powyżej linii trendu.

Rysunek 13.
Zależność dynamiki składki Działu I od dynamiki PKB w krajach Unii Europejskiej w 2015 r.

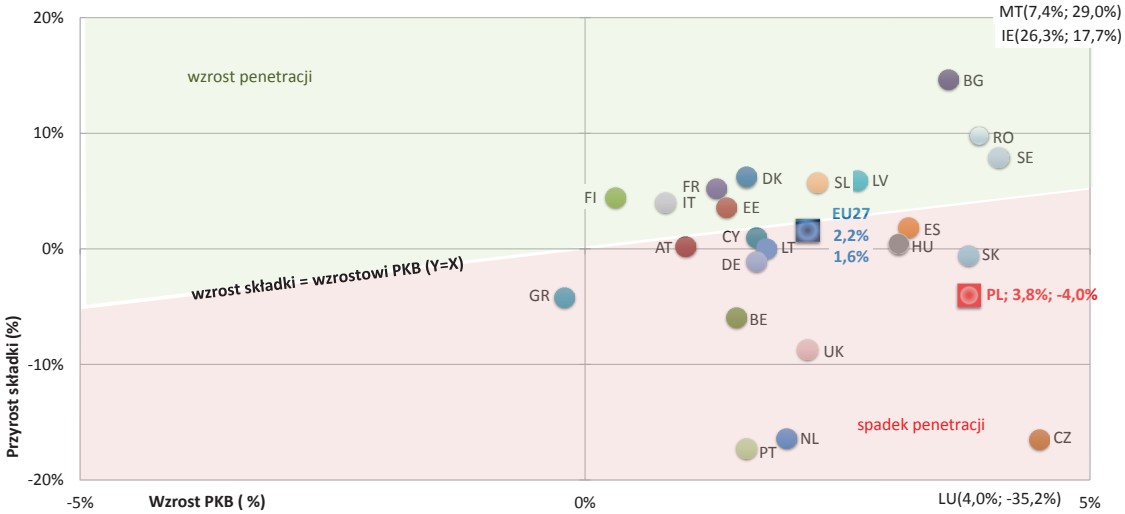

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- W 2015 r. dynamika spadku składek Działu I w Polsce wynosiła 4,0% i była znacznie poniżej dynamiki wzrostu PKB wynoszącej 3,8%. Penetracja zatem spadła i był to wynik spadku ubezpieczeń inwestycyjnych w grupie pierwszej. Był to też jeden z najgłębszych spadków w Unii Europejskiej.
- W 2015 r. średni wzrost składek, liczony dla wszystkich krajów EU27 wynosił 1,6% wobec wzrostu PKB o 2,2%, co oznaczało spadek penetracji.
- Pośród dominujących krajów, najwyższy wzrost penetracji odnotowała Francja, gdzie składki Działu I wzrosły o 5,2% przy wzroście PKB o 1,3%.
- W Wielkiej Brytanii, gdzie wzrost PKB w 2015 r. wynosił 2,2%, składki Działu I zmalały o 8,7% w tym samym okresie.
- Najwyższy spadek penetracji w 2015 r. notowano jednak w Holandii i Portugalii.

Rysunek 14.
Zależność dynamiki składki Działu II od dynamiki PKB w krajach Unii Europejskiej w 2015 r.

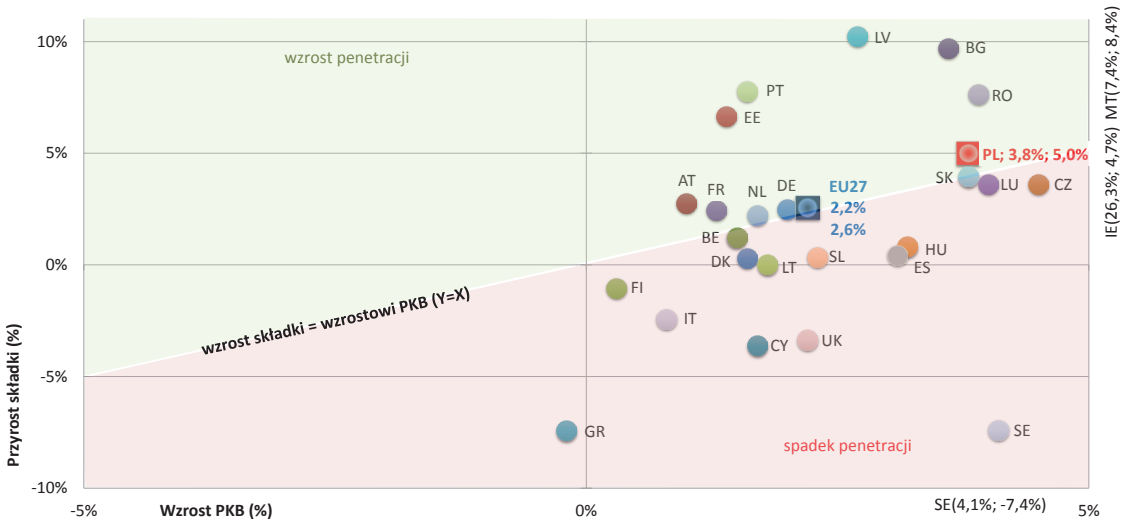

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe i Eurostat.

- W 2015 r. dynamika wzrostu składek Działu II w Polsce wynosiła 5,0% w relacji do 3,8% wzrostu PKB. Penetracja zatem była jednak niższa niż w roku 2016, podczas którego składki wzrosły o 16,7% przy szacowanym wzroście PKB o 2,8%.
- W 2015 r. średni wzrost składek, liczony dla wszystkich krajów EU27, wynosił 2,6% wobec wzrostu PKB o 2,2%, co oznaczało lekki wzrost penetracji.
- Francja i Niemcy odnotowały wzrosty penetracji przy dodatnim wzroście zarówno przypisu składek, jak i PKB. W Grecji zanotowano spadek penetracji, ponieważ dynamika spadku przypisu składek była większa niż spadku PKB. W Holandii i Hiszpanii penetracja zmalała, ponieważ zanotowano spadek składek przy wzroście PKB.
- Największe spadki penetracji odnotowano i to pomimo wzrostu PKB w Wielkiej Brytanii i Szwecji.

3.5 LOKATY KRAJÓW EU27 W LATACH 2014-2015

Rysunek 15.

Wartość i dynamika lokat branży ubezpieczeniowej w krajach Unii Europejskiej w latach 2014-2015

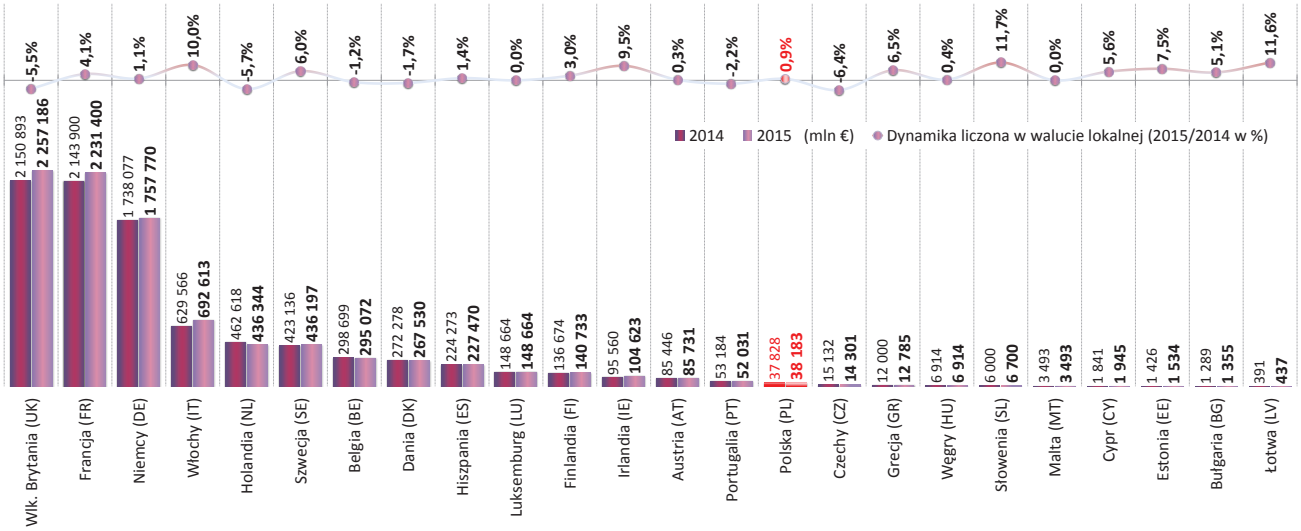

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma lokat w działalności ubezpieczeniowej krajów Unii Europejskiej wynosiła 9 221 mld € w 2015 r. i wzrosła o 3,0% względem roku 2014.
- Polski rynek ubezpieczeniowy w 2015 r., liczony w walucie lokalnej, odnotował wzrost stanu lokat o 0,9% względem roku poprzedniego.
- Polska z lokatami 38,2 mld € w 2015 r. stanowiła 0,41% rynku unijnego i zajmowała 15. miejsce w rankingu krajów EU27. Nominalnie było to więcej niż w Czechach, Grecji i na Węgrzech razem oraz o około 14 mld € mniej niż w Portugalii.
- W 2015 r. największe wzrosty stanów lokat względem roku poprzedniego odnotowały: Francja (4,1%), Włochy (10,0%) oraz Szwecja (6,0%).
- W 2015 r. w sześciu z 27 krajów EU27 odnotowano spadki poziomu lokat względem 2014 r.

Rysunek 16.
Struktura przedmiotowa lokat w EU27 w 2014 r. w % (ostatnie dostępne dane)

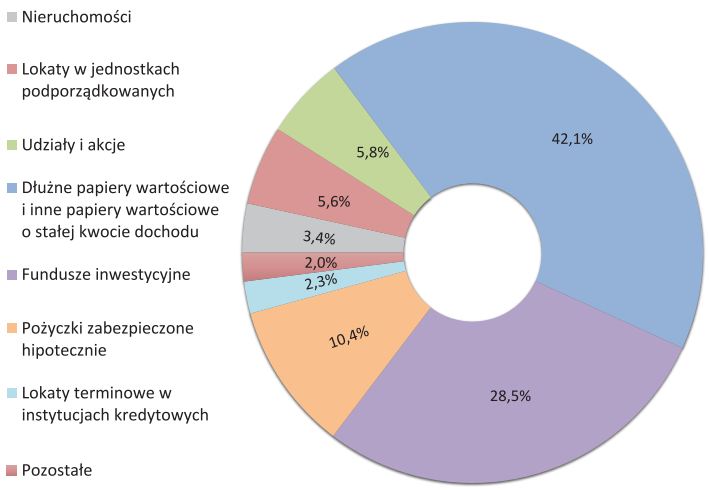

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Według ostatnich dostępnych danych za 2014 r. w strukturze lokat unijnej branży ubezpieczeniowej dominowały instrumenty dłużne o stałej kwocie dochodu (42,1%) oraz fundusze inwestycyjne (28,5%).
- Trzecią pozycję w strukturze lokat (10,4% w 2014 r.) miały, praktycznie niewystępujące w Polsce, pożyczki zabezpieczone hipotecznie. Lokaty w jednostkach podporządkowanych stanowiły prawie 5,6%.
- Lokaty ubezpieczeniowe w relacji do łącznego PKB EU27 wynosiły 63% w 2014 r. Pośród wiodących krajów, najwyższą wartość relacji lokat do PKB odnotowano w Wielkiej Brytanii, Danii i Francji (ponad 100%).
- W Polsce w 2014 r. lokaty zakładów ubezpieczeniowych stanowiły 8,9% PKB.

Rysunek 17.
Wartość i dynamika lokat Działu I w krajach Unii Europejskiej w latach 2014-2015

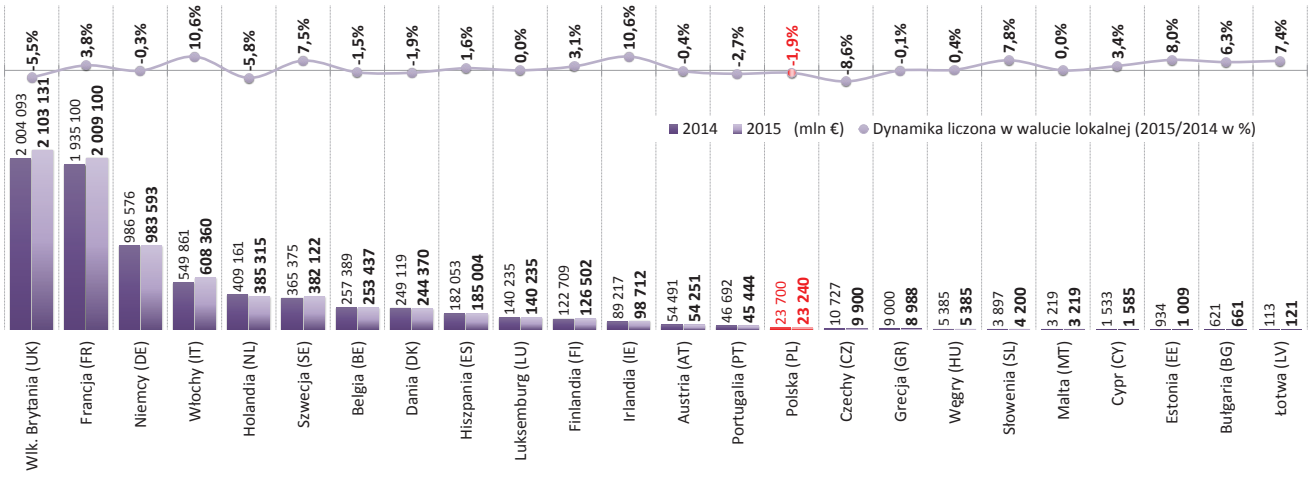

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma lokat Działu I krajów Unii Europejskiej wynosiła 7 677 mld € w 2015 r. i wzrosła o 3,0% względem roku 2014.
- Lokaty Działu I polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2015 r. odnotowały spadek, liczony w walucie lokalnej, wynoszący 1,9% względem roku poprzedniego.
- Polska z lokatami 23,2 mld € w 2015 r. stanowiła 0,3% rynku unijnego i zajmowała 15. miejsce w EU27. Nominalnie było to blisko dwa razy mniej niż w Portugalii.
- Spośród dominujących krajów w 2015 r. wzrost stanów lokat względem roku poprzedniego odnotowano: we Francji (3,8%), we Włoszech (10,6%) i w Szwecji (7,5%).
- Na koniec 2015 r., 10 krajów EU27 odnotowało spadki wartości stanu lokat względem końca roku 2014. W Wielkiej Brytanii i Holandii spadki te wynosiły ponad 5,5%

Rysunek 18.
Wartość i dynamika lokat Działu II w krajach Unii Europejskiej w latach 2014-2015

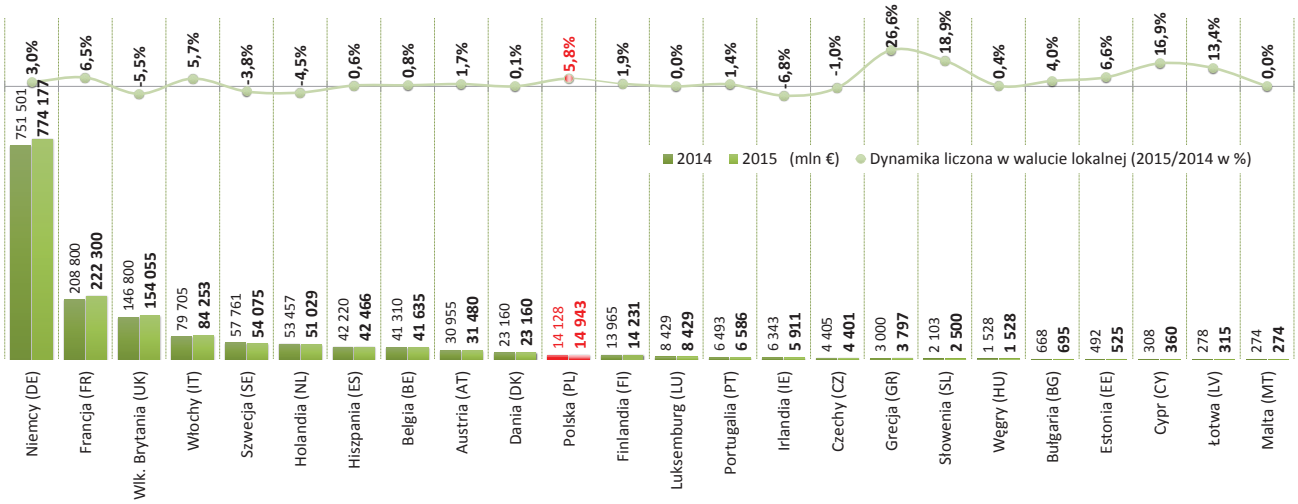

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Insurance Europe.

- Suma lokat Działu II krajów Unii Europejskiej wynosiła 1 543 mld € w 2015 r. i wzrosła o 3,0% względem roku 2014.
- Dział II polskiego rynku ubezpieczeniowego w 2015 r. odnotował wzrost stanu lokat o 5,8% względem roku poprzedniego, licząc w walucie lokalnej.
- Polska z lokatami 14,9 mld € w 2015 r. stanowiła 0,9% rynku unijnego i zajmowała 11. miejsce w rankingu krajów EU27. Nominalnie było to więcej niż w Irlandii, w Portugalii czy w Finlandii oraz prawie dwa razy mniej niż w Danii.
- Spośród dominujących krajów w 2015 r. wzrost stanów lokat względem roku poprzedniego odnotowano: w Niemczech (3,0%), we Francji (6,5%) i we Włoszech (5,7%).
- W tym samym okresie w Wielkiej Brytanii odnotowano spadek wartości stanu lokat odpowiednio o 5,5%, a w Szwecji i Holandii spadki wynosiły odpowiednio 3,8% oraz 4,5%.

3.6 RYNEK UBEZPIECZEŃ W POLSCE W OSTATNICH DZIESIĘCIU LATACH

Rysunek 19.
Liczba zakładów ubezpieczeń w Polsce w latach 2007-2016 objętych raportem

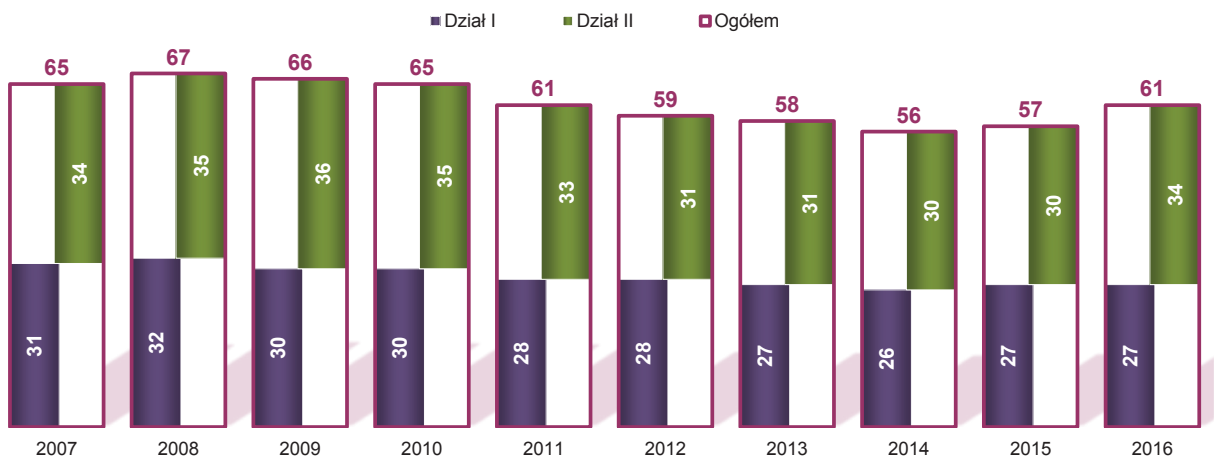

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Liczba zakładów ubezpieczeń objętych statystyką PIU zmalała z maksymalnie 67 w 2008 r. do minimalnie 56 w 2014 r. W 2016 r. wynosiła ona 61. Liczba zakładów Działu I zmalała z 32 w 2008 r. do 27 w 2016 r., a w Dziale II odnotowano wzrost liczby zakładów do 34 w 2016 r. po spadku do 30 w poprzednich dwóch latach.
- W Dziale I liczba raportujących zakładów na koniec 2016 r. nie zmieniła się. Scandia zmieniła nazwę na Vienna Life.
- W 2016 r. liczba zakładów w Dziale II wzrosła o cztery. W gronie zakładów raportujących do KNF pojawiły się nowe zakłady: Medicum, PKO jako majątkowa część grupy PKO, PZUW jako grupa ubezpieczeń wzajemnych zainicjowana przez PZU oraz Polski Gaz, również jako towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych.

Rysunek 20.
Wartość kapitałów podstawowych zakładów w Polsce oraz udział kapitału zagranicznego w latach 2007-2016

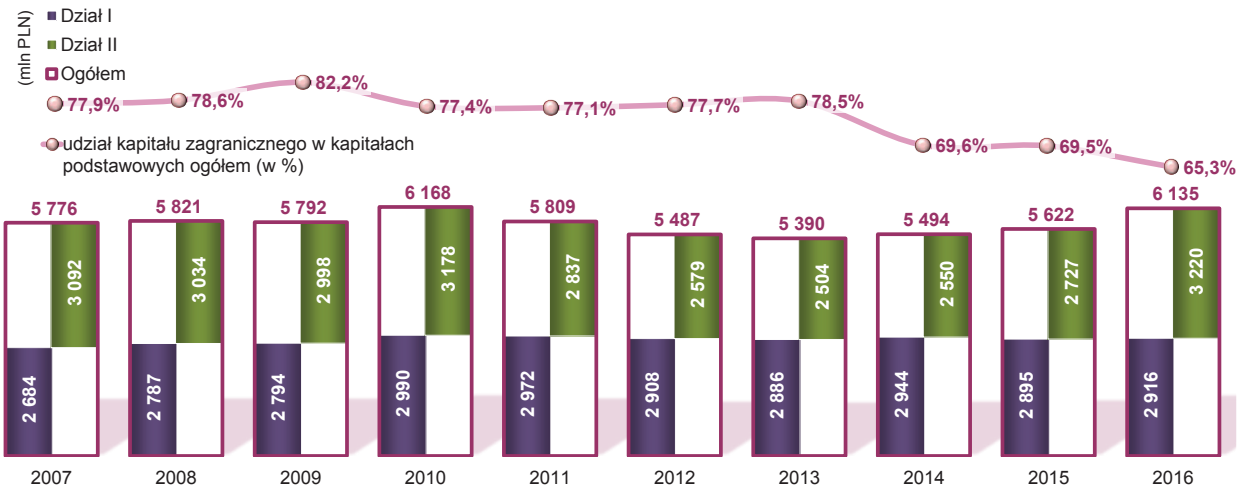

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Po spadku udziału kapitału zagranicznego w kapitałach zakładów ubezpieczeń z 82,2% w roku 2009 do 77,4% w 2010 r., spowodowanym wycofaniem inwestora zagranicznego z PZU, nastąpiła czteroletnia stabilizacja.
- W kolejnych latach konsolidacja branży postępowała. W latach 2014-2015 udział inwestorów zagranicznych w sumie kapitałów podstawowych obu działów ubezpieczeń wynosił 69,6%, co było efektem przejęcia Nordei przez PKO, Benefii przez Compensę i wejścia do statystyk Credit Agricole. W roku 2016 do statystyk PIU dołączyły cztery zakłady z polskim kapitałem.
- Wobec powyższego wartość kapitałów podstawowych w Dziale II wzrosła do poziomu 3 220 mln PLN.
- Wartości kapitałów podstawowych w Dziale I począwszy od 2010 r. oscyluje wokół poziomu 2,9 miliardów PLN.

Rysunek 21.

Składka przypisana brutto w Polsce w latach 2007-2016 w cenach roku 2016

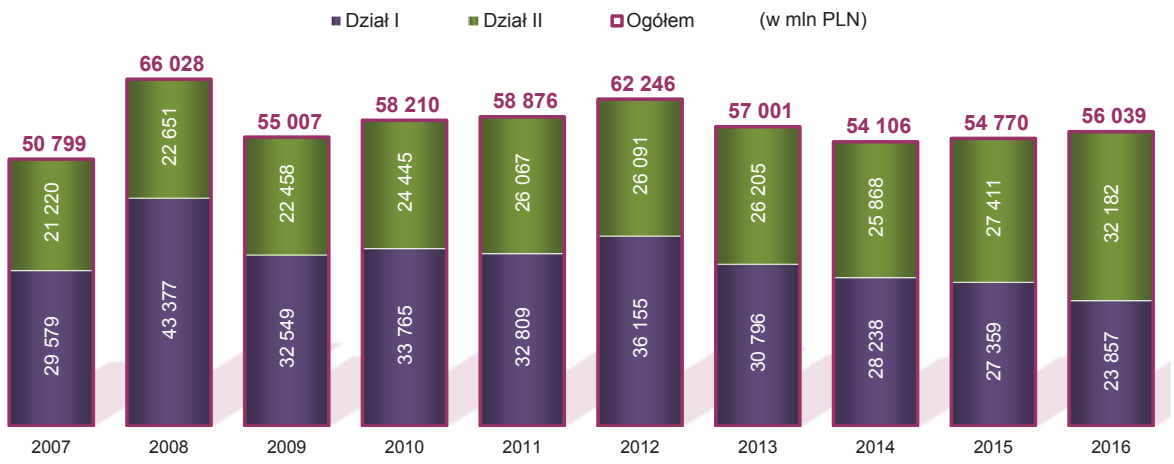

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Maksymalną, realną wartość składki przypisanej brutto w kwocie ponad 66 mld PLN odnotowano w 2008 r. Wynik ten polski rynek ubezpieczeniowy osiągnął za sprawą nadzwyczajnego wzrostu składek Działu I do ponad 43 mld PLN w wyniku sprzedaży grupowych ubezpieczeń o charakterze inwestycyjnym, głównie w segmencie bancassurance.
- Od kryzysu finansowego i spadku składek do 55 mld PLN w 2009, następował ich wzrost do 62 mld PLN w 2012 r.
- Począwszy jednak od roku 2013 systematycznie spadają składki Działu I – łącznie o 12,3 mld PLN w cenach roku 2016, a w zamian rosną składki Działu II – łącznie o 6,1 mld PLN, z czego 4,8 mld PLN tylko w 2016 r.
- CAGR (2007-2016), który do pewnego stopnia eliminuje wyjątkowe poziomy składek z lat 2008-2012 wynosił: 1,1% ogółem, -2,4% dla Działu I oraz 4,7% dla Działu II.

Rysunek 22.

Odszkodowania i świadczenia w Polsce w latach 2007-2016 w cenach roku 2016

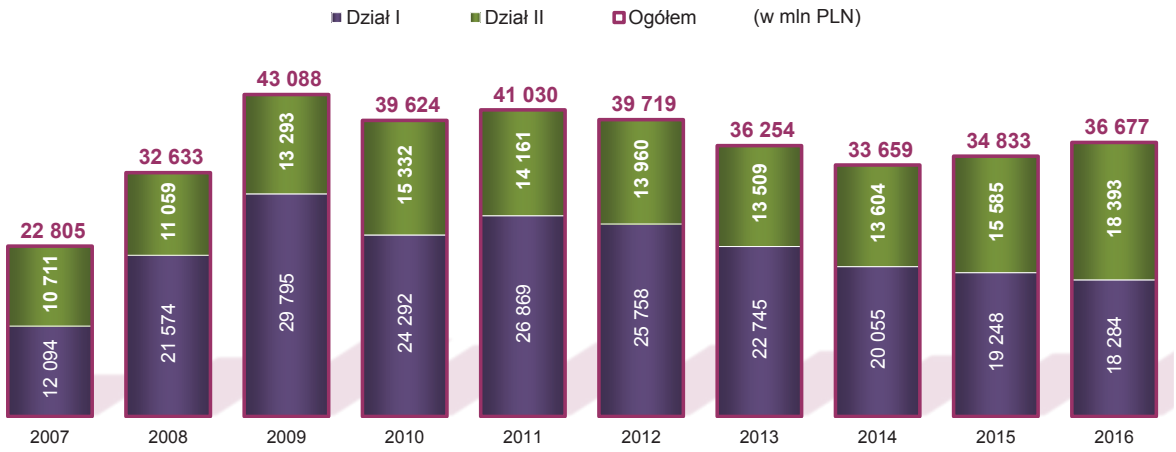

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Maksymalną, realną wartość odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w kwocie ponad 43,1 mld PLN odnotowano w 2009 r. za sprawą wypłat świadczeń w Dziale I w kwocie blisko 30 mld PLN.
- Wynik ten, podobnie jak dla składek, należy traktować jako wyjątkowy i związany z wypłatą świadczeń o charakterze lokacyjnym z grupy 1 Działu I.
- CAGR (2007-2016) wynosił: 5,4% ogółem, 4,7% dla Działu I oraz 6,0% dla Działu II.
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone w Dziale II po wzroście w latach 2009-2010, kiedy występowały wyjątkowe zimy i powodzie, do poziomu ponad 15,3 mld PLN w 2010 r., malały w kolejnych latach o około 2 mld PLN, czyli około 1,3% średniorocznie, by osiągnąć poziom 13,6 mld PLN w 2014 r. Jednak począwszy od roku 2015 wartość świadczeń i odszkodowań wypłaconych brutto gwałtownie rośnie, a w 2016 r. ustanowiła nowy, historyczny rekord na poziomie 18,4 mld PLN.

Rysunek 23.
Dynamika odszkodowań a dynamika składek w Polsce w latach 2007-2016 w ujęciu realnym

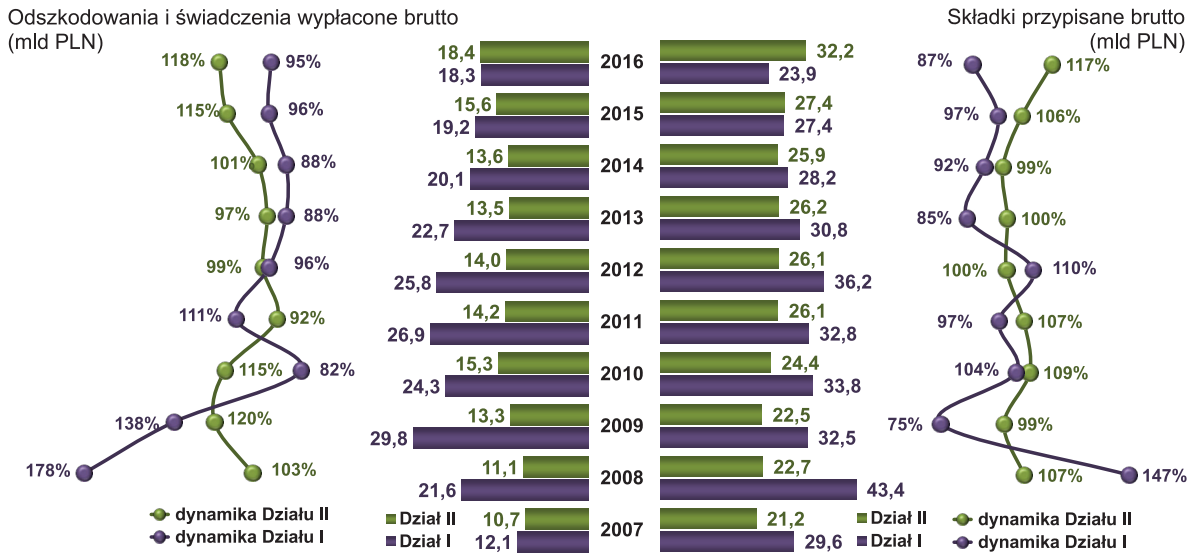

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Począwszy od roku 2008 dynamiki składek i odszkodowań Działu I przesunięte są o roczny cykl wywołany wysokim przyrostem obu kategorii w roku 2008. W 2008 r. rosły zarówno składki, jak i odszkodowania. W 2009 r. składki gwałtownie zmalały przy dalszym wzroście odszkodowań. W 2010 r. malała wartość polisolokat, ale rosła wartość ubezpieczeń grupy 3. W roku 2011 nastąpił spadek realnej wartości składek, przy jednoczesnym wzroście realnej wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń. W 2012 r. sytuacja była odwrotna. Natomiast lata 2013-2014 charakteryzowały się spadkiem zarówno odszkodowań, jak i składek. W latach 2015-2016 składka i odszkodowania w Dziale I nadal malały.
- W Dziale II składki po wzrostach w latach 2010-2011 pozostały bez zmian w latach 2012-2014. Rok 2015 przyniósł wzrost składek o 6%, a 2016 r. aż o 17%.
- Po spadkach odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto Działu II w latach 2011-2013 nastąpił ich wzrost do 8,4 mld PLN w 2016, tj. o 35,2% względem 2014 r.

Rysunek 24.
Składka przypisana brutto na 1 mieszkańca w Polsce w ujęciu realnym w latach 2007-2016

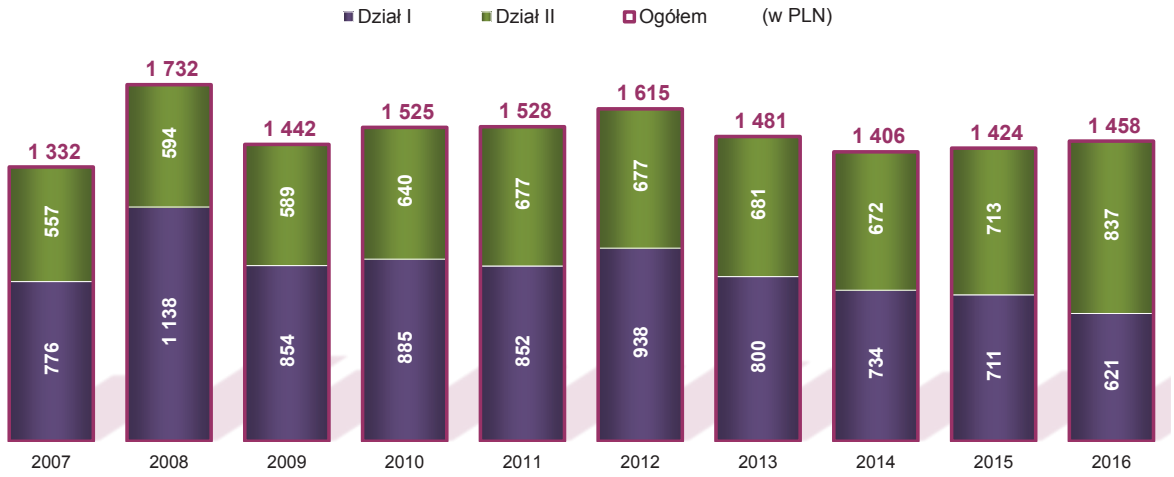

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Populacja Polski w okresie ostatnich 10 lat była zbliżona do 38,5 mln obywateli. Dlatego dynamika zmian składek przypisanych brutto *per capita* odzwierciedla trend ich wartości realnych.
- W rekordowym 2008 r. wartość łącznej składki *per capita* wynosiła 1 732 PLN, co odpowiadało 490 € po najwyższym w historii kursie PLN/€ = 3,52. W 2016 r. wartość łącznej składki *per capita* wynosiła 1 458 PLN (334 € dla PLN/€ = 4,36), tj. o 2,4% więcej niż w 2015 r.
- Wartość składki *per capita* w Dziale I wynosiła 621 PLN (142 €) w 2016 r. i była niższa o 12,8% względem roku poprzedniego i aż o 20,0% niższa niż dziesięć lat temu.
- Wartość składki *per capita* w Dziale II wynosiła 837 PLN (192 €) w 2016 r. i była wyższa o 17,5% niż w 2015 r. oraz o 50,4% wyższa niż dziesięć lat temu.

Rysunek 25.

Zmiana struktury składki przypisanej brutto Działu I w Polsce w latach 2007-2016 w ujęciu realnym (%)

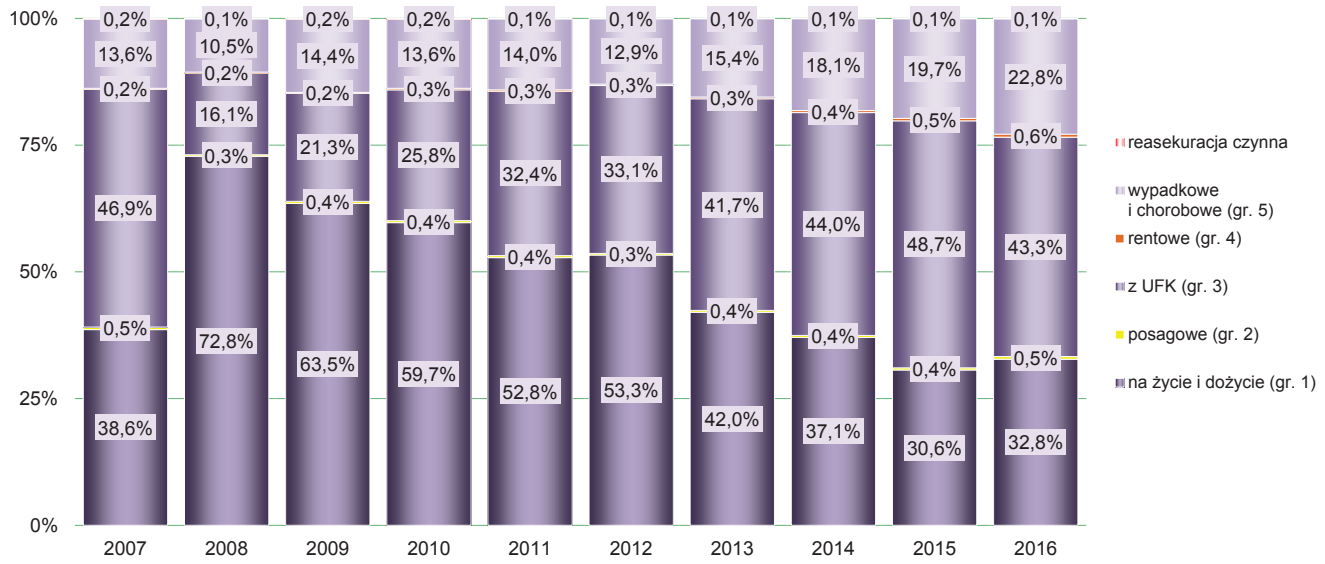

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W strukturze ubezpieczeń Działu I dominowały grupy 1 i 3, które łącznie stanowiły 76,0% składki przypisanej brutto w 2016 r.
- Do roku 2007 wzrastał udział składek z grupy 3 w związku z ich szybkim rozwojem w rezultacie rosnącej podaży oraz wzrostu indeksów giełdowych. Jednak w roku 2008 w efekcie kryzysu finansowego nastąpił gwałtowny przepływ składek z grupy 3 do 1, w której ujmowane były tzw. polisolokaty, i która stanowiła wówczas aż 72,8% sumy składek Działu I.
- Począwszy od roku 2009 do 2015 kierunek zmian był odwrotny. Zyskiwała grupa 3, która stanowiła 48,7% składki ogółem, a udział grupy 1 spadł do poziomu 30,6% w 2015 r. W roku 2016 spadały również składki grupy 3, przez co jej udział zmalał do 43,3%, a grupy 1 wzrósł do 32,8% sumy składek.

Rysunek 26.

Zmiana struktury składki przypisanej brutto Działu II w Polsce w latach 2007-2016 w ujęciu realnym (%)

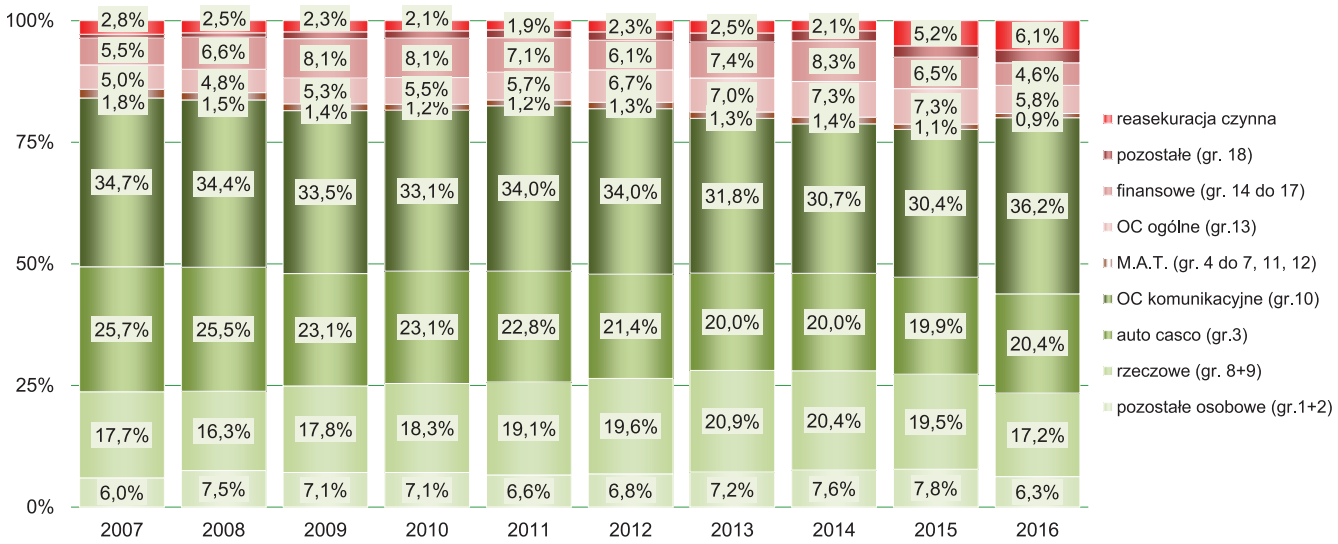

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W strukturze ubezpieczeń Działu II nie było tak istotnych zmian spowodowanych kryzysem, jak w Dziale I. W 2016 r. dominowały ubezpieczenia komunikacyjne: OC 36,2%, które wzrosły aż o 5,8 p.p. względem 2015 r. oraz AC 20,4%. Drugą w kolejności grupą ubezpieczeń były ubezpieczenia rzeczowe (grupy 8+9): 17,2% w 2016 r.
- Łączny udział tych trzech grup ubezpieczeń stanowił 73,8% składki przypisanej brutto Działu II w 2016 r. Zmalał on jednak w dziesięcioletnim okresie z 78,1% w 2007 r., tj. o 4,3 p.p.
- W tym samym czasie wzrastał udział grupy 13 z 5,0% do 5,8% w 2016 r. oraz pozostałych ubezpieczeń osobowych (grupy 1+2) z 6,0% do 6,3% w 2016 r. Udział ubezpieczeń finansowych (grupy 14-17) zmalał z 5,5% do 4,6% w 2016 r.
- Lata 2015 i 2016 były wyjątkowe ze względu na wysoki, wręcz historycznie najwyższy udział reasekuracji czynnej w strukturze składek Działu II. Stanowiła ona 6,1% składki ogółem w 2016 r.

3.7 RYNEK UBEZPIECZEŃ W POLSCE W LATACH 2015-2016

Rysunek 27.
Składki przypisane brutto Działu I w Polsce w latach 2015-2016 według grup ubezpieczeń (w mln PLN)

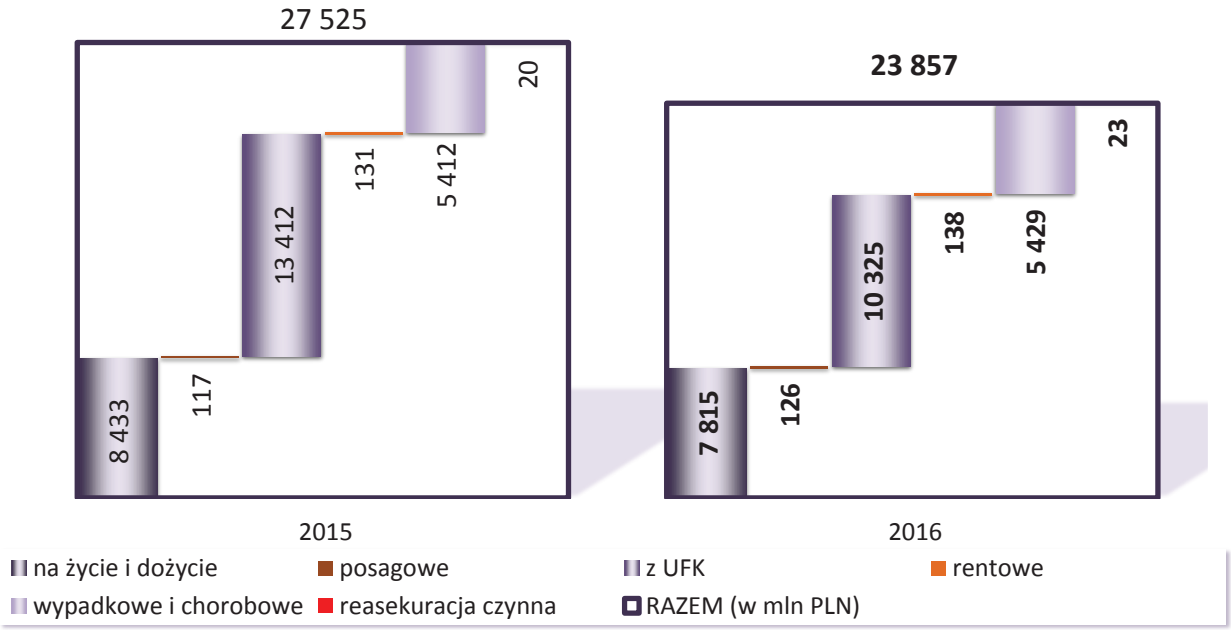

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W 2016 roku składki przypisane brutto w Dziale I wynosiły 23,9 mld PLN, tj. o 13,3% mniej niż rok wcześniej.
- W 2016 r. składki w grupie 3 zmalały o 23% względem 2015 r. W tym samym okresie składki przypisane brutto w grupie 1 zmalały o 7%, a w grupie 5 pozostawały na poziomie roku poprzedniego.
- Udział składek grup 1 i 3 w składce ogółem w 2016 r. w stosunku do 2015 r. obniżył się o 3,4 p.p., z 79,4% do 76,0%.

Rysunek 28.

Składki przypisane brutto Działu II w Polsce w latach 2015-2016 według grup ubezpieczeń (w mln PLN)

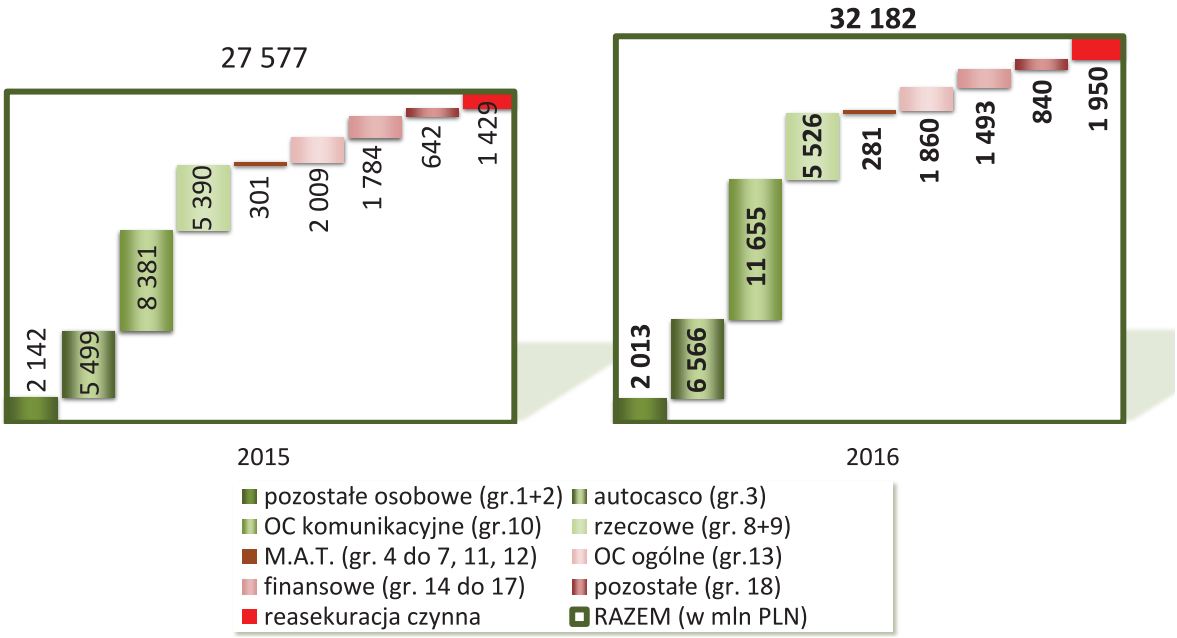

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Składki przypisane brutto z ogółu działalności w Dziale II wynosiły 32,2 mld PLN w 2016 r., tj. aż o 16,7% więcej niż rok wcześniej, głównie za sprawą wzrostu składek ubezpieczeń komunikacyjnych.
- Łączny udział składek ubezpieczeń komunikacyjnych oraz ubezpieczeń rzeczowych w sumie składek Działu II wynosił 73,8% w 2016 r., tj. o 3,9 p.p. więcej niż w 2015 r.
- W 2016 r. składki przypisane brutto w ubezpieczeniach komunikacyjnych łącznie wzrosły aż o 31,3% w relacji do 2015 r., za sprawą wzrostu składek o 19,4% w grupie AC oraz o 39,1% w grupie OC. W tym samym okresie najszybciej, bo o 16,3%, spadły składki ubezpieczeń finansowych. Suma składek w grupach 8 i 9 wzrosła o 2,5%, a pozostałych osobowych zmalała o 6,0%.

Rysunek 29.

Udziały rynkowe zakładów Działu I w Polsce w 2016 r. oraz ich zmiana względem roku 2015

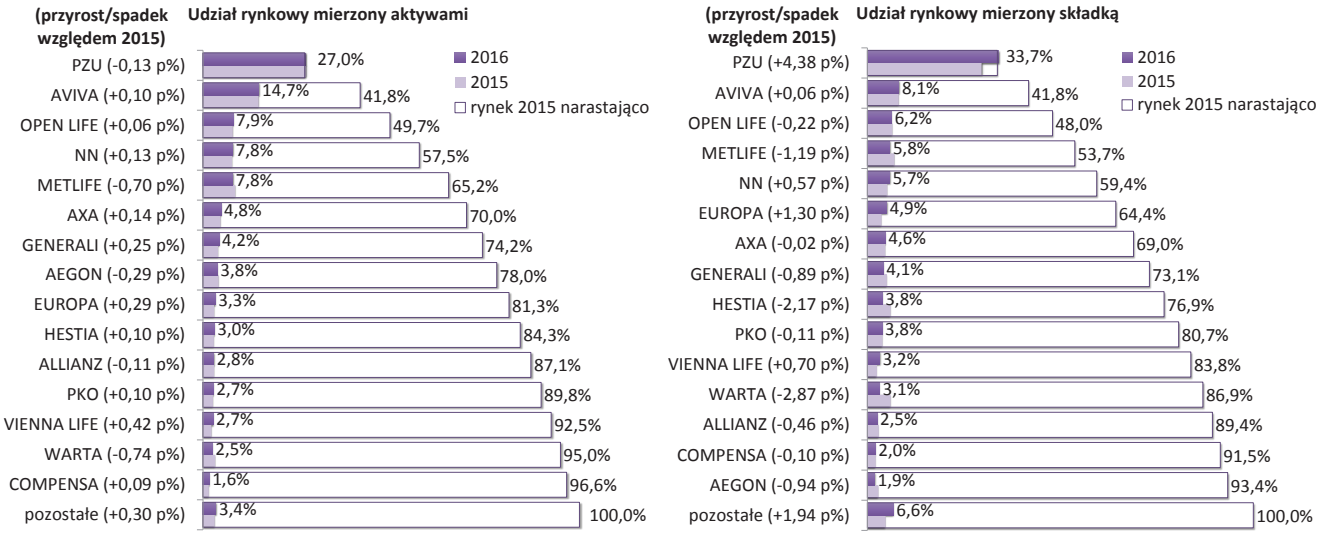

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Łączna wartość aktywów zakładów Działu I objętych raportem wynosiła 103,2 mld PLN w 2016 r. w porównaniu z 102,9 mld PLN w 2015 r.
- Lider Działu I – PZU Życie – miał w 2015 r. 27,0% rynku mierzonego aktywami, tj. o 0,1 p.p. mniej niż przed rokiem.
- Aktywa trzech największych zakładów stanowiły 49,7% rynku w 2016, a pierwszych pięciu 65,2%.
- Łączna składka zakładów Działu I objętych raportem wynosiła 23,9 mld PLN w 2016 r. w porównaniu z 27,5 mld PLN w 2015 r.
- Lider Działu I – PZU Życie – miał w 2015 r. 33,7% rynku mierzonego składką, tj. o 4,4 p.p. więcej niż przed rokiem.
- Składki trzech największych zakładów stanowiły 48,0% rynku, a pierwszych pięciu 59,4%.

Rysunek 30.
Udziały rynkowe zakładów Działu II w Polsce w 2016 r. oraz ich zmiana względem roku 2015

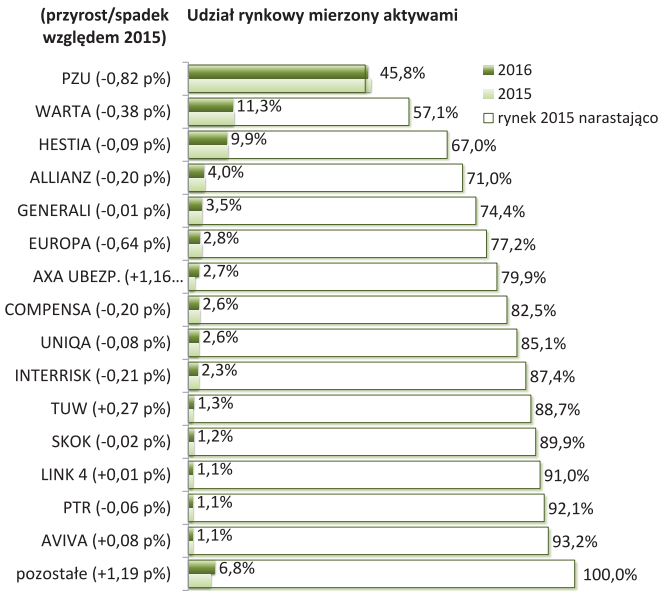

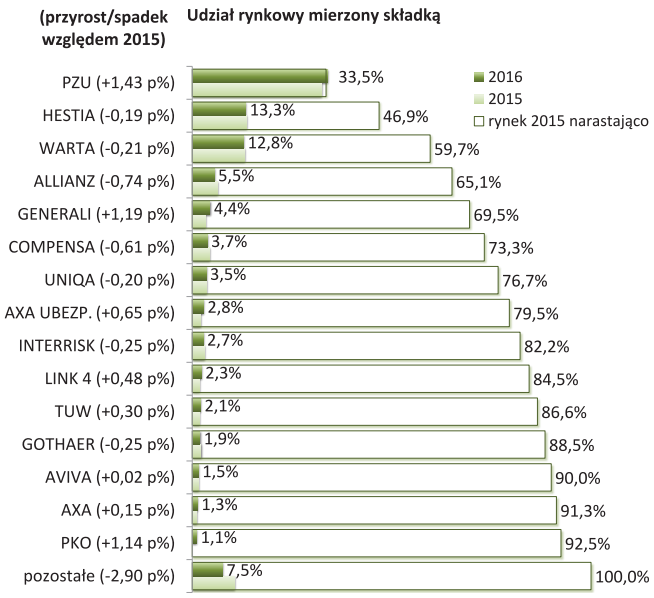

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Łączna wartość aktywów zakładów Działu II objętych raportem wynosiła 82,2 mld PLN w 2016 r. w porównaniu z 78,0 mld PLN w 2015 r.
- PZU miał w 2016 r. 45,8% rynku mierzonego aktywami, tj. o 0,8 p.p. mniej niż w 2015 r.
- Aktywa trzech największych zakładów stanowiły 67,0% rynku w 2016 r., a pierwszych pięciu 74,4%.
- Łączna składka zakładów Działu II objętych raportem wynosiła 32,2 mld PLN w 2016 r. w porównaniu z 27,6 mld PLN w 2015 r.
- Lider Działu II – PZU – miał w 2016 r. 33,5% rynku mierzonego składką, tj. o 1,4 p.p. więcej niż w 2015 r.
- Składki trzech największych zakładów stanowiły 59,7% rynku, a pierwszych pięciu 69,5%.

Rysunek 31.

Udział rynkowy, wartość i dynamika składek przypisanych brutto zakładów Działu I w Polsce w 2016 r.

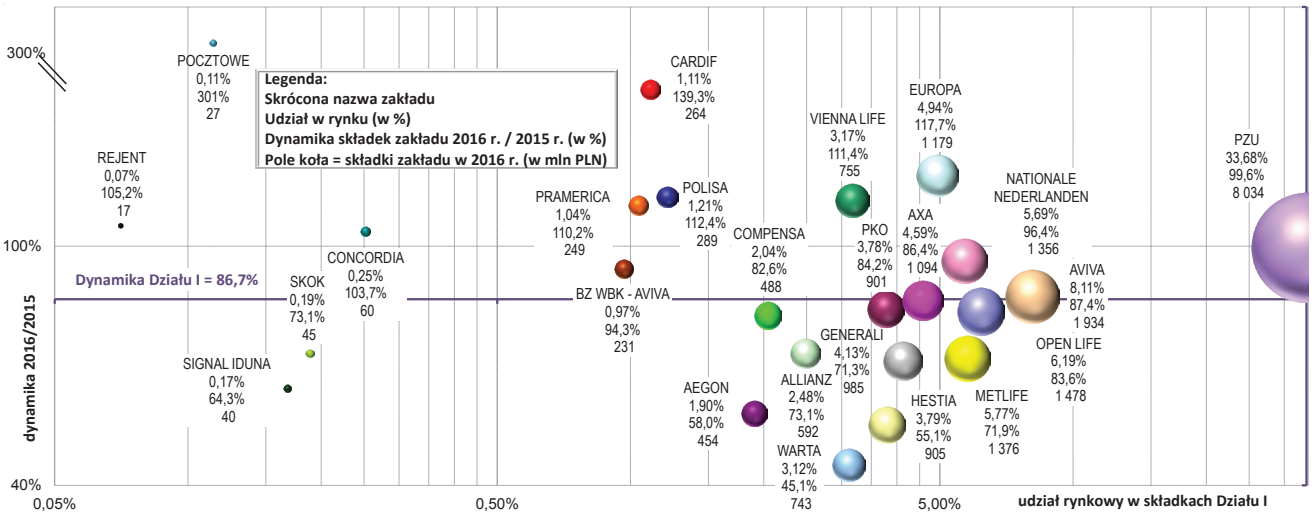

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Dynamika przyrostu składek przypisanych brutto w Dziale I w 2016 r. w relacji do roku poprzedniego wynosiła 86,7%. Na ten wynik wpływ miały głównie zakłady, które ograniczyły sprzedaż ubezpieczeń z funduszem kapitałowym.
- Lider – PZU Życie miał dynamikę 99,6%, tj. 12,9 p.p. powyżej rynku, co spowodowało wzrost jego udziału w rynku do 33,7% w 2016 r. Ponad 53,3% rynku i ponad 12,7 mld PLN składki zebrało 11 kolejnych zakładów o udziale rynkowym powyżej 3%, tj. od Warty (3,1%) do Avivy (8,1%).
- Pośród dużych zakładów, niższą dynamikę przypisu składek niż średnia Działu I miały: Open Life, Metlife, Generali, Hestia i Warta, a wyższą niż średnia miały: Europa, Vienna Life, Nationale Nederlanden, Cardif i Polisa.

Rysunek 32.

Wartość i dynamika składek przypisanych brutto zakładów Działu II w Polsce w 2016 r.

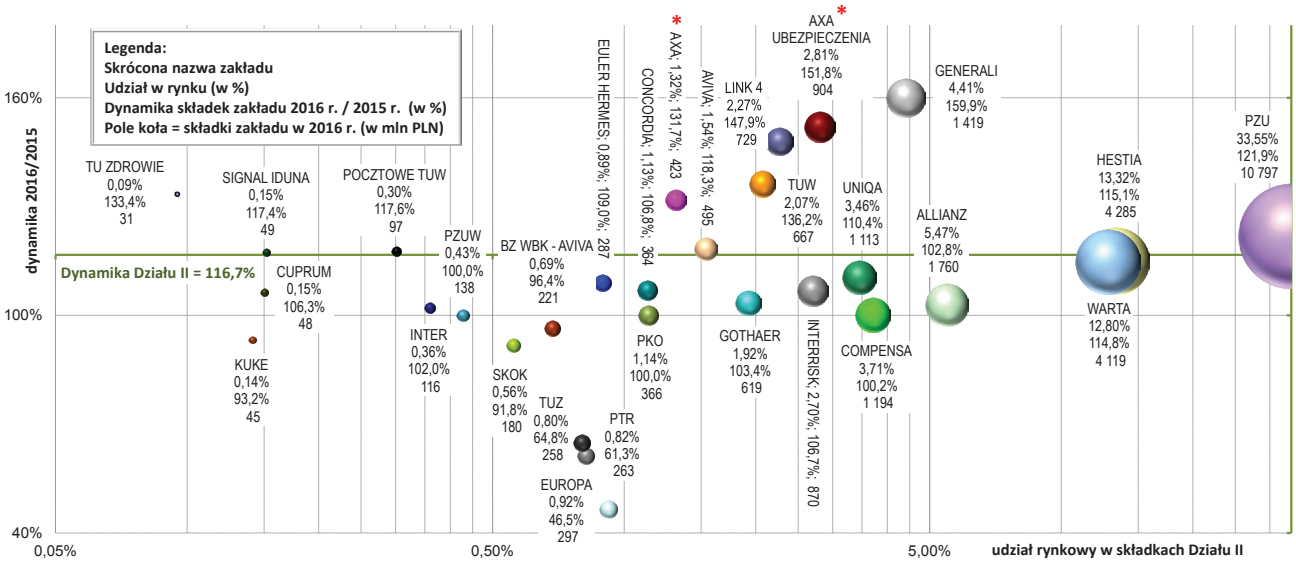

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Dynamika przyrostu składek przypisanych brutto w Dziale II w 2016 r. w relacji do roku 2015 r. wynosiła 116,7%. PZU z dynamiką 121,9% miał 33,5% udział w rynku.
- Kolejne 2 zakłady o udziale rynkowym od 13,3% – Hestia do 12,8% – Warta, miały łącznie 26,1% rynku. Następne 4 zakłady o udziale rynkowym pomiędzy 3,5% – Uniqa a 5,5% – Allianz miały łącznie 17,0% udziału w sumie składek Działu II. Pozostałe 23,3% składki zebrało pozostałych 27 zakładów.
- Pośród względnie dużych zakładów Generali odnotowało dynamikę przypisu składki ponad 43,3 p.p. powyżej średniej Działu II. Nieco poniżej średniej były: Allianz i Compensa.

3.7.1 Odszkodowania i świadczenia

Rysunek 33.
Wartość i dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto Działu I w Polsce w latach 2015-2016

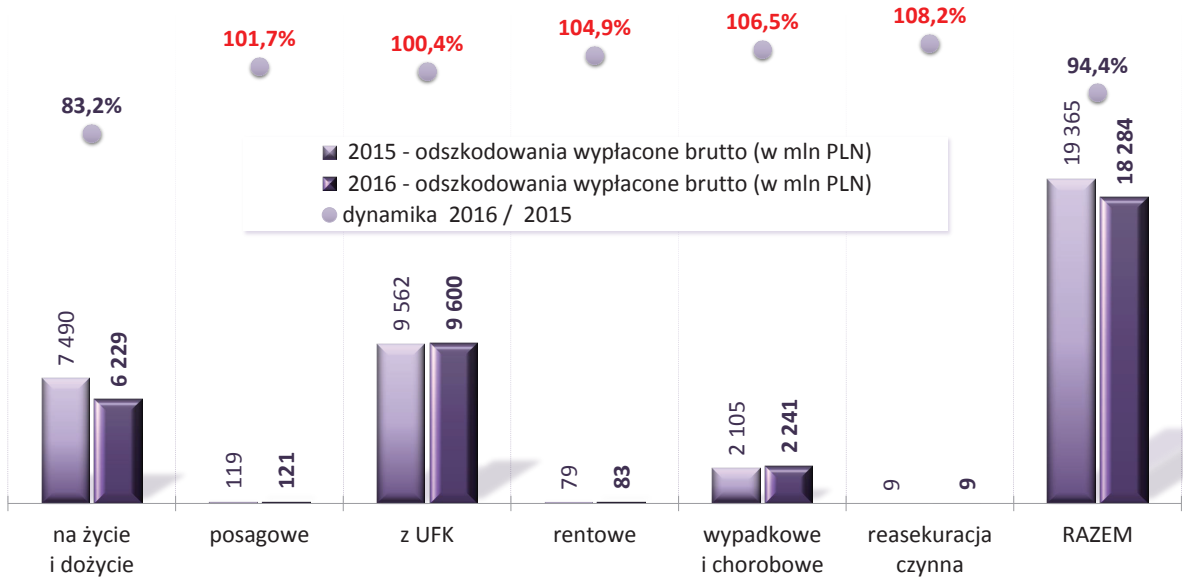

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w Dziale I ogółem wynosiły 18,3 mld PLN w 2016 r. w porównaniu z 19,4 mld PLN w 2015 r., tj. o 5,6% mniej.
- W 2016 r. odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w grupie 1 zmalały o 16,8%.
- W grupie 3 odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto pozostawały na poziomie roku 2015 i wynosiły 9,6 mld PLN.
- Odszkodowania i świadczenia w grupie 5 wzrosły o 6,5%.
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto z reasekuracji czynnej Działu I były marginalne i nie przekraczały 9 mln PLN w obu porównywanych okresach.

Rysunek 34.
Wartość i dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto Działu II w Polsce w latach 2015-2016

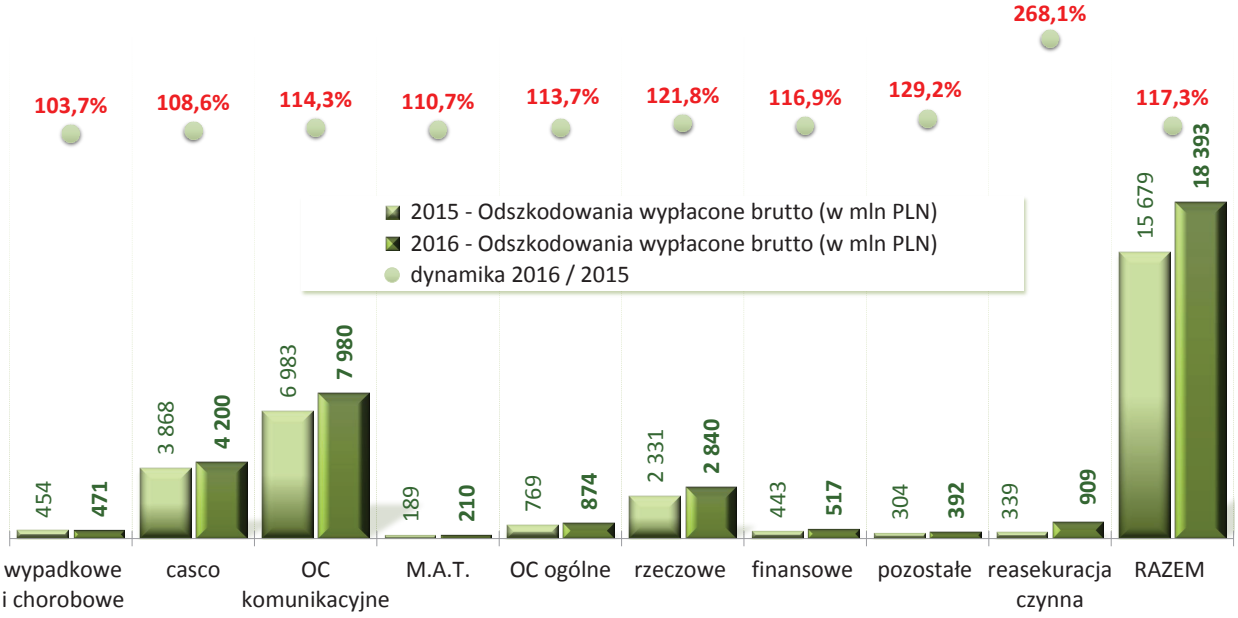

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w Dziale II ogółem wynosiły 18,4 mld PLN w 2016 r., tj. o 17,3% więcej niż rok wcześniej.
- Wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w 2016 r. wzrosły we wszystkich grupach Działu II. Najmniej, bo o 3,7%, wzrosły w grupie pozostałych ubezpieczeń osobowych. Odszkodowania w grupie 3 wzrosły o 8,6%, a w grupie 10 dynamika wynosiła 114,3%. Odszkodowania w grupach 8 i 9 wzrosły o 21,8%.
- Odszkodowania z reasekuracji czynnej wynosiły 909 mln PLN w 2016 r., tj. blisko trzykrotnie więcej niż w 2015 r.

Rysunek 35.

Wartość i dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto zakładów Działu I w Polsce w 2016 r.

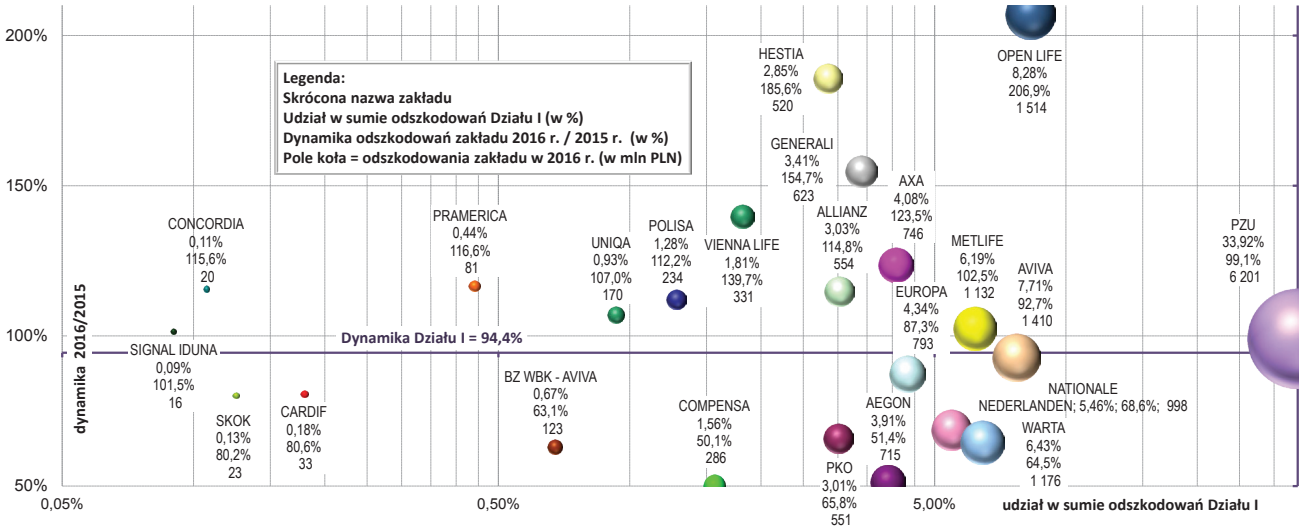

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Dynamika zmiany wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto w Dziale I wynosiła 94,4%. Największy w tej kategorii PZU Życie był 4,7 p.p. powyżej rynku z dynamiką 99,1%.
- Powyżej średniej Działu I były między innymi: Open Life, Hestia, Generali, AXA, Vienna Life i Allianz.
- PZU Życie miało 33,9% udział w sumie odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto Działu I. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto jedenastu kolejnych zakładów stanowiły łącznie 10,2 mld PLN, tj. 55,8% całego segmentu. Koncentracja pięciu pierwszych zakładów wynosiła około 62,5%.

Rysunek 36.

Wartość i dynamika odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto zakładów Działu II w Polsce w 2016 r.

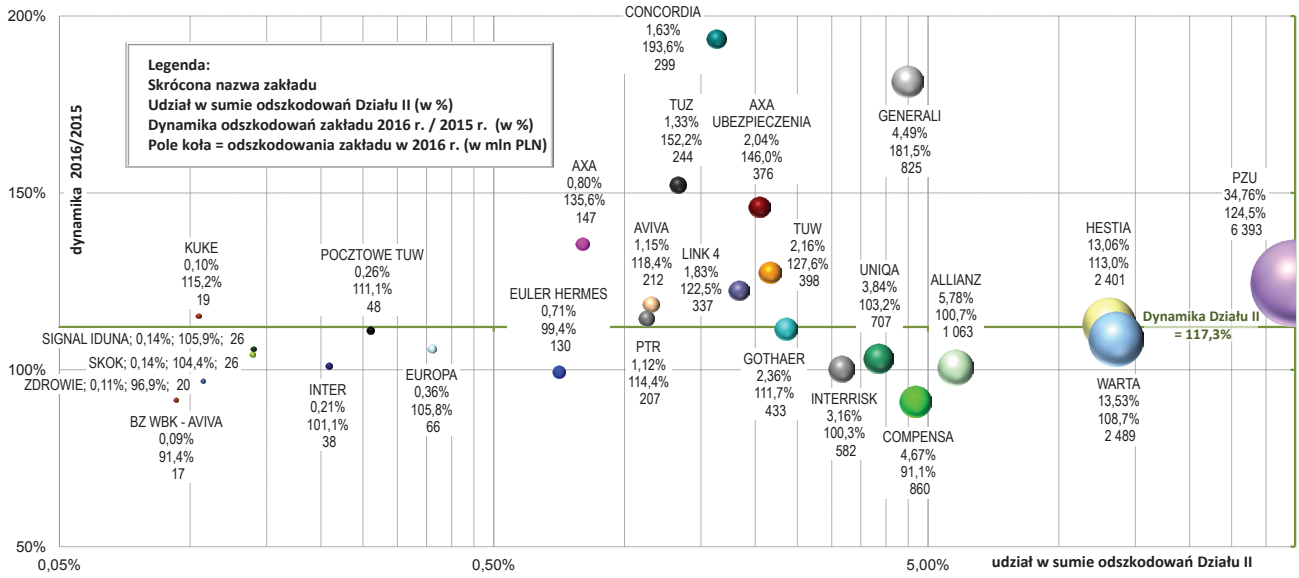

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Dynamika przyrostu odszkodowań wypłaconych brutto Działu II wynosiła 117,3%. Największy w tej kategorii PZU z dynamiką 124,5%, był o 7,2 p.p. powyżej rynku.
- Powyżej średniej Działu II było też Generali oraz kilka mniejszych zakładów.
- PZU miał 34,8% udział w sumie odszkodowań wypłaconych brutto Działu II.
- Odszkodowania wypłacone brutto trzech kolejnych zakładów o udziale rynkowym od 5,8% – Allianz, przez 13,1% – Hestia do 13,5% – Warta stanowiły łącznie 32,4% całego segmentu.
- Koncentracja pięciu pierwszych zakładów wynosiła 71,8%, a dziesięciu pierwszych, tj. od PZU do TUW aż 87,8%.

Rysunek 37.
Współczynnik szkodowości brutto zakładów Działu I w Polsce w latach 2015-2016

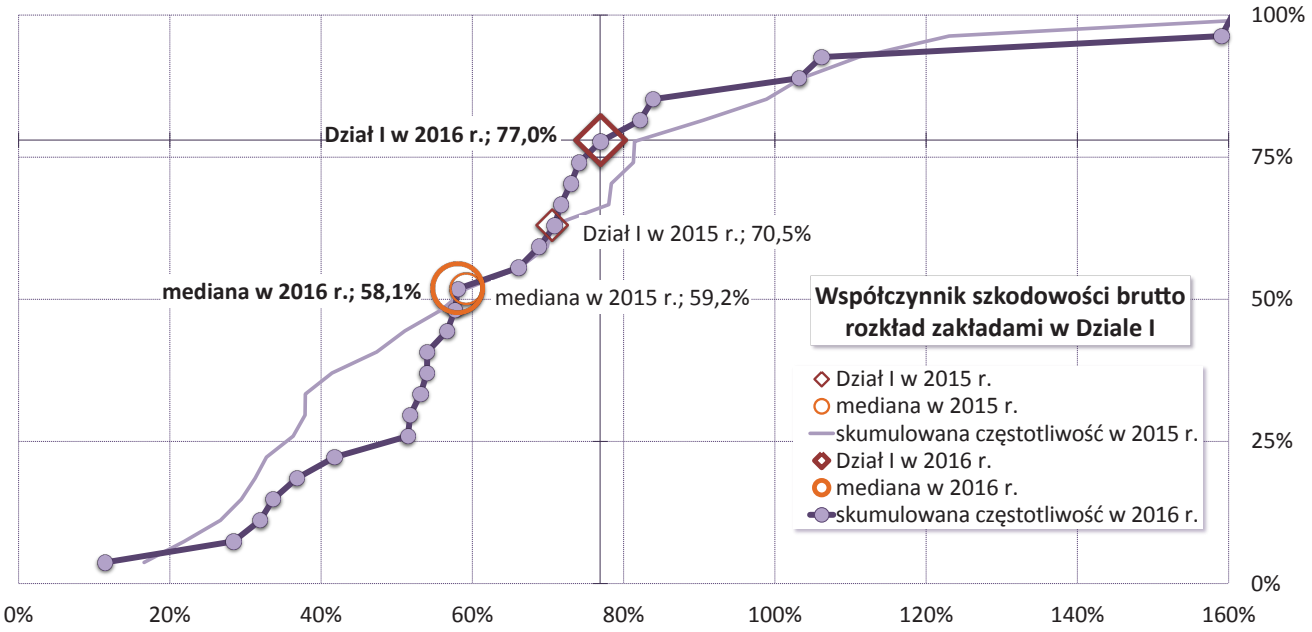

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 77,0% w 2016 r., w porównaniu z 70,5% w 2015 r., czyli o 6,5 p.p. więcej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 58,1% oraz 59,2%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 23,9%, tj. o 20,4 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Połowa zakładów odnotowała wzrost wartości wskaźnika szkodowości brutto o ponad 10 p.p. w 2016 r., podczas gdy dla 7 zakładów zmniejszyła się ona o kilka punktów procentowych.
- W 2016 r. przy spadku sumy odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto oraz zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto w Dziale I o 4,7% względem 2015 r., składki zarobione brutto zmalały o 12,7% w tym samym okresie.

Rysunek 38.
Współczynnik szkodowości brutto zakładów Działu II w Polsce w latach 2015-2016

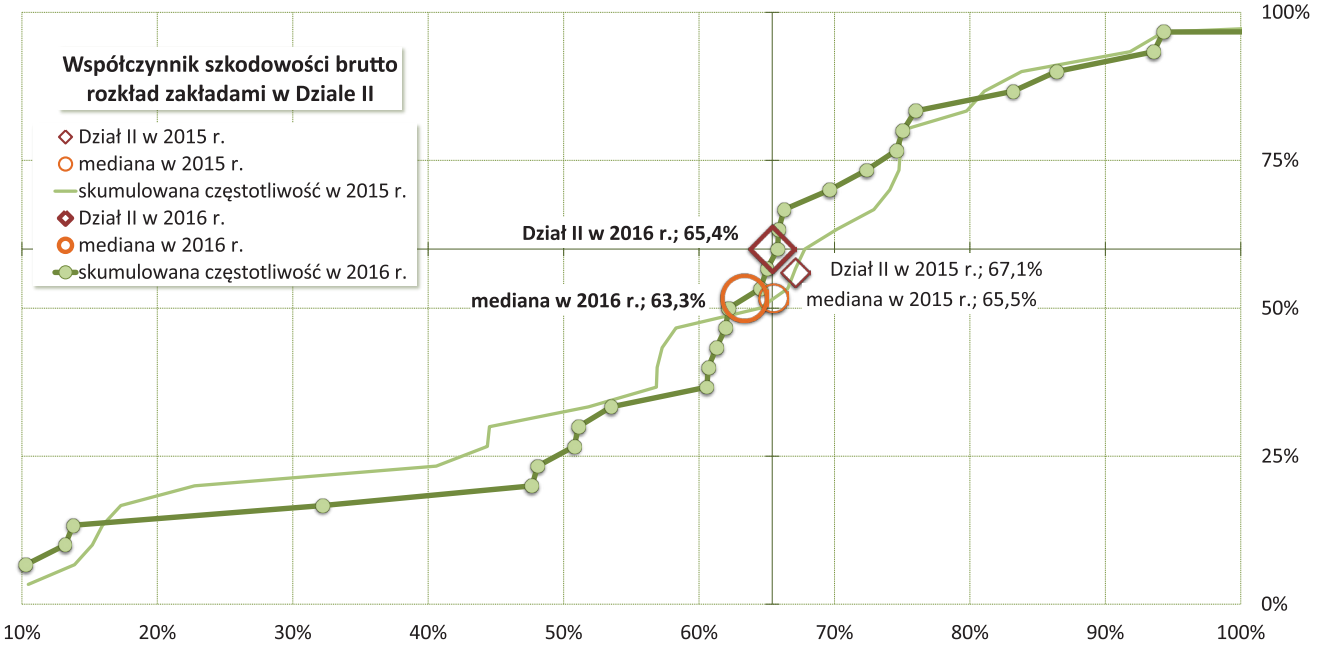

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wynosiła 65,4% w 2016 r., w porównaniu z 67,1% dla 2015 r., czyli o 1,7 p.p. mniej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 63,3% oraz 65,5%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 23,2%, tj. o 7,3 p.p. mniej niż przed rokiem.
- Dla Działu II w 2016 r., przy wzroście sumy odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto oraz zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto o 10,1% względem roku poprzedniego, składka zarobiona brutto wzrosła o 13,0%.

3.7.2 Retencja

Rysunek 39.
Współczynnik retencji (zatrzymania) składki i odszkodowań zakładów Działu I w Polsce w latach 2015-2016

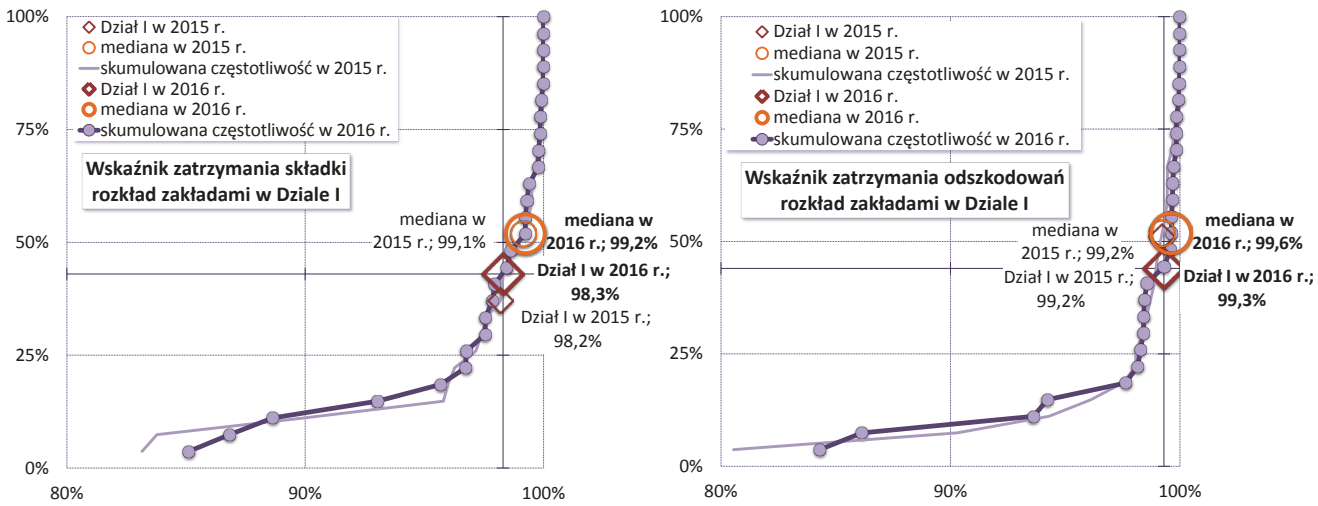

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika zatrzymania składki dla Działu I wynosiła 98,3% w 2016 r. w porównaniu z 98,2% dla roku 2015. Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 99,2% i 99,1%, a odstęp międzykwartylowy wynosił 2,7% w 2016 r.
- Wartość wskaźnika zatrzymania odszkodowań dla Działu I wynosiła 99,3% w 2016 r. w porównaniu z 99,2% rok wcześniej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 99,6% i 99,2. Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 1,5%, tj. na poziomie roku poprzedniego.

Rysunek 40.
Współczynnik retencji (zatrzymania) składki i odszkodowań zakładów Działu II w Polsce w latach 2015-2016

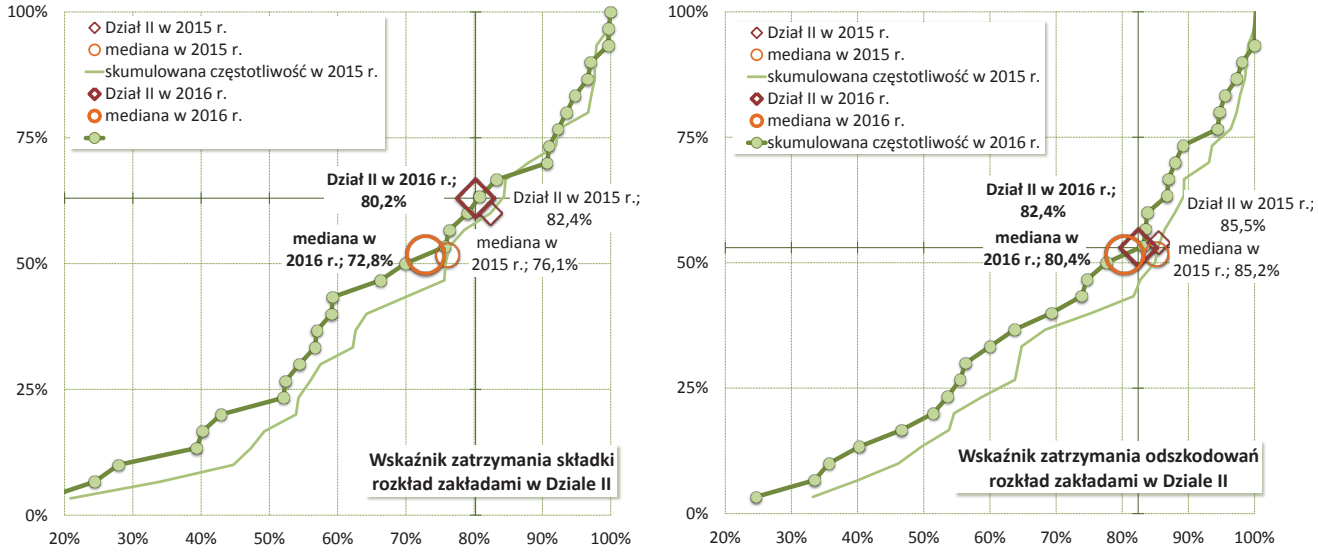

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika zatrzymania składki dla Działu II wynosiła 80,2% w 2016 r. w porównaniu z 82,4% rok wcześniej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 72,8% oraz 76,1%. Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 39,1%, tj. o 3,2 p.p. więcej niż rok wcześniej.
- Wartość wskaźnika zatrzymania odszkodowań dla Działu II wynosiła 82,4% w 2016 r., w porównaniu z 85,5% dla roku 2015. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych brutto Działu II wzrósł aż o 41,8% rok do roku.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 80,4% oraz 85,2%. Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 37,4%, tj. o 5,6 p.p. więcej niż rok wcześniej.

3.7.3 Koszty działalności ubezpieczeniowej

Rysunek 41.
Koszty działalności ubezpieczeniowej Działu I w Polsce w latach 2015-2016

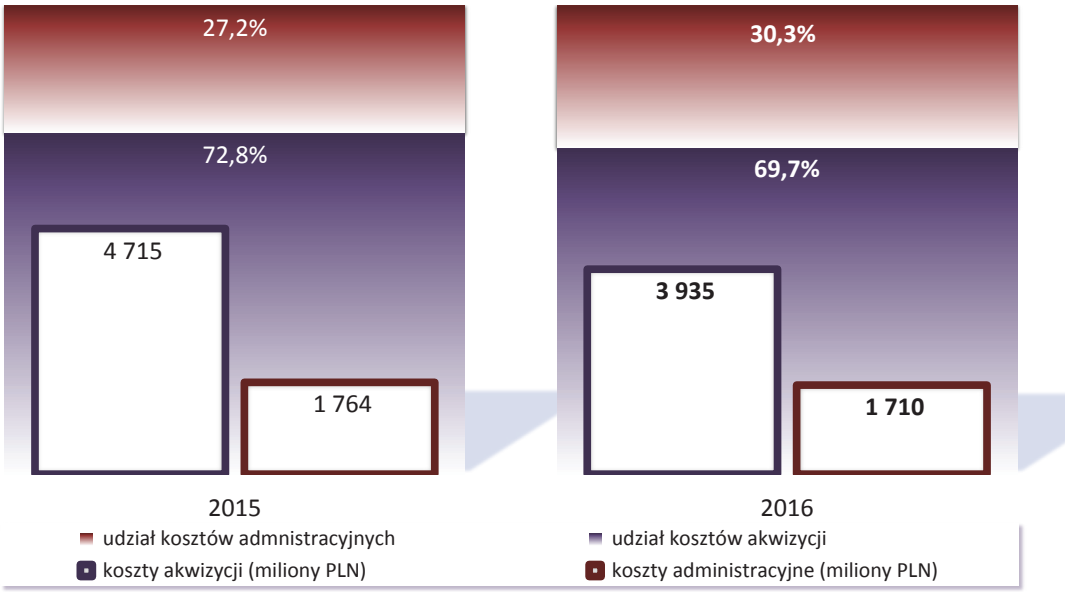

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Suma kosztów akwizycji i administracyjnych w Dziale I wynosiła ponad 5,6 mld PLN w 2016 r. i była o 12,9% poniżej poziomu sprzed roku.
- Koszty administracyjne w 2016 r. w relacji do roku poprzedniego zmalały o 3,0%, a koszty akwizycji zmalały o 16,6% w tym samym okresie.
- Po wzroście udziału kosztów akwizycji w kosztach ogółem w roku 2014 do poziomu blisko 75%, relacja ta w 2016 r. spadła do historycznego minimum, tj. 69,7%.
- Relacja kosztów akwizycji do składki przypisanej brutto dla Działu I wynosiła 16,5%, a relacja kosztów administracyjnych do składki wynosiła 7,2% w 2016 r.

Rysunek 42.
Koszty działalności ubezpieczeniowej Działu II w Polsce w latach 2015-2016

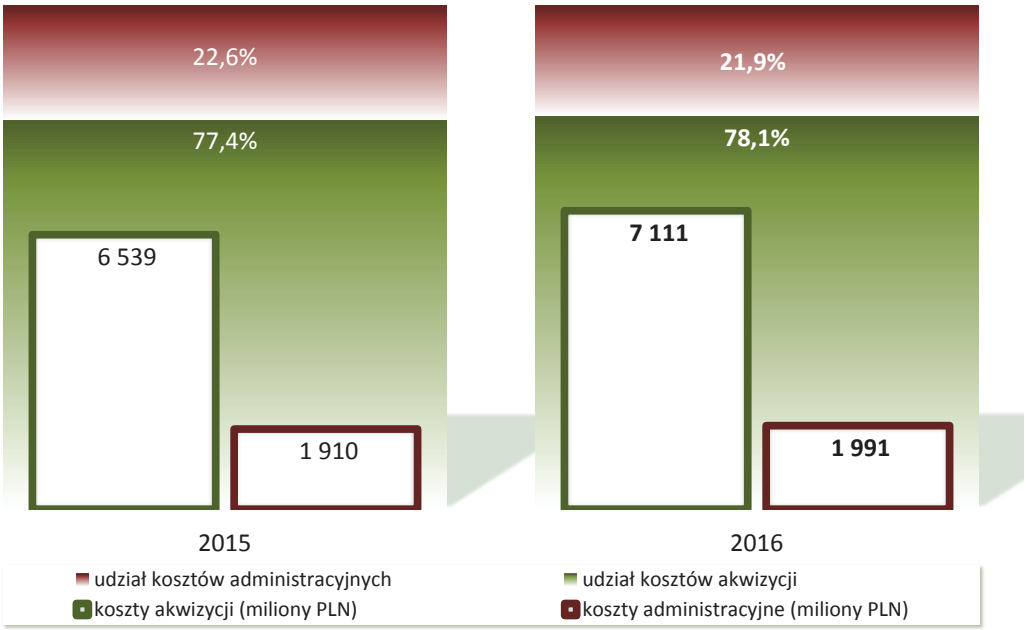

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Suma kosztów akwizycji i administracyjnych w Dziale II wynosiła 9,1 mld PLN w 2016 r. i była o 7,7% powyżej poziomu roku poprzedniego.
- Koszty akwizycji wzrastały względem lat poprzednich: o 5,3% w 2015 r. oraz o 8,7% w ciągu 2016 r. Koszty administracyjne w 2016 r. wzrosły o 4,2% w relacji do 2015 r. Struktura kosztów zmieniła się na korzyść kosztów akwizycji, które w 2016 r. rosły relatywnie szybciej niż administracyjne i stanowiły 78,1% sumy obu kategorii kosztów.
- W 2016 r. relacja kosztów akwizycji do składki przypisanej brutto Działu II wynosiła 22,1%, a relacja kosztów administracyjnych do składki wynosiła 6,2%.

Rysunek 43.
Wskaźnik zespolony zakładów Działu I w Polsce w latach 2015-2016

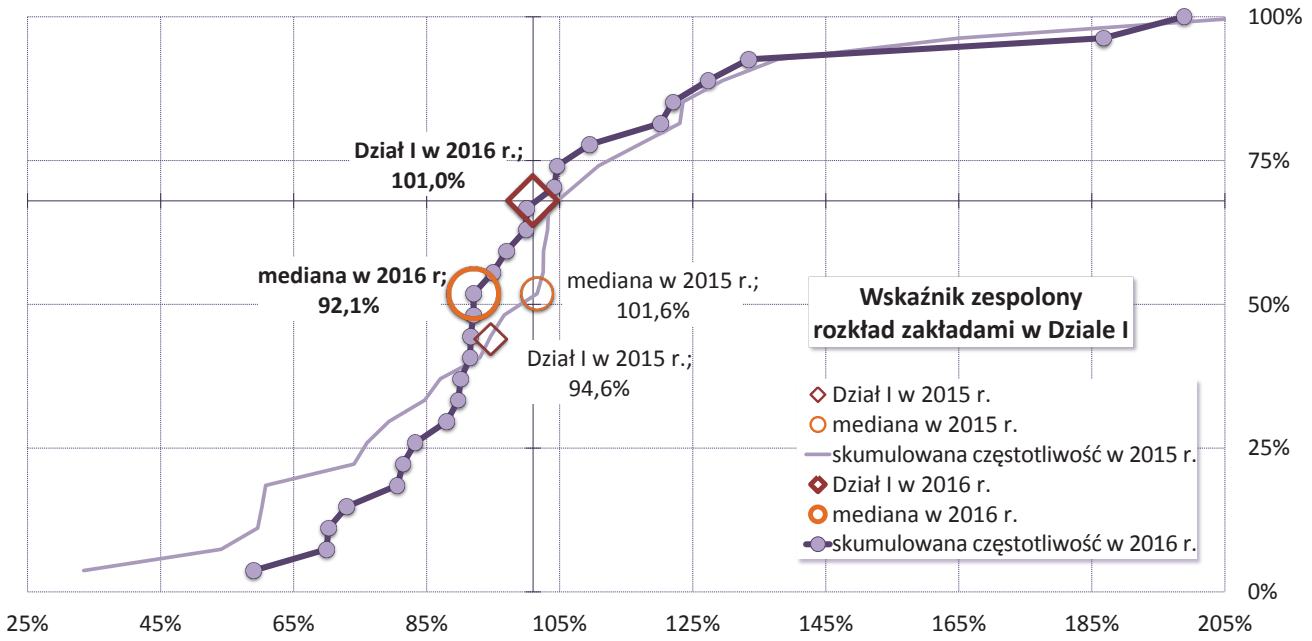

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 101,0% w 2016 r. w porównaniu z 94,6% w 2015 r., czyli o 6,4 p.p. więcej.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 92,1% oraz 101,6%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 21,4%, tj. aż o 14,8 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- W 2016 r. przy spadku licznika formuły wskaźnika zespolonego o 6,8% mianownik malał szybciej, bo o 12,7% względem poziomu sprzed roku i wartość wskaźnika wzrosła. Zmniejszyła się natomiast liczba zakładów o wartości wskaźnika przekraczającej 100%.

Rysunek 44.
Wskaźnik zespolony zakładów Działu II w Polsce w latach 2015-2016

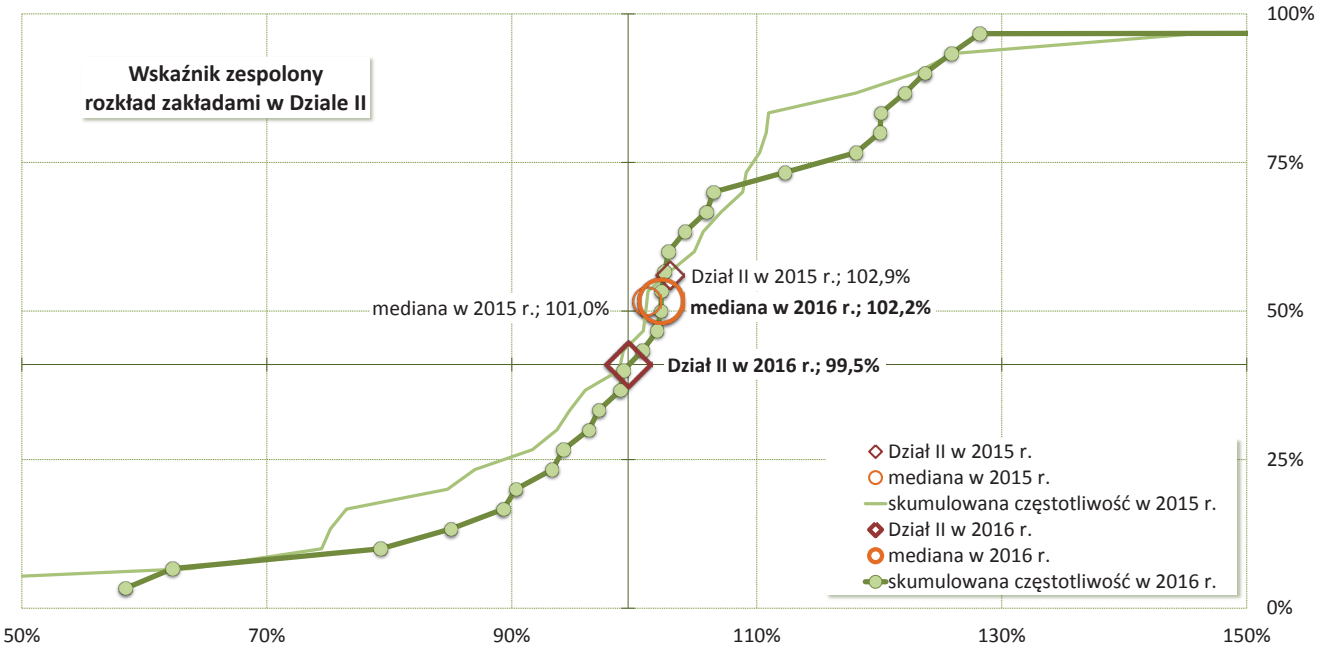

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wynosiła 99,5% w 2016 r., w porównaniu z 102,9% w 2015 r., czyli zmalała o 3,4 p.p.
- Mediana wskaźnika dla tych samych okresów wynosiła odpowiednio 102,2% oraz 101,0%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 21,9%, tj. o 4,2 p.p. więcej niż rok wcześniej.
- W 2016 r. przy spadku wskaźnika szkodowości brutto w Dziale II liczonego względem roku 2015 o 1,7 p.p., wskaźnik kosztów akwizycji zmalał o 1,6 p.p., a kosztów administracyjnych zmalał o 0,7 p.p. W efekcie kumulacji spadków składowych wskaźnik zespolony zmalał poniżej 100%.

3.7.4 Reasekuracja

Rysunek 45.
Reasekuracja czynna i bierna w Dziale I w Polsce w latach 2015-2016

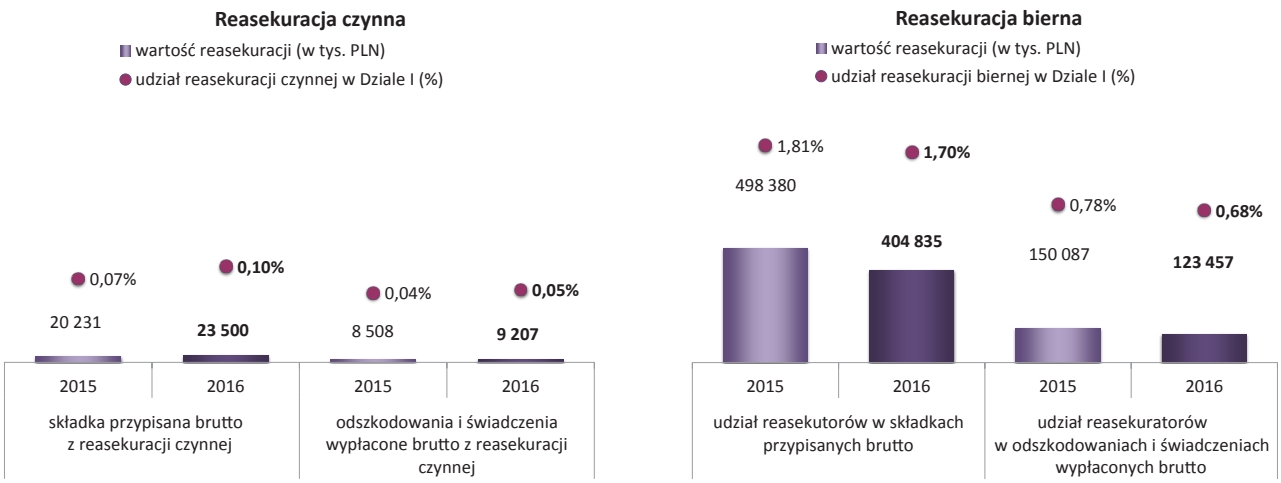

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość składki przypisanej brutto z reasekuracji czynnej Działu I wynosiła 23,5 mln PLN w 2016 r., to o 16,2% więcej niż w roku 2015.
- Odszkodowania i świadczenia brutto z reasekuracji czynnej wypłacone przez zakłady wynosiły 9,2 mln PLN w 2016 r., czyli o 8,2% więcej niż przed rokiem.
- Udział reasekuratorów w składkach przypisanych brutto (reasekuracja bierna) Działu I wynosił 404,8 mln PLN w 2016 r., to o 18,8% mniej niż w roku 2015. Udział reasekuratorów w składce Działu I zmalał do 1,7% w 2016 r. z 1,8% w roku 2015.
- Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto wynosił 123,5 mln PLN w 2016 r., czyli o 17,7% mniej niż przed rokiem. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach wynosił 0,7% w 2016 r. w porównaniu z 0,8% rok wcześniej.

Rysunek 46.
Reasekuracja czynna i bierna w Dziale II w Polsce w latach 2015-2016

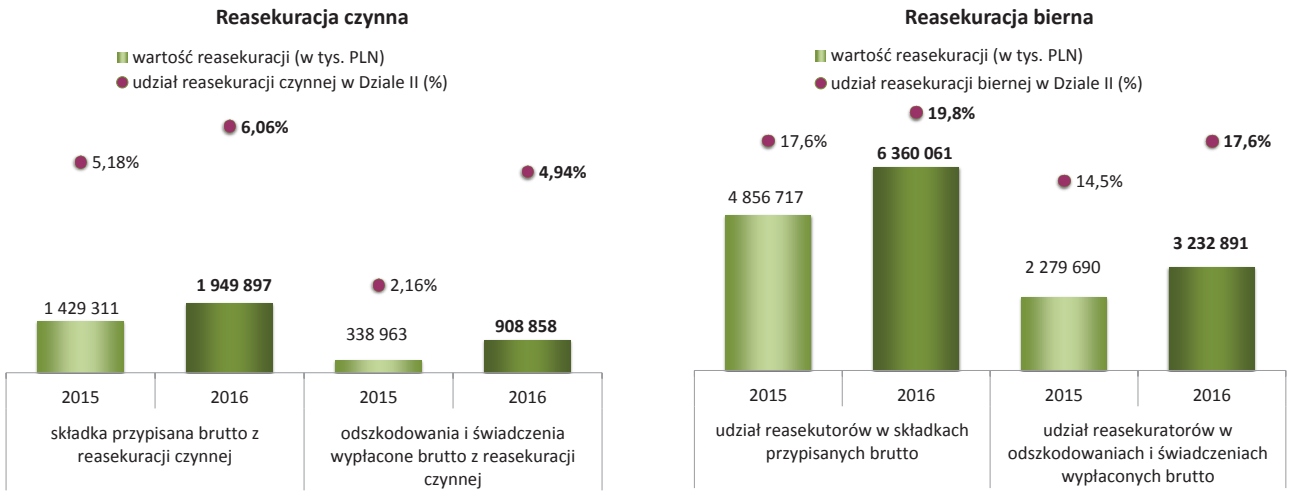

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość składki przypisanej brutto z reasekuracji czynnej Działu II wynosiła 1 950 mln PLN w 2016 r., to o 36,4% więcej niż w roku 2015. Udział reasekuracji czynnej w składce Działu II wynosił 6,1% w 2016 r.
- Odszkodowania i świadczenia brutto z reasekuracji czynnej wypłacone przez zakłady wynosiły 908,9 mln PLN w 2016 r., czyli o 168% więcej niż przed rokiem. Udział reasekuracji czynnej w odszkodowaniach Działu II wynosił 4,9%.
- Udział reasekuratorów w składkach przypisanych brutto (reasekuracja bierna) Działu II wynosił blisko 6,4 mld PLN w 2016 r., to o 31,0% więcej niż w roku 2015. Udział reasekuratorów w składce Działu II wynosił 19,8% w 2016 r.
- Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto wynosił 3,2 mld PLN w 2016 r., czyli o 41,8% więcej niż przed rokiem. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach wzrósł i wynosił 17,6% w 2016 r.

3.7.5 Lokaty

Rysunek 47.
Lokaty zakładów ubezpieczeń w Polsce w latach 2007-2016 w cenach stałych 2016 r.

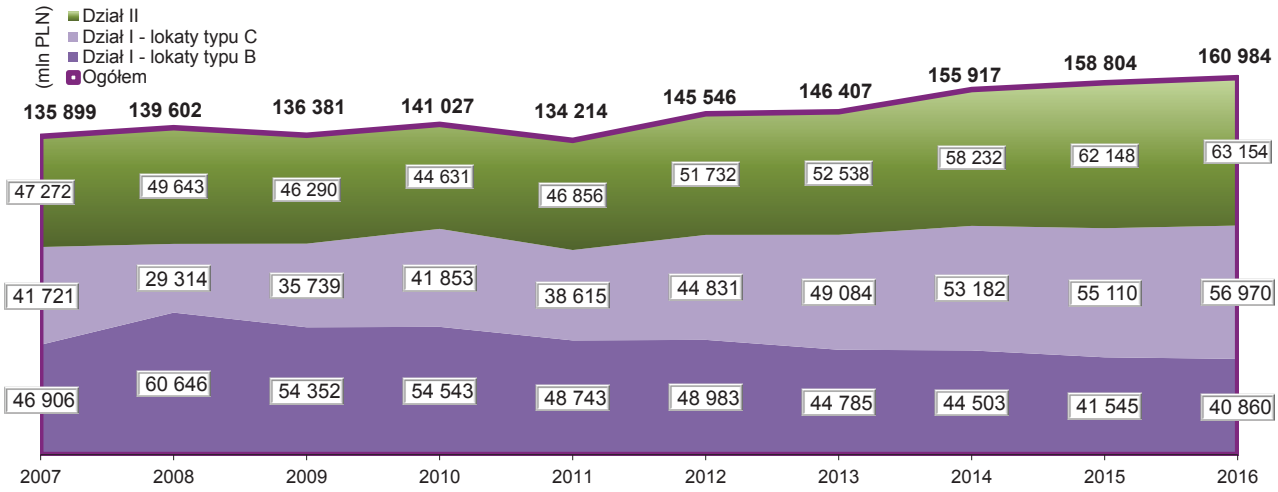

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Do 2007 roku lokaty wyrażone w cenach 2016 r. rosły z dynamiką kilkunastu procent rocznie.
- Od 2008 r. poprzedzającego kryzys finansowy do 2011 r. łączna suma lokat skorygowanych o inflację oscylowała wokół czteroletniej średniej wynoszącej 138 mld PLN.
- Począwszy od 2012 r. suma lokat Działu I i II wzrastała za sprawą wzrostu ich stanu w dziale II oraz w grupie 3 Działu I i pomimo ich spadku w grupie 1 Działu I.
- W 2008 r. lokaty związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym gwałtownie spadły w efekcie kryzysu, a w ich miejsce weszły lokaty terminowe w instytucjach kredytowych (tzw. polisolokaty). Po kryzysie w roku 2010, przy malejącym poziomie lokat typu B wzrastały lokaty typu C. W roku 2011 obie kategorie aktywów zmalały, a w latach 2012-2016 rosły lokaty typu C przy spadku lokat typu B.
- W latach 2012-2016 z lokat typu B ubyło 8,1 mld PLN, podczas gdy 12,1 mld PLN przybyło na lokatach typu C. Dodatkowo lokaty Działu II wzrosły w tym samym okresie o 11,4 mld PLN i aż o 18,5 mld PLN, licząc względem 2010 r.

Rysunek 48.
Struktura lokat zakładów ubezpieczeń w Polsce

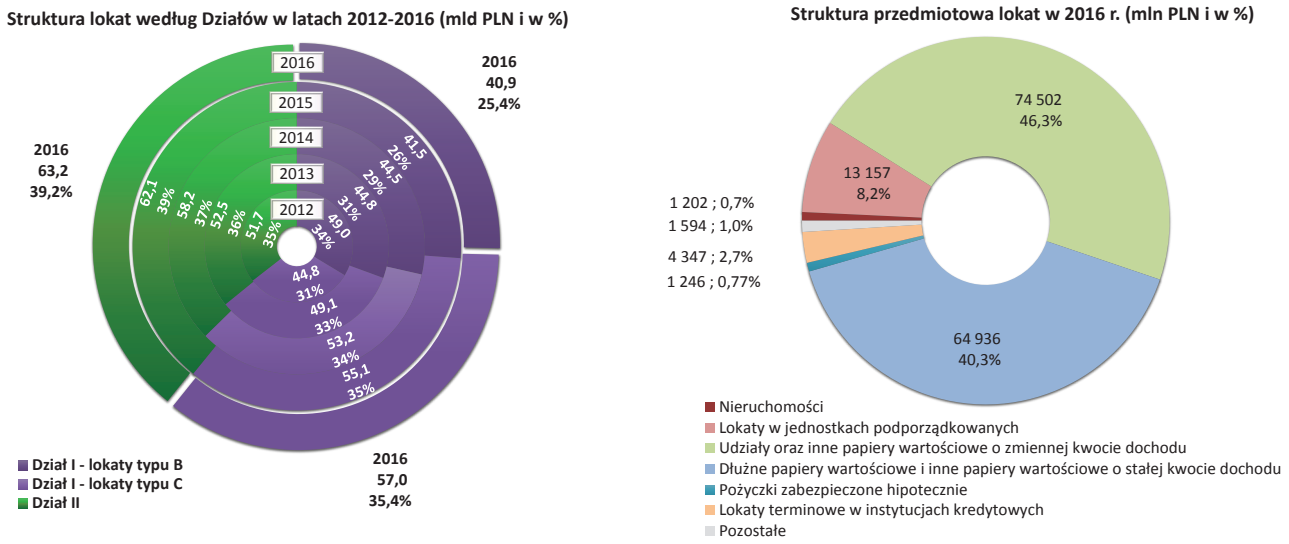

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W latach 2012-2013 aktywa Działu I mieściły się w przedziale 64,5-64,1% stanu lokat ogółem. W latach 2015-2016 udział Działu I zmalał i wynosił 60,8%.
- Struktura przedmiotowa lokat różni się od europejskiej dużo mniejszym udziałem pożyczek zabezpieczonych hipotecznie, większym udziałem lokat w instytucjach kredytowych oraz instrumentów o zmiennej kwocie dochodu. Udział tych ostatnich nieznacznie zmalał w 2016 r. wraz ze spadkiem aktywów z Działu II.

Rysunek 49.
Wartość i dynamika lokat zakładów Działu I w Polsce w 2016 r.

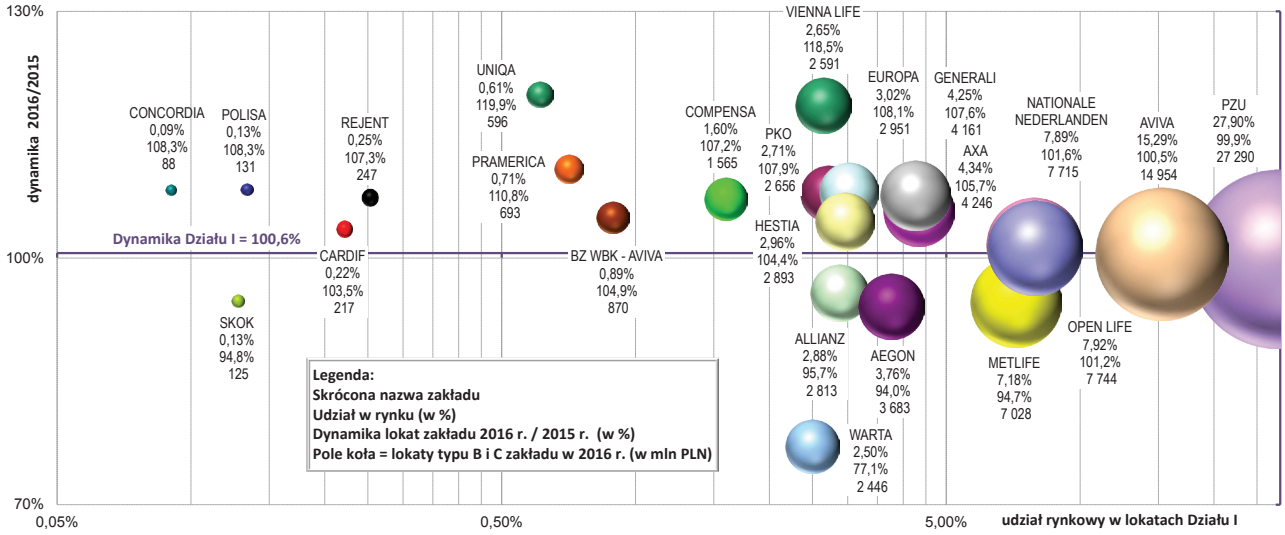

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Łączna wartość lokat Działu I na koniec 2016 r. wynosiła 97,8 mld PLN, tj. o 0,6 mld PLN więcej niż w 2015 r. Dynamika zmiany stanu lokat względem roku poprzedniego wynosiła zatem 100,6%. Wysoką dynamikę zmiany stanu lokat odnotowały: Vienna Life, Europa, Generali, Uniqa, PKO i Compensa.
- PZU Życie miał w 2016 r. 27,9% udział w lokatach Działu I i na koniec 2016 r. notował dynamikę zmiany stanu względem końca 2015 r. o 0,7 p.p. poniżej rynku.
- Lokaty Avivy stanowiły 15,3% rynku; Open Life i Nationale Nederlanden po 7,9%, a Metlife 7,2%.
- Wartość lokat typu C na koniec 2016 r. wynosiła 57,0 mld PLN, tj. o 1,5 mld PLN więcej niż rok wcześniej. Dynamika wzrostu stanu lokat typu C wynosiła 102,8%. W tym segmencie rynku Aviva, jako lider, miała 22,4% udziału. Lokaty typu C siedmiu kolejnych zakładów: Open Life, PZU Życie, Nationale Nederlanden, Generali, Axa i Aegona stanowiły łącznie 53,2% tego segmentu rynku.

Rysunek 50.

Wartość i dynamika lokat zakładów Działu II w Polsce w 2016 r.

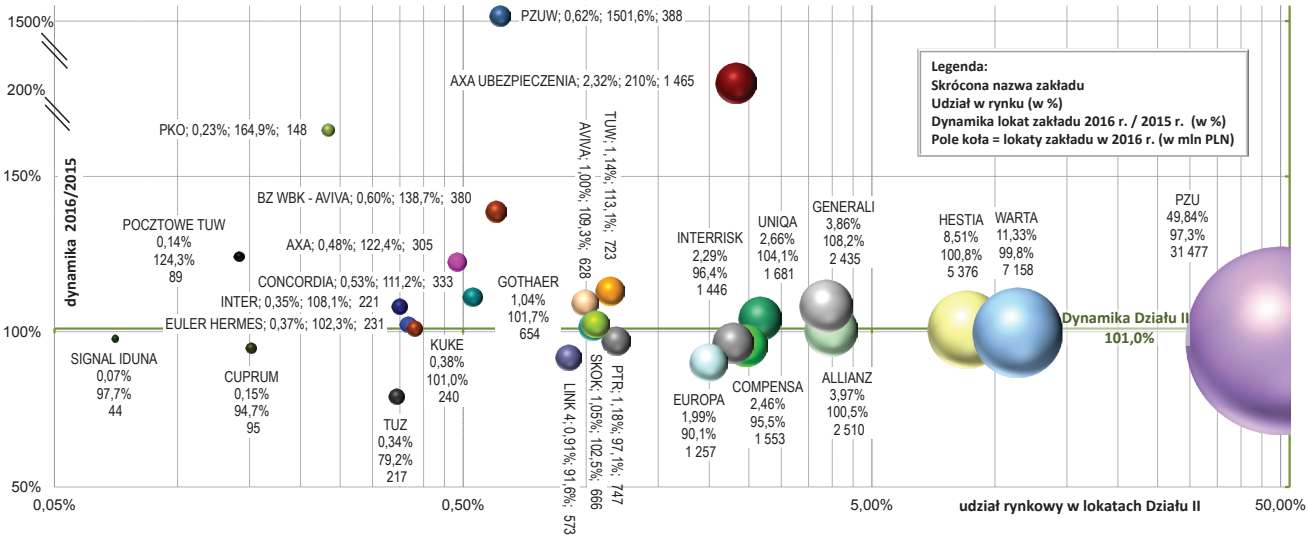

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Łączna wartość lokat Działu II na koniec 2016 r. wynosiła 63,2 mld PLN, tj. o 0,6 mld PLN więcej niż na koniec 2015 r. Dynamika przyrostu stanu lokat Działu II wynosiła 101,0%.
- PZU jako lider pod względem zebranych aktywów posiadał aż 49,8% sumy lokat Działu II i odnotował dynamikę stanu lokat dla porównywanych okresów równą 97,3%, tj. 3,7 p.p. poniżej rynku.
- Dynamikę o 1,2 p.p. poniżej rynku odnotowała Warta, której lokaty stanowiły 11,3% całego segmentu. Lokaty Hestii stanowiły 8,5% sumy lokat Działu II.
- Kolejne 19,6% lokat Działu II miało 7 zakładów od 2,0% – Europa do 4,0% – Allianz. Pozostałe 24 zakłady to zaledwie 10,7% sumy lokat Działu II.

Rysunek 51.

Współczynnik rentowności działalności lokacyjnej zakładów Działu I w Polsce w latach 2015-2016

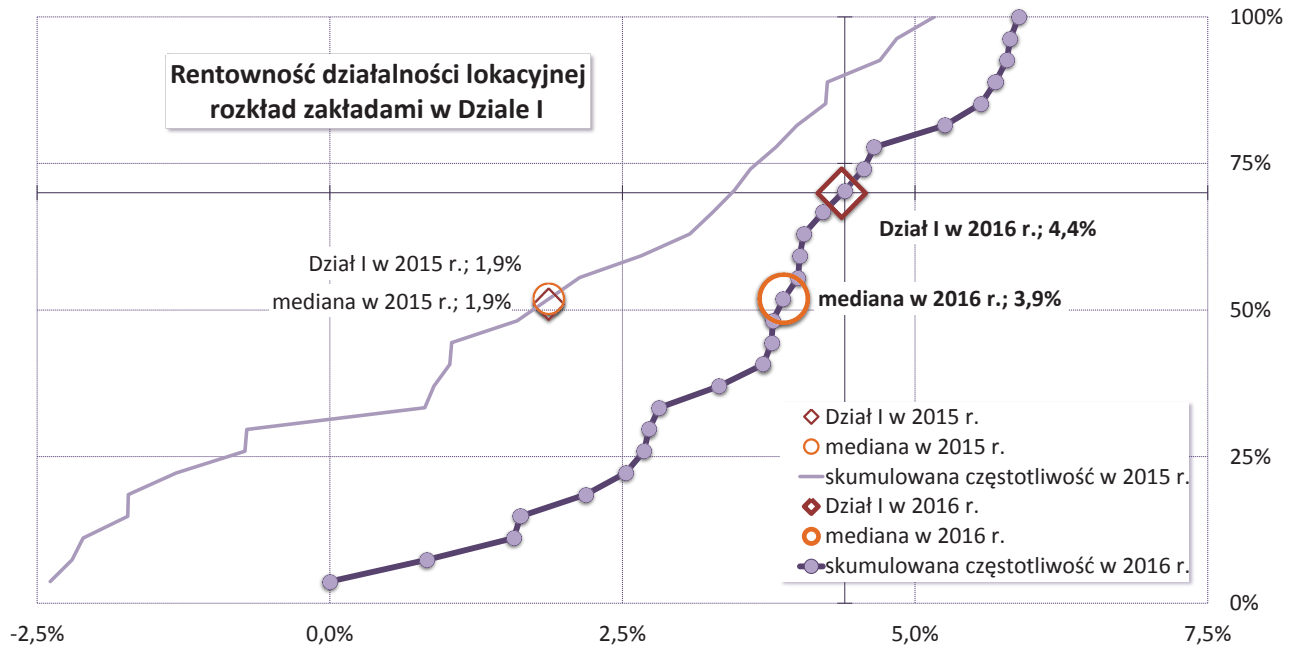

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 4,4% w 2016 r., w porównaniu z 1,9% w roku 2015.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 3,9% oraz 1,9%.
- Odstęp międzykwartylowy dla 2016 r. wynosił 1,9%, tj. o 2,5 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Dochody z lokat Działu I ogółem w 2016 r. wzrosły do ponad 4,3 mld PLN z 1,8 mld PLN rok wcześniej, przy jednoczesnym spadku rok do roku średniej wartości sumy lokat bilansowych o 0,7%.

Rysunek 52.
Współczynnik rentowności działalności lokacyjnej zakładów Działu II w Polsce w latach 2015-2016

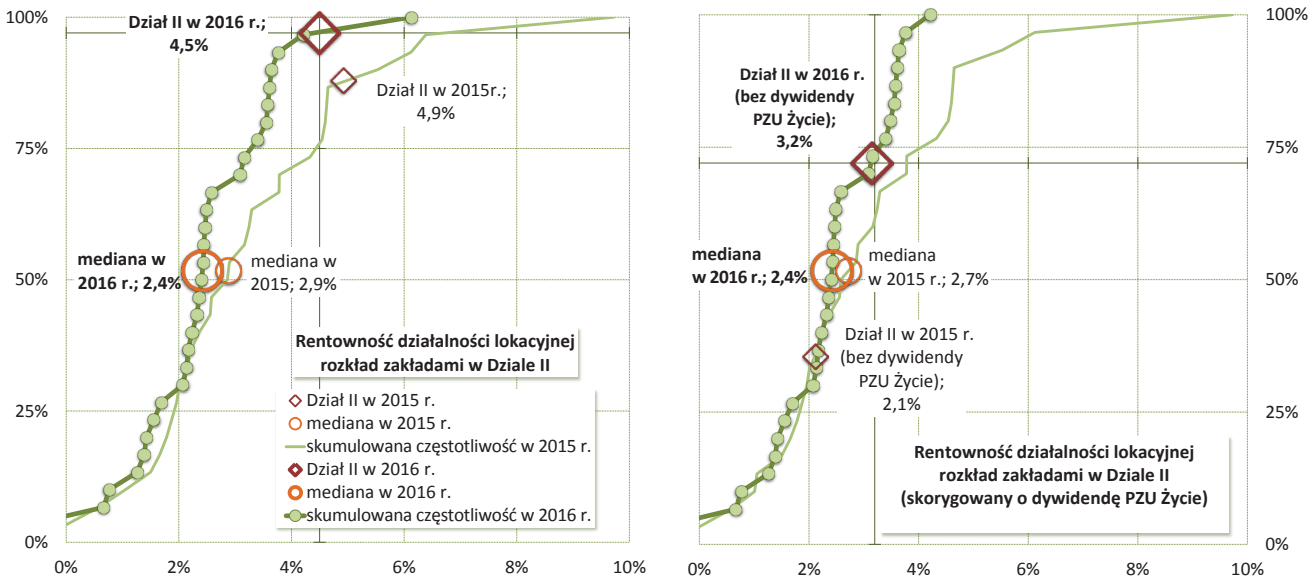

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wynosiła 4,5% w 2016 r., w porównaniu z 4,9% rok wcześniej.
- Jeśli nie uwzględniać dywidend przekazanych z PZU Życie do PZU, to wartości tego wskaźnika dla tych samych okresów wynosiły odpowiednio 3,2% oraz 2,1%. Ten skorygowany rozkład zaprezentowano na prawym wykresie powyżej.
- Mediana wskaźnika wynosiła 2,4% w 2016 r., w porównaniu z 2,7% dla roku 2015.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 1,6%, tj. o 0,7 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Dochody z lokat (uwzględniające dywidendę PZU Życie) Działu II ogółem w 2016 r. zmalały o 5,5% przy wzroście średniej wartości sumy lokat bilansowych w 2016 r. o 3,3%.

3.7.6 Wyniki finansowe

Rysunek 53.
Wynik techniczny i wynik finansowy netto Działu I w Polsce w latach 2015-2016 (w mln PLN)

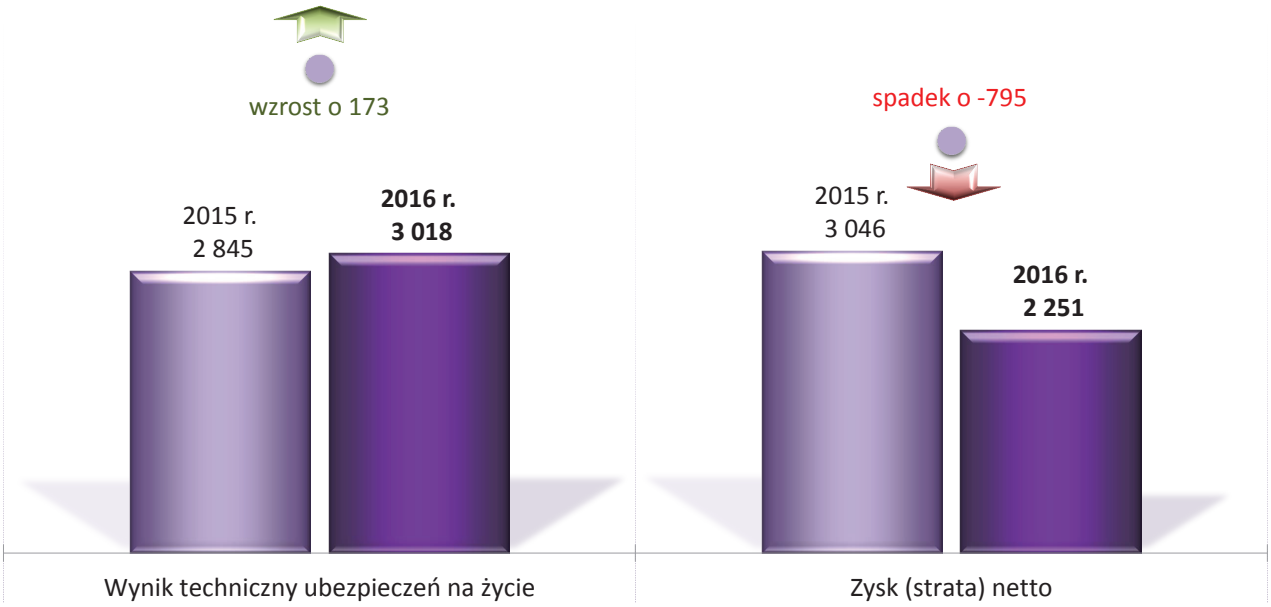

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W 2016 r. wynik techniczny Działu I wynosił 3,0 mld PLN i był o 6,1% wyższy niż w 2015 r.
- Składki zarobione netto zmalały w 2016 r. o 3,6 mld PLN względem 2015 r. W tym samym czasie przychody z lokat zmalały o 0,23 mld PLN, a niezrealizowane zyski z lokat wzrosły o 1,18 mld PLN przy spadku o 1,32 mld PLN niezrealizowanych strat z lokat. Odszkodowania i świadczenia wypłacone netto spadły o 0,89 mld PLN. Koszty działalności ubezpieczeniowej zmalały o 0,83 mld PLN, a o 0,16 mld PLN zmalały koszty działalności lokacyjnej.
- Rentowność techniczna dla całego Działu I w 2016 r. wynosiła 12,8% w porównaniu z 10,4% rok wcześniej.
- Wynik finansowy netto Działu I wynosił 2,3 mld PLN w 2016 r. i był niższy o 26,1% względem roku poprzedniego.

Rysunek 54.
Wynik techniczny i wynik finansowy netto Działu II w Polsce w latach 2015-2016 (w mln PLN)

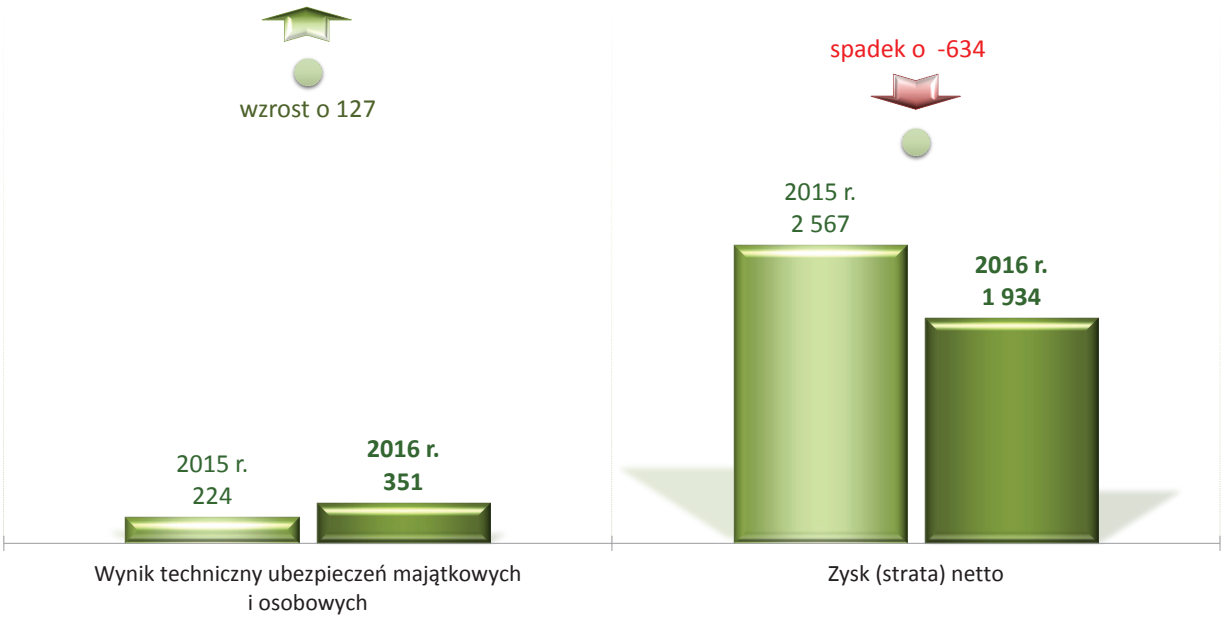

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wynik techniczny Działu II za 2016 r. poprawił się w stosunku do roku poprzedniego o 127 mln PLN, tj. o 56,5% i wynosił 351 mln PLN.
- W Dziale II składki zarobione na udziale własnym wzrosły w 2016 r. względem 2015 r. o 2,18 mld PLN. W tym samym okresie zmalały przychody z lokat o 0,04 mld PLN, a saldo pozostałych przychodów i kosztów technicznych na udziale własnym zmalało o 0,17 mld PLN. Jednocześnie wzrosły odszkodowania i świadczenia wypłacone netto o 1,5 mld PLN oraz wzrosły koszty działalności ubezpieczeniowej o 89 mln PLN.
- Wynik techniczny ubezpieczeń komunikacyjnych AC i OC razem w 2016 r. wzrósł o 181 mln PLN względem 2015 r., przy czym w grupie 3 odnotowano wynik dodatni 39 mln PLN, a w grupie 10 były to aż 1 093 mln PLN straty.
- Wskaźnik rentowności technicznej Działu II w 2016 r. wynosił 1,5% w porównaniu z 1,0% rok wcześniej.
- Zysk netto Działu II w 2016 r. zmalał o 24,7%, tj. o 634 mln PLN względem roku poprzedniego i wynosił 1,9 mld PLN. Zysk netto Działu II uwzględnia dywidendę z PZU Życie w kwotach 1,7 mld PLN w 2015 r. oraz 0,8 mld PLN w 2016 r.

3.7.7 Wyniki techniczne

Rysunek 55.
Wartość i dynamika wyniku technicznego zakładów Działu I w Polsce w latach 2015-2016

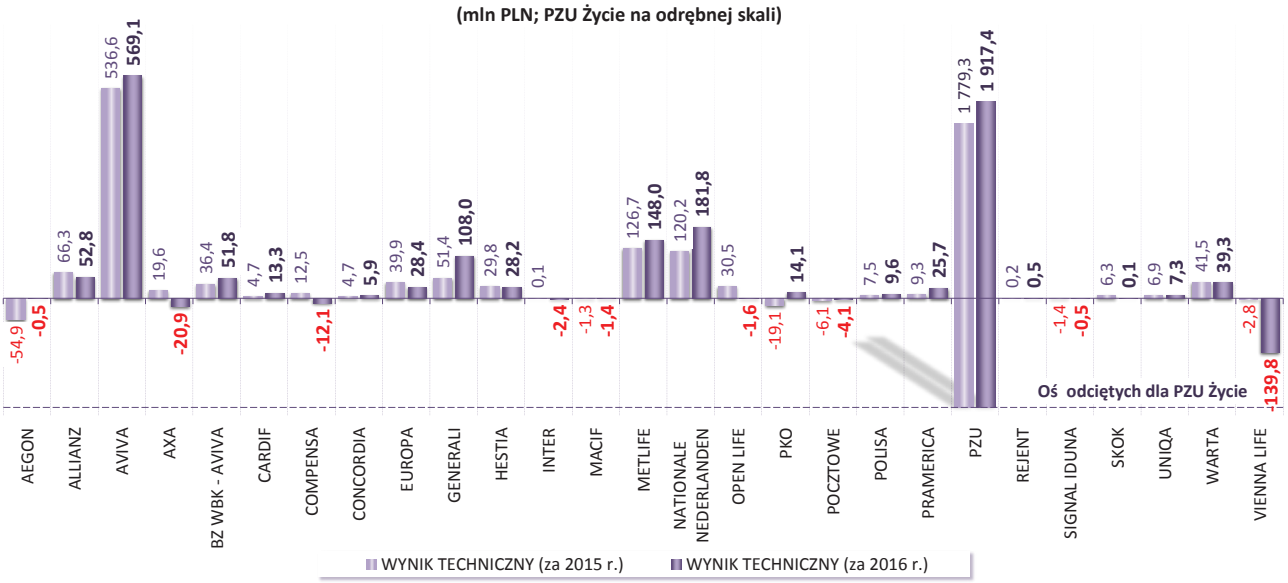

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Z 27 zakładów Działu I raportujących do PIU, 9 odnotowało straty techniczne w 2016 r.
- Spośród 18 zakładów o dodatnim wyniku technicznym 13 odnotowało jego wzrost w 2016 r.
- W 2016 r. 2 zakłady zwiększyły, a 3 zmniejszyły straty techniczne z roku poprzedniego.
- Lider Działu I – PZU Życie – odnotował w 2016 r. wzrost wyniku technicznego o 7,8% do 1,92 mld PLN z 1,78 mld PLN rok wcześniej.

Rysunek 56.

Wartość i dynamika wyniku technicznego zakładów Działu II w Polsce w latach 2015-2016

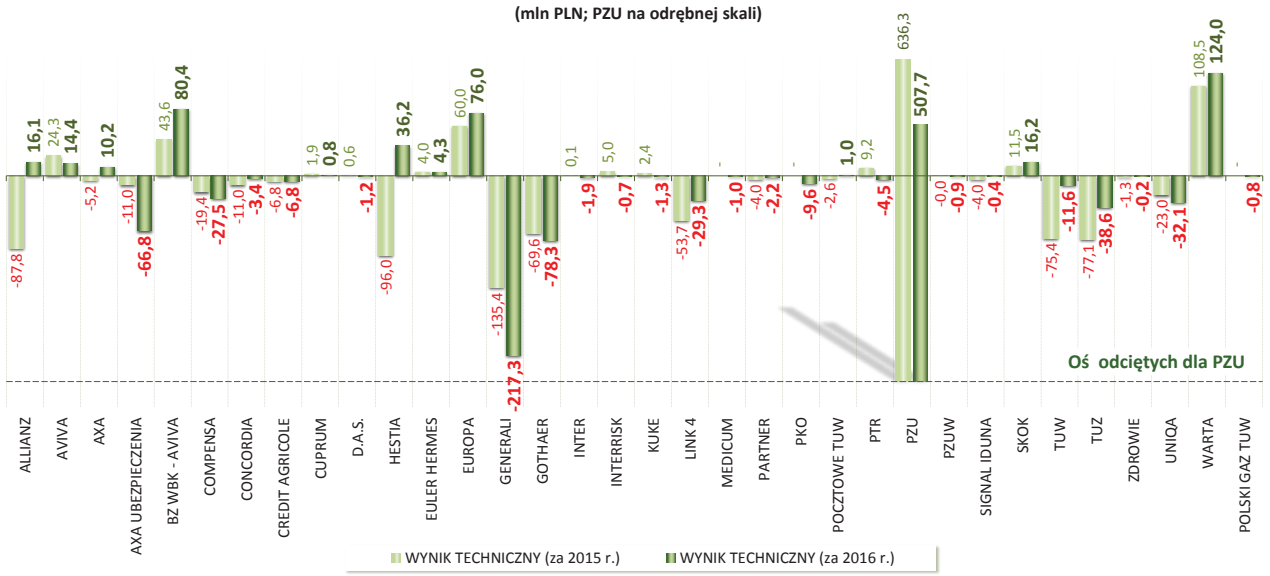

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Z 34 zakładów Działu II raportujących do PIU, tylko 12 odnotowało dodatni wynik techniczny w 2016 r.
- Spośród 12 zakładów o dodatnim wyniku technicznym 5 odnotowało jego wzrost, 3 spadek, a pozostałe zakłady wyszły ze strat w 2016 r.
- Nominalnie największy spadek wyniku technicznego, bo o 129 mln PLN odnotował w 2016 r. lider – PZU. Wynik techniczny tego zakładu pozostawał jednak niemal półtorakrotnie większy niż wynik techniczny całego Działu II, wynoszący 351 mln PLN w 2016 r.

3.7.8 Wyniki finansowe netto

Rysunek 57.

Wartość i dynamika wyniku finansowego netto zakładów Działu I w Polsce w latach 2015-2016

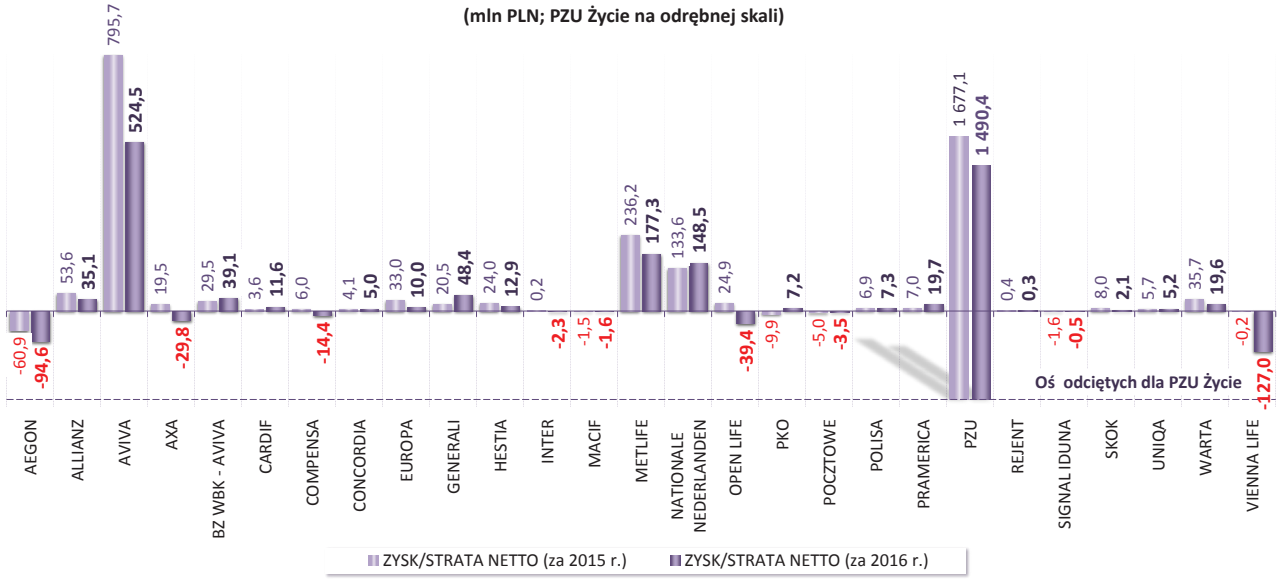

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- W 2016 roku 9 z 27 zakładów Działu I odnotowało straty netto.
- Zyski netto wzrosły w 10 zakładach, a w 17 zmalały w relacji do roku poprzedniego, w tym w PZU Życie. Spadki zysku netto w 2016 r. w relacji do roku poprzedniego odnotowały między innymi Aviva oraz nieco mniejsze: PZU, Vienna Life i Metlife.
- Zysk netto lidera Działu I, tj. PZU Życie był w 2016 r. o 187 mln PLN niższy niż rok wcześniej i wynosił 1,49 mld PLN.

Rysunek 58.
Wartość i dynamika wyniku finansowego netto zakładów Działu II w Polsce w latach 2015-2016

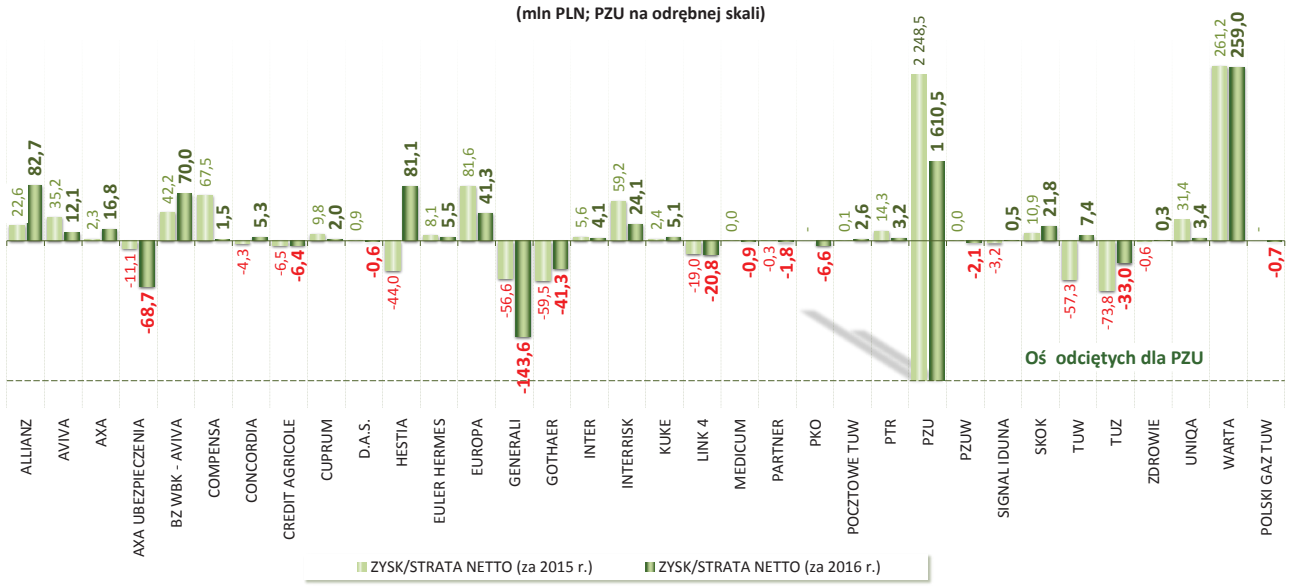

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wyniki netto Działu II w 2016 r., poprawiły się w 15 z 34 zakładów. Dwanaście zakładów poniosło straty netto.
- Straty netto w 2016 r. odnotowały między innymi: Generali, AXA Ubezpieczenia, Gothaer, TUZ. Istotna redukcja zysków netto nastąpiła w PZU, Europie oraz Interrisk.
- Zysk lidera PZU (liczony łącznie z dywidendami z PZU Życie) był aż o 638 mln PLN niższy niż rok wcześniej i wynosił 1,61 mld PLN.

Rysunek 59.
Rentowność kapitałów własnych zakładów Działu I w Polsce w latach 2015-2016

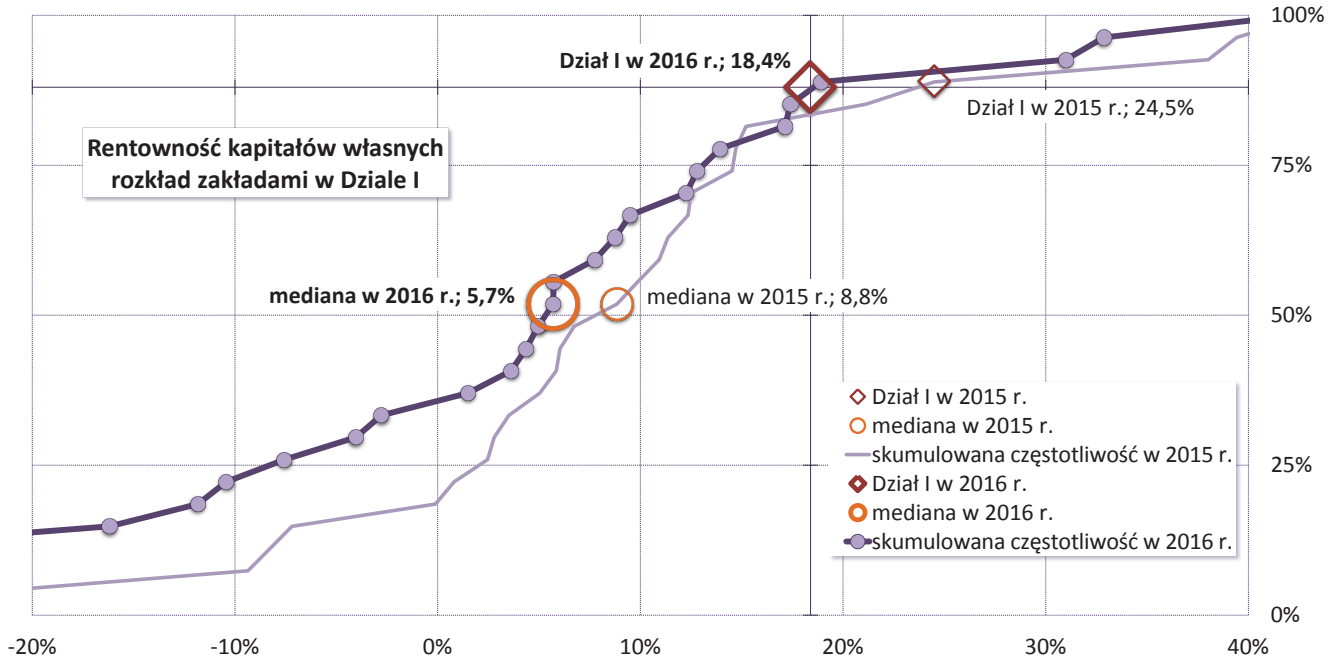

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 18,4% w 2016 r., w porównaniu z 24,5% w 2015 r. Jedenaście zakładów odnotowało straty netto.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 5,7% oraz 8,8%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 19,2% i był o 7,2 p.p. większy niż rok wcześniej.
- Suma zysków netto zakładów Działu I w 2016 r. zmalała o 26,1% względem roku poprzedniego przy spadku sumy kapitałów własnych o 1,5% dla tych samych okresów.

Rysunek 60.

Rentowność kapitałów własnych zakładów Działu II w Polsce w latach 2015-2016

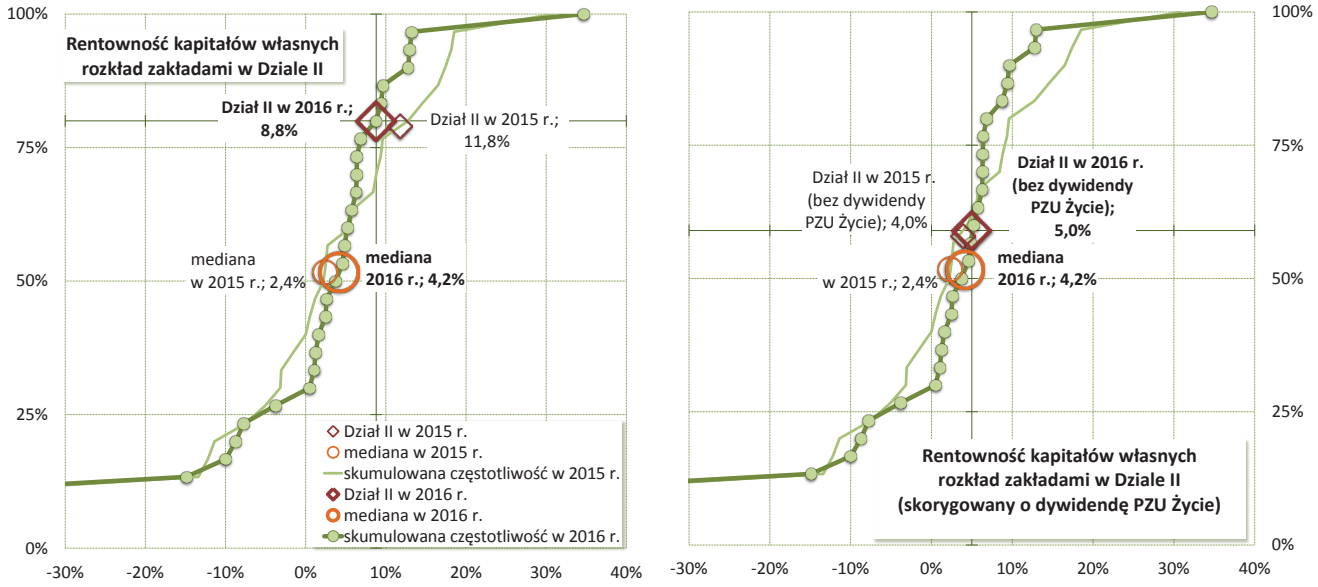

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II spadła do 8,8% w 2016 r. z 11,8% w 2015 r.
- Jeśli nie uwzględniać dywidend przekazanych z PZU Życie do PZU, to powyższe wartości wynosiłyby odpowiednio 5,0% oraz 4,0% i wzrosły rok do roku.
- Mediana wskaźnika wynosiła 4,2% w 2016 r. w porównaniu z 2,4% dla roku 2015.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 9,5%, tj. o 4,6 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Zysk netto w 2016 r. Działu II zmalał o 24,7%, a kapitały własne wzrosły o 0,7% w tym samym okresie. Jednak jeśli nie uwzględniać dywidendy PZU Życie przekazanej do PZU, to zysk netto Działu II wzrósł o 26,3% i w efekcie wskaźnik rentowności wzrósł o 1,0 p.p. w analizowanym okresie.

Rysunek 61.
Rentowność majątku zakładów Działu I w Polsce w latach 2015-2016

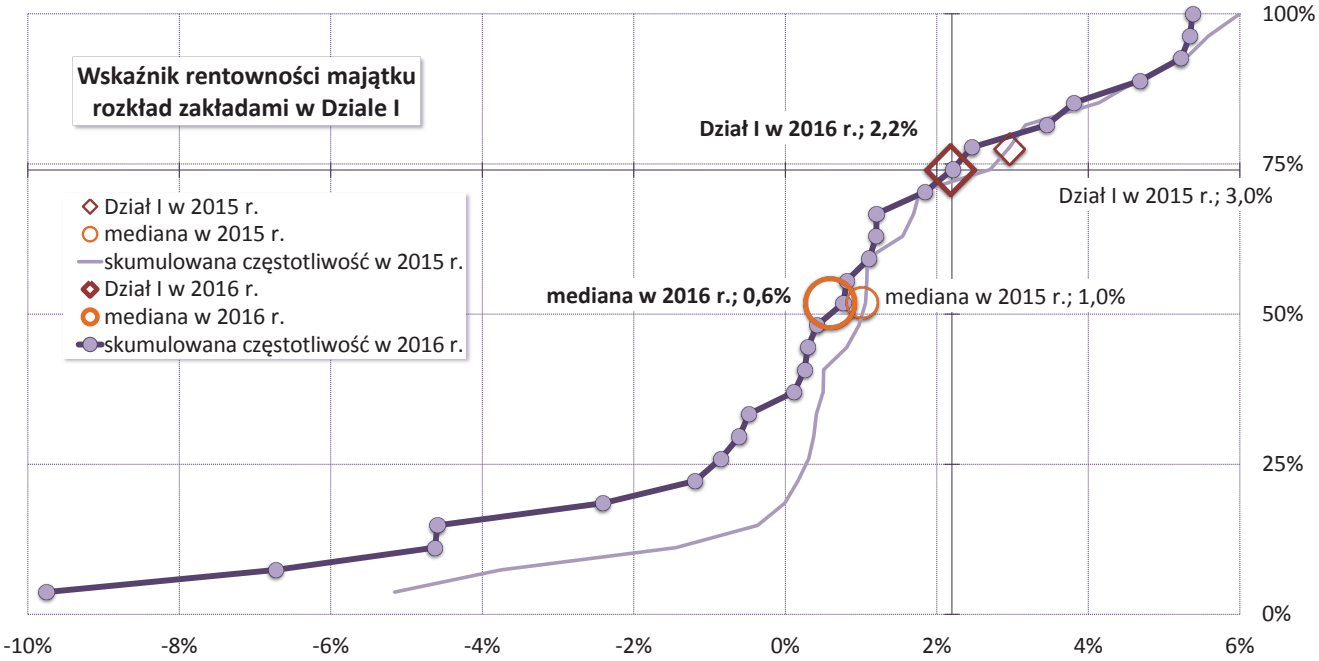

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu I wynosiła 2,2% w 2016 r., w porównaniu z 3,0% w roku poprzednim. Dziewięć zakładów odnotowało straty netto.
- Mediana wskaźnika wynosiła dla tych samych okresów odpowiednio 0,6% oraz 1,0%.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 3,1% i był o 0,6 p.p. większy niż rok wcześniej.
- Suma zysków netto zakładów Działu I w 2016 r. zmalała o 26,1% względem roku poprzedniego przy wzroście sumy aktywów o 0,3% dla tych samych okresów.

Rysunek 62.
Rentowność majątku zakładów Działu II w Polsce w latach 2015-2016

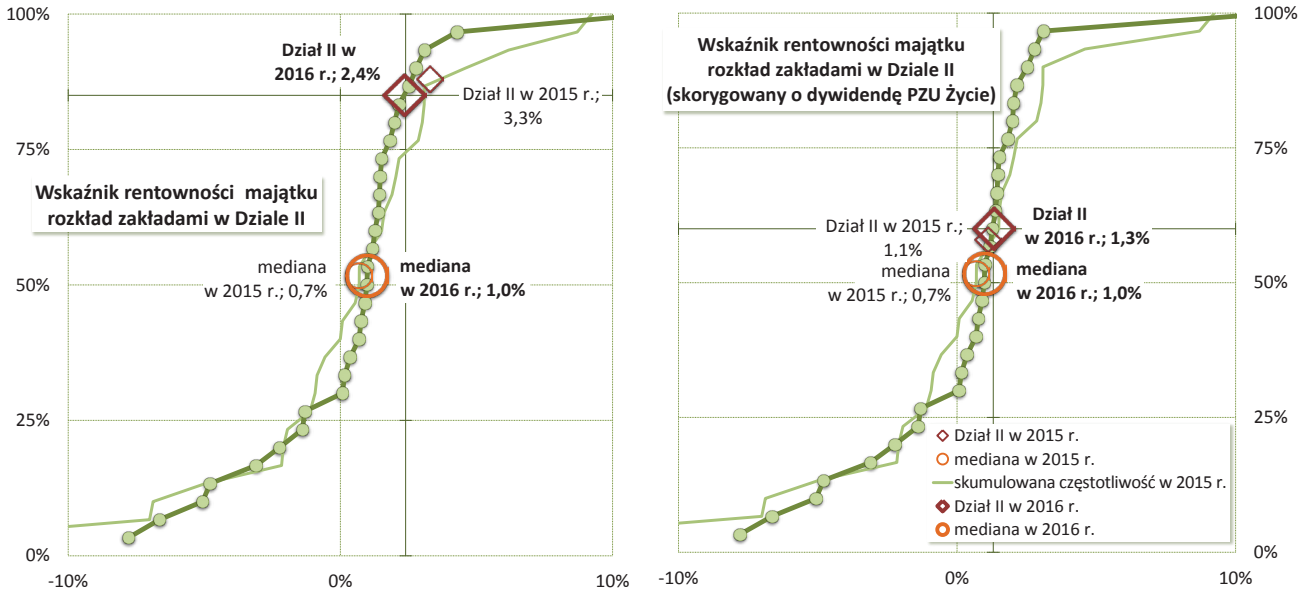

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIU.

- Wartość wskaźnika dla Działu II wynosiła 2,4% w 2016 r. w porównaniu z 3,3% w 2015 r.
- Jeśli nie uwzględniać dywidend przekazanych z PZU Życie do PZU, to powyższe wartości wynosiłyby odpowiednio 1,3% oraz 1,1% (wykres prawy powyżej odpowiedni dla benchmarku zakładów Działu II).
- Mediana wskaźnika wynosiła 1,0% w 2016 r. w porównaniu z 0,7% dla roku 2015.
- Odstęp międzykwartylowy w 2016 r. wynosił 2,7%, to 1,0 p.p. mniej niż rok wcześniej.
- Przy spadku zysku netto Działu II w 2015 r. o 24,7% względem 2015 r., aktywa wzrosły o 5,3% w tym samym okresie.

3.7.9 Podsumowanie

PODSUMOWANIE PODSTAWOWYCH FAKTÓW
Z LAT 2015-2016 W DZIALE I

- W zakresie działalności sklasyfikowanej w Dziale I sprawozdania statystyczne i finansowe do PIU i UKNF składało na koniec 2016 roku 27 zakładów ubezpieczeń.
- Niezmiennie liderem Działu I pozostaje PZU Życie. Łączna wartość aktywów segmentu wynosiła 103,2 mld PLN w 2016 r., z czego PZU Życie miało 27,0%, tj. o 0,1 p.p. mniej niż rok wcześniej. Udział rynkowy PZU Życie mierzony składką wynosił 33,7%, tj. o 4,4 p.p. więcej niż przed rokiem.
- W Dziale I koncentracja trzech największych zakładów, mierzona składką, wynosiła w 2016 r. 48,0%, a pierwszych pięciu 59,4%.
- Dynamika składek przypisanych brutto w 2016 r., w relacji do roku 2015 wynosiła 86,7%. Na ten wynik wpływ miały głównie zakłady, które ograniczyły sprzedaż ubezpieczeń z funduszem kapitałowym. Lider – PZU Życie miał dynamikę 99,6%, tj. 12,9 p.p. powyżej rynku.
- W 2016 r. składki w grupie 3 zmalały o 23% względem 2015 r. W tym samym okresie składki przypisane brutto w grupie 1 zmalały o 7%, a w grupie 5 pozostawały na poziomie roku poprzedniego.
- Łączna wartość odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto zmalała do 18,3 mld PLN w 2016 r. z 19,4 mld PLN w 2015 r., czyli z dynamiką 94,4%. Największy w tej kategorii PZU Życie był 4,7 p.p. powyżej rynku z dynamiką 99,1%. W 2016 r. odszkodowania i świadczenia wypłacone w grupie 1 zmalały o 16,8%, a w grupie 3 pozostawały na poziomie roku poprzedniego. Odszkodowania i świadczenia w grupie 5 wzrosły o 6,5%.
- Wartość wskaźnika szkodowości brutto dla całego Działu I, w 2016 r. wynosiła 77,0% wobec 70,5% rok wcześniej, czyli 6,5 p.p. więcej.
- W 2016 r. koszty akwizycji zmalały o 780 mln PLN w relacji do 2015 r., a koszty administracyjne zmalały o 53 mln PLN. Po wzroście udziału kosztów akwizycji w kosztach ogółem w roku 2014 do poziomu 74,5%, relacja ta w 2016 r. odnotowała historycznie najniższy poziom, tj. poniżej 70%. Wskaźnik kosztów akwizycji dla całego Działu I w 2016 r. wynosił 16,5%, a wskaźnik kosztów administracji 7,2%.
- Łączna wartość lokat Działu I na koniec 2016 r. wynosiła 97,8 mld PLN, tj. o 0,6 mld PLN więcej niż w 2015 r. Dynamika zmiany stanu lokat względem roku poprzedniego wynosiła zatem 100,6%.
- PZU Życie miał w 2016 r. 27,9% udział w lokatach Działu I ogółem i na koniec 2016 r. notował dynamikę zmiany stanu, liczoną względem końca 2015 r. o 0,7 p.p. poniżej rynku.
- Łączna wartość lokat typu C na koniec 2016 r. wynosiła 57,0 mld PLN, tj. o 1,5 mld PLN więcej niż rok wcześniej. Dynamika wzrostu stanu lokat typu C wynosiła 102,8%.
- Lider segmentu lokat typu C – Aviva Życie – miała dynamikę 0,1 p.p. poniżej rynku, a zgromadzone przez ten zakład aktywa stanowiły 22,4% sumy lokat Działu I typu C.
- Wartość wskaźnika rentowności działalności lokacyjnej dla Działu I wzrosła z 1,9% w 2015 roku, do 4,9% w roku 2016. Mediana wskaźnika wynosiła 3,9% w 2016 r. wobec 1,9% rok wcześniej.
- W 2016 r. wynik techniczny Działu I wynosił 3,0 mld PLN i był o 6,1% wyższy niż w 2015 r.
- Rentowność techniczna dla całego Działu I w 2016 r. wynosiła 12,8%, w porównaniu z 10,4% rok wcześniej.
- Skumulowany zysk netto Działu I w 2016 r. był o 795 mln PLN niższy niż w roku 2015 i wynosił 2,25 mld PLN.
- Zwrot z kapitałów własnych dla Działu I wynosił 18,4% w 2016 r. w porównaniu z 24,5% dla 2015 r. Zysk netto Działu I w 2016 r. zmalał o 26,1% względem roku 2015 przy spadku sumy kapitałów własnych o 1,5% w tym samym czasie.
- W 2016 r. 9 z 27 zakładów Działu I odnotowało straty netto. Wynik techniczny lidera branży – PZU Życie był o 138 mln PLN wyższy, a zysk netto o 187 mln PLN niższy niż rok wcześniej.

PODSUMOWANIE PODSTAWOWYCH FAKTÓW
Z LAT 2015-2016 W DZIALE II

- W zakresie działalności sklasyfikowanej w Dziale II sprawozdania statystyczne i finansowe do PIU i UKNF na koniec 2016 roku złożyły 34 zakłady ubezpieczeniowe.
- Niezmiennie liderem Działu II pozostaje PZU. Łączna wartość aktywów segmentu wynosiła 82,2 mld PLN w 2016 r., z czego PZU miał 45,8%, tj. o 0,8 p.p. mniej niż rok wcześniej. Udział rynkowy PZU mierzony składką wynosił 33,5% w 2016 r., tj. o 1,4 p.p. więcej niż przed rokiem.
- Koncentracja przypisu trzech największych zakładów wynosiła w 2016 r. 59,7%, a pierwszych pięciu 69,5% składki ogółem Działu II.
- Dynamika składek przypisanych brutto w 2016 r., w relacji do roku 2015 wynosiła 116,7%. Lider PZU – z dynamiką 121,9%, to jest 5,2 p.p. powyżej „średniej" sektora, miał 33,5% udział w rynku. Pośród względnie dużych zakładów Generali odnotowało dynamikę przypisu składki ponad 43,3 p.p. powyżej średniej Działu II. Nieco poniżej średniej były Allianz i Compensa.
- W 2016 r. składki przypisane brutto w ubezpieczeniach komunikacyjnych łącznie wzrosły aż o 31,3% w relacji do 2015 r., za sprawą wzrostu składek o 19,4% w grupie AC oraz o 39,1% w grupie OC. W tym samym okresie najszybciej, bo o 16,3%, spadły składki ubezpieczeń finansowych. Suma składek w grupach 8 i 9 wzrosła o 2,5%, a pozostałych osobowych zmalała o 6,0%.

- Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w Dziale II ogółem wynosiły 18,4 mld PLN w 2016 r., to o 17,3% więcej niż rok wcześniej. Wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto wzrosły we wszystkich grupach Działu II. Najmniej, bo o 3,7% wzrosły w grupie pozostałych ubezpieczeń osobowych. W grupie 3 odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto wzrosły 8,6%, a w grupie 10 dynamika wynosiła 114,3%. W grupach 8 i 9 razem wzrost wynosił 21,8%.
- Wartość wskaźnika szkodowości brutto dla Działu II w 2016 r. wynosiła 65,4% wobec 67,1% rok wcześniej, czyli o 1,7 p.p. mniej. W 2016 r. przy wzroście sumy odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto oraz zmiany stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto o 10,1% względem roku poprzedniego, składka zarobiona brutto wzrosła o 13,0%.
- Wskaźnik zatrzymania odszkodowań i świadczeń dla Działu II w 2016 r. wynosił 82,4% wobec 85,5% rok wcześniej.
- Koszty akwizycji wzrastały względem lat poprzednich: o 5,3% w 2015 r. oraz o 8,7% w ciągu 2016 r. Koszty administracyjne w 2016 r. wzrosły o 4,2% w relacji do 2015 r. Struktura kosztów zmieniła się na korzyść kosztów akwizycji, które w 2016 r. rosły relatywnie szybciej niż administracyjne i stanowiły 78,1% sumy obu kategorii kosztów. Wartość wskaźnika kosztów akwizycji dla Działu II w 2016 r. wynosiła 22,1%, a wskaźnika kosztów administracyjnych 6,2%.
- Wskaźnik zespolony dla Działu II wynosił 99,5% w 2016 r. w porównaniu z 102,9% w 2015 r. Zmalał więc o 3,4 p.p.
- Wynik techniczny Działu II za 2016 r. poprawił się w stosunku do roku poprzedniego o 127 mln PLN, tj. o 56,5% i wynosił 351 mln PLN.
- Wynik techniczny ubezpieczeń komunikacyjnych AC i OC razem w 2016 r. wzrósł o 181 mln PLN względem 2015 r., przy czym w grupie 3 odnotowano wynik dodatni 39 mln PLN, a w grupie 10 były to aż 1 093 mln PLN straty.
- Wskaźnik rentowności technicznej Działu II w 2016 r. wynosił 1,5% w porównaniu z 1,0% rok wcześniej.
- Na koniec roku 2016 dynamika zmiany stanu lokat Działu II, liczona względem ich stanu na koniec roku poprzedniego, wynosiła 101,0%, a ich łączna wartość osiągnęła 63,2 mld PLN.
- PZU jako lider pod względem zebranych aktywów posiadał aż 49,8% sumy lokat Działu II i odnotował dynamikę stanu lokat dla porównywanych okresów równą 97,3%, tj. 3,7 p.p. poniżej rynku.
- Wskaźnik rentowności działalności lokacyjnej dla całego Działu II zmalał do 4,5% w 2016 r., z 4,9% rok wcześniej. Wynik ten uwzględnia dywidendy pozyskane z PZU Życie przez PZU. Jeśli nie uwzględniać tych dywidend, to powyższa średnia rentowność wynosiła odpowiednio 3,2% dla roku 2016 oraz 2,1% rok wcześniej. Jest to wynik bardziej adekwatny dla benchmarku firm i zbliżony do mediany równej: 2,4% dla roku 2016 r. oraz 2,9% rok wcześniej.
- Skumulowany zysk netto Działu II w 2016 r. (uwzględniający dywidendę PZU Życie) zmalał o 0,6 mld PLN względem roku poprzedniego i wynosił 1,93 mld PLN. Na 34 zakłady 12 miało straty netto.
- W 2016 roku wynik techniczny lidera Działu II – PZU – wynosił 508 mln PLN i był o 129 mln PLN niższy niż rok wcześniej, a zysk netto (uwzględniając dywidendy z PZU Życie) był aż o 638 mln PLN niższy i wynosił 1,61 mld PLN w 2016 r.
- Wskaźnik zwrotu z kapitałów własnych Działu II wynosił 8,8% w 2016 r. oraz 11,8% w 2015 r. Jeśli nie liczyć dywidend pozyskanych przez PZU z PZU Życie, to rentowność kapitałów własnych wynosiłaby: 5,0% w 2016 r. oraz 4,0% rok wcześniej. Jest to wynik bardziej adekwatny dla celów porównawczych i bliski medianie równej: 4,2% w 2016 r. oraz 2,4% rok wcześniej.

4. ZESTAWIENIA TABELARYCZNE – RYNEK UBEZPIECZEŃ W LICZBACH

4.1 WYNIKI FINANSOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

4.1.1 Składka ubezpieczeniowa

Składka przypisana brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	Dział I	27 525 020	23 856 696	86,7%
2.	Dział II	27 576 861	32 182 487	116,7%
	Ogółem	**55 101 881**	**56 039 183**	**101,7%**

Składka przypisana brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	782 500	454 030	58,0%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	808 655	591 502	73,1%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	2 213 726	1 934 166	87,4%
4.	AXA ŻYCIE SA	1 266 606	1 093 947	86,4%
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	244 560	230 732	94,3%
6.	CARDIF POLSKA SA	189 732	264 253	139,3%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	590 273	487 513	82,6%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	57 827	59 981	103,7%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	1 640 244	904 503	55,1%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	1 001 204	1 178 568	117,7%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	1 381 265	984 577	71,3%
12.	INTER-ŻYCIE SA	10 286	11 838	115,1%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	17 752	20 981	118,2%
14.	METLIFE TUnŻ SA	1 913 688	1 375 880	71,9%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	1 407 543	1 356 345	96,4%
16.	OPEN LIFE SA	1 766 715	1 477 775	83,6%
17.	PKO ŻYCIE SA	1 069 557	900 597	84,2%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	9 024	27 150	300,9%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	257 293	289 157	112,4%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	225 999	248 965	110,2%
21.	PZU ŻYCIE SA	8 064 005	8 034 417	99,6%
22.	REJENT LIFE TUW	15 984	16 811	105,2%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	62 184	39 975	64,3%
24.	SKOK ŻYCIE SA	61 675	45 091	73,1%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	141 699	329 336	232,4%
26.	VIENNA LIFE SA	677 755	755 342	111,4%
27.	WARTA TUnŻ SA	1 647 269	743 262	45,1%
	Ogółem	**27 525 020**	**23 856 696**	**86,7%**

Składka przypisana brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	1 712 312	1 760 291	102,8%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	418 147	494 823	118,3%
3.	AXA SA	321 334	423 325	131,7%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	595 190	903 715	151,8%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	229 008	220 673	96,4%
6.	COMPENSA SA	1 191 875	1 193 824	100,2%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	341 077	364 329	106,8%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	4 992	11 925	238,9%
9.	CUPRUM TUW	45 482	48 348	106,3%
10.	D.A.S. SA	19 916	15 824	79,5%
11.	ERGO HESTIA SA	3 723 741	4 285 447	115,1%
12.	EULER HERMES SA	263 644	287 285	109,0%
13.	EUROPA SA	637 287	296 501	46,5%
14.	GENERALI SA	887 185	1 418 786	159,9%
15.	GOTHAER SA	598 767	619 055	103,4%
16.	INTER POLSKA SA	113 255	115 576	102,0%
17.	INTERRISK SA	815 513	870 417	106,7%
18.	KUKE SA	48 722	45 397	93,2%
19.	LINK4 SA	493 185	729 270	147,9%
20.	MEDICUM TUW	0	465	X
21.	PARTNER SA	2 081	671	32,2%
22.	PKO TU SA	0	365 676	X
23.	POCZTOWE TUW	82 520	97 035	117,6%
24.	POLSKI GAZ TUW	0	20	X
25.	PTR SA	429 108	263 190	61,3%
26.	PZU SA	8 858 036	10 797 181	121,9%
27.	PZUW TUW	0	137 752	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	41 685	48 923	117,4%
29.	SKOK TUW	195 608	179 558	91,8%
30.	TUW TUW	489 474	666 716	136,2%
31.	TUZ TUW	397 934	257 914	64,8%
32.	UNIQA SA	1 008 318	1 112 731	110,4%
33.	WARTA SA	3 588 585	4 119 309	114,8%
34.	ZDROWIE SA	22 882	30 535	133,4%
	Ogółem	**27 576 861**	**32 182 487**	**116,7%**

Składka przypisana brutto w tys. zł wg grup ryzyka w Dziale I

Lp.	Wyszczególnienie	Składka przypisana brutto		Dynamika	Udział w składce przypisanej brutto ogółem	
		2015	2016	16/15	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7
1.	Grupa I Ubezpieczenia na życie	8 432 578	7 814 940	92,7%	30,6%	32,8%
2.	Grupa II Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	117 259	125 994	107,4%	0,4%	0,5%
3.	Grupa III Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	13 411 585	10 325 116	77,0%	48,7%	43,3%
4.	Grupa IV Ubezpieczenia rentowe	131 151	137 886	105,1%	0,5%	0,6%
5.	Grupa V Ubezpieczenia wypadkowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	5 412 214	5 429 259	100,3%	19,7%	22,7%
6.	Reasekuracja czynna	20 231	23 500	116,2%	0,1%	0,1%
	Ogółem	**27 525 020**	**23 856 696**	**86,7%**	**100,0%**	**100,0%**

Składka przypisana brutto w tys. zł wg grup ryzyka w Dziale II

Lp.	Wyszczególnienie	Składka przypisana brutto		Dynamika	Udział w składce przypisanej brutto ogółem	
		2015	2016	16/15	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7
1.	Grupa I Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej	1 530 420	1 394 872	91,1%	5,6%	4,3%
2.	Grupa II Ubezpieczenie choroby	611 159	617 695	101,1%	2,2%	1,9%
3.	Grupa III Ubezpieczenie casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych	5 499 226	6 566 130	119,4%	19,9%	20,4%
4.	Grupa IV Ubezpieczenie casco pojazdów szynowych	27 619	27 389	99,2%	0,1%	0,1%
5.	Grupa V Ubezpieczenie casco statków powietrznych	27 079	17 628	65,1%	0,1%	0,1%
6.	Grupa VI Ubezpieczenie żeglugi morskiej i śródlądowej	82 199	68 312	83,1%	0,3%	0,2%
7.	Grupa VII Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie	116 017	120 128	103,5%	0,4%	0,4%
8.	Grupa VIII Ubezpieczenie szkód spowodowanych żywiołami nieujęte w grupach 3-7	2 921 097	2 973 852	101,8%	10,6%	9,2%
9.	Grupa IX Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych, nieujętych w grupach 3-8	2 468 838	2 552 414	103,4%	9,0%	7,9%
10.	Grupa X Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych	8 380 674	11 654 651	139,1%	30,4%	36,2%
11.	Grupa XI Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów powietrznych	24 633	24 327	98,8%	0,1%	0,1%
12.	Grupa XII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	23 380	23 007	98,4%	0,1%	0,1%
13.	Grupa XIII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nieujętej w grupach 10-12	2 009 120	1 859 544	92,6%	7,3%	5,8%
14.	Grupa XIV Ubezpieczenie kredytu	395 908	414 362	104,7%	1,4%	1,3%
15.	Grupa XV Gwarancja ubezpieczeniowa	356 747	336 297	94,3%	1,3%	1,0%
16.	Grupa XVI Ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	855 016	667 476	78,1%	3,1%	2,1%
17.	Grupa XVII Ubezpieczenie ochrony prawnej	176 353	74 563	42,3%	0,6%	0,2%
18.	Grupa XVIII Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania	642 066	839 945	130,8%	2,3%	2,6%
19.	Grupa XIX Reasekuracja czynna	1 429 311	1 949 897	136,4%	5,2%	6,1%
	Ogółem	**27 576 861**	**32 182 487**	**116,7%**	**100,0%**	**100,0%**

Składka zarobiona na udziale własnym w tys. zł

Lp.	Dział	Składka		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	Dział I	27 232 483	23 670 150	86,9%
2.	Dział II	21 769 202	23 945 649	110,0%
	Ogółem	**49 001 685**	**47 615 799**	**97,2%**

Składka zarobiona na udziale własnym w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Składka		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	AEGON SA	782 639	451 149	57,6%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	799 026	578 053	72,3%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	2 205 941	1 922 503	87,2%
4.	AXA ŻYCIE SA	1 260 201	1 086 144	86,2%
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	240 513	226 023	94,0%
6.	CARDIF POLSKA SA	192 134	269 782	140,4%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	574 823	471 758	82,1%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	56 211	58 366	103,8%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	1 620 803	883 242	54,5%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	1 011 851	1 164 485	115,1%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	1 325 905	915 518	69,0%
12.	INTER-ŻYCIE SA	9 574	10 603	110,8%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	14 592	18 101	124,0%
14.	METLIFE TUnŻ SA	1 746 299	1 333 962	76,4%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	1 399 724	1 342 428	95,9%
16.	OPEN LIFE SA	1 767 639	1 477 233	83,6%
17.	PKO ŻYCIE SA	1 090 649	958 118	87,8%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	8 931	27 111	303,6%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	246 498	276 643	112,2%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	219 525	240 815	109,7%
21.	PZU ŻYCIE SA	8 066 907	8 035 733	99,6%
22.	REJENT LIFE TUW	15 983	16 820	105,2%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	62 513	40 499	64,8%
24.	SKOK ŻYCIE SA	76 419	61 965	81,1%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	127 486	316 994	248,7%
26.	VIENNA LIFE SA	676 613	753 778	111,4%
27.	WARTA TUnŻ SA	1 633 087	732 325	44,8%
	Ogółem	**27 232 483**	**23 670 150**	**86,9%**

Składka zarobiona na udziale własnym w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Składka		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	1 449 242	1 510 345	104,2%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	309 526	373 411	120,6%
3.	AXA SA	212 359	221 152	104,1%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	417 688	612 207	146,6%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	178 769	181 651	101,6%
6.	COMPENSA SA	949 716	888 460	93,6%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	179 082	176 662	98,6%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	1 558	6 764	434,0%
9.	CUPRUM TUW	45 352	46 074	101,6%
10.	D.A.S. SA	7 182	7 238	100,8%
11.	ERGO HESTIA SA	3 112 704	3 188 068	102,4%
12.	EULER HERMES SA	55 372	53 588	96,8%
13.	EUROPA SA	507 076	524 085	103,4%
14.	GENERALI SA	423 207	800 517	189,2%
15.	GOTHAER SA	188 370	359 417	190,8%
16.	INTER POLSKA SA	83 027	85 517	103,0%
17.	INTERRISK SA	630 221	587 917	93,3%
18.	KUKE SA	25 954	22 219	85,6%
19.	LINK4 SA	369 315	264 114	71,5%
20.	MEDICUM TUW	0	126	X
21.	PARTNER SA	2 242	270	12,0%
22.	PKO TU SA	0	8 478	X
23.	POCZTOWE TUW	47 883	64 362	134,4%
24.	POLSKI GAZ TUW	0	0	X
25.	PTR SA	300 808	231 598	77,0%
26.	PZU SA	7 897 960	9 213 682	116,7%
27.	PZUW TUW	0	553	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	40 938	46 113	112,6%
29.	SKOK TUW	153 137	157 294	102,7%
30.	TUW TUW	390 593	244 834	62,7%
31.	TUZ TUW	176 931	145 859	82,4%
32.	UNIQA SA	573 851	562 111	98,0%
33.	WARTA SA	3 012 605	3 333 316	110,6%
34.	ZDROWIE SA	26 532	27 647	104,2%
	Ogółem	**21 769 202**	**23 945 649**	**110,0%**

4.1.2 Odszkodowania i świadczenia

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Odszkodowania i świadczenia brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	Dział I	19 364 568	18 284 273	94,4%
2.	Dział II	15 678 822	18 393 065	117,3%
	Ogółem	**35 043 390**	**36 677 338**	**104,7%**

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	AEGON SA	1 391 312	714 964	51,4%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	482 364	553 790	114,8%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	1 520 508	1 409 753	92,7%
4.	AXA ŻYCIE SA	603 743	745 718	123,5%
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	195 077	123 091	63,1%
6.	CARDIF POLSKA SA	40 746	32 843	80,6%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	570 854	285 955	50,1%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	16 904	19 544	115,6%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	280 239	520 235	185,6%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	907 823	792 683	87,3%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	402 435	622 693	154,7%
12.	INTER-ŻYCIE SA	6 669	9 090	136,3%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	6 226	5 998	96,3%
14.	METLIFE TUnŻ SA	1 104 453	1 131 795	102,5%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	1 455 473	998 235	68,6%
16.	OPEN LIFE SA	731 373	1 513 546	206,9%
17.	PKO ŻYCIE SA	838 256	551 237	65,8%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	3 229	11 402	353,1%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	208 628	234 090	112,2%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	69 060	80 543	116,6%
21.	PZU ŻYCIE SA	6 257 116	6 201 314	99,1%
22.	REJENT LIFE TUW	7 701	8 363	108,6%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	16 216	16 461	101,5%
24.	SKOK ŻYCIE SA	28 547	22 886	80,2%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	159 221	170 320	107,0%
26.	VIENNA LIFE SA	237 302	331 465	139,7%
27.	WARTA TUnŻ SA	1 823 093	1 176 259	64,5%
	Ogółem	**19 364 568**	**18 284 273**	**94,4%**

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	1 056 069	1 063 048	100,7%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	178 709	211 597	118,4%
3.	AXA SA	108 619	147 299	135,6%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	257 551	376 004	146,0%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	18 721	17 103	91,4%
6.	COMPENSA SA	943 727	859 804	91,1%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	154 723	299 479	193,6%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	181	810	447,7%
9.	CUPRUM TUW	5 994	17 203	287,0%
10.	D.A.S. SA	5 104	5 900	115,6%
11.	ERGO HESTIA SA	2 125 291	2 401 464	113,0%
12.	EULER HERMES SA	130 766	129 930	99,4%
13.	EUROPA SA	62 633	66 256	105,8%
14.	GENERALI SA	454 759	825 200	181,5%
15.	GOTHAER SA	388 109	433 330	111,7%
16.	INTER POLSKA SA	37 891	38 327	101,1%
17.	INTERRISK SA	579 970	581 632	100,3%
18.	KUKE SA	16 674	19 213	115,2%
19.	LINK4 SA	275 438	337 457	122,5%
20.	MEDICUM TUW	0	0	X
21.	PARTNER SA	3 811	2 447	64,2%
22.	PKO TU SA	0	2 034	X
23.	POCZTOWE TUW	43 131	47 935	111,1%
24.	POLSKI GAZ TUW	0	0	X
25.	PTR SA	180 636	206 664	114,4%
26.	PZU SA	5 135 220	6 393 045	124,5%
27.	PZUW TUW	0	1 044	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	24 262	25 689	105,9%
29.	SKOK TUW	24 531	25 598	104,4%
30.	TUW TUW	311 748	397 754	127,6%
31.	TUZ TUW	160 576	244 340	152,2%
32.	UNIQA SA	684 915	706 930	103,2%
33.	WARTA SA	2 288 746	2 488 850	108,7%
34.	ZDROWIE SA	20 316	19 680	96,9%
	Ogółem	**15 678 822**	**18 393 065**	**117,3%**

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł wg grup ryzyka w Dziale I

Lp.	Wyszczególnienie	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Dynamika	Udział w odszkodowaniach i świadczeniach brutto ogółem	
		2015	2016	16/15	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7
1.	Grupa I Ubezpieczenia na życie	7 489 848	6 229 238	83,2%	38,7%	34,1%
2.	Grupa II Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci	119 265	121 304	101,7%	0,6%	0,7%
3.	Grupa III Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	9 562 409	9 599 759	100,4%	49,4%	52,5%
4.	Grupa IV Ubezpieczenia rentowe	79 491	83 391	104,9%	0,4%	0,4%
5.	Grupa V Ubezpieczenia wypadkowe, jeśli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4	2 105 047	2 241 375	106,5%	10,9%	12,2%
6.	Reasekuracja czynna	8 508	9 207	108,2%	0,0%	0,1%
	Ogółem	**19 364 568**	**18 284 273**	**94,4%**	**100,0%**	**100,0%**

Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w tys. zł wg grup ryzyka w Dziale II

Lp.	Wyszczególnienie	Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		Dynamika	Udział w odszkodowaniach i świadczeniach brutto ogółem	
		2015	2016	16/15	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7
1.	Grupa I Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej	288 587	292 769	101,4%	1,8%	1,6%
2.	Grupa II Ubezpieczenie choroby	165 669	178 520	107,8%	1,1%	1,0%
3.	Grupa III Ubezpieczenie casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych	3 867 692	4 199 993	108,6%	24,7%	22,8%
4.	Grupa IV Ubezpieczenie casco pojazdów szynowych	23 223	27 249	117,3%	0,1%	0,1%
5.	Grupa V Ubezpieczenie casco statków powietrznych	15 163	9 155	60,4%	0,1%	0,1%
6.	Grupa VI Ubezpieczenie żeglugi morskiej i śródlądowej	81 603	111 357	136,5%	0,5%	0,6%
7.	Grupa VII Ubezpieczenie przedmiotów w transporcie	45 309	45 779	101,0%	0,3%	0,3%
8.	Grupa VIII Ubezpieczenie szkód spowodowanych żywiołami nieujęte w grupach 3-7	1 355 577	1 307 777	96,5%	8,6%	7,1%
9.	Grupa IX Ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych, nieujętych w grupach 3-8	975 352	1 531 914	157,1%	6,2%	8,3%
10.	Grupa X Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych	6 982 610	7 979 916	114,3%	44,5%	43,4%
11.	Grupa XI Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów powietrznych	13 867	7 957	57,4%	0,1%	0,0%
12.	Grupa XII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową	10 265	8 179	79,7%	0,1%	0,0%
13.	Grupa XIII Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nieujętej w grupach 10-12	768 573	874 022	113,7%	4,9%	4,8%
14.	Grupa XIV Ubezpieczenie kredytu	166 348	187 902	113,0%	1,1%	1,0%
15.	Grupa XV Gwarancja ubezpieczeniowa	118 283	85 805	72,5%	0,8%	0,5%
16.	Grupa XVI Ubezpieczenie różnych ryzyk finansowych	148 572	231 585	155,9%	0,9%	1,3%
17.	Grupa XVII Ubezpieczenie ochrony prawnej	9 581	12 111	126,4%	0,1%	0,1%
18.	Grupa XVIII Ubezpieczenie świadczenia pomocy na korzyść osób które, popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania	303 584	392 217	129,2%	1,9%	2,1%
19.	Grupa XIX Reasekuracja czynna	338 963	908 858	268,1%	2,2%	4,9%
	Ogółem	**15 678 822**	**18 393 065**	**117,3%**	**100,0%**	**100,0%**

Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym w tys. zł

Lp.	Dział	Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	Dział I	19 214 481	18 160 817	94.5%
2.	Dział II	13 399 132	15 160 174	113.1%
	Ogółem	**32 613 613**	**33 320 990**	**102.2%**

Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	AEGON SA	1 391 107	714 669	51,4%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	470 325	544 966	115,9%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	1 516 921	1 400 068	92,3%
4.	AXA ŻYCIE SA	600 460	742 993	123,7%
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	193 842	121 150	62,5%
6.	CARDIF POLSKA SA	40 521	32 721	80,8%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	562 550	280 682	49,9%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	16 747	19 240	114,9%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	269 364	512 793	190,4%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	907 820	792 432	87,3%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	363 330	582 985	160,5%
12.	INTER-ŻYCIE SA	6 289	7 830	124,5%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	5 015	5 057	100,8%
14.	METLIFE TUnŻ SA	1 083 195	1 104 997	102,0%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	1 450 343	994 918	68,6%
16.	OPEN LIFE SA	731 366	1 513 546	206,9%
17.	PKO ŻYCIE SA	837 678	550 374	65,7%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	3 229	11 402	353,1%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	205 295	230 063	112,1%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	68 173	75 885	111,3%
21.	PZU ŻYCIE SA	6 256 993	6 201 267	99,1%
22.	REJENT LIFE TUW	7 701	8 363	108,6%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	16 036	16 437	102,5%
24.	SKOK ŻYCIE SA	28 491	22 823	80,1%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	157 573	169 598	107,6%
26.	VIENNA LIFE SA	235 981	330 957	140,2%
27.	WARTA TUnŻ SA	1 788 136	1 172 600	65,6%
	Ogółem	**19 214 481**	**18 160 817**	**94,5%**

Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Odszkodowania i świadczenia na udziale własnym		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	912 825	935 646	102,5%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	172 308	205 935	119,5%
3.	AXA SA	58 455	68 680	117,5%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	210 453	315 215	149,8%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	18 538	16 195	87,4%
6.	COMPENSA SA	711 585	642 193	90,2%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	100 250	100 380	100,1%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	15	259	1749,0%
9.	CUPRUM TUW	5 994	13 353	222,8%
10.	D.A.S. SA	2 046	2 374	116,0%
11.	ERGO HESTIA SA	1 898 794	1 998 488	105,3%
12.	EULER HERMES SA	43 493	32 001	73,6%
13.	EUROPA SA	58 619	62 575	106,7%
14.	GENERALI SA	210 004	735 874	350,4%
15.	GOTHAER SA	211 819	222 944	105,3%
16.	INTER POLSKA SA	31 357	33 347	106,3%
17.	INTERRISK SA	396 582	403 315	101,7%
18.	KUKE SA	10 637	12 246	115,1%
19.	LINK4 SA	256 449	202 551	79,0%
20.	MEDICUM TUW	0	0	X
21.	PARTNER SA	3 727	1 807	48,5%
22.	PKO TU SA	0	1 996	X
23.	POCZTOWE TUW	27 734	27 012	97,4%
24.	POLSKI GAZ TUW	0	0	X
25.	PTR SA	153 453	179 326	116,9%
26.	PZU SA	5 060 585	6 110 245	120,7%
27.	PZUW TUW	0	250	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	23 608	25 765	109,1%
29.	SKOK TUW	24 239	25 606	105,6%
30.	TUW TUW	278 450	220 631	79,2%
31.	TUZ TUW	79 722	87 147	109,3%
32.	UNIQA SA	403 445	379 041	94,0%
33.	WARTA SA	2 013 628	2 078 096	103,2%
34.	ZDROWIE SA	20 316	19 680	96,9%
	Ogółem	**13 399 132**	**15 160 174**	**113,1%**

4.1.3 Techniczny wynik ubezpieczeń

Techniczny wynik ubezpieczeń w tys. zł

Lp.	Dział	Techniczny wynik ubezpieczeń		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	Dział I	2 844 714	3 018 098	106,1%
2.	Dział II	224 207	350 974	156,5%
	Ogółem	**3 068 920**	**3 369 072**	**109,8%**

Techniczny wynik ubezpieczeń w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Techniczny wynik ubezpieczeń		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	AEGON SA	-54 901	-514	0,9%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	66 258	52 751	79,6%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	536 616	569 144	106,1%
4.	AXA ŻYCIE SA	19 619	-20 864	X
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	36 378	51 824	142,5%
6.	CARDIF POLSKA SA	4 716	13 255	281,1%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	12 484	-12 078	X
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	4 699	5 901	125,6%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	29 792	28 227	94,7%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	39 894	28 371	71,1%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	51 357	108 016	210,3%
12.	INTER-ŻYCIE SA	116	-2 377	X
13.	MACIF ŻYCIE TUW	-1 318	-1 410	107,0%
14.	METLIFE TUnŻ SA	126 665	148 038	116,9%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	120 213	181 830	151,3%
16.	OPEN LIFE SA	30 511	-1 630	X
17.	PKO ŻYCIE SA	-19 117	14 111	X
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	-6 098	-4 131	67,7%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	7 547	9 621	127,5%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	9 253	25 735	278,1%
21.	PZU ŻYCIE SA	1 779 336	1 917 440	107,8%
22.	REJENT LIFE TUW	244	483	197,7%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	-1 401	-487	34,8%
24.	SKOK ŻYCIE SA	6 285	61	1,0%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	6 873	7 308	106,3%
26.	VIENNA LIFE SA	-2 791	-139 824	X
27.	WARTA TUnŻ SA	41 481	39 296	94,7%
	Ogółem	**2 844 714**	**3 018 098**	**106,1%**

Techniczny wynik ubezpieczeń w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Techniczny wynik ubezpieczeń		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	-87 779	16 101	X
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	24 266	14 449	59,5%
3.	AXA SA	-5 157	10 229	X
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	-10 958	-66 800	609,6%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	43 556	80 366	184,5%
6.	COMPENSA SA	-19 449	-27 545	141,6%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	-10 950	-3 400	31,1%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	-6 829	-6 778	99,3%
9.	CUPRUM TUW	1 947	762	39,1%
10.	D.A.S. SA	551	-1 161	X
11.	ERGO HESTIA SA	-95 987	36 220	X
12.	EULER HERMES SA	3 994	4 272	107,0%
13.	EUROPA SA	60 031	75 975	126,6%
14.	GENERALI SA	-135 371	-217 305	160,5%
15.	GOTHAER SA	-69 594	-78 345	112,6%
16.	INTER POLSKA SA	129	-1 853	X
17.	INTERRISK SA	4 953	-703	X
18.	KUKE SA	2 403	-1 297	X
19.	LINK4 SA	-53 667	-29 328	54,6%
20.	MEDICUM TUW	0	-1 039	X
21.	PARTNER SA	-3 968	-2 180	54,9%
22.	PKO TU SA	0	-9 563	X
23.	POCZTOWE TUW	-2 573	1 009	X
24.	POLSKI GAZ TUW	0	-759	X
25.	PTR SA	9 200	-4 494	X
26.	PZU SA	636 334	507 673	79,8%
27.	PZUW TUW	-8	-893	11515,9%
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	-3 972	-402	10,1%
29.	SKOK TUW	11 510	16 221	140,9%
30.	TUW TUW	-75 437	-11 638	15,4%
31.	TUZ TUW	-77 145	-38 569	50,0%
32.	UNIQA SA	-23 012	-32 068	139,3%
33.	WARTA SA	108 481	123 990	114,3%
34.	ZDROWIE SA	-1 294	-171	13,2%
	Ogółem	**224 207**	**350 974**	**156,5%**

4.1.4 Koszty działalności ubezpieczeniowej

Koszty działalności ubezpieczeniowej w tys. zł

Lp.	Dział	Koszty działalności ub.		Dynamika	Koszty akwizycji		Dynamika	Koszty administracji		Dynamika	Otrzymane prowizje		Dynamika
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016	16/15
1.	Dział I	6 248 327	5 423 387	86,8%	4 715 353	3 934 922	83,4%	1 763 729	1 710 341	97,0%	230 755	221 877	96,2%
2.	Dział II	7 711 548	7 949 467	103,1%	6 539 109	7 110 646	108,7%	1 910 396	1 991 713	104,3%	737 956	1 152 892	156,2%
	Ogółem	**13 959 875**	**13 372 854**	**95,8%**	**11 254 462**	**11 045 569**	**98,1%**	**3 674 125**	**3 702 054**	**100,8%**	**968 712**	**1 374 769**	**141,9%**

Koszty działalności ubezpieczeniowej w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Koszty działalności ub.		Dynamika	Koszty akwizycji		Dynamika	Koszty administracji		Dynamika	Otrzymane prowizje		Dynamika
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016	16/15
1.	AEGON SA	272 884	175 067	64,2%	210 409	115 067	54,7%	62 483	60 005	96,0%	9	6	66,5%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	159 488	174 453	109,4%	130 783	145 046	110,9%	30 852	31 242	101,3%	2 147	1 835	85,5%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	375 855	353 983	94,2%	279 573	253 545	90,7%	97 155	99 285	102,2%	873	-1 153	X
4.	AXA ŻYCIE SA	343 188	363 058	105,8%	263 203	278 101	105,7%	81 486	86 560	106,2%	1 501	1 602	106,8%
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	50 340	60 532	120,2%	37 391	44 975	120,3%	12 949	15 557	120,1%	0	0	X
6.	CARDIF POLSKA SA	150 221	216 503	144,1%	133 806	199 008	148,7%	16 421	17 512	106,6%	6	17	298,0%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	221 075	121 327	54,9%	180 416	81 546	45,2%	47 624	45 972	96,5%	6 965	6 192	88,9%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	29 436	29 606	100,6%	22 495	20 862	92,7%	7 004	8 743	124,8%	62	0	0,0%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	268 003	263 292	98,2%	242 752	241 217	99,4%	25 657	24 756	96,5%	406	2 682	660,7%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	332 167	218 737	65,9%	302 538	189 304	62,6%	29 770	29 350	98,6%	142	-84	X
11.	GENERALI ŻYCIE SA	401 189	254 638	63,5%	350 034	205 598	58,7%	64 605	63 481	98,3%	13 450	14 441	107,4%
12.	INTER-ŻYCIE SA	3 689	4 967	134,6%	2 706	3 367	124,4%	1 313	1 623	123,6%	329	23	6,9%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	10 989	12 250	111,5%	7 244	8 327	115,0%	4 249	4 955	116,6%	503	1 032	205,2%
14.	METLIFE TUnŻ SA	871 907	614 344	70,5%	875 912	628 879	71,8%	181 399	164 392	90,6%	185 403	178 927	96,5%
15.	NATIONALE NE-DERLANDEN SA	361 753	348 090	96,2%	181 110	214 006	118,2%	181 092	134 444	74,2%	449	360	80,3%
16.	OPEN LIFE SA	215 550	203 061	94,2%	186 323	179 886	96,5%	29 226	23 175	79,3%	0	0	X
17.	PKO ŻYCIE SA	418 696	328 234	78,4%	389 539	301 256	77,3%	29 483	27 333	92,7%	325	356	109,5%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	9 909	14 901	150,4%	3 316	7 738	233,4%	6 646	7 191	108,2%	52	28	54,2%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	31 753	34 841	109,7%	9 814	12 058	122,9%	28 387	29 924	105,4%	6 449	7 141	110,7%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	95 457	89 674	93,9%	39 497	33 752	85,5%	56 546	57 108	101,0%	586	1 186	202,4%
21.	PZU ŻYCIE SA	1 135 489	1 095 710	96,5%	489 033	440 514	90,1%	646 235	655 238	101,4%	-222	42	X
22.	REJENT LIFE TUW	1 345	1 248	92,8%	347	311	89,8%	998	936	93,8%	0	0	X
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	47 034	23 594	50,2%	41 251	17 347	42,1%	5 813	6 309	108,5%	30	63	212,3%
24.	SKOK ŻYCIE SA	49 860	41 665	83,6%	34 268	27 218	79,4%	15 592	14 447	92,7%	0	0	X
25.	UNIQA ŻYCIE SA	52 123	58 074	111,4%	47 548	51 359	108,0%	7 933	9 613	121,2%	3 357	2 898	86,3%
26.	VIENNA LIFE SA	153 990	134 222	87,2%	94 127	74 641	79,3%	60 000	60 002	100,0%	137	421	308,2%
27.	WARTA TUnŻ SA	184 938	187 317	101,3%	159 921	159 993	100,0%	32 813	31 185	95,0%	7 796	3 862	49,5%
	Ogółem	**6 248 327**	**5 423 387**	**86,8%**	**4 715 353**	**3 934 922**	**83,4%**	**1 763 729**	**1 710 341**	**97,0%**	**230 755**	**221 877**	**96,2%**

Koszty działalności ubezpieczeniowej w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Koszty działalności ub.		Dynamika	Koszty akwizycji		Dynamika	Koszty administracji		Dynamika	Otrzymane prowizje		Dynamika
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	493 854	497 239	100,7%	502 425	504 026	100,3%	43 899	47 233	107,6%	52 470	54 019	103,0%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	109 218	131 865	120,7%	80 146	103 841	129,6%	35 022	36 028	102,9%	5 950	8 004	134,5%
3.	AXA SA	137 122	120 551	87,9%	126 758	112 014	88,4%	31 192	38 057	122,0%	20 828	29 520	141,7%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	183 889	264 683	143,9%	146 451	205 771	140,5%	74 213	116 984	157,6%	36 775	58 071	157,9%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	115 118	85 704	74,4%	105 432	87 530	83,0%	17 494	17 945	102,6%	7 808	19 772	253,2%
6.	COMPENSA SA	304 382	289 718	95,2%	301 829	287 062	95,1%	54 383	43 883	80,7%	51 830	41 227	79,5%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	76 343	68 639	89,9%	75 842	87 040	114,8%	26 964	24 369	90,4%	26 462	42 769	161,6%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	8 337	13 013	156,1%	909	3 694	406,6%	7 474	9 562	127,9%	46	243	530,0%
9.	CUPRUM TUW	4 404	4 831	109,7%	1 077	1 335	123,9%	3 328	3 496	105,1%	0	0	X
10.	D.A.S. SA	4 982	6 468	129,8%	8 068	9 906	122,8%	4 365	6 164	141,2%	7 450	9 602	128,9%
11.	ERGO HESTIA SA	1 066 428	1 083 081	101,6%	1 009 089	1 115 041	110,5%	157 342	154 372	98,1%	100 003	186 331	186,3%
12.	EULER HERMES SA	11 681	26 703	228,6%	36 089	40 042	111,0%	28 371	35 792	126,2%	52 780	49 132	93,1%
13.	EUROPA SA	365 019	352 315	96,5%	325 708	311 496	95,6%	41 794	43 322	103,7%	2 483	2 503	100,8%
14.	GENERALI SA	204 043	213 672	104,7%	156 181	218 502	139,9%	137 723	164 659	119,6%	89 861	169 489	188,6%
15.	GOTHAER SA	168 042	179 371	106,7%	140 518	150 054	106,8%	52 673	54 595	103,6%	25 149	25 278	100,5%
16.	INTER POLSKA SA	43 148	44 689	103,6%	37 975	38 631	101,7%	18 052	18 502	102,5%	12 878	12 443	96,6%
17.	INTERRISK SA	282 098	203 900	72,3%	271 812	252 925	93,1%	47 371	46 926	99,1%	37 084	95 951	258,7%
18.	KUKE SA	10 841	15 351	141,6%	8 692	8 858	101,9%	11 279	12 323	109,3%	9 131	5 830	63,9%
19.	LINK4 SA	136 321	89 686	65,8%	109 649	129 224	117,9%	39 391	31 297	79,5%	12 719	70 834	556,9%
20.	MEDICUM TUW	0	1 140	X	0	32	X	0	1 139	X	0	32	X
21.	PARTNER SA	4 057	1 123	27,7%	2 988	158	5,3%	1 128	1 027	91,1%	59	62	106,2%
22.	PKO TU SA	0	15 211	X	0	27 677	X	0	13 165	X	0	25 631	X
23.	POCZTOWE TUW	31 341	34 028	108,6%	21 164	25 095	118,6%	13 374	15 052	112,5%	3 197	6 119	191,4%
24.	POLSKI GAZ TUW	0	757	X	0	48	X	0	708	X	0	0	X
25.	PTR SA	89 476	64 474	72,1%	87 122	55 784	64,0%	13 414	15 514	115,7%	11 061	6 824	61,7%
26.	PZU SA	2 325 217	2 590 718	111,4%	1 572 331	1 866 601	118,7%	753 737	729 695	96,8%	850	5 578	656,1%
27.	PZUW TUW	8	1 411	X	0	1 153	X	8	3 403	X	0	3 145	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	20 381	22 294	109,4%	10 322	10 424	101,0%	10 686	11 873	111,1%	627	4	0,6%
29.	SKOK TUW	117 901	119 031	101,0%	95 721	95 548	99,8%	22 760	23 488	103,2%	580	5	0,9%
30.	TUW TUW	105 362	76 181	72,3%	90 569	102 791	113,5%	38 571	38 912	100,9%	23 778	65 522	275,6%
31.	TUZ TUW	118 500	95 725	80,8%	113 266	95 118	84,0%	8 053	9 564	118,8%	2 818	8 957	317,8%
32.	UNIQA SA	185 191	184 669	99,7%	260 702	263 875	101,2%	35 608	45 388	127,5%	111 119	124 594	112,1%
33.	WARTA SA	982 225	1 044 034	106,3%	836 208	894 970	107,0%	178 176	174 464	97,9%	32 159	25 401	79,0%
34.	ZDROWIE SA	6 619	7 194	108,7%	4 067	4 383	107,8%	2 552	2 811	110,2%	0	0	X
	Ogółem	**7 711 548**	**7 949 467**	**103,1%**	**6 539 109**	**7 110 646**	**108,7%**	**1 910 396**	**1 991 713**	**104,3%**	**737 956**	**1 152 892**	**156,2%**

Koszty akwizycji i koszty administracyjne oraz ich udział w składce przypisanej brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Koszty akwizycji		Udział w składce przypisanej brutto		Koszty administracyjne		Udział w składce przypisanej brutto	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
1.	Dział I	4 715 353	3 934 922	17,1%	16,5%	1 763 729	1 710 341	6,4%	7,2%
2.	Dział II	6 539 109	7 110 646	23,7%	22,1%	1 910 396	1 991 713	6,9%	6,2%
	Ogółem	**11 254 462**	**11 045 569**	**20,4%**	**19,7%**	**3 674 125**	**3 702 054**	**6,7%**	**6,6%**

Koszty akwizycji i koszty administracyjne oraz ich udział w składce przypisanej brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Koszty akwizycji		Udział w składce przypisanej brutto		Koszty administracyjne		Udział w składce przypisanej brutto	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
1.	AEGON SA	210 409	115 067	26,9%	25,3%	62 483	60 005	8,0%	13,2%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	130 783	145 046	16,2%	24,5%	30 852	31 242	3,8%	5,3%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	279 573	253 545	12,6%	13,1%	97 155	99 285	4,4%	5,1%
4.	AXA ŻYCIE SA	263 203	278 101	20,8%	25,4%	81 486	86 560	6,4%	7,9%
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	37 391	44 975	15,3%	19,5%	12 949	15 557	5,3%	6,7%
6.	CARDIF POLSKA SA	133 806	199 008	70,5%	75,3%	16 421	17 512	8,7%	6,6%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	180 416	81 546	30,6%	16,7%	47 624	45 972	8,1%	9,4%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	22 495	20 862	38,9%	34,8%	7 004	8 743	12,1%	14,6%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	242 752	241 217	14,8%	26,7%	25 657	24 756	1,6%	2,7%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	302 538	189 304	30,2%	16,1%	29 770	29 350	3,0%	2,5%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	350 034	205 598	25,3%	20,9%	64 605	63 481	4,7%	6,4%
12.	INTER-ŻYCIE SA	2 706	3 367	26,3%	28,4%	1 313	1 623	12,8%	13,7%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	7 244	8 327	40,8%	39,7%	4 249	4 955	23,9%	23,6%
14.	METLIFE TUnŻ SA	875 912	628 879	45,8%	45,7%	181 399	164 392	9,5%	11,9%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	181 110	214 006	12,9%	15,8%	181 092	134 444	12,9%	9,9%
16.	OPEN LIFE SA	186 323	179 886	10,5%	12,2%	29 226	23 175	1,7%	1,6%
17.	PKO ŻYCIE SA	389 539	301 256	36,4%	33,5%	29 483	27 333	2,8%	3,0%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	3 316	7 738	36,7%	28,5%	6 646	7 191	73,6%	26,5%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	9 814	12 058	3,8%	4,2%	28 387	29 924	11,0%	10,3%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	39 497	33 752	17,5%	13,6%	56 546	57 108	25,0%	22,9%
21.	PZU ŻYCIE SA	489 033	440 514	6,1%	5,5%	646 235	655 238	8,0%	8,2%
22.	REJENT LIFE TUW	347	311	2,2%	1,9%	998	936	6,2%	5,6%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	41 251	17 347	66,3%	43,4%	5 813	6 309	9,3%	15,8%
24.	SKOK ŻYCIE SA	34 268	27 218	55,6%	60,4%	15 592	14 447	25,3%	32,0%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	47 548	51 359	33,6%	15,6%	7 933	9 613	5,6%	2,9%
26.	VIENNA LIFE SA	94 127	74 641	13,9%	9,9%	60 000	60 002	8,9%	7,9%
27.	WARTA TUnŻ SA	159 921	159 993	9,7%	21,5%	32 813	31 185	2,0%	4,2%
	Ogółem	**4 715 353**	**3 934 922**	**17,1%**	**16,5%**	**1 763 729**	**1 710 341**	**6,4%**	**7,2%**

Koszty akwizycji i koszty administracyjne oraz ich udział w składce przypisanej brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Koszty akwizycji		Udział w składce przypisanej brutto		Koszty administracyjne		Udział w składce przypisanej brutto	
		2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
1.	ALLIANZ POLSKA SA	502 425	504 026	29,3%	28,6%	43 899	47 233	2,6%	2,7%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	80 146	103 841	19,2%	21,0%	35 022	36 028	8,4%	7,3%
3.	AXA SA	126 758	112 014	39,4%	26,5%	31 192	38 057	9,7%	9,0%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	146 451	205 771	24,6%	22,8%	74 213	116 984	12,5%	12,9%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	105 432	87 530	46,0%	39,7%	17 494	17 945	7,6%	8,1%
6.	COMPENSA SA	301 829	287 062	25,3%	24,0%	54 383	43 883	4,6%	3,7%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	75 842	87 040	22,2%	23,9%	26 964	24 369	7,9%	6,7%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	909	3 694	18,2%	31,0%	7 474	9 562	149,7%	80,2%
9.	CUPRUM TUW	1 077	1 335	2,4%	2,8%	3 328	3 496	7,3%	7,2%
10.	D.A.S. SA	8 068	9 906	40,5%	62,6%	4 365	6 164	21,9%	39,0%
11.	ERGO HESTIA SA	1 009 089	1 115 041	27,1%	26,0%	157 342	154 372	4,2%	3,6%
12.	EULER HERMES SA	36 089	40 042	13,7%	13,9%	28 371	35 792	10,8%	12,5%
13.	EUROPA SA	325 708	311 496	51,1%	105,1%	41 794	43 322	6,6%	14,6%
14.	GENERALI SA	156 181	218 502	17,6%	15,4%	137 723	164 659	15,5%	11,6%
15.	GOTHAER SA	140 518	150 054	23,5%	24,2%	52 673	54 595	8,8%	8,8%
16.	INTER POLSKA SA	37 975	38 631	33,5%	33,4%	18 052	18 502	15,9%	16,0%
17.	INTERRISK SA	271 812	252 925	33,3%	29,1%	47 371	46 926	5,8%	5,4%
18.	KUKE SA	8 692	8 858	17,8%	19,5%	11 279	12 323	23,2%	27,1%
19.	LINK4 SA	109 649	129 224	22,2%	17,7%	39 391	31 297	8,0%	4,3%
20.	MEDICUM TUW	0	32	X	6,9%	0	1 139	X	245,2%
21.	PARTNER SA	2 988	158	143,5%	23,6%	1 128	1 027	54,2%	153,1%
22.	PKO TU SA	0	27 677	X	7,6%	0	13 165	X	3,6%
23.	POCZTOWE TUW	21 164	25 095	25,6%	25,9%	13 374	15 052	16,2%	15,5%
24.	POLSKI GAZ TUW	0	48	X	237,3%	0	708	X	3482,9%
25.	PTR SA	87 122	55 784	20,3%	21,2%	13 414	15 514	3,1%	5,9%
26.	PZU SA	1 572 331	1 866 601	17,8%	17,3%	753 737	729 695	8,5%	6,8%
27.	PZUW TUW	0	1 153	X	0,8%	8	3 403	X	2,5%
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	10 322	10 424	24,8%	21,3%	10 686	11 873	25,6%	24,3%
29.	SKOK TUW	95 721	95 548	48,9%	53,2%	22 760	23 488	11,6%	13,1%
30.	TUW TUW	90 569	102 791	18,5%	15,4%	38 571	38 912	7,9%	5,8%
31.	TUZ TUW	113 266	95 118	28,5%	36,9%	8 053	9 564	2,0%	3,7%
32.	UNIQA SA	260 702	263 875	25,9%	23,7%	35 608	45 388	3,5%	4,1%
33.	WARTA SA	836 208	894 970	23,3%	21,7%	178 176	174 464	5,0%	4,2%
34.	ZDROWIE SA	4 067	4 383	17,8%	14,4%	2 552	2 811	11,2%	9,2%
	Ogółem	**6 539 109**	**7 110 646**	**23,7%**	**22,1%**	**1 910 396**	**1 991 713**	**6,9%**	**6,2%**

4.1.5 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	Dział I	86 520 550	87 359 087	101,0%
2.	Dział II	51 101 860	55 370 158	108,4%
	Ogółem	**137 622 410**	**142 729 244**	**103,7%**

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	AEGON SA	3 839 326	3 596 043	93,7%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	2 522 951	2 446 899	97,0%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	12 860 537	13 186 549	102,5%
4.	AXA ŻYCIE SA	3 854 885	4 054 936	105,2%
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	834 481	851 318	102,0%
6.	CARDIF POLSKA SA	155 868	165 933	106,5%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	1 273 426	1 424 477	111,9%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	47 542	51 088	107,5%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	2 647 078	2 794 065	105,6%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	2 280 489	2 545 227	111,6%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	3 639 361	3 854 376	105,9%
12.	INTER-ŻYCIE SA	12 461	14 051	112,8%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	13 160	15 404	117,1%
14.	METLIFE TUnŻ SA	7 175 255	6 758 419	94,2%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	6 779 932	6 977 658	102,9%
16.	OPEN LIFE SA	7 589 675	7 686 691	101,3%
17.	PKO ŻYCIE SA	2 492 044	2 639 250	105,9%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	2 554	7 746	303,3%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	55 661	62 710	112,7%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	473 912	542 226	114,4%
21.	PZU ŻYCIE SA	22 379 309	21 995 361	98,3%
22.	REJENT LIFE TUW	224 270	241 060	107,5%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	14 907	16 600	111,4%
24.	SKOK ŻYCIE SA	126 180	108 772	86,2%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	443 158	546 748	123,4%
26.	VIENNA LIFE SA	2 076 197	2 660 407	128,1%
27.	WARTA TUnŻ SA	2 705 931	2 115 074	78,2%
	Ogółem	**86 520 550**	**87 359 087**	**101,0%**

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	2 443 495	2 446 358	100,1%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	524 025	665 173	126,9%
3.	AXA SA	411 897	501 533	121,8%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	716 536	1 529 474	213,5%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	338 466	349 227	103,2%
6.	COMPENSA SA	1 695 155	1 711 007	100,9%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	402 064	418 456	104,1%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	3 115	7 105	228,1%
9.	CUPRUM TUW	15 297	22 061	144,2%
10.	D.A.S. SA	22 842	21 703	95,0%
11.	ERGO HESTIA SA	6 426 433	6 871 273	106,9%
12.	EULER HERMES SA	488 633	499 910	102,3%
13.	EUROPA SA	1 449 842	1 222 955	84,4%
14.	GENERALI SA	2 678 780	3 180 958	118,7%
15.	GOTHAER SA	849 301	931 810	109,7%
16.	INTER POLSKA SA	216 213	238 464	110,3%
17.	INTERRISK SA	1 609 476	1 555 798	96,7%
18.	KUKE SA	66 974	68 322	102,0%
19.	LINK4 SA	629 071	876 535	139,3%
20.	MEDICUM TUW	0	286	X
21.	PARTNER SA	7 402	7 524	101,6%
22.	PKO TU SA	0	330 884	X
23.	POCZTOWE TUW	167 265	183 373	109,6%
24.	POLSKI GAZ TUW	0	20	X
25.	PTR SA	682 993	660 409	96,7%
26.	PZU SA	18 673 869	19 855 041	106,3%
27.	PZUW TUW	0	86 553	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	29 251	30 846	105,5%
29.	SKOK TUW	482 677	500 408	103,7%
30.	TUW TUW	694 713	823 632	118,6%
31.	TUZ TUW	510 260	491 043	96,2%
32.	UNIQA SA	1 755 824	1 764 530	100,5%
33.	WARTA SA	7 092 228	7 495 901	105,7%
34.	ZDROWIE SA	17 762	21 584	121,5%
	Ogółem	**51 101 860**	**55 370 158**	**108,4%**

4.1.6 Lokaty

Lokaty w tys. zł

Lp.	Dział	Lokaty		Dynamika	Dochody z lokat		Dynamika	Rentowność lokat	
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016
1.	Dział I	97 238 832	97 830 048	100,6%	1 835 627	4 264 742	232,3%	1,9%	4,4%
2.	Dział II	62 523 265	63 154 237	101,0%	2 991 572	2 826 845	94,5%	4,9%	4,5%
	Ogółem	**159 762 097**	**160 984 285**	**100,8%**	**4 827 199**	**7 091 588**	**146,9%**	**3,0%**	**4,4%**

Lokaty w Dziale I w tys. zł

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Lokaty		Dynamika	Dochody z lokat		Dynamika	Rentowność lokat	
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016
1.	AEGON SA	3 916 209	3 682 886	94,0%	-74 944	147 243	X	-1,7%	3,9%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	2 937 930	2 812 634	95,7%	-50 006	106 502	X	-1,7%	3,7%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	14 883 819	14 953 570	100,5%	240 829	848 381	352,3%	1,6%	5,7%
4.	AXA ŻYCIE SA	4 017 483	4 245 918	105,7%	-94 099	165 336	X	-2,4%	4,0%
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	829 362	869 876	104,9%	7 104	23 909	336,6%	0,8%	2,8%
6.	CARDIF POLSKA SA	209 198	216 529	103,5%	4 724	4 655	98,6%	2,1%	2,2%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	1 460 720	1 565 392	107,2%	-11 477	69 018	X	-0,7%	4,6%
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	81 492	88 245	108,3%	2 050	-1	X	2,7%	0,0%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	2 770 485	2 893 474	104,4%	-48 852	44 519	X	-2,2%	1,6%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	2 730 558	2 950 787	108,1%	134 325	132 153	98,4%	4,8%	4,7%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	3 867 713	4 160 563	107,6%	-47 769	232 121	X	-1,3%	5,8%
12.	INTER-ŻYCIE SA	33 906	33 281	98,2%	1 427	1 348	94,5%	4,2%	4,0%
13.	MACIF ŻYCIE TUW	25 941	26 974	104,0%	806	669	83,0%	3,1%	2,5%
14.	METLIFE TUnŻ SA	7 424 861	7 027 985	94,7%	366 457	420 159	114,7%	4,7%	5,8%
15.	NATIONALE NEDER-LANDEN SA	7 593 057	7 714 849	101,6%	70 493	402 136	570,5%	0,9%	5,3%
16.	OPEN LIFE SA	7 650 739	7 744 317	101,2%	303 750	338 710	111,5%	4,3%	4,4%
17.	PKO ŻYCIE SA	2 462 154	2 655 818	107,9%	-17 808	142 368	X	-0,7%	5,6%
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	24 443	32 226	131,8%	576	235	40,7%	4,7%	0,8%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	120 850	130 933	108,3%	3 799	4 752	125,1%	3,3%	3,8%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	625 468	693 280	110,8%	20 235	26 697	131,9%	3,5%	4,0%
21.	PZU ŻYCIE SA	27 319 720	27 289 836	99,9%	1 010 006	908 497	89,9%	3,6%	3,3%
22.	REJENT LIFE TUW	230 455	247 343	107,3%	8 499	10 071	118,5%	3,8%	4,2%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	35 180	35 449	100,8%	1 426	1 336	93,7%	4,0%	3,8%
24.	SKOK ŻYCIE SA	131 582	124 680	94,8%	7 403	2 087	28,2%	5,2%	1,6%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	497 103	595 978	119,9%	5 503	14 668	266,6%	1,0%	2,7%
26.	VIENNA LIFE SA	2 186 277	2 591 478	118,5%	-43 130	140 594	X	-2,1%	5,9%
27.	WARTA TUnŻ SA	3 172 127	2 445 748	77,1%	34 303	76 581	223,3%	1,0%	2,7%
	Ogółem	**97 238 832**	**97 830 048**	**100,6%**	**1 835 627**	**4 264 742**	**232,3%**	**1,9%**	**4,4%**

Lokaty w Dziale II w tys. zł

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Lokaty		Dynamika	Dochody z lokat		Dynamika	Rentowność lokat	
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15	2015	2016
1.	ALLIANZ POLSKA SA	2 497 147	2 509 743	100,5%	111 543	89 606	80,3%	4,6%	3,6%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	574 924	628 486	109,3%	9 372	4 006	42,7%	1,7%	0,7%
3.	AXA SA	248 837	304 608	122,4%	7 600	6 739	88,7%	3,2%	2,4%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	697 307	1 464 565	210,0%	20 964	25 991	124,0%	4,3%	2,4%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	274 222	380 347	138,7%	8 499	7 998	94,1%	3,2%	2,4%
6.	COMPENSA SA	1 627 027	1 553 428	95,5%	82 382	59 896	72,7%	4,6%	3,8%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	299 809	333 280	111,2%	5 970	7 881	132,0%	2,2%	2,5%
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	22 517	23 339	103,7%	357	388	108,5%	1,4%	1,7%
9.	CUPRUM TUW	100 803	95 495	94,7%	10 561	2 194	20,8%	9,7%	2,2%
10.	D.A.S. SA	28 880	24 984	86,5%	551	419	76,1%	2,0%	1,6%
11.	ERGO HESTIA SA	5 334 485	5 375 746	100,8%	90 773	124 472	137,1%	1,8%	2,3%
12.	EULER HERMES SA	225 748	231 031	102,3%	6 439	5 386	83,6%	2,9%	2,4%
13.	EUROPA SA	1 395 417	1 257 266	90,1%	35 888	-8 972	-25,0%	2,6%	-0,7%
14.	GENERALI SA	2 250 710	2 435 002	108,2%	70 349	74 053	105,3%	3,8%	3,2%
15.	GOTHAER SA	642 669	653 684	101,7%	27 804	20 008	72,0%	4,5%	3,1%
16.	INTER POLSKA SA	204 417	221 001	108,1%	7 413	7 563	102,0%	3,8%	3,6%
17.	INTERRISK SA	1 499 837	1 445 581	96,4%	86 519	62 012	71,7%	5,5%	4,2%
18.	KUKE SA	237 562	239 978	101,0%	4 415	4 949	112,1%	1,9%	2,1%
19.	LINK4 SA	625 354	572 626	91,6%	35 038	15 476	44,2%	6,1%	2,6%
20.	MEDICUM TUW	16 140	14 565	90,2%	9	227	2665,7%	0,1%	1,5%
21.	PARTNER SA	21 004	20 782	98,9%	454	353	77,8%	2,2%	1,7%
22.	PKO TU SA	68 756	147 727	214,9%	0	1 366	X	0,0%	1,3%
23.	POCZTOWE TUW	71 863	89 322	124,3%	1 491	2 743	183,9%	2,4%	3,4%
24.	POLSKI GAZ TUW	0	15 320	X	0	38	X	X	0,5%
25.	PTR SA	769 731	747 207	97,1%	7 497	5 785	77,2%	1,1%	0,8%
26.	PZU SA	32 356 048	31 477 217	97,3%	2 023 980	1 956 073	96,6%	6,4%	6,1%
27.	PZUW TUW	25 867	388 427	1501,6%	17	2 690	15973,4%	0,1%	1,3%
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	45 417	44 385	97,7%	890	961	107,9%	2,0%	2,1%
29.	SKOK TUW	650 090	666 101	102,5%	3 638	9 111	250,5%	0,6%	1,4%
30.	TUW TUW	639 028	722 857	113,1%	15 853	14 751	93,0%	2,6%	2,2%
31.	TUZ TUW	273 920	216 910	79,2%	3 439	3 497	101,7%	1,5%	1,4%
32.	UNIQA SA	1 614 001	1 680 712	104,1%	73 954	60 021	81,2%	4,6%	3,6%
33.	WARTA SA	7 168 978	7 158 002	99,8%	237 536	258 804	109,0%	3,3%	3,6%
34.	ZDROWIE SA	14 752	14 510	98,4%	378	361	95,6%	2,9%	2,5%
	Ogółem	**62 523 265**	**63 154 237**	**101,0%**	**2 991 572**	**2 826 845**	**94,5%**	**4,9%**	**4,5%**

4.1.7 Wynik finansowy

Wynik finansowy brutto i netto w tys. zł

Lp.	Dział	Wynik finansowy brutto		Dynamika	Wynik finansowy netto		Dynamika
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15
1.	Dział I	3 541 233	2 869 012	81.0%	3 046 178	2 250 941	73.9%
2.	Dział II	2 861 565	2 314 352	80.9%	2 567 450	1 933 609	75.3%
	Ogółem	**6 402 798**	**5 183 364**	**81.0%**	**5 613 628**	**4 184 550**	**74.5%**

Wynik finansowy brutto i netto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Wynik finansowy brutto		Dynamika	Wynik finansowy netto		Dynamika
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15
1.	AEGON SA	-64 019	-66 528	103,9%	-60 915	-94 637	155,4%
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	66 339	45 171	68,1%	53 606	35 097	65,5%
3.	AVIVA ŻYCIE SA	899 000	633 069	70,4%	795 690	524 452	65,9%
4.	AXA ŻYCIE SA	16 845	-36 004	X	19 545	-29 787	X
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	36 419	49 134	134,9%	29 464	39 073	132,6%
6.	CARDIF POLSKA SA	4 623	13 303	287,7%	3 639	11 562	317,7%
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	7 500	-18 232	X	6 003	-14 399	X
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	5 247	6 006	114,5%	4 075	4 998	122,7%
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	29 035	17 780	61,2%	23 956	12 856	53,7%
10.	EUROPA ŻYCIE SA	41 505	15 953	38,4%	33 044	9 973	30,2%
11.	GENERALI ŻYCIE SA	27 935	65 438	234,2%	20 458	48 417	236,7%
12.	INTER-ŻYCIE SA	195	-2 309	X	177	-2 299	X
13.	MACIF ŻYCIE TUW	-1 359	-1 699	125,1%	-1 542	-1 557	100,9%
14.	METLIFE TUnŻ SA	264 704	213 638	80,7%	236 248	177 345	75,1%
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	166 035	189 405	114,1%	133 576	148 489	111,2%
16.	OPEN LIFE SA	31 644	-41 464	X	24 934	-39 387	X
17.	PKO ŻYCIE SA	-9 810	10 323	X	-9 877	7 154	X
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	-6 090	-4 211	69,1%	-4 953	-3 472	70,1%
19.	POLISA-ŻYCIE SA	8 491	9 199	108,3%	6 929	7 317	105,6%
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	9 287	24 965	268,8%	7 015	19 694	280,7%
21.	PZU ŻYCIE SA	1 948 689	1 855 346	95,2%	1 677 124	1 490 394	88,9%
22.	REJENT LIFE TUW	264	453	171,4%	386	294	76,1%
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	-1 575	-497	31,6%	-1 575	-497	31,6%
24.	SKOK ŻYCIE SA	10 431	2 238	21,5%	7 998	2 080	26,0%
25.	UNIQA ŻYCIE SA	7 041	7 221	102,6%	5 663	5 207	92,0%
26.	VIENNA LIFE SA	-47	-145 857	312606,5%	-156	-127 048	81616,3%
27.	WARTA TUnŻ SA	42 902	27 173	63,3%	35 665	19 625	55,0%
	Ogółem	**3 541 233**	**2 869 012**	**81,0%**	**3 046 178**	**2 250 941**	**73,9%**

Wynik finansowy brutto i netto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Wynik finansowy brutto		Dynamika	Wynik finansowy netto		Dynamika
		2015	2016	16/15	2015	2016	16/15
1.	ALLIANZ POLSKA SA	23 564	99 537	422,4%	22 597	82 676	365,9%
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	36 661	15 822	43,2%	35 175	12 127	34,5%
3.	AXA SA	2 071	15 590	753,0%	2 276	16 754	736,0%
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	-8 943	-79 530	889,3%	-11 095	-68 741	619,6%
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	52 121	87 087	167,1%	42 191	69 990	165,9%
6.	COMPENSA SA	82 135	3 545	4,3%	67 470	1 547	2,3%
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	-4 318	5 009	X	-4 266	5 256	X
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	-6 483	-6 392	98,6%	-6 483	-6 392	98,6%
9.	CUPRUM TUW	12 535	2 971	23,7%	9 778	2 011	20,6%
10.	D.A.S. SA	1 121	-684	X	925	-571	X
11.	ERGO HESTIA SA	-50 695	101 846	X	-43 988	81 063	X
12.	EULER HERMES SA	10 217	7 574	74,1%	8 050	5 464	67,9%
13.	EUROPA SA	97 292	59 225	60,9%	81 600	41 270	50,6%
14.	GENERALI SA	-75 764	-169 891	224,2%	-56 601	-143 625	253,7%
15.	GOTHAER SA	-57 157	-39 621	69,3%	-59 491	-41 322	69,5%
16.	INTER POLSKA SA	6 967	5 110	73,4%	5 581	4 053	72,6%
17.	INTERRISK SA	78 719	37 801	48,0%	59 175	24 128	40,8%
18.	KUKE SA	2 769	6 878	248,4%	2 383	5 138	215,6%
19.	LINK4 SA	-23 919	-23 985	100,3%	-19 035	-20 844	109,5%
20.	MEDICUM TUW	2	-872	X	1	-881	X
21.	PARTNER SA	-65	-1 940	3004,5%	-265	-1 786	673,6%
22.	PKO TU SA	X	-8 738	X	X	-6 642	X
23.	POCZTOWE TUW	-758	3 501	X	126	2 587	2053,7%
24.	POLSKI GAZ TUW	X	-671	X	X	-671	X
25.	PTR SA	18 451	4 003	21,7%	14 316	3 246	22,7%
26.	PZU SA	2 422 674	1 864 200	76,9%	2 248 522	1 610 522	71,6%
27.	PZUW TUW	9	273	3007,8%	7	-2 149	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	-3 160	500	X	-3 160	500	X
29.	SKOK TUW	15 741	26 988	171,5%	10 868	21 780	200,4%
30.	TUW TUW	-60 520	-801	1,3%	-57 302	7 425	X
31.	TUZ TUW	-74 249	-33 032	44,5%	-73 844	-33 038	44,7%
32.	UNIQA SA	40 637	8 144	20,0%	31 351	3 403	10,9%
33.	WARTA SA	324 556	324 588	100,0%	261 219	258 995	99,1%
34.	ZDROWIE SA	-645	316	X	-633	337	X
	Ogółem	**2 861 565**	**2 314 352**	**80,9%**	**2 567 450**	**1 933 609**	**75,3%**

4.1.8 Reasekuracja

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Udział reasekuratorów w składce brutto		Dynamika	Udział reasekuratorów w składce brutto		
		2015	2016	16/15	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	498 380	404 835	81,2%	1,8%	1,7%	-0,1
2.	Dział II	4 856 717	6 360 061	131,0%	17,6%	19,8%	2,2
	Ogółem	**5 355 097**	**6 764 896**	**126,3%**	**9,7%**	**12,1%**	**2,4**

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Udział reasekuratorów w składce brutto		Dynamika	Udział reasekuratorów w składce brutto		
		2015	2016	16/15	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	643	608	94,5%	0,1%	0,1%	0,0
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	13 997	14 479	103,4%	1,7%	2,4%	0,7
3.	AVIVA ŻYCIE SA	7 785	11 663	149,8%	0,4%	0,6%	0,2
4.	AXA ŻYCIE SA	6 253	7 607	121,7%	0,5%	0,7%	0,2
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	4 047	4 710	116,4%	1,7%	2,0%	0,3
6.	CARDIF POLSKA SA	427	371	86,8%	0,2%	0,1%	-0,1
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	15 288	15 924	104,2%	2,6%	3,3%	0,7
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	1 382	1 464	105,9%	2,4%	2,4%	0,0
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	18 553	19 452	104,8%	1,1%	2,2%	1,1
10.	EUROPA ŻYCIE SA	107	70	65,1%	0,0%	0,0%	0,0
11.	GENERALI ŻYCIE SA	55 405	68 663	123,9%	4,0%	7,0%	3,0
12.	INTER-ŻYCIE SA	1 032	1 344	130,2%	10,0%	11,4%	1,4
13.	MACIF ŻYCIE TUW	2 879	2 764	96,0%	16,2%	13,2%	-3,0
14.	METLIFE TUnŻ SA	322 289	204 733	63,5%	16,8%	14,9%	-1,9
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	8 734	10 381	118,9%	0,6%	0,8%	0,2
16.	OPEN LIFE SA	241	241	100,0%	0,0%	0,0%	0,0
17.	PKO ŻYCIE SA	1 824	1 965	107,7%	0,2%	0,2%	0,0
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	0	3	X	0,0%	0,0%	0,0
19.	POLISA-ŻYCIE SA	10 809	12 493	115,6%	4,2%	4,3%	0,1
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	6 418	8 062	125,6%	2,8%	3,2%	0,4
21.	PZU ŻYCIE SA	-531	611	X	0,0%	0,0%	0,0
22.	REJENT LIFE TUW	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	304	304	100,2%	0,5%	0,8%	0,3
24.	SKOK ŻYCIE SA	40	41	102,3%	0,1%	0,1%	0,0
25.	UNIQA ŻYCIE SA	5 284	5 065	95,8%	3,7%	1,5%	-2,2
26.	VIENNA LIFE SA	1 142	1 564	136,9%	0,2%	0,2%	0,0
27.	WARTA TUnŻ SA	14 028	10 255	73,1%	0,9%	1,4%	0,5
	Ogółem	**498 380**	**404 835**	**81,2%**	**1,8%**	**1,7%**	**-0,1**

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Udział reasekuratorów w składce brutto		Dynamika	Udział reasekuratorów w składce brutto		
		2015	2016	16/15	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	267 802	294 003	109,8%	15,6%	16,7%	1,1
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	32 228	38 164	118,4%	7,7%	7,7%	0,0
3.	AXA SA	114 999	142 877	124,2%	35,8%	33,8%	-2,0
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	140 597	173 388	123,3%	23,6%	19,2%	-4,4
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	85 622	66 410	77,6%	37,4%	30,1%	-7,3
6.	COMPENSA SA	288 528	289 447	100,3%	24,2%	24,2%	0,0
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	157 242	173 431	110,3%	46,1%	47,6%	1,5
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	867	2 307	265,9%	17,4%	19,3%	1,9
9.	CUPRUM TUW	1 059	1 415	133,7%	2,3%	2,9%	0,6
10.	D.A.S. SA	10 493	9 462	90,2%	52,7%	59,8%	7,1
11.	ERGO HESTIA SA	799 277	898 702	112,4%	21,5%	21,0%	-0,5
12.	EULER HERMES SA	208 624	207 172	99,3%	79,1%	72,1%	-7,0
13.	EUROPA SA	13 201	15 552	117,8%	2,1%	5,2%	3,1
14.	GENERALI SA	450 119	614 954	136,6%	50,7%	43,3%	-7,4
15.	GOTHAER SA	394 921	251 998	63,8%	66,0%	40,7%	-25,3
16.	INTER POLSKA SA	27 619	27 322	98,9%	24,4%	23,6%	-0,8
17.	INTERRISK SA	245 271	374 744	152,8%	30,1%	43,1%	13,0
18.	KUKE SA	22 285	20 703	92,9%	45,7%	45,6%	-0,1
19.	LINK4 SA	186 258	442 463	237,6%	37,8%	60,7%	22,9
20.	MEDICUM TUW	X	201	X	X	43,3%	X
21.	PARTNER SA	60	61	101,6%	2,9%	9,0%	6,1
22.	PKO TU SA	X	303 252	X	X	82,9%	X
23.	POCZTOWE TUW	35 070	39 686	113,2%	42,5%	40,9%	-1,6
24.	POLSKI GAZ TUW	X	0	X	X	0,0%	X
25.	PTR SA	51 947	24 480	47,1%	12,1%	9,3%	-2,8
26.	PZU SA	293 494	363 593	123,9%	3,3%	3,4%	0,1
27.	PZUW TUW	X	131 308	X	X	95,3%	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	977	175	18,0%	2,3%	0,4%	-1,9
29.	SKOK TUW	641	585	91,3%	0,3%	0,3%	0,0
30.	TUW TUW	75 403	503 892	668,3%	15,4%	75,6%	60,2
31.	TUZ TUW	219 969	147 222	66,9%	55,3%	57,1%	1,8
32.	UNIQA SA	443 856	533 660	120,2%	44,0%	48,0%	4,0
33.	WARTA SA	288 290	267 433	92,8%	8,0%	6,5%	-1,5
34.	ZDROWIE SA	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
	Ogółem	**4 856 717**	**6 360 061**	**131,0%**	**17,6%**	**19,8%**	**2,2**

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		Dynamika	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		
		2015	2016	16/15	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	150 087	123 457	82.3%	0.8%	0.7%	-0.1
2.	Dział II	2 279 690	3 232 891	141.8%	14.5%	17.6%	3.1
	Ogółem	**2 429 777**	**3 356 348**	**138.1%**	**6.9%**	**9.2%**	**2.3**

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		Dynamika	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		
		2015	2016	16/15	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	205	295	143,9%	0,0%	0,0%	0,0
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	12 039	8 824	73,3%	2,5%	1,6%	-0,9
3.	AVIVA ŻYCIE SA	3 587	9 685	270,0%	0,2%	0,7%	0,5
4.	AXA ŻYCIE SA	3 283	2 725	83,0%	0,5%	0,4%	-0,1
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	1 235	1 940	157,1%	0,6%	1,6%	1,0
6.	CARDIF POLSKA SA	225	122	54,2%	0,6%	0,4%	-0,2
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	8 304	5 273	63,5%	1,5%	1,8%	0,3
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	157	303	193,2%	0,9%	1,6%	0,7
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	10 875	7 442	68,4%	3,9%	1,4%	-2,5
10.	EUROPA ŻYCIE SA	3	251	8375,4%	0,0%	0,0%	0,0
11.	GENERALI ŻYCIE SA	39 105	39 708	101,5%	9,7%	6,4%	-3,3
12.	INTER-ŻYCIE SA	380	1 259	331,4%	5,7%	13,9%	8,2
13.	MACIF ŻYCIE TUW	1 211	942	77,8%	19,5%	15,7%	-3,8
14.	METLIFE TUnŻ SA	21 258	26 798	126,1%	1,9%	2,4%	0,5
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	5 130	3 317	64,7%	0,4%	0,3%	-0,1
16.	OPEN LIFE SA	7	0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0
17.	PKO ŻYCIE SA	578	863	149,3%	0,1%	0,2%	0,1
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
19.	POLISA-ŻYCIE SA	3 333	4 027	120,8%	1,6%	1,7%	0,1
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	887	4 659	525,2%	1,3%	5,8%	4,5
21.	PZU ŻYCIE SA	123	46	37,8%	0,0%	0,0%	0,0
22.	REJENT LIFE TUW	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	180	24	13,1%	1,1%	0,1%	-1,0
24.	SKOK ŻYCIE SA	56	63	113,0%	0,2%	0,3%	0,1
25.	UNIQA ŻYCIE SA	1 648	722	43,8%	1,0%	0,4%	-0,6
26.	VIENNA LIFE SA	1 321	508	38,5%	0,6%	0,2%	-0,4
27.	WARTA TUnŻ SA	34 957	3 659	10,5%	1,9%	0,3%	-1,6
	Ogółem	**150 087**	**123 457**	**82,3%**	**0,8%**	**0,7%**	**-0,1**

Reasekuracja bierna – udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto (%)		Dynamika	Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach brutto (%)		
		2015	2016	16/15	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	143 244	127 401	88,9%	13,6%	12,0%	-1,6
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	6 401	5 662	88,5%	3,6%	2,7%	-0,9
3.	AXA SA	50 164	78 619	156,7%	46,2%	53,4%	7,2
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	47 098	60 789	129,1%	18,3%	16,2%	-2,1
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	183	908	496,0%	1,0%	5,3%	4,3
6.	COMPENSA SA	232 141	217 611	93,7%	24,6%	25,3%	0,7
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	54 473	199 099	365,5%	35,2%	66,5%	31,3
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	166	551	332,0%	91,8%	68,0%	-23,8
9.	CUPRUM TUW	0	3 850	X	0,0%	22,4%	22,4
10.	D.A.S. SA	3 058	3 525	115,3%	59,9%	2,7%	-57,2
11.	ERGO HESTIA SA	226 497	402 975	177,9%	10,7%	608,2%	597,5
12.	EULER HERMES SA	87 273	97 929	112,2%	66,7%	11,9%	-54,8
13.	EUROPA SA	4 014	3 681	91,7%	6,4%	0,8%	-5,6
14.	GENERALI SA	244 755	89 326	36,5%	53,8%	233,1%	179,3
15.	GOTHAER SA	176 290	210 387	119,3%	45,4%	48,6%	3,2
16.	INTER POLSKA SA	6 534	4 980	76,2%	17,2%	13,0%	-4,2
17.	INTERRISK SA	183 388	178 316	97,2%	31,6%	30,7%	-0,9
18.	KUKE SA	6 038	6 968	115,4%	36,2%	36,3%	0,1
19.	LINK4 SA	18 989	134 907	710,4%	6,9%	40,0%	33,1
20.	MEDICUM TUW	X	0	X	X	0,0%	X
21.	PARTNER SA	84	640	761,7%	2,2%	26,2%	24,0
22.	PKO TU SA	X	38	X	X	1,9%	X
23.	POCZTOWE TUW	15 397	20 923	135,9%	35,7%	43,6%	7,9
24.	POLSKI GAZ TUW	X	0	X	X	X	X
25.	PTR SA	27 183	27 337	100,6%	15,0%	13,2%	-1,8
26.	PZU SA	74 635	282 800	378,9%	1,5%	4,4%	2,9
27.	PZUW TUW	X	794	X	X	76,0%	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	654	-76	-11,6%	2,7%	-0,3%	-3,0
29.	SKOK TUW	291	-8	-2,7%	1,2%	0,0%	-1,2
30.	TUW TUW	33 298	177 123	531,9%	10,7%	44,5%	33,8
31.	TUZ TUW	80 854	157 192	194,4%	50,4%	64,3%	13,9
32.	UNIQA SA	281 470	327 889	116,5%	41,1%	46,4%	5,3
33.	WARTA SA	275 118	410 754	149,3%	12,0%	16,5%	4,5
34.	ZDROWIE SA	0	0	X	0,0%	0,0%	0,0
	Ogółem	**2 279 690**	**3 232 891**	**141,8%**	**14,5%**	**17,6%**	**3,1**

Reasekuracja czynna – składka przypisana brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Składka przypisana brutto		Dynamika	Udział reasekuracji czynnej w składce przypisanej brutto (%)		
		2015	2016	16/15	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	20 231	23 500	116,2%	0,1%	0,1%	0,0
2.	Dział II	1 429 311	1 949 897	136,4%	5,2%	6,1%	0,9
	Ogółem	**1 449 542**	**1 973 397**	**136,1%**	**2,6%**	**3,5%**	**0,9**

Reasekuracja czynna – składka przypisana brutto w tys. zł

Lp.	Dział	Odszkodowania i świadczenia brutto z reasekuracji czynnej		Dynamika	Udział odszkodowań i świadczeń brutto z reasekuracji czynnej w odszkodowaniach i świadczeniach brutto		
		2015	2016	16/15	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	8 508	9 207	108,2%	0,0%	0,1%	0,1
2.	Dział II	338 963	908 858	268,1%	2,2%	4,9%	2,7
	Ogółem	**347 471**	**918 065**	**264,2%**	**1,0%**	**2,5%**	**1,5**

4.2 WSKAŹNIKI CHARAKTERYZUJĄCE DZIAŁALNOŚĆ UBEZPIECZYCIELI

4.2.1 Współczynnik retencji i współczynnik zatrzymania odszkodowań

Współczynnik retencji

Lp.	Dział	Współczynnik retencji		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	98,2%	98,3%	0,1
2.	Dział II	82,4%	80,2%	-2,2
	Ogółem	**90,3%**	**87,9%**	**-2,4**

Współczynnik retencji w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik retencji		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	99,9%	99,9%	0,0
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	98,3%	97,6%	-0,7
3.	AVIVA ŻYCIE SA	99,6%	99,4%	-0,2
4.	AXA ŻYCIE SA	99,5%	99,3%	-0,2
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	98,3%	98,0%	-0,3
6.	CARDIF POLSKA SA	99,8%	99,9%	0,1
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	97,4%	96,7%	-0,7
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	97,6%	97,6%	0,0
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	98,9%	97,8%	-1,1
10.	EUROPA ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
11.	GENERALI ŻYCIE SA	96,0%	93,0%	-3,0
12.	INTER-ŻYCIE SA	90,0%	88,6%	-1,4
13.	MACIF ŻYCIE TUW	83,8%	86,8%	3,0
14.	METLIFE TUnŻ SA	83,2%	85,1%	1,9
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	99,4%	99,2%	-0,2
16.	OPEN LIFE SA	100,0%	100,0%	0,0
17.	PKO ŻYCIE SA	99,8%	99,8%	0,0
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
19.	POLISA-ŻYCIE SA	95,8%	95,7%	-0,1
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	97,2%	96,8%	-0,4
21.	PZU ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
22.	REJENT LIFE TUW	100,0%	100,0%	0,0
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	99,5%	99,2%	-0,3
24.	SKOK ŻYCIE SA	99,9%	99,9%	0,0
25.	UNIQA ŻYCIE SA	96,3%	98,5%	2,2
26.	VIENNA LIFE SA	99,8%	99,8%	0,0
27.	WARTA TUnŻ SA	99,1%	98,6%	-0,5
	Ogółem	**98,2%**	**98,3%**	**0,1**

Współczynnik retencji w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik retencji		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	84,4%	83,3%	-1,1
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	92,3%	92,3%	0,0
3.	AXA SA	64,2%	66,2%	2,0
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	76,4%	80,8%	4,4
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	62,6%	69,9%	7,3
6.	COMPENSA SA	75,8%	75,8%	0,0
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	53,9%	52,4%	-1,5
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	82,6%	80,7%	-1,9
9.	CUPRUM TUW	97,7%	97,1%	-0,6
10.	D.A.S. SA	47,3%	40,2%	-7,1
11.	ERGO HESTIA SA	78,5%	79,0%	0,5
12.	EULER HERMES SA	20,9%	27,9%	7,0
13.	EUROPA SA	97,9%	94,8%	-3,1
14.	GENERALI SA	49,3%	56,7%	7,4
15.	GOTHAER SA	34,0%	59,3%	25,3
16.	INTER POLSKA SA	75,6%	76,4%	0,8
17.	INTERRISK SA	69,9%	56,9%	-13,0
18.	KUKE SA	54,3%	54,4%	0,1
19.	LINK4 SA	62,2%	39,3%	-22,9
20.	MEDICUM TUW	X	56,7%	X
21.	PARTNER SA	97,1%	91,0%	-6,1
22.	PKO TU SA	X	17,1%	X
23.	POCZTOWE TUW	57,5%	59,1%	1,6
24.	POLSKI GAZ TUW	X	100,0%	X
25.	PTR SA	87,9%	90,7%	2,8
26.	PZU SA	96,7%	96,6%	-0,1
27.	PZUW TUW	X	4,7%	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	97,7%	99,6%	1,9
29.	SKOK TUW	99,7%	99,7%	0,0
30.	TUW TUW	84,6%	24,4%	-60,2
31.	TUZ TUW	44,7%	42,9%	-1,8
32.	UNIQA SA	56,0%	52,0%	-4,0
33.	WARTA SA	92,0%	93,5%	1,5
34.	ZDROWIE SA	100,0%	100,0%	0,0
	Ogółem	**82,4%**	**80,2%**	**-2,2**

Współczynnik zatrzymania odszkodowań

Lp.	Dział	Współczynnik zatrzymania odszkodowań		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	99,2%	99,3%	0,1
2.	Dział II	85,5%	82,4%	-3,1
	Ogółem	**93,1%**	**90,8%**	**-2,3**

Współczynnik zatrzymania odszkodowań w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik zatrzymania odszkodowań		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	100,0%	100,0%	0,0
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	97,5%	98,4%	0,9
3.	AVIVA ŻYCIE SA	99,8%	99,3%	-0,5
4.	AXA ŻYCIE SA	99,5%	99,6%	0,1
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	99,4%	98,4%	-1,0
6.	CARDIF POLSKA SA	99,4%	99,6%	0,2
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	98,5%	98,2%	-0,3
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	99,1%	98,4%	-0,7
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	96,1%	98,6%	2,5
10.	EUROPA ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
11.	GENERALI ŻYCIE SA	90,3%	93,6%	3,3
12.	INTER-ŻYCIE SA	94,3%	86,1%	-8,2
13.	MACIF ŻYCIE TUW	80,5%	84,3%	3,8
14.	METLIFE TUnŻ SA	98,1%	97,6%	-0,5
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	99,6%	99,7%	0,1
16.	OPEN LIFE SA	100,0%	100,0%	0,0
17.	PKO ŻYCIE SA	99,9%	99,8%	-0,1
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
19.	POLISA-ŻYCIE SA	98,4%	98,3%	-0,1
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	98,7%	94,2%	-4,5
21.	PZU ŻYCIE SA	100,0%	100,0%	0,0
22.	REJENT LIFE TUW	100,0%	100,0%	0,0
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	98,9%	99,9%	1,0
24.	SKOK ŻYCIE SA	99,8%	99,7%	-0,1
25.	UNIQA ŻYCIE SA	99,0%	99,6%	0,6
26.	VIENNA LIFE SA	99,4%	99,8%	0,4
27.	WARTA TUnŻ SA	98,1%	99,7%	1,6
	Ogółem	**99,2%**	**99,3%**	**0,1**

Współczynnik zatrzymania odszkodowań w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik zatrzymania odszkodowań		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	86,4%	88,0%	1,6
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	96,4%	97,3%	0,9
3.	AXA SA	53,8%	46,6%	-7,2
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	81,7%	83,8%	2,1
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	99,0%	94,7%	-4,3
6.	COMPENSA SA	75,4%	74,7%	-0,7
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	64,8%	33,5%	-31,3
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	8,2%	32,0%	23,8
9.	CUPRUM TUW	100,0%	77,6%	-22,4
10.	D.A.S. SA	40,1%	40,2%	0,1
11.	ERGO HESTIA SA	89,3%	83,2%	-6,1
12.	EULER HERMES SA	33,3%	24,6%	-8,7
13.	EUROPA SA	93,6%	94,4%	0,8
14.	GENERALI SA	46,2%	89,2%	43,0
15.	GOTHAER SA	54,6%	51,4%	-3,2
16.	INTER POLSKA SA	82,8%	87,0%	4,2
17.	INTERRISK SA	68,4%	69,3%	0,9
18.	KUKE SA	63,8%	63,7%	-0,1
19.	LINK4 SA	93,1%	60,0%	-33,1
20.	MEDICUM TUW	X	X	X
21.	PARTNER SA	97,8%	73,8%	-24,0
22.	PKO TU SA	X	98,1%	X
23.	POCZTOWE TUW	64,3%	56,4%	-7,9
24.	POLSKI GAZ TUW	X	X	X
25.	PTR SA	85,0%	86,8%	1,8
26.	PZU SA	98,5%	95,6%	-2,9
27.	PZUW TUW	X	24,0%	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	97,3%	100,3%	3,0
29.	SKOK TUW	98,8%	100,0%	1,2
30.	TUW TUW	89,3%	55,5%	-33,8
31.	TUZ TUW	49,6%	35,7%	-13,9
32.	UNIQA SA	58,9%	53,6%	-5,3
33.	WARTA SA	88,0%	83,5%	-4,5
34.	ZDROWIE SA	100,0%	100,0%	0,0
	Ogółem	**85,5%**	**82,4%**	**-3,1**

4.2.2 Współczynnik szkodowości

Współczynnik szkodowości brutto

Lp.	Dział	Współczynnik szkodowości brutto		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	70,5%	77,0%	6,5
2.	Dział II	67,1%	65,4%	-1,7
	Ogółem	**68,9%**	**70,7%**	**1,8**

Współczynnik szkodowości brutto w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik szkodowości brutto		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	174,3%	159,0%	-15,3
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	59,1%	103,1%	44,0
3.	AVIVA ŻYCIE SA	69,9%	73,1%	3,2
4.	AXA ŻYCIE SA	47,4%	68,9%	21,5
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	81,8%	54,3%	-27,5
6.	CARDIF POLSKA SA	21,9%	11,4%	-10,5
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	98,7%	56,8%	-41,9
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	33,4%	31,5%	-1,9
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	16,5%	58,0%	41,5
10.	EUROPA ŻYCIE SA	90,6%	70,9%	-19,7
11.	GENERALI ŻYCIE SA	29,5%	66,8%	37,3
12.	INTER-ŻYCIE SA	64,6%	85,4%	20,8
13.	MACIF ŻYCIE TUW	37,3%	27,9%	-9,4
14.	METLIFE TUnŻ SA	56,0%	72,0%	16,0
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	103,6%	74,1%	-29,5
16.	OPEN LIFE SA	41,4%	106,2%	64,8
17.	PKO ŻYCIE SA	78,4%	57,7%	-20,7
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	59,0%	53,1%	-5,9
19.	POLISA-ŻYCIE SA	81,6%	82,3%	0,7
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	31,3%	33,7%	2,4
21.	PZU ŻYCIE SA	78,0%	77,0%	-1,0
22.	REJENT LIFE TUW	51,1%	51,5%	0,4
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	26,6%	41,8%	15,2
24.	SKOK ŻYCIE SA	37,9%	36,9%	-1,0
25.	UNIQA ŻYCIE SA	123,1%	54,0%	-69,1
26.	VIENNA LIFE SA	37,8%	51,8%	14,0
27.	WARTA TUnŻ SA	111,1%	160,5%	49,4
	Ogółem	**70,5%**	**77,0%**	**6,5**

Współczynnik szkodowości brutto w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik szkodowości brutto		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	67,8%	61,3%	-6,5
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	51,8%	66,3%	14,5
3.	AXA SA	44,4%	47,7%	3,3
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	56,8%	60,7%	3,9
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	10,5%	8,1%	-2,4
6.	COMPENSA SA	70,2%	72,4%	2,2
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	40,6%	86,4%	45,8
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	13,3%	14,8%	1,5
9.	CUPRUM TUW	17,3%	51,1%	33,8
10.	D.A.S. SA	22,7%	32,2%	9,5
11.	ERGO HESTIA SA	74,8%	62,2%	-12,6
12.	EULER HERMES SA	44,5%	48,1%	3,6
13.	EUROPA SA	13,9%	13,2%	-0,7
14.	GENERALI SA	72,9%	93,6%	20,7
15.	GOTHAER SA	81,1%	83,2%	2,1
16.	INTER POLSKA SA	58,3%	50,8%	-7,5
17.	INTERRISK SA	56,9%	65,0%	8,1
18.	KUKE SA	16,0%	60,6%	44,6
19.	LINK4 SA	74,1%	75,1%	1,0
20.	MEDICUM TUW	X	22,6%	X
21.	PARTNER SA	129,5%	972,7%	843,2
22.	PKO TU SA	X	10,3%	X
23.	POCZTOWE TUW	94,3%	64,5%	-29,8
24.	POLSKI GAZ TUW	X	X	X
25.	PTR SA	64,5%	69,7%	5,2
26.	PZU SA	66,6%	65,8%	-0,8
27.	PZUW TUW	X	12,0%	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	57,3%	53,5%	-3,8
29.	SKOK TUW	15,2%	13,8%	-1,4
30.	TUW TUW	91,8%	76,0%	-15,8
31.	TUZ TUW	83,8%	94,3%	10,5
32.	UNIQA SA	74,9%	62,0%	-12,9
33.	WARTA SA	74,9%	65,9%	-9,0
34.	ZDROWIE SA	79,8%	74,6%	-5,2
	Ogółem	**67,1%**	**65,4%**	**-1,7**

Współczynnik szkodowości netto

Lp.	Dział	Współczynnik szkodowości netto		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	71,0%	77,9%	6,9
2.	Dział II	63,1%	64,3%	1,2
	Ogółem	**66,9%**	**71,1%**	**4,2**

Współczynnik szkodowości netto w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik szkodowości netto		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	174,4%	159,2%	-15,2
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	58,7%	104,3%	45,6
3.	AVIVA ŻYCIE SA	70,0%	73,0%	3,0
4.	AXA ŻYCIE SA	47,3%	69,1%	21,8
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	82,2%	54,3%	-27,9
6.	CARDIF POLSKA SA	21,8%	11,4%	-10,4
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	100,1%	57,4%	-42,7
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	33,3%	32,2%	-1,1
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	16,1%	58,5%	42,4
10.	EUROPA ŻYCIE SA	90,5%	70,9%	-19,6
11.	GENERALI ŻYCIE SA	27,7%	66,7%	39,0
12.	INTER-ŻYCIE SA	69,4%	82,6%	13,2
13.	MACIF ŻYCIE TUW	35,2%	27,6%	-7,6
14.	METLIFE TUnŻ SA	61,6%	83,3%	21,7
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	103,8%	74,5%	-29,3
16.	OPEN LIFE SA	41,5%	106,2%	64,7
17.	PKO ŻYCIE SA	78,5%	57,7%	-20,8
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	59,0%	53,1%	-5,9
19.	POLISA-ŻYCIE SA	83,7%	84,4%	0,7
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	31,8%	32,8%	1,0
21.	PZU ŻYCIE SA	78,0%	77,0%	-1,0
22.	REJENT LIFE TUW	51,1%	51,5%	0,4
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	26,5%	42,1%	15,6
24.	SKOK ŻYCIE SA	37,8%	36,7%	-1,1
25.	UNIQA ŻYCIE SA	126,8%	54,6%	-72,2
26.	VIENNA LIFE SA	37,8%	51,8%	14,0
27.	WARTA TUnŻ SA	109,9%	162,2%	52,3
	Ogółem	**71,0%**	**77,9%**	**6,9**

Współczynnik szkodowości netto w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Współczynnik szkodowości netto		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	71,4%	64,2%	-7,2
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	55,8%	59,7%	3,9
3.	AXA SA	35,9%	41,4%	5,5
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	56,1%	64,2%	8,1
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	10,8%	8,6%	-2,2
6.	COMPENSA SA	70,0%	70,4%	0,4
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	60,9%	62,4%	1,5
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	3,0%	7,7%	4,7
9.	CUPRUM TUW	17,8%	44,1%	26,3
10.	D.A.S. SA	22,0%	30,6%	8,6
11.	ERGO HESTIA SA	67,9%	63,4%	-4,5
12.	EULER HERMES SA	51,9%	58,1%	6,2
13.	EUROPA SA	13,0%	12,6%	-0,4
14.	GENERALI SA	81,5%	97,5%	16,0
15.	GOTHAER SA	45,9%	67,0%	21,1
16.	INTER POLSKA SA	50,4%	50,6%	0,2
17.	INTERRISK SA	53,6%	65,6%	12,0
18.	KUKE SA	21,2%	70,9%	49,7
19.	LINK4 SA	75,0%	69,7%	-5,3
20.	MEDICUM TUW	X	17,8%	X
21.	PARTNER SA	107,5%	484,7%	377,2
22.	PKO TU SA	X	33,0%	X
23.	POCZTOWE TUW	56,3%	47,7%	-8,6
24.	POLSKI GAZ TUW	X	X	X
25.	PTR SA	69,0%	75,2%	6,2
26.	PZU SA	63,8%	66,7%	2,9
27.	PZUW TUW	X	76,8%	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	60,3%	54,4%	-5,9
29.	SKOK TUW	15,3%	14,0%	-1,3
30.	TUW TUW	90,4%	70,8%	-19,6
31.	TUZ TUW	69,2%	58,1%	-11,1
32.	UNIQA SA	70,6%	72,5%	1,9
33.	WARTA SA	62,9%	62,8%	-0,1
34.	ZDROWIE SA	79,8%	74,6%	-5,2
	Ogółem	**63,1%**	**64,3%**	**1,2**

4.2.3 Stopa rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto do składki przypisanej brutto

Lp.	Dział	Poziom rezerw		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	314,3%	366,2%	51,9
2.	Dział II	185,3%	172,1%	-13,2
	Ogółem	**249,8%**	**254,7%**	**4,9**

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto do składki przypisanej brutto w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Poziom rezerw		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	490,6%	792,0%	301,4
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	312,0%	413,7%	101,7
3.	AVIVA ŻYCIE SA	580,9%	681,8%	100,9
4.	AXA ŻYCIE SA	304,3%	370,7%	66,4
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	341,2%	369,0%	27,8
6.	CARDIF POLSKA SA	82,2%	62,8%	-19,4
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	215,7%	292,2%	76,5
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	82,2%	85,2%	3,0
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	161,4%	308,9%	147,5
10.	EUROPA ŻYCIE SA	227,8%	216,0%	-11,8
11.	GENERALI ŻYCIE SA	263,5%	391,5%	128,0
12.	INTER-ŻYCIE SA	121,1%	118,7%	-2,4
13.	MACIF ŻYCIE TUW	74,1%	73,4%	-0,7
14.	METLIFE TUnŻ SA	374,9%	491,2%	116,3
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	481,7%	514,4%	32,7
16.	OPEN LIFE SA	429,6%	520,2%	90,6
17.	PKO ŻYCIE SA	233,0%	293,1%	60,1
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	28,3%	28,5%	0,2
19.	POLISA-ŻYCIE SA	21,6%	21,7%	0,1
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	209,7%	217,8%	8,1
21.	PZU ŻYCIE SA	277,5%	273,8%	-3,7
22.	REJENT LIFE TUW	1403,1%	1433,9%	30,8
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	24,0%	41,5%	17,5
24.	SKOK ŻYCIE SA	204,6%	241,2%	36,6
25.	UNIQA ŻYCIE SA	312,7%	166,0%	-146,7
26.	VIENNA LIFE SA	306,3%	352,2%	45,9
27.	WARTA TUnŻ SA	164,3%	284,6%	120,3
	Ogółem	**314,3%**	**366,2%**	**51,9**

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto do składki przypisanej brutto w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Poziom rezerw		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	142,7%	139,0%	-3,7
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	125,3%	134,4%	9,1
3.	AXA SA	128,2%	118,5%	-9,7
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	120,4%	169,2%	48,8
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	147,8%	158,3%	10,5
6.	COMPENSA SA	142,2%	143,3%	1,1
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	117,9%	114,9%	-3,0
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	62,4%	59,6%	-2,8
9.	CUPRUM TUW	33,6%	45,6%	12,0
10.	D.A.S. SA	114,7%	137,1%	22,4
11.	ERGO HESTIA SA	172,6%	160,3%	-12,3
12.	EULER HERMES SA	185,3%	174,0%	-11,3
13.	EUROPA SA	227,5%	412,5%	185,0
14.	GENERALI SA	301,9%	224,2%	-77,7
15.	GOTHAER SA	141,8%	150,5%	8,7
16.	INTER POLSKA SA	190,9%	206,3%	15,4
17.	INTERRISK SA	197,4%	178,7%	-18,7
18.	KUKE SA	137,5%	150,5%	13,0
19.	LINK4 SA	127,6%	120,2%	-7,4
20.	MEDICUM TUW	X	61,6%	X
21.	PARTNER SA	355,6%	1121,5%	765,9
22.	PKO TU SA	X	90,5%	X
23.	POCZTOWE TUW	202,7%	189,0%	-13,7
24.	POLSKI GAZ TUW	X	100,0%	X
25.	PTR SA	159,2%	250,9%	91,7
26.	PZU SA	210,8%	183,9%	-26,9
27.	PZUW TUW	X	62,8%	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	70,2%	63,0%	-7,2
29.	SKOK TUW	246,8%	278,7%	31,9
30.	TUW TUW	141,9%	123,5%	-18,4
31.	TUZ TUW	128,2%	190,4%	62,2
32.	UNIQA SA	174,1%	158,6%	-15,5
33.	WARTA SA	197,6%	182,0%	-15,6
34.	ZDROWIE SA	77,6%	70,7%	-6,9
	Ogółem	**185,3%**	**172,1%**	**-13,2**

4.2.4 Rentowność kapitałów własnych

Rentowność kapitałów własnych

Lp.	Dział	Rentowność kapitałów własnych		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	24,5%	18,4%	-6,1
2.	Dział II	11,8%	8,8%	-3,0
	Ogółem	**16,4%**	**12,2%**	**-4,2**

Rentowność kapitałów własnych w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rentowność kapitałów własnych		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	-23,0%	-57,7%	-34,7
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	12,4%	8,8%	-3,6
3.	AVIVA ŻYCIE SA	42,9%	32,9%	-10,0
4.	AXA ŻYCIE SA	2,5%	-4,0%	-6,5
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	38,0%	42,3%	4,3
6.	CARDIF POLSKA SA	6,0%	17,4%	11,4
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	2,8%	-7,6%	-10,4
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	11,4%	12,8%	1,4
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	10,9%	5,7%	-5,2
10.	EUROPA ŻYCIE SA	5,0%	1,5%	-3,5
11.	GENERALI ŻYCIE SA	6,7%	13,9%	7,2
12.	INTER-ŻYCIE SA	0,8%	-11,8%	-12,6
13.	MACIF ŻYCIE TUW	-9,4%	-10,4%	-1,0
14.	METLIFE TUnŻ SA	21,1%	18,9%	-2,2
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	15,2%	17,1%	1,9
16.	OPEN LIFE SA	14,7%	-30,3%	-45,0
17.	PKO ŻYCIE SA	-7,2%	5,0%	12,2
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	-22,5%	-16,2%	6,3
19.	POLISA-ŻYCIE SA	12,5%	12,3%	-0,2
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	3,5%	9,5%	6,0
21.	PZU ŻYCIE SA	39,4%	31,0%	-8,4
22.	REJENT LIFE TUW	5,9%	4,4%	-1,5
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	-8,3%	-2,8%	5,5
24.	SKOK ŻYCIE SA	14,5%	3,6%	-10,9
25.	UNIQA ŻYCIE SA	8,8%	7,8%	-1,0
26.	VIENNA LIFE SA	-0,1%	-782,2%	-782,1
27.	WARTA TUnŻ SA	9,9%	5,7%	-4,2
	Ogółem	**24,5%**	**18,4%**	**-6,1**

Rentowność kapitałów własnych w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rentowność kapitałów własnych		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	2,7%	9,4%	6,7
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	16,5%	6,4%	-10,1
3.	AXA SA	2,2%	12,8%	10,6
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	-3,0%	-10,0%	-7,0
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	30,9%	34,7%	3,8
6.	COMPENSA SA	17,4%	0,5%	-16,9
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	-7,5%	8,8%	16,3
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	-21,4%	-18,9%	2,5
9.	CUPRUM TUW	18,5%	3,7%	-14,8
10.	D.A.S. SA	5,8%	-3,8%	-9,6
11.	ERGO HESTIA SA	-3,2%	5,8%	9,0
12.	EULER HERMES SA	9,6%	6,3%	-3,3
13.	EUROPA SA	8,4%	4,6%	-3,8
14.	GENERALI SA	-13,4%	-59,5%	-46,1
15.	GOTHAER SA	-70,6%	-73,3%	-2,7
16.	INTER POLSKA SA	9,3%	6,4%	-2,9
17.	INTERRISK SA	14,6%	6,9%	-7,7
18.	KUKE SA	1,2%	2,5%	1,3
19.	LINK4 SA	-11,4%	-14,9%	-3,5
20.	MEDICUM TUW	0,0%	-5,8%	X
21.	PARTNER SA	-1,5%	-8,7%	-7,2
22.	PKO TU SA	0,0%	-7,7%	X
23.	POCZTOWE TUW	0,5%	9,6%	9,1
24.	POLSKI GAZ TUW	-	-3,5%	X
25.	PTR SA	5,5%	1,2%	-4,3
26.	PZU SA	18,2%	13,2%	-5,0
27.	PZUW TUW	0,0%	-0,7%	-0,7
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	-12,2%	1,6%	13,8
29.	SKOK TUW	2,5%	4,8%	2,3
30.	TUW TUW	-49,2%	5,2%	54,4
31.	TUZ TUW	-448,7%	-53,9%	394,8
32.	UNIQA SA	8,8%	1,1%	-7,7
33.	WARTA SA	12,8%	13,0%	0,2
34.	ZDROWIE SA	-5,1%	2,6%	7,7
	Ogółem	**11,8%**	**8,8%**	**-3,0**

4.2.5 Rentowność majątku

Rentowność majątku

Lp.	Dział	Rentowność majątku		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	3,0%	2,2%	-0,8
2.	Dział II	3,3%	2,4%	-0,9
	Ogółem	**3,1%**	**2,3%**	**-0,8**

Rentowność majątku w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rentowność majątku		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	-1,4%	-2,4%	-1,0
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	1,8%	1,2%	-0,6
3.	AVIVA ŻYCIE SA	5,3%	3,5%	-1,8
4.	AXA ŻYCIE SA	0,4%	-0,6%	-1,0
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	3,2%	3,8%	0,6
6.	CARDIF POLSKA SA	1,5%	4,7%	3,2
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	0,4%	-0,9%	-1,3
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	4,6%	5,2%	0,6
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	0,8%	0,4%	-0,4
10.	EUROPA ŻYCIE SA	1,1%	0,3%	-0,8
11.	GENERALI ŻYCIE SA	0,5%	1,1%	0,6
12.	INTER-ŻYCIE SA	0,5%	-6,7%	-7,2
13.	MACIF ŻYCIE TUW	-5,2%	-4,6%	0,6
14.	METLIFE TUnŻ SA	2,7%	2,2%	-0,5
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	1,7%	1,8%	0,1
16.	OPEN LIFE SA	0,3%	-0,5%	-0,8
17.	PKO ŻYCIE SA	-0,4%	0,3%	0,7
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	-18,8%	-9,8%	9,0
19.	POLISA-ŻYCIE SA	5,6%	5,4%	-0,2
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	1,0%	2,5%	1,5
21.	PZU ŻYCIE SA	6,0%	5,3%	-0,7
22.	REJENT LIFE TUW	0,2%	0,1%	-0,1
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	-3,8%	-1,2%	2,6
24.	SKOK ŻYCIE SA	4,1%	1,2%	-2,9
25.	UNIQA ŻYCIE SA	1,1%	0,8%	-0,3
26.	VIENNA LIFE SA	0,0%	-4,6%	-4,6
27.	WARTA TUnŻ SA	1,1%	0,8%	-0,3
	Ogółem	**3,0%**	**2,2%**	**-0,8**

Rentowność majątku w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Rentowność majątku		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	0,7%	2,5%	1,8
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	4,6%	1,4%	-3,2
3.	AXA SA	0,5%	3,1%	2,6
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	-0,9%	-3,1%	-2,2
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	8,7%	11,4%	2,7
6.	COMPENSA SA	3,1%	0,1%	-3,0
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	-0,9%	1,0%	1,9
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	-16,7%	-13,1%	3,6
9.	CUPRUM TUW	9,2%	2,0%	-7,2
10.	D.A.S. SA	2,0%	-1,4%	-3,4
11.	ERGO HESTIA SA	-0,6%	1,0%	1,6
12.	EULER HERMES SA	1,9%	1,2%	-0,7
13.	EUROPA SA	3,1%	1,8%	-1,3
14.	GENERALI SA	-2,1%	-5,1%	-3,0
15.	GOTHAER SA	-6,9%	-4,8%	2,1
16.	INTER POLSKA SA	2,2%	1,4%	-0,8
17.	INTERRISK SA	3,0%	1,3%	-1,7
18.	KUKE SA	0,7%	1,5%	0,8
19.	LINK4 SA	-2,2%	-2,2%	0,0
20.	MEDICUM TUW	0,0%	-5,7%	-5,7
21.	PARTNER SA	-1,1%	-6,6%	-5,5
22.	PKO TU SA	-	-1,3%	X
23.	POCZTOWE TUW	0,1%	1,5%	1,4
24.	POLSKI GAZ TUW	-	-3,4%	X
25.	PTR SA	1,6%	0,4%	-1,2
26.	PZU SA	6,2%	4,3%	-1,9
27.	PZUW TUW	0,0%	-0,4%	-0,4
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	-5,0%	0,8%	5,8
29.	SKOK TUW	1,1%	2,2%	1,1
30.	TUW TUW	-7,0%	0,7%	7,7
31.	TUZ TUW	-14,9%	-7,8%	7,1
32.	UNIQA SA	1,5%	0,2%	-1,3
33.	WARTA SA	2,9%	2,8%	-0,1
34.	ZDROWIE SA	-1,9%	0,9%	2,8
	Ogółem	**3,3%**	**2,4%**	**-0,9**

4.2.6 Wskaźnik zespolony

Wskaźnik zespolony

Lp.	Dział	Wskaźnik zespolony		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	Dział I	94,6%	101,0%	6,4
2.	Dział II	102,9%	99,5%	-3,4
	Ogółem	**98,6%**	**100,2%**	**1,6**

Wskaźnik zespolony w Dziale I

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Wskaźnik zespolony		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	AEGON SA	210,0%	198,9%	-11,1
2.	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA	79,3%	133,4%	54,1
3.	AVIVA ŻYCIE SA	87,1%	91,5%	4,4
4.	AXA ŻYCIE SA	76,1%	104,7%	28,6
5.	BZWBK-Aviva TUnŻ SA	102,5%	80,6%	-21,9
6.	CARDIF POLSKA SA	107,1%	90,1%	-17,0
7.	COMPENSA ŻYCIE SA	137,8%	83,3%	-54,5
8.	CONCORDIA CAPITAL SA	84,7%	81,4%	-3,3
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	33,4%	88,0%	54,6
10.	EUROPA ŻYCIE SA	123,5%	89,8%	-33,7
11.	GENERALI ŻYCIE SA	60,2%	95,0%	34,8
12.	INTER-ŻYCIE SA	102,6%	127,3%	24,7
13.	MACIF ŻYCIE TUW	103,3%	92,1%	-11,2
14.	METLIFE TUnŻ SA	110,8%	122,0%	11,2
15.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	129,5%	100,0%	-29,5
16.	OPEN LIFE SA	54,1%	120,2%	66,1
17.	PKO ŻYCIE SA	116,9%	92,1%	-24,8
18.	POCZTOWE ŻYCIE SA	170,6%	109,5%	-61,1
19.	POLISA-ŻYCIE SA	96,7%	97,0%	0,3
20.	PRAMERICA ŻYCIE SA	74,1%	70,3%	-3,8
21.	PZU ŻYCIE SA	93,0%	91,6%	-1,4
22.	REJENT LIFE TUW	59,6%	59,0%	-0,6
23.	SIGNAL IDUNA ŻYCIE SA	101,6%	99,9%	-1,7
24.	SKOK ŻYCIE SA	103,2%	104,2%	1,0
25.	UNIQA ŻYCIE SA	165,1%	73,0%	-92,1
26.	VIENNA LIFE SA	60,8%	69,9%	9,1
27.	WARTA TUnŻ SA	123,1%	186,8%	63,7
	Ogółem	**94,6%**	**101,0%**	**6,4**

Wskaźnik zespolony w Dziale II

Lp.	Nazwa ubezpieczyciela	Wskaźnik zespolony		
		2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	ALLIANZ POLSKA SA	100,7%	93,3%	-7,4
2.	AVIVA – OGÓLNE SA	87,0%	102,2%	15,2
3.	AXA SA	94,8%	90,3%	-4,5
4.	AXA UBEZPIECZENIA SA	101,1%	105,9%	4,8
5.	BZWBK-Aviva TUO SA	75,2%	58,5%	-16,7
6.	COMPENSA SA	100,9%	102,8%	1,9
7.	CONCORDIA POLSKA TUW	74,5%	118,1%	43,6
8.	CREDIT AGRICOLE TU SA	441,3%	173,4%	-267,9
9.	CUPRUM TUW	27,8%	62,3%	34,5
10.	D.A.S. SA	96,0%	128,2%	32,2
11.	ERGO HESTIA SA	110,8%	98,9%	-11,9
12.	EULER HERMES SA	76,5%	85,0%	8,5
13.	EUROPA SA	84,8%	79,3%	-5,5
14.	GENERALI SA	110,2%	123,7%	13,5
15.	GOTHAER SA	118,1%	120,2%	2,1
16.	INTER POLSKA SA	109,1%	102,2%	-6,9
17.	INTERRISK SA	98,8%	101,9%	3,1
18.	KUKE SA	63,8%	120,0%	56,2
19.	LINK4 SA	111,0%	106,5%	-4,5
20.	MEDICUM TUW	X	531,2%	X
21.	PARTNER SA	296,9%	1531,7%	1234,8
22.	PKO TU SA	X	122,1%	X
23.	POCZTOWE TUW	145,9%	112,3%	-33,6
24.	POLSKI GAZ TUW	X	X	X
25.	PTR SA	93,7%	97,1%	3,4
26.	PZU SA	99,1%	96,3%	-2,8
27.	PZUW TUW	X	20,1%	X
28.	SIGNAL IDUNA POLSKA SA	105,6%	102,5%	-3,1
29.	SKOK TUW	91,7%	89,3%	-2,4
30.	TUW TUW	122,9%	104,1%	-18,8
31.	TUZ TUW	126,1%	125,9%	-0,2
32.	UNIQA SA	107,1%	94,2%	-12,9
33.	WARTA SA	108,8%	99,1%	-9,7
34.	ZDROWIE SA	104,9%	100,7%	-4,2
	Ogółem	**102,9%**	**99,5%**	**-3,4**

4.3 STRUKTURA RYNKU

4.3.1 Struktura rynku 2015-2016

Składka przypisana brutto w tys. zł w Dziale I

Lp.	Rodzaj ubezpieczeń	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	Ubezpieczenia na życie	8 432 578	7 814 940	92,7%
2.	Ubezpieczenia na życie związane z UFK	13 411 585	10 325 116	77,0%
3.	Ubezpieczenia wypadkowe	5 412 214	5 429 259	100,3%
4.	Inne ubezpieczenia	268 642	287 380	107,0%
	Ogółem	**27 525 020**	**23 856 696**	**86,7%**

Składka przypisana brutto w tys. zł w Dziale II

Lp.	Rodzaj ubezpieczeń	Składka przypisana brutto		Dynamika
		2015	2016	16/15
1.	Motoryzacyjne	13 879 899	18 220 781	131,3%
2.	Rzeczowe	5 389 935	5 526 267	102,5%
3.	Osobowe	2 141 579	2 012 567	94,0%
4.	Finansowe	1 784 024	1 492 697	83,7%
5.	O.C.	2 009 120	1 859 544	92,6%
6.	M.A.T.	300 926	280 790	93,3%
7.	Pozostałe	2 071 377	2 789 842	134,7%
	Ogółem	**27 576 861**	**32 182 487**	**116,7%**

Struktura rynku ubezpieczeń w Polsce mierzona składką przypisaną brutto

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	PZU SA	16,1%	19,3%	3,2
2.	PZU ŻYCIE SA	14,6%	14,3%	-0,3
3.	ERGO HESTIA SA	6,8%	7,6%	0,8
4.	WARTA SA	6,5%	7,4%	0,9
5.	AVIVA-ŻYCIE SA	4,0%	3,5%	-0,5
6.	ALLIANZ POLSKA SA	3,1%	3,1%	0,0
7.	OPEN LIFE SA	3,2%	2,6%	-0,6
8.	GENERALI SA	1,6%	2,5%	0,9
9.	METLIFE TUnŻ SA	3,5%	2,5%	-1,0
10.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	2,6%	2,4%	-0,2
11.	POZOSTAŁE	38,0%	34,8%	-3,2

Struktura Działu I mierzona składką przypisaną brutto

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	PZU ŻYCIE SA	29,3%	33,7%	4,4
2.	AVIVA-ŻYCIE SA	8,0%	8,1%	0,1
3.	OPEN LIFE SA	6,4%	6,2%	-0,2
4.	METLIFE TUnŻ SA	7,0%	5,8%	-1,2
5.	NATIONALE NEDERLANDEN SA	5,1%	5,7%	0,6
6.	EUROPA ŻYCIE SA	3,6%	4,9%	1,3
7.	AXA ŻYCIE SA	4,6%	4,6%	0,0
8.	GENERALI ŻYCIE SA	5,0%	4,1%	-0,9
9.	ERGO HESTIA STUnŻ SA	6,0%	3,8%	-2,2
10.	PKO ŻYCIE SA	3,9%	3,8%	-0,1
11.	POZOSTAŁE	21,1%	19,3%	-1,8

Struktura Działu II mierzona składką przypisaną brutto

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2015	2016	Zmiana w p.p.
1.	PZU SA	32,1%	33,5%	1,4
2.	ERGO HESTIA SA	13,5%	13,3%	-0,2
3.	WARTA SA	13,0%	12,8%	-0,2
4.	ALLIANZ POLSKA SA	6,2%	5,5%	-0,7
5.	GENERALI SA	3,2%	4,4%	1,2
6.	COMPENSA SA	4,3%	3,7%	-0,6
7.	UNIQA SA	3,7%	3,5%	-0,2
8.	AXA UBEZPIECZENIA SA	2,2%	2,8%	0,6
9.	INTERRISK SA	3,0%	2,7%	-0,3
10.	LINK4 SA	1,8%	2,3%	0,5
11.	POZOSTAŁE	17,1%	15,5%	-1,6

4.3.2 Rynek 2006-2016

Podstawowe wskaźniki opisujące rozwój rynku ubezpieczeń w latach 2006-2016

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba zakładów ubezpieczeń											
Dział I	32	31	32	30	30	28	28	27	26	27	27
Dział II	37	34	35	36	35	33	31	31	30	30	34
Ogółem	**69**	**65**	**67**	**66**	**65**	**61**	**59**	**58**	**56**	**57**	**61**
Kapitały podstawowe (w tys. PLN)											
Dział I	2 706 023	2 724 940	2 828 814	2 836 105	3 035 620	3 017 080	2 952 354	3 184 857	2 988 959	2 912 738	2 915 738
Dział II	3 067 020	3 139 015	3 080 381	3 043 559	3 226 461	3 047 664	2 618 146	2 654 713	2 588 598	2 682 633	3 219 709
Ogółem	**5 773 043**	**5 863 956**	**5 909 194**	**5 879 664**	**6 262 080**	**6 064 744**	**5 570 500**	**5 839 570**	**5 577 556**	**5 595 371**	**6 135 447**
Udział kapitału zagranicznego w kapitałach podstawowych ogółem (w %)											
	75 1%	77 9%	78 6%	82.2%	77.4%	77.1%	78.1%	74.7%	69.6%	70.2%	65.3%
Składka przypisana brutto (w tys. PLN*)											
Dział I	25 453 816	30 027 440	44 035 260	33 043 334	34 277 285	33 324 255	36 704 794	31 263 874	28 666 871	27 525 201	23 856 696
Dział II	19 857 598	21 542 425	22 994 895	22 798 346	24 815 902	26 473 294	26 501 591	26 598 813	26 260 098	27 276 424	32 182 487
Ogółem	**45 311 413**	**51 569 865**	**67 030 155**	**55 841 680**	**59 093 187**	**59 797 549**	**63 206 384**	**57 862 686**	**54 926 970**	**54 801 625**	**56 039 183**
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (w tys. PLN*)											
Dział I	10 208 310	12 277 865	21 901 740	30 247 222	24 660 540	27 276 527	26 149 892	23 087 002	20 360 413	19 357 687	18 284 273
Dział II	10 142 554	10 873 554	11 226 836	13 494 203	15 564 570	14 376 106	14 171 301	13 711 276	13 810 903	15 488 145	18 393 065
Ogółem	**20 350 863**	**23 151 419**	**33 128 576**	**43 741 424**	**40 225 110**	**41 652 633**	**40 321 193**	**36 798 278**	**34 171 316**	**34 845 832**	**36 677 338**
Składka przypisana brutto *per capita* (w PLN*)											
Dział I	662	781	1 144	858	882	857	944	805	738	716	621
Dział II	516	560	598	592	638	681	682	685	676	710	837
Ogółem	**1 178**	**1 341**	**1 742**	**1 450**	**1 520**	**1 538**	**1 626**	**1 490**	**1 414**	**1 426**	**1 458**
Lokaty w ujęciu bilansowym (w tys. PLN*)											
Dział I, w tym:	78 476 984	89 971 105	91 324 826	91 457 837	97 858 658	88 722 832	95 263 879	95 276 077	99 167 396	97 257 820	97 830 048
lokaty (B)	44 528 854	47 617 244	61 566 484	55 176 834	55 370 811	49 522 036	49 752 285	44 434 471	45 178 281	41 781 979	40 859 879
lokaty na rachunek i ryzyko ubezpieczającego (C)	33 948 130	42 353 862	29 758 343	36 281 003	42 487 847	39 200 796	45 511 595	50 794 729	53 989 115	55 475 841	56 970 169
Dział II	42 308 862	47 989 428	50 395 826	46 992 134	45 307 985	47 518 357	52 516 602	53 558 003	59 115 612	61 579 118	63 154 237
Ogółem	**120 785 846**	**137 960 534**	**141 720 652**	**138 449 972**	**143 166 643**	**136 241 189**	**147 780 481**	**148 834 080**	**158 283 008**	**158 836 938**	**160 984 285**

* wielkości w PLN podawane są w wartościach realnych z 2016 r. po przeliczeniu o wskaźniki inflacji publikowane przez GUS.
inflacja 2016 = (-) 0,6%

Liczba ludności Polski w tysiącach w latach 2005-2016, dane GUS:

Lata	Liczba ludności w tys.
2005	38 157
2006	38 125
2007	38 116
2008	38 136
2009	38 167
2010	38 530
2011	38 538
2012	38 533
2013	38 496
2014	38 479
2015	38 437
2016	38 433

4.3.3 Struktura rynku 2006-2016

Zmiany struktury ubezpieczeń w Polsce w latach 2006-2016

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Struktura składki przypisanej brutto wg grup w dziale I (w %)											
grupa I	38,4	38,6	72,8	63,5	59,7	52,8	53,3	53,3	37,1	30,6	32,8
grupa II	0,7	0,5	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5
grupa III	46,0	46,9	16,1	21,3	25,8	32,4	33,1	33,1	44,0	48,7	43,3
grupa IV	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6
grupa V	14,4	13,6	10,5	14,4	13,6	14,0	12,9	12,9	18,1	19,7	22,8
reasekuracja czynna	0,3	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Struktura składki przypisanej brutto wg rodzajów działalności w dziale II (w %)											
pozostałe osobowe (gr. I+II)	6,0	6,0	7,5	7,1	7,1	6,6	6,8	6,8	7,6	7,8	6,3
rzeczowe (gr. VIII+IX)	17,7	17,7	16,3	17,8	18,3	19,1	19,6	19,6	20,4	19,5	17,2
auto casco (gr. III)	25,7	25,7	25,5	23,1	23,1	22,8	21,4	21,4	20,0	19,9	20,4
OC komunikacyjne (gr. X)	34,7	34,7	34,4	33,5	33,1	34,0	34,0	34,0	30,7	30,4	36,2
M.A.T. (gr. IV do VII, XI, XII)	1,8	1,8	1,5	1,4	1,2	1,2	1,3	1,3	1,4	1,1	0,9
OC ogólne (gr. XIII)	5,0	5,0	4,8	5,3	5,5	5,7	6,7	6,7	7,3	7,3	5,8
finansowe (gr. XIV do XVII)	5,5	5,5	6,6	8,1	8,1	7,1	6,1	6,1	8,3	6,5	4,6
pozostałe (gr. XVIII)	1,1	0,8	0,9	1,4	1,5	1,6	1,7	1,7	2,1	2,3	2,6
reasekuracja czynna	2,5	2,8	2,5	2,3	2,2	1,9	2,3	2,3	2,1	5,2	6,1

4.4 SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIA FINANSOWE

4.4.1 Ubezpieczenia na życie

4.4.1.1 Bilans Aktywa

Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie w tys. zł

Wyszczególnienie	początek okresu	koniec okresu
A	B	C
A. Wartości niematerialne i prawne	**396 518**	**394 969**
1. Wartość firmy	106 937	101 105
2. Inne wartości niematerialne i prawne oraz zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych	289 582	293 864
B. Lokaty	**41 796 223**	**40 859 879**
I. Nieruchomości	310 094	298 050
1. Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu	93 412	91 569
2. Budynki, budowle oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	207 490	198 800
3. Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji	9 192	7 682
II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych	1 710 890	1 787 708
1. Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	1 710 890	1 787 708
2. Pożyczki udzielone jednostkom podporządkowanym oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez te jednostki	0	0
3. Pozostałe lokaty	0	0
III. Inne lokaty finansowe	39 775 239	38 774 121
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	7 397 461	8 437 533
2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	27 489 315	27 429 776
3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	0	0
4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	273 101	271 151
5. Pozostałe pożyczki	1 279 491	331 570
6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	3 023 626	2 077 011
7. Pozostałe lokaty	312 246	227 080
IV. Należności depozytowe od cedentów	0	0
C. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	**55 442 609**	**56 970 169**
D. Należności	**870 759**	**956 788**
I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	456 541	470 119
1. Należności od ubezpieczających	318 855	347 835
1.1. od jednostek podporządkowanych	1 090	379
1.2. od pozostałych jednostek	317 764	347 456
2. Należności od pośredników ubezpieczeniowych	132 473	114 029
2.1. od jednostek podporządkowanych	0	0
2.2. od pozostałych jednostek	132 473	114 029
3. Inne należności	5 213	8 255
3.1. od jednostek podporządkowanych	104	3
3.2. od pozostałych jednostek	5 109	8 252
II. Należności z tytułu reasekuracji	47 076	29 906
1. od jednostek podporządkowanych	0	2
2. od pozostałych jednostek	47 076	29 904
III. Inne należności	367 142	456 764
1.Należności od budżetu	31 711	92 943
2. Pozostałe należności	335 431	363 822
2.1. od jednostek podporządkowanych	2 715	3 249
2.2. od pozostałych jednostek	332 716	360 573
E. Inne składniki aktywów	**347 291**	**417 965**
I. Rzeczowe składniki aktywów	118 901	117 355
II. Środki pieniężne	227 825	300 170
III. Pozostałe składniki aktywów	565	440
F. Rozliczenia międzyokresowe	**4 055 349**	**3 586 400**
I. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	490 527	394 070
II. Aktywowane koszty akwizycji	3 357 918	2 940 673
III. Zarachowane odsetki i czynsze	3 610	4 472
IV. Inne rozliczenia międzyokresowe	203 294	247 185
G. Należne wpłaty na kapitał podstawowy	**8 213**	**8 213**
H. Akcje własne	**3**	**2**
AKTYWA RAZEM	**102 916 965**	**103 194 386**

4.4.1.2 Bilans Pasywa

Pasywa zakładów ubezpieczeń na życie w tys. zł

Wyszczególnienie	początek okresu	koniec okresu
A	B	C
A. Kapitał własny	**12 434 826**	**12 243 889**
I. Kapitał podstawowy	2 912 738	2 915 738
II. Kapitał zapasowy	5 528 184	5 171 281
III. Kapitał z aktualizacji wyceny	533 739	180 075
IV. Pozostałe kapitały rezerwowe	1 366 691	2 011 692
V. Zysk (strata) z lat ubiegłych	2 093 474	-285 838
VI. Zysk (strata) netto	0	2 250 941
VII. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0	0
B. Zobowiązania podporządkowane	**35 596**	**15 046**
C. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	**86 520 550**	**87 359 087**
I. Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	1 690 521	1 423 942
II. Rezerwa ubezpieczeń na życie	27 235 454	26 594 302
III. Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	1 670 010	1 952 214
IV. Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	56 682	56 910
V. Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	0	0
VI. Rezerwy na zwrot składek dla członków	0	0
VII. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie	447 508	384 005
VIII. Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	55 420 375	56 947 714
D. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wielkość ujemna)	**683 053**	**652 744**
I. Udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	493 095	444 549
II. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	107 995	111 974
III. Udział reasekuratorów w rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	50 931	63 035
IV. Udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych	0	21
V. Udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach określonych w statucie	0	0
VI. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	31 033	33 165
E. Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)	**0**	**0**
I. Oszacowane regresy i odzyski brutto	0	0
II. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach	0	0
F. Pozostałe rezerwy	**1 053 034**	**1 214 818**
I. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	79 086	77 082
II. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	751 280	859 352
III. Inne rezerwy	222 667	278 384
G. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	**146 886**	**165 468**
H. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	**2 540 674**	**2 148 578**
I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 070 926	1 174 390
1. Zobowiązania wobec ubezpieczających	530 717	591 761
1.1 wobec jednostek podporządkowanych	0	0
1.2. wobec pozostałych jednostek	530 717	591 761
2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	478 145	521 870
2.1. wobec jednostek podporządkowanych	43 887	31 959
2.2. wobec pozostałych jednostek	434 257	489 911
3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	62 064	60 759
3.1. wobec jednostek podporządkowanych	0	3
3.2. wobec pozostałych jednostek	62 064	60 756
II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	40 191	40 636
1. wobec jednostek podporządkowanych	0	0
2. wobec pozostałych jednostek	40 191	40 636
III. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	0	4 002
1. zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń	0	0
2. pozostałe	0	4 002
IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	479 800	13 058
V. Inne zobowiązania	854 295	814 906
1. Zobowiązania wobec budżetu	123 894	103 613
2. Pozostałe zobowiązania	730 401	711 293
2.1. wobec jednostek podporządkowanych	6 973	1 730
2.2. wobec pozostałych jednostek	723 428	709 563
VI. Fundusze specjalne	95 462	101 586
I. Rozliczenia międzyokresowe	**868 451**	**700 244**
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	399 317	290 197
2. Ujemna wartość firmy	0	0
3. Przychody przyszłych okresów	469 134	410 048
PASYWA RAZEM	102 916 965	103 194 386

4.4.1.3 Techniczny rachunek ubezpieczeń

Techniczny rachunek zakładów ubezpieczeń na życie w tys. zł

Wyszczególnienie	okres poprzedni	okres bieżący
A	B	C
I. Składki	**27 232 483**	**23 670 150**
1. Składki przypisane brutto	27 525 020	23 856 696
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	498 380	404 835
3. Zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto	-98 878	-266 835
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	106 965	-48 546
II. Przychody z lokat	**4 479 464**	**4 247 602**
1. Przychody z lokat w nieruchomości	2 659	2 540
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	653 007	241 391
2.1. z udziałów lub akcji	652 102	241 391
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	905	0
2.3. z pozostałych lokat	0	0
3. Przychody z innych lokat finansowych	2 335 038	2 154 034
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	402 052	437 834
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1 601 948	1 483 688
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	281 226	197 651
3.4. z pozostałych lokat	49 812	34 861
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	1 462	2 439
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	1 487 298	1 847 198
III. Niezrealizowane zyski z lokat	**1 758 253**	**2 940 328**
IV. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	**248 262**	**197 992**
V. Odszkodowania i świadczenia	**19 324 323**	**18 430 976**
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	19 214 481	18 160 817
1.1. odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	19 364 568	18 284 273
1.2. udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	150 087	123 457
2. Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	109 842	270 159
2.1. rezerw brutto	111 131	282 262
2.2. udział reasekuratorów	1 289	12 103
VI. Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	**9 724**	**806 413**
1. Zmiana stanu rezerwy w ubezpieczeniach na życie na udziale własnym	-1 465 664	-651 248
1.1. rezerwy brutto	-1 466 619	-647 269
1.2. udział reasekuratorów	-955	3 979
2. Zmiana stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym dla ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	1 499 521	1 521 164
2.1. rezerwy brutto	1 468 293	1 523 297
2.2. udział reasekuratorów	-31 228	2 132
3. Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych przewidzianych w statucie na udziale własnym	-24 133	-63 503
3.1. rezerwy brutto	-24 133	-63 503
3.2. udział reasekuratorów	0	0
VII. Premie i rabaty łącznie ze zmianą stanu rezerw na udziale własnym	**26 490**	**22 591**
VIII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	**6 248 327**	**5 423 387**
1. Koszty akwizycji	4 715 353	3 934 922
2. Koszty administracyjne	1 763 729	1 710 341
3. Prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach	230 755	221 877
IX. Koszty działalności lokacyjnej	**1 566 947**	**1 404 963**
1. Koszty utrzymania nieruchomości	3 962	1 934
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	145 033	125 763
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	9 993	5 853
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	1 407 959	1 271 413
X. Niezrealizowane straty na lokatach	**2 835 143**	**1 518 224**
XI. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	**180 512**	**146 888**
XII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów przeniesione do ogólnego rachunku zysków i strat	**682 283**	**284 532**
XIII. Wynik techniczny ubezpieczeń na życie	**2 844 714**	**3 018 098**

4.4.1.4 Ogólny rachunek zysków i strat

Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń na życie w tys. zł

Wyszczególnienie	okres poprzedni	okres bieżący
A	B	C
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub wynik techniczny ubezpieczeń na życie	2 844 714	3 018 098
II. Przychody z lokat	0	0
1. Przychody z lokat w nieruchomości	0	0
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	0	0
2.1. z udziałów i akcji	0	0
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	0	0
2.3. z pozostałych lokat	0	0
3. Przychody z innych lokat finansowych	0	0
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	0	0
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	0	0
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	0	0
3.4. z pozostałych lokat	0	0
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	0	0
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	0	0
III. Niezrealizowane zyski z lokat	0	0
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	682 283	284 532
V. Koszty działalności lokacyjnej	0	0
1. Koszty utrzymania nieruchomości	0	0
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	0	0
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	0	0
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	0	0
VI. Niezrealizowane straty na lokatach	0	0
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	0	0
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	118 129	67 165
IX. Pozostałe koszty operacyjne	103 893	500 783
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	3 541 233	2 869 011
XI. Zyski nadzwyczajne	0	1
XII. Straty nadzwyczajne	0	0
XIII. Zysk (strata) brutto	3 541 233	2 869 012
XIV. Podatek dochodowy	495 549	618 059
XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	-495	12
XVI. Zysk (strata) netto	3 046 178	2 250 941

4.4.2 Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe
4.4.2.1 Bilans Aktywa

Aktywa zakładów ubezpieczeń majątkowych w tys. zł

Wyszczególnienie	początek okresu	koniec okresu
A	B	C
A. Wartości niematerialne i prawne	**953 551**	**1 097 395**
1. Wartość firmy	142 744	204 030
2. Inne wartości niematerialne i prawne oraz zaliczki na poczet wartości niematerialnych i prawnych	810 807	893 364
B. Lokaty	**62 523 265**	**63 154 237**
I. Nieruchomości	943 282	903 715
1. Grunty własne oraz prawo wieczystego użytkowania gruntu	89 027	72 074
2. Budynki, budowle oraz spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	850 389	827 531
3. Inwestycje budowlane i zaliczki na poczet tych inwestycji	3 866	4 109
II. Lokaty w jednostkach podporządkowanych	9 978 336	11 369 477
1. Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	9 260 597	10 858 558
2. Pożyczki udzielone jednostkom podporządkowanym oraz dłużne papiery wartościowe emitowane przez te jednostki	376 031	510 919
3. Pozostałe lokaty	341 709	0
III. Inne lokaty finansowe	51 595 828	50 874 574
1. Udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych	16 413 925	9 094 455
2. Dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu	29 459 065	37 506 212
3. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach lokacyjnych	0	0
4. Pożyczki zabezpieczone hipotecznie	940 765	975 101
5. Pozostałe pożyczki	1 095 327	820 649
6. Lokaty terminowe w instytucjach kredytowych	3 400 475	2 269 648
7. Pozostałe lokaty	286 273	208 510
IV. Należności depozytowe od cedentów	5 818	6 471
C. Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	**0**	**0**
D. Należności	**6 916 425**	**8 062 200**
I. Należności z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	5 290 523	5 977 308
1. Należności od ubezpieczających	4 772 887	5 306 292
1.1. od jednostek podporządkowanych	2 882	3 722
1.2. od pozostałych jednostek	4 770 005	5 302 569
2. Należności od pośredników ubezpieczeniowych	457 596	598 462
2.1. od jednostek podporządkowanych	15	11
2.2. od pozostałych jednostek	457 581	598 450
3. Inne należności	60 040	72 555
3.1. od jednostek podporządkowanych	0	0
3.2. od pozostałych jednostek	60 040	72 555
II. Należności z tytułu reasekuracji	967 948	1 383 216
1. od jednostek podporządkowanych	2 452	62 733
2. od pozostałych jednostek	965 496	1 320 482
III. Inne należności	657 954	701 676
1. Należności od budżetu	114 779	72 086
2. Pozostałe należności	543 175	629 590
2.1. od jednostek podporządkowanych	127 291	79 239
2.2. od pozostałych jednostek	415 884	550 351
E. Inne składniki aktywów	**624 879**	**1 792 953**
I. Rzeczowe składniki aktywów	336 912	329 223
II. Środki pieniężne	284 923	1 461 329
III. Pozostałe składniki aktywów	3 044	2 401
F. Rozliczenia międzyokresowe	**6 971 731**	**8 064 700**
I. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	160 908	252 122
II. Aktywowane koszty akwizycji	5 662 809	6 330 998
III. Zarachowane odsetki i czynsze	2 730	101
IV. Inne rozliczenia międzyokresowe	1 145 284	1 481 480
G. Należne wpłaty na kapitał podstawowy	**721**	**680**
H. Akcje własne	**0**	**0**
AKTYWA RAZEM	**77 990 572**	**82 172 165**

4.4.2.2 Bilans Pasywa

Pasywa zakładów ubezpieczeń majątkowych w tys. zł

Wyszczególnienie	początek okresu	koniec okresu
A	B	C
A. Kapitał własny	**21 776 947**	**21 953 428**
I. Kapitał podstawowy	2 743 683	3 219 709
II. Kapitał zapasowy	10 075 420	10 948 518
III. Kapitał z aktualizacji wyceny	6 675 980	6 299 782
IV. Pozostałe kapitały rezerwowe	330 377	273 106
V. Zysk (strata) z lat ubiegłych	1 951 488	-721 296
VI. Zysk (strata) netto	0	1 933 609
VII. Odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna)	0	0
B. Zobowiązania podporządkowane	**395 528**	**604 192**
C. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	**51 101 860**	**55 370 158**
I. Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego	19 271 901	22 527 222
II. Rezerwa ubezpieczeń na życie	0	0
III. Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	30 548 425	31 596 271
IV. Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	90 210	81 717
V. Rezerwy na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	1 191 323	1 164 948
VI. Rezerwy na zwrot składek dla członków	0	0
VII. Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe określone w statucie	0	0
VIII. Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	0	0
D. Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych (wielkość ujemna)	**8 993 533**	**10 582 540**
I. Udział reasekuratorów w rezerwie składek i w rezerwie na pokrycie ryzyka niewygasłego	2 987 871	4 135 563
II. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	0	0
III. Udział reasekuratorów w rezerwie na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	5 963 599	6 418 970
IV. Udział reasekuratorów w rezerwie na premie i rabaty dla ubezpieczonych	42 063	28 007
V. Udział reasekuratorów w pozostałych rezerwach określonych w statucie	0	0
VI. Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	0	0
E. Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)	**355 959**	**379 789**
I. Oszacowane regresy i odzyski brutto	497 881	511 156
II. Udział reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach	141 922	131 366
F. Pozostałe rezerwy	**1 164 175**	**1 186 985**
I. Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne obowiązkowe świadczenia pracowników	166 285	184 915
II. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	870 143	849 686
III. Inne rezerwy	127 747	152 384
G. Zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	**1 260 257**	**1 421 343**
H. Pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	**9 515 342**	**9 289 708**
I. Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń bezpośrednich	1 615 698	1 869 884
1. Zobowiązania wobec ubezpieczających	477 026	480 303
1.1. wobec jednostek podporządkowanych	8	18
1.2. wobec pozostałych jednostek	477 018	480 285
2. Zobowiązania wobec pośredników ubezpieczeniowych	874 810	1 121 517
2.1. wobec jednostek podporządkowanych	14 593	16 697
2.2. wobec pozostałych jednostek	860 217	1 104 820
3. Inne zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	263 862	268 064
3.1. wobec jednostek podporządkowanych	813	3 708
3.2. wobec pozostałych jednostek	263 049	264 356
II. Zobowiązania z tytułu reasekuracji	2 005 162	2 303 546
1. wobec jednostek podporządkowanych	1 883	2 793
2. wobec pozostałych jednostek	2 003 279	2 300 753
III. Zobowiązania z tytułu emisji własnych dłużnych papierów wartościowych oraz pobranych pożyczek	3 611 636	3 771 994
1. zobowiązania zamienne na akcje zakładu ubezpieczeń	0	0
2. pozostałe	3 611 636	3 771 994
IV. Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	399 111	40
V. Inne zobowiązania	1 628 768	1 118 433
1. Zobowiązania wobec budżetu	114 709	315 701
2. Pozostałe zobowiązania	1 514 060	802 732
2.1. wobec jednostek podporządkowanych	58 187	17 738
2.2. wobec pozostałych jednostek	1 455 873	784 994
VI. Fundusze specjalne	254 967	225 811
I. Rozliczenia międzyokresowe	**2 125 955**	**3 308 680**
1. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 256 743	1 839 934
2. Ujemna wartość firmy	0	0
3. Przychody przyszłych okresów	869 212	1 468 746
PASYWA RAZEM	77 990 572	82 172 165

4.4.2.3 Techniczny rachunek ubezpieczeń

Techniczny rachunek ubezpieczeń majątkowych w tys. zł

Wyszczególnienie	okres poprzedni	okres bieżący
A	B	C
I. Składki	**21 769 202**	**23 945 649**
1. Składki przypisane brutto	27 576 861	32 182 487
2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej	4 856 717	6 360 061
3. Zmiana stanu rezerw składek i rezerwy na ryzyko niewygasłe brutto	1 757 310	3 018 935
4. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw składek	806 369	1 142 158
II. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z ogólnego rachunku zysków i strat	**400 030**	**356 320**
III. Pozostałe przychody techniczne na udziale własnym	**449 172**	**326 135**
IV. Odszkodowania i świadczenia	**13 742 033**	**15 401 570**
1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym	13 399 132	15 160 174
1.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	15 678 822	18 393 065
1.2. Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	2 279 690	3 232 891
2. Zmiana stanu rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	342 901	241 396
2.1. Zmiana stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto	1 650 012	689 396
2.2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	1 307 110	447 999
V. Zmiany stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym	**-9 006**	**-4 040**
1. Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto	-9 006	-4 040
2. Udział reasekuratorów w zmianie stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych	0	0
VI. Premie i rabaty na udziale własnym łącznie ze zmianą stanu rezerw na premie i rabaty	**82 685**	**84 161**
VII. Koszty działalności ubezpieczeniowej	**7 711 548**	**7 949 467**
1. Koszty akwizycji	6 539 109	7 110 646
2. Koszty administracyjne	1 910 396	1 991 713
3. Prowizje reasekuracyjne i udział w zyskach reasekuratorów	737 956	1 152 892
VIII. Pozostałe koszty techniczne na udziale własnym	**798 605**	**841 632**
IX. Zmiany stanu rezerw na wyrównanie szkodowości (ryzyka)	**68 331**	**4 339**
X. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych	**224 207**	**350 974**

4.4.2.4 Ogólny rachunek zysków i strat

Ogólny rachunek zysków i strat zakładów ubezpieczeń majątkowych w tys. zł

Wyszczególnienie	okres poprzedni	okres bieżący
A	B	C
I. Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub wynik techniczny ubezpieczeń na życie	224 207	350 974
II. Przychody z lokat	3 675 402	3 680 168
1. Przychody z lokat w nieruchomości	19 251	19 639
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	1 815 906	949 625
2.1. z udziałów i akcji	1 807 675	939 510
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	8 231	10 114
2.3. z pozostałych lokat	0	0
3. Przychody z innych lokat finansowych	1 116 648	1 117 581
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	35 237	30 205
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	968 413	976 836
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	36 848	35 492
3.4. z pozostałych lokat	76 150	75 048
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	5 362	5 758
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	718 234	1 587 566
III. Niezrealizowane zyski z lokat	319 230	393 006
IV. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione z technicznego rachunku ubezpieczeń na życie	0	0
V. Koszty działalności lokacyjnej	639 929	778 718
1. Koszty utrzymania nieruchomości	22 869	16 078
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	67 287	69 678
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	81 313	11 882
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	468 460	681 079
VI. Niezrealizowane straty na lokatach	363 132	467 611
VII. Przychody z lokat netto po uwzględnieniu kosztów, przeniesione do technicznego rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych	400 030	356 320
VIII. Pozostałe przychody operacyjne	558 458	624 339
IX. Pozostałe koszty operacyjne	512 649	1 131 507
X. Zysk (strata) z działalności operacyjnej	2 861 557	2 314 332
XI. Zyski nadzwyczajne	8	20
XII. Straty nadzwyczajne	0	0
XIII. Zysk (strata) brutto	2 861 565	2 314 352
XIV. Podatek dochodowy	294 115	380 742
XV. Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku (zwiększenia straty)	0	0
XVI. Zysk (strata) netto	2 567 450	1 933 609

5. PODZIAŁ RYZYKA WEDŁUG DZIAŁÓW, GRUP I RODZAJÓW UBEZPIECZEŃ

(wg Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej z dnia 11 września 2015 r.)

DZIAŁ I
UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE

1. Ubezpieczenia na życie.
2. Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci.
3. Ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe.
4. Ubezpieczenia rentowe.
5. Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe, jeżeli są uzupełnieniem ubezpieczeń wymienionych w grupach 1-4.

DZIAŁ II
POZOSTAŁE UBEZPIECZENIA OSOBOWE ORAZ UBEZPIECZENIA MAJĄTKOWE

1. Ubezpieczenia wypadku, w tym wypadku przy pracy i choroby zawodowej:
   1) świadczenia jednorazowe,
   2) świadczenia powtarzające się,
   3) połączone świadczenia, o których mowa w pkt. 1 i 2,
   4) przewóz osób.
2. Ubezpieczenia choroby:
   1) świadczenia jednorazowe,
   2) świadczenia powtarzające się,
   3) świadczenia kombinowane.
3. Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych, z wyjątkiem pojazdów szynowych, obejmujące szkody w:
   1) pojazdach samochodowych,
   2) pojazdach lądowych bez własnego napędu.
4. Ubezpieczenia casco pojazdów szynowych, obejmujące szkody w pojazdach szynowych.
5. Ubezpieczenia casco statków powietrznych, obejmujące szkody w pojazdach powietrznych.
6. Ubezpieczenia żeglugi morskiej i śródlądowej casco statków żeglugi morskiej i statków żeglugi śródlądowej obejmujące szkody w:
   1) statkach żeglugi morskiej,
   2) statkach żeglugi śródlądowej.
7. Ubezpieczenia przedmiotów w transporcie, obejmujące szkody na transportowanych przedmiotach, niezależnie od każdorazowo stosowanych środków transportu.
8. Ubezpieczenia szkód, obejmujące szkody rzeczowe nieujęte w grupach 3-7, spowodowane przez żywioły:
   1) ogień,
   2) eksplozję,
   3) burzę,
   4) inne żywioły,
   5) energię jądrową,
   6) obsunięcia ziemi lub tąpnięcia.
9. Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych (jeżeli nie zostały ujęte w grupie 3, 4, 5, 6 lub 7), wywołanych przez grad lub mróz oraz inne przyczyny (jak np. kradzież), jeżeli przyczyny te nie są ujęte w grupie 8.
10. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych z napędem własnym, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
11. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wszelkiego rodzaju, wynikającej z posiadania i użytkowania statków powietrznych, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
12. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za żeglugę morską i śródlądową, wynikającej z posiadania i użytkowania statków żeglugi śródlądowej i statków morskich, łącznie z ubezpieczeniem odpowiedzialności przewoźnika.
13. Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ogólnej) nieujętej w grupach 10-12.
14. Ubezpieczenia kredytu, w tym:
    1) ogólnej niewypłacalności,
    2) kredytu eksportowego, spłaty rat, kredytu hipotecznego, kredytu rolniczego.
15. Gwarancja ubezpieczeniowa:
    1) bezpośrednia,
    2) pośrednia.
16. Ubezpieczenia ryzyk finansowych, w tym:
    1) ryzyka utraty zatrudnienia,
    2) niewystarczającego dochodu,
    3) złych warunków atmosferycznych,
    4) utraty zysków,
    5) stałych wydatków ogólnych,
    6) nieprzewidzianych wydatków handlowych,
    7) utraty wartości rynkowej,
    8) utraty stałego źródła dochodu,
    9) pośrednich strat handlowych, poza wyżej wymienionymi,
    10) innych strat finansowych.
17. Ubezpieczenia ochrony prawnej.
18. Ubezpieczenia świadczenia pomocy na korzyść osób, które popadły w trudności w czasie podróży lub podczas nieobecności w miejscu zamieszkania.

6. WYKAZ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I ODDZIAŁÓW ZAGRANICZNYCH UBEZPIECZYCIELI, BĘDĄCYCH CZŁONKAMI POLSKIEJ IZBY UBEZPIECZEŃ (stan na 1 czerwca 2017 r.)

DZIAŁ I UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE

AEGON TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA
ul. Wołoska 5
02-675 Warszawa
tel. 22 490 20 80
infolinia: 801 300 900
fax 22 451 19 99
prezes: Michał Biedzki
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 24.12.1999 r.
www.aegon.pl

AVIVA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA
ul. Inflancka 4B
00-189 Warszawa
tel. 22 557 40 50
infolinia: 801 888 444
22 557 44 44 dla telefonów komórkowych
fax 22 557 40 75
prezes: Adam Uszpolewicz
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 06.09.1991 r.
www.aviva.pl
bok@aviva.pl

AXA ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
tel. 22 555 00 50
infolinia: 801 200 200 lub 22 555 00 00
fax 22 555 00 52
p.o. prezesa: Clement Michaud
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 23.06.1993 r.
www.axa.pl
ubezpieczenia@axa-polska.pl

BZ WBK-AVIVA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA
ul. Inflancka 4B
00-189 Warszawa
tel. 22 557 41 06, 61 659 66 26
prezes: Krzysztof Charchuła
zakres: grupy 1, 3, 5
data wydania zezwolenia: 06.06.2008 r.
www.bzwbkaviva.pl

CALI EUROPE SA
Oddział w Polsce
ul. Tęczowa 11, lok. 13
53-601 Wrocław
tel. 71 773 23 10
infolinia: 801 200 200
fax 71 773 23 01
dyrektor: Olivier Sperat-Czar
zakres: grupy 1–5*
data notyfikacji: 05.10.2007 r.
www.calie.pl
info@calie.pl

COMPENSA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA
Vienna Insurance Group
Al. Jerozolimskie 162
02-342 Warszawa
tel. 22 501 60 00
infolinia: 801 120 000 lub 22 501 61 00
fax 22 501 60 01
prezes: Artur Borowiński
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 30.09.1997 r.
www.compensazycie.com.pl
centrala@compensazycie.com.pl

GENERALI ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Postępu 15 B
02-676 Warszawa
tel. 913 913 913 lub 22 543 05 00
infolinia: 801 343 343 lub 22 543 05 43
fax 22 543 08 99
prezes: Andrea Simoncelli
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 05.07.1999 r.
www.generali.pl
centrumklienta@generali.pl

MACIF ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
ul. Bema 89
01-233 Warszawa
tel. 22 535 02 00
fax 22 535 02 01
prezes: Laurent Convain
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 30.12.2003 r.
www.macif.com.pl
macif@macif.com.pl

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

METLIFE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE I REASEKURACJI SA
ul. Przemysłowa 26
00-450 Warszawa
tel. 22 523 50 00
infolinia: 22 523 50 70
fax 22 523 54 44
prezes: Łukasz Kalinowski
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 30.10.1990 r.
www.metlife.pl
lifeinfo@metlife.pl

NATIONALE-NEDERLANDEN TUnŻ SA
ul. Topiel 12
00-342 Warszawa
tel. 22 522 00 00
infolinia: 801 20 30 40 lub 22 522 71 24
fax 22 522 11 11
prezes: Wojciech Sass
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 02.08.1994 r.
www.ingzycie.pl
info@ingcentrala.pl

OPEN LIFE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ŻYCIE SA
ul. Przyokopowa 33
01-208 Warszawa
tel. 22 427 47 53
infolinia: 801 222 333
fax 22 417 10 71
prezes: Krzysztof Bukowski
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 27.09.2007 r.
www.openlife.pl
info@openlife.pl

PKO ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Chłodna 52
00-872 Warszawa
tel. 22 541 01 00
infolinia: 801 231 500 lub 22 541 08 92
fax 22 541 01 01
prezes: Sławomir Łopalewski
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 04.03.1994 r.
www.pkoubezpieczenia.pl
kontakt@pkoubezpieczenia.pl

POCZTOWE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA
ul. Rodziny Hiszpańskich 8
02-685 Warszawa
tel. 22 203 27 01, 22 203 27 02
fax 22 211 04 49
prezes: Zbigniew Pusz
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 16.12.2014 r.
www.ubezpieczeniapocztowe.pl

„POLISA-ŻYCIE" TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
Vienna Insurance Group
Al. Jerozolimskie 162 A
02-342 Warszawa
tel. 22 501 68 88, 22 501 68 89
fax 22 501 68 77
prezes: Wiesław Szermach
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 26.06.1995 r.
www.polisa-zycie.pl
sekretariat@polisa-zycie.pl
bok@polisa-zycie.pl

PRAMERICA ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI SA
al. Jana Pawła II 17
00-854 Warszawa
tel. 22 329 30 00
infolinia: 800 33 55 33
fax 22 329 30 10
prezes: Aneta Podyma
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 29.10.1998 r.
www.pramerica.pl

PREVOIR-VIE GROUPE PREVOIR SA
Oddział w Polsce
ul. Nowoberestecka 14
02-204 Warszawa
tel. 22 572 80 00
fax 22 349 96 29
dyrektor: Colin Turner
reprezentant w Polsce: Michał Bukowicki
zakres: grupy 1–5*
data notyfikacji: 09.07.2004 r.
www.prevoir.pl
prevoir@prevoir.pl

PZU ŻYCIE SA
al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. 22 582 20 51, 582 34 10
infolinia: 801 102 102
fax 22 582 20 95
prezes: Roman Pałac
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 20.12.1991 r.
www.pzu.pl
kontakt@pzu.pl

SIGNAL IDUNA ŻYCIE POLSKA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Przyokopowa 31
01-208 Warszawa
tel. 22 505 61 00
infolinia: 801 120 120 lub 22 50 56 506
fax 22 505 61 01
prezes: Jürgen Reimann
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 03.08.2001 r.
www.signal-iduna.pl
info@signal-iduna.pl

SOGECAP SA
Oddział w Polsce
ul. Plac Solny 16
50-062 Wrocław
tel. 71 774 29 00
dyrektor: Gerard Rimpot
zakres: grupy 1 i 3*
data notyfikacji: 27.06.2011 r.
www.societegenerale-insurance.com

SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE ERGO HESTIA SA
ul. Hestii 1
81-731 Sopot
tel. 58 555 60 00
fax 58 555 60 01
prezes: Piotr Maria Śliwicki
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 28.01.1997 r.
www.ergohestia.pl
poczta@ergohestia.pl

THE PRUDENTIAL ASSURANCE COMPANY LIMITED SP. Z O.O.
Oddział w Polsce
ul. Puławska 182
02-670 Warszawa
infolinia: 801 802 010
prezes: Jarosław Bartkiewicz
zakres: grupy 1, 2, 3, 4, 7*
data notyfikacji: 15.06.2012 r.
www.prudential.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ALLIANZ ŻYCIE POLSKA SA
ul. Rodziny Hiszpańskich 1
02-685 Warszawa
tel. 22 529 40 00 lub 529 48 72 do 73
infolinia: 801 10 20 30 lub 22 567 67 00
fax 22 567 40 40
prezes: Veit Stutz
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 28.02.1997 r.
www.allianz.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ INTER-ŻYCIE POLSKA SA
Al. Jerozolimskie 172
02-486 Warszawa
tel. 22 333 75 00
infolinia: 801 188 880 lub 22 333 75 09
fax 22 333 75 01
prezes: Janusz Szulik
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 29.04.1997 r.
www.interpolska.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE CARDIF POLSKA SA
pl. Piłsudskiego 2
00-073 Warszawa
tel. 22 52 90 123
infolinia: 22 319 00 00, 801 801 111
fax 22 529 01 11
członek zarządu: Pascal Perrier
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 22.01.1998 r.
www.cardif.pl
cardif@cardif.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE EUROPA SA
ul. Gwiaździsta 62
53-413 Wrocław
tel. 71 369 28 00
infolinia: 801 500 300 lub 71 369 28 87
fax 71 369 27 07
wiceprezes: Marat Nevretdinov
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 17.01.2002 r.
www.tueuropa.pl
sekretariat@tueuropa.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH SA
ul. Władysława IV 22
81-743 Sopot
tel. 58 550 97 28
infolinia: 801 88 86 66
fax 58 550 97 29
prezes: Grzegorz Buczkowski
zakres: grupy 1–5
data wydania zezwolenia: 24.12.1999 r.
www.skokubezpieczenia.pl
zycie@skokubezpieczenia.pl

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „REJENT-LIFE"
ul. Mostowa 19 C/6
61-854 Poznań
tel. 61 852 95 42 (3)
fax 61 852 95 48
prezes: Maria Kuchlewska
zakres: grupy 1, 3-5
data wydania zezwolenia: 27.04.1995 r.
www.rejentlife.com.pl
tuw@rejentlife.com.pl

UNIQA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA
ul. Gdańska 132
90-520 Łódź
tel. 42 63 44 700
infolinia: 801 597 597 lub 42 66 66 500
fax 42 63 77 430
prezes: Jarosław Matusiewicz
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 12.02.1990 r.
www.uniqa.pl

VIENNA LIFE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE SA
Vienna Insurance Group
ul. Cybernetyki 7
02-677 Warszawa
tel. 22 332 10 31
infolinia: 801 888 000 z telefonów stacjonarnych,
22 460 22 22 z telefonów komórkowych
fax 22 332 17 55
prezes: Paweł Ziemba
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 16.04.1999 r.
www.viennalife.pl
info@viennalife.pl

„WARTA" SA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ NA ŻYCIE
ul. Chmielna 85/87
00-805 Warszawa
tel. 22 272 30 00
infolinia: 801 30 83 08
fax 22 272 00 30
prezes: Jarosław Parkot
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 21.01.1997 r.
www.warta.pl

WIELKOPOLSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ŻYCIOWYCH I RENTOWYCH CONCORDIA CAPITAL SA
ul. Małachowskiego 10
61-129 Poznań
tel. 61 858 48 00
fax 61 858 48 01
prezes: Jacek Smolarek
zakres: grupy 1-5
data wydania zezwolenia: 09.08.2000 r.
www.concordiaubezpieczenia.pl
office@concordiaubezpieczenia.pl

DZIAŁ II
POZOSTAŁE UBEZPIECZENIA OSOBOWE ORAZ UBEZPIECZENIA MAJĄTKOWE

ACE EUROPEAN GROUP LIMITED SP. Z O.O.
Oddział w Polsce
ul. Królewska 16
00-103 Warszawa
tel. 22 452 39 99
fax 22 452 39 89
dyrektor: Przemysław Owczarek
zakres: grupy 1-18*
data notyfikacji: 10.01.2005 r.
www.acegroup.com
poland.office@acegroup.com

AWP P&C SA
Oddział w Polsce
ul. Domaniewska 50 B
02-672 Warszawa
tel. 22 522 28 00
fax 22 522 25 24
dyrektor generalny: Tomasz Frączek
zakres: grupy 1, 2, 3, 7-9, 13, 15-18*
data notyfikacji: 25.02.2010 r.,
rozszerzenie o gr. 3 – 04.12.2015 r.
www.mondial-assistance.pl
sekretariat@mondial-assistance.pl

AIG EUROPE LIMITED SP. Z O.O.
Oddział w Polsce
ul. Marszałkowska 111
00-102 Warszawa
tel. 22 528 51 00
fax 22 528 52 52
dyrektor: Paweł Holnicki-Szulc
zakres: grupy 1-18*
data notyfikacji: 20.03.2012 r.
www.aig.pl
aig.poland@aig.com

ATRADIUS Crédito y Caución SA de Seguros y Reaseguros SA
Oddział w Polsce
ul. Prosta 70
00-838 Warszawa
tel. 22 395 43 24
fax 22 395 43 95
dyrektor: Paweł Szczepankowski
zakres: grupa 14*
data notyfikacji: 18.06.2004 r.
www.atradius.pl
info.pl@atradius.com

AVIVA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ OGÓLNYCH SA
ul. Inflancka 4B
00-189 Warszawa
tel. 22 557 40 50
infolinia: 801 888 444 dla telefonów stacjonarnych,
22 557 44 44 dla telefonów komórkowych
fax 22 557 40 75
prezes: Maciej Jankowski
zakres: grupy 1-18
data wydania zezwolenia: 06.09.1991 r.
www.aviva.pl
bok@aviva.pl

AXA UBEZPIECZENIA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI SA
ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa
tel. 22 444 70 01
infolinia: 801 300 800
fax 22 444 70 02
p.o. prezesa: Janusz Arczewski
zakres: grupy 1-3, 7-10, 13-18
data wydania zezwolenia: 19.12.2006 r.
www.axaubezpieczenia.pl
biuro@axaubezpieczenia.pl

BALCIA INSURANCE SE
Oddział w Polsce
Al. Jerozolimskie 136
02-305 Warszawa
tel. 22 270 31 00
dyrektor: Artur Stępień
zakres: grupy 1-18*
data notyfikacji: 17.04.2013 r.
www.bta.pl
info@bta.pl

BZ WBK-AVIVA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ OGÓLNYCH SA
ul. Inflancka 4B
00-189 Warszawa
tel. 22 557 41 06, 61 659 66 26
infolinia: 801 888 188
prezes: Krzysztof Charchuła
zakres: grupy 1, 2, 8, 9, 13, 16, 18
data wydania zezwolenia: 06.06.2008 r.
www.bzwbkaviva.pl

CARDIF ASSURANCES RISQUES DIVERS SA
Oddział w Polsce
pl. Piłsudskiego 2
00-073 Warszawa
tel. 22 529 01 23
fax 22 529 01 11
dyrektor: Pascal Perrier
zakres: grupy 1, 3, 8, 9, 13, 16, 18*
data notyfikacji: 02.08.2004 r.
www.cardif.pl
cardif@cardif.pl

COMPAGNIE FRANCAISE D'ASSUANCE POUR LE COMMERCE EXTERIEUR SA (COFACE)
Oddział w Polsce
Al. Jerozolimskie 142A
02-305 Warszawa
tel. 22 465 00 00
fax 22 465 00 55
prezes: Jarosław Jaworski
zakres: grupa 14*
data notyfikacji: 10.07.2012 r.
www.coface.pl
office-poland@coface.com

COMPENSA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
Vienna Insurance Group
Al. Jerozolimskie 162
02-342 Warszawa
tel. 22 501 61 00
infolinia: 801 12 00 00
fax 22 501 63 83
prezes: Artur Borowiński
zakres: grupy 1-4, 6-18
data wydania zezwolenia: 12.02.1990 r.
www.compensa.com.pl

CONCORDIA POLSKA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
ul. Małachowskiego 10
61-129 Poznań
tel. 61 858 48 00
fax 61 858 48 01
prezes: Jacek Smolarek
zakres: grupy 1-3, 7-10, 13-18
data wydania zezwolenia: 20.12.1996 r.
www.concordiaubezpieczenia.pl
office@concordiaubezpieczenia.pl

CREDIT AGRICOLE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Tęczowa 11, lok. 13
53-601 Wrocław
tel. 71 773 23 10
fax 71 773 23 01
prezes: Andrzej Burża
zakres: grupy 1-3, 8-10, 13, 14, 16-18
data wydania zezwolenia: 07.10.2014 r.
www.credit-agricole.pl

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

D.A.S. TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ OCHRONY PRAWNEJ SA
ul. Wspólna 25
00-519 Warszawa
tel. 22 453 00 00
fax 22 453 00 09
prezes: Rafał Hiszpański
zakres: grupa 17
data wydania zezwolenia: 18.09.2000 r.
www.das.pl
das@das.pl

ERV EUROPÄISCHE REISEVERSICHERUNG AG
Oddział w Polsce
ul. Chmielna 101/102
80-748 Gdańsk
tel. 58 324 88 50
fax 58 324 88 51
dyrektor: Beata Kalitowska
zakres: grupy 1, 2, 8, 9, 11, 13–16, 18
data notyfikacji: 20.09.2004 r.
www.erv.pl
poczta@erv.pl

GENERALI TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Postępu 15 B
02-676 Warszawa
tel. 913 913 913
fax 22 543 08 99
prezes: Andrea Simoncelli
zakres: grupy 1–18
data wydania zezwolenia: 05.07.1999 r.
www.generali.pl
centrumklienta@generali.pl

GOTHAER TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Wołoska 22 A
02-675 Warszawa
tel. 22 469 00 01
infolinia: 22 469 69 69
fax 22 539 31 15
prezes: Anna Włodarczyk-Moczkowska
zakres: grupy 1–3, 5–18
data wydania zezwolenia: 31.01.1990 r.
www.gothaer.pl
kontakt@gothaer.pl

INTER PARTNER ASSISTANCE POLSKA SA
Oddział w Polsce
ul. Prosta 68
00-867 Warszawa
tel. 22 529 84 00
fax 22 529 84 41
prezes: Jan Cupa
zakres: grupy 1a, 2, 9, 10a, 13, 16–18*
data notyfikacji: 30.06.2008 r.
www.ipa.com.pl
biuro@ipa.com.pl

INTERRISK TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
Vienna Insurance Group
ul. Noakowskiego 22
00-838 Warszawa
tel. 22 537 68 03
fax 22 537 68 04 (05)
prezes: Piotr Narloch
zakres: grupy 1–4, 6–18
data wydania zezwolenia: 05.11.1993 r.
www.interrisk.pl
sekretariat@interrisk.pl

KORPORACJA UBEZPIECZEŃ KREDYTÓW EKSPORTOWYCH SA (KUKE SA)
ul. Sienna 39
00-121 Warszawa
tel. 22 356 83 00, 22 313 01 10
fax 22 313 01 19 (20)
wiceprezes: Katarzyna Kowalska
zakres: grupy 14–16
data wydania zezwolenia: 05.04.1991 r.
www.kuke.com.pl
kontakt@kuke.com.pl

LINK4 TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Postępu 15
02-676 Warszawa
tel. 22 444 44 00
fax 22 444 44 48
prezes: Agnieszka Wrońska
zakres: grupy 1–3, 5–18
data wydania zezwolenia: 28.11.2002 r.
www.link4.pl
bok@link4.pl

LLOYD'S POLSKA Sp. z o.o.
Oddział w Polsce
ul. Emilii Plater 53
00-113 Warszawa
tel. 22 370 16 18
fax 22 370 16 23
dyrektor: Witold Janusz
zakres: grupy 1–9, 11–18*
data notyfikacji: 30.05.2008 r.
www.lloyds.com

LMG FÖRSÄKRINGS AB SA
Oddział w Polsce
Marka handlowa: LUX MED Ubezpieczenia
ul. Postępu 21 C
02-676 Warszawa
tel. 22 450 45 00
infolinia: 22 339 37 37
fax 22 331 85 85
dyrektor: Anna Rulkiewicz
zakres: grupy 1, 2*
data notyfikacji: 09.08.2011 r.
www.luxmed.pl

MEDICOVER INSURANCE AB
Oddział w Polsce
Al. Jerozolimskie 96
00-807 Warszawa
tel. 22 500 900 600
fax 22 592 70 99
dyrektor: Artur Białkowski
zakres: grupy 1, 2*
data notyfikacji: 31.01.2007 r.
www.medicover.pl

POCZTOWE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
ul. Rodziny Hiszpańskich 18
02-685 Warszawa
tel. 22 203 27 01
fax 22 211 04 49
prezes: Zbigniew Pusz
zakres: grupy 1–16, 18
data wydania zezwolenia: 23.12.2002 r.
ubezpieczeniapocztowe.pl
poczta@ubezpieczeniapocztowe.pl

PKO TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Chłodna 52
00-872 Warszawa
tel. 22 541 01 00
infolinia: 801 231 500 lub 22 541 08 92
fax 22 541 01 01
prezes: Sławomir Łopalewski
zakres: grupy 1, 2, 7, 8, 9, 13–18
data wydania zezwolenia 10.03.2015 r.
www.pkoubezpieczenia.pl
kontakt@pkoubezpieczenia.pl

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

POLSKI GAZ TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
ul. Kasprzaka 25
01-224 Warszawa
tel. 22 589 40 01
prezes: Zygmunt Kostkiewicz
zakres: grupy 1, 3–13, 15–17
data wydania zezwolenia: 04.10.2016 r.
www.polskigaztuw.pl
sekretariat@polskigaztuw.pl

POLSKIE TOWARZYSTWO REASEKURACJI SA
ul. Bytomska 4
01-612 Warszawa
tel. 22 832 02 56
fax 22 833 02 18
wiceprezes: Jacek Kugacz
zakres: działalność pośrednia w zakresie grup 1–18
data wydania zezwolenia: 20.06.1996 r.
www.polishre.com
info@polishre.com

PZU SA
al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. 22 566 55 55
infolinia: 801 102 102
fax 22 410 21 02
prezes: Paweł Surówka
zakres: grupy 1–18
data wydania zezwolenia: 03.01.1947 r.
www.pzu.pl
kontakt@pzu.pl

SIGNAL IDUNA POLSKA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Przyokopowa 31
01-208 Warszawa
tel. 22 505 61 00
fax 22 505 61 01
prezes: Jürgen Reimann
zakres: grupy 1–18
data wydania zezwolenia: 03.08.2001 r.
www.signal-iduna.pl
info@signal-iduna.pl

SOGECAP SA
Oddział w Polsce
ul. Plac Solny 16
50-062 Wrocław
tel. 71 774 29 00
dyrektor: Gerard Rimpot
zakres: grupy 1, 2*
data notyfikacji: 27.06.2011 r.
www.societegenerale-insurance.com

SOGESSUR Société Anonyme
Oddział w Polsce
ul. Plac Solny 16
50-062 Wrocław
tel. 71 774 29 00
dyrektor: Gerard Rimpot
zakres: grupa 16*
data notyfikacji: 08.10.2014 r.
www.societegenerale-insurance.com

SOPOCKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ERGO HESTIA SA
ul. Hestii 1
81-731 Sopot
tel. 58 555 60 00
infolinia: 801 107 107
fax 58 555 60 01
prezes: Piotr Maria Śliwicki
zakres: grupy 1–18
data wydania zezwolenia: 29.12.1990 r.
www.ergohestia.pl
poczta@ergohestia.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ EULER HERMES SA
Al. Jerozolimskie 98
00-807 Warszawa
tel. 22 385 46 55
fax 22 385 46 62
prezes: Paul Flanagan
zakres: grupy 9, 13–16
data wydania zezwolenia: 10.02.2003 r.
www.eulerhermes.pl
info.pl@eulerhermes.com

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ EUROPA SA
ul. Gwiaździsta 62
53-413 Wrocław
tel. 71 369 27 00
infolinia: 801 500 300
fax 71 369 27 07
wiceprezes: Marat Nevretdinov
zakres: grupy 1–4, 7-10, 13–18
data wydania zezwolenia: 07.11.1994 r.
www.tueuropa.pl
sekretariat@tueuropa.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI PARTNER SA
ul. Bokserska 66
02-690 Warszawa
tel. 22 534 56 55
fax 22 534 56 15
prezes: Piotr Zadrożny
zakres: grupy 1–3, 7-10, 13, 15, 16
data wydania zezwolenia: 26.04.1996 r.
www.tuirpartner.pl
centrala@tuirpartner.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH SPÓŁDZIELCZYCH KAS OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWYCH
ul. Władysława IV 22
81-743 Sopot
tel. 58 550 97 30
fax 58 550 97 31
prezes: Grzegorz Buczkowski
zakres: grupy 1, 2, 8, 9, 13, 14, 16
data wydania zezwolenia: 27.02.1995 r.
www.skokubezpieczenia.pl
tuw@skokubezpieczenia.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI ALLIANZ POLSKA SA
ul. Rodziny Hiszpańskich 1
02-685 Warszawa
tel. 22 567 40 00
infolinia: 224 224 224
fax 22 567 40 40
wiceprezes: Veit Stutz
zakres: grupy 1–18
data wydania zezwolenia: 14.11.1996 r.
www.allianz.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH CUPRUM
ul. Marii Skłodowskiej-Curie 82
59-301 Lubin
tel. 76 727 74 00 (01)
fax 76 727 74 10
prezes: Piotr Dzikiewicz
zakres: grupy 1, 2, 7–9, 13
data wydania zezwolenia: 07.05.1994 r.
www.tuw-cuprum.pl
sekretariat@tuw-cuprum.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH MEDICUM
ul. Staniewicka 14A
03-310 Warszawa
tel. 22 231 85 86
prezes: Ryszard Frączek
zakres: grupy 1–3, 7-10, 13–16, 18
data wydania zezwolenia: 20.10.2015 r.
www.tuwmedicum.pl
biuro@tuwmedicum.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH POLSKI ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. 22 58 25 777
prezes: Rafał Kiliński
zakres: grupy 1, 3–13, 15, 16, 18
data wydania zezwolenia: 03.11.2015
www.tuwpzuw.pl
kancelaria@tuwpzuw.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUW"
ul. Raabego 13
02-793 Warszawa
tel. 22 649 73 87
fax 22 649 73 89
prezes: Ewa Stachura-Kruszewska
zakres: grupy 1–18
data wydania zezwolenia: 10.10.1991 r.
www.tuw.pl
tuw@tuw.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH „TUZ"
ul. Bokserska 66
02-690 Warszawa
tel. 22 534 56 00
infolinia: 800 808 444
fax 22 534 56 15
prezes: Piotr Zadrożny
zakres: grupy 1–3, 7-10, 13–16
data wydania zezwolenia: 25.07.2003 r.
www.tuz.pl
centrala@tuz.pl

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ ZDROWIE SA
ul. Śląska 21
81-319 Gdynia
tel. 58 728 95 55
fax 58 627 59 95
prezes: Xenia Kruszewska
zakres: grupa 2
data wydania zezwolenia: 28.06.2010 r.
www.tuzdrowie.pl

TU INTER POLSKA SA
Al. Jerozolimskie 172
02-486 Warszawa
tel. 22 333 75 00
infolinia dla telefonów stacjonarnych: 801 188 880
infolinia dla telefonów komórkowych: 22 333 75 09
fax 22 333 75 01
prezes: Janusz Szulik
zakres: grupy 1–3, 7-10, 13–18
data wydania zezwolenia: 17.12.1991 r.
www.interpolska.pl

UNIQA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA
ul. Gdańska 132
90-520 Łódź
tel. 42 634 47 00
fax 42 637 74 30
prezes: Jarosław Matusiewicz
zakres: grupy 1–18
data wydania zezwolenia: 23.03.1994 r.
www.uniqa.pl

„WARTA" SA TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ I REASEKURACJI
ul. Chmielna 85/87
00-805 Warszawa
tel. 22 272 30 00
fax 22 272 00 30
prezes: Jarosław Parkot
zakres: grupy 1–18
data wydania zezwolenia: 01.09.1920 r.
www.warta.pl

PODMIOTY PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ POŚREDNIĄ W ZAKRESIE UBEZPIECZEŃ DZIAŁU I ORAZ DZIAŁU II

RGA INTERNATIONAL REINSURANCE COMPANY LIMITED SP. Z O.O.
Oddział w Polsce
al. Jana Pawła II 19
00-854 Warszawa
tel. 22 370 12 20
fax 22 370 12 21
dyrektor: Wojciech Książkiewicz
zakres: działalność pośrednia w zakresie ubezpieczeń Działu I oraz Działu II
data notyfikacji: 21.09.2009 r.
www.rgare.com

* Dla oddziałów zagranicznych ubezpieczycieli działających w Polsce grupy ryzyka zgodnie z zakresem zezwolenia udzielonego przez organ nadzoru właściwy dla siedziby zagranicznego ubezpieczyciela.

7. WYKAZ INSTYTUCJI, ORGANIZACJI I STOWARZYSZEŃ UBEZPIECZENIOWYCH

Komisja Nadzoru Finansowego
pl. Powstańców Warszawy 1
00-030 Warszawa
tel. 22 262 50 00
fax 22 262 51 11 (95)
przewodniczący: Marek Chrzanowski
www.knf.gov.pl
knf@knf.gov.pl

Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny
ul. Płocka 9/11
01-231 Warszawa
tel. 22 539 61 00
fax 22 539 62 61
prezes: Elżbieta Wanat-Połeć
www.ufg.pl
ufg@ufg.pl

Biuro Rzecznika Finansowego
Al. Jerozolimskie 87
02-001 Warszawa
tel. 22 333 73 26 (27)
fax 22 333 73 29
Rzecznik Finansowy: Aleksandra Wiktorow
www.rf.gov.pl
biuro@rf.gov.pl

Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych
ul. Świętokrzyska 14
00-050 Warszawa
tel. 22 551 51 00 (01)
fax 22 551 51 99
prezes: Mariusz Wichtowski
www.pbuk.pl
pbuk@pbuk.pl

Polskie Stowarzyszenie Aktuariuszy
al. Jana Pawła II 24
00-133 Warszawa
tel. 22 582 36 64
fax 22 582 36 51
prezes: Jacek Skwierczyński
www.actuary.org.pl

Polska Izba Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych
al. Niepodległości 124/22
02-577 Warszawa
tel. 48 664 411 225
prezes: Małgorzata Kaniewska
www.pibuir.org.pl
info@pibuir.org.pl

Polska Izba Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych
ul. Koszykowa 6, lok. 303
00-564 Warszawa
tel. 22 826 41 13
prezes: Adam Sankowski
www.posrednicy.org.pl
posrednicy@posrednicy.org.pl

Stowarzyszenie Polskich Brokerów Ubezpieczeniowych i Reasekuracyjnych
al. Jana Pawła II 34, lok. 9 (VI p.)
00-141 Warszawa
tel. 22 828 43 49
fax 22 826 71 18
prezes: Łukasz Zoń
www.polbrokers.pl
polbrokers@polbrokers.pl

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pośredników Ubezpieczeniowych i Finansowych
ul. Płocka 15 B, lok. 7
01-231 Warszawa
tel. 22 862 39 49
fax 22 723 52 72
prezes: Maciej Łazęcki
www.ospuif.pl
ospuif@ospuif.pl
adres do korespondencji:
ul. Elizy Orzeszkowej 78
05-820 Piastów

www.raportrocznypiu.pl
www.piu.org.pl/raporty-roczne

PIU
Polska Izba Ubezpieczeń